הארץ

THE UNIVERSITY ... LIBRARY

2 לי"י, שנה נ"ו, יום ו', כ"ג חשון תשל"ה, 8 נובמבר 1974 V.56 / 16,919 / NOVEM. 8 1974

„הדור החדש" של VOLVO

ראה עמוד 10 היום במוסף הארץ

ועדת התרבות של אונסקו אישרה הצעת הערבים להשעות את ישראל

מאת אליהו מאייר, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 7 (מיוחד ל„הארץ"). ועדת התרבות של אונסקו החליטה ברוב קולות לאשר הצ־עת החלטה ערבית להשעות את הסיוע של אונסקו לישראל. ה־החלטה טעונה אישור של מליאת אונסקו, שתצביע על כך עוד החודש. לפני ההצבעה נשא נציג אש"ף באום נגד ישראל.

הנציג שהוזה רק בשם „ג'אמיל" חזר על האשמות שהושמעו לפניו בפי נציגים ערביים אחרים: ישראל הו־רסת בתי־תפילה מוסלמים ונוצרים, משנה את אופיה של ירושלים בתכ־נון ביניי, מגרשת הערבים ומש־כנת במקומם שלים יהודים.

הוועדה הצביעה ב־54 קולות ד־21 קולות נגד עם 25 נמנעים, על הצ־עת ההחלטה הערבית לגנות את יש־ראל על התעקשותה לשנות את ה־אופי ההסטורי של ירושלים ולהמ־שות כל סיוע של אונסקו בתחומי החינוך, המדע והתרבות לישראל כל זמן היא לא תכבד את חוקת אונס־קו, בנימוק כי היא פוגעה באתרים מוסלמים ונוצרים בירושלים בחפי־רותיה הארכיאולוגיות. פקידי אונ־סקו צופים כי מליאת אונסקו תאשר את ההחלטה עוד החודש לאור ההשפעה הערבית בארגוני או"ם.

משקיפים ישראלים אמרו, כי ההחלטה היא צעד ראשון ב־מזימה ערבית שנועדה לבודד את ישראל ולגרשה מכל הארגו־

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

רבין ביקש משר־האוצר להכין „הצעות ריסון" ממשיות ליום א'

בישיבת הממשלה אתמול הביעו שרים אכזבה שהאוצר לא הביא תכניות לטיפול במצב ובעיקר לבלימת הדילדול במטבע־חוץ

מאת אברהם אבגיל, סופר „הארץ" לענייני כלכלה

ראש־הממשלה מר יצחק רבין, ביקש משר האוצר מר יהושע ר־בינוביץ, להכין לישיבת הממש־לה שתיערך ביום א', „הצעות־החלטה ממשיות בתחומים שונים נוסף לקיצוץ המוצע בתקציב, ב־מטרה לטפל בבעיות הכלכליות ההמורות ובעיקר ירידה בהרזרבות מטבע חוץ. שר־הבטחון מר שמ־עון פרס, הביע התנגדות להצעת האוצר לקצץ חצי מיליארד ל"י מתקציב הבטחון בשנה הנוספת. בקרב השרים שהשתתפו בדיון ש־נערך אתמול בבוקר, שררה מו־רת־רוח מכך שר־האוצר לא ה־ביא לדיון הצעות החלטה לטיפול במצב הכלכלי, ובעיקר צעדים לבלימת דילדולן של יתרות מטבע חוץ.

לפי ההצעה שהגיש אתמול שר־האוצר יקוצץ מהתקציב השנה כמי־ליארד לירות. כזה חצי מיליארד ל"י מתקציב הבטחון ו־550 מיליון ל"י מהמשרדים האחרים.

מסגרת התקציב לשנת הכספים 1976/75 שהוצעה על־ידי שר האו־צר היתה: 50 מיליארד לירות. הי־קף הצעות המשרדים הגיע ל־65 מיליארד ל"י.

השרים ציינו, כי העובדה ששר־האוצר הביא הצעה הנוגעת לתקציב בלבד אינה עומדת בשום יחס למצב הכלכלי שתואר על־ידו בסקירת־הפ־תיחה ולא לציפיות ולנכונות הקיי־מות היום בציבור. לפיכך דרשו ל־קיים דיון מקיף יותר ובעיקר בצע־דים לבלימת דילדול יתרות מטבע חוץ.

שר־התחבורה, מר גד יעקבי, הי־ציע שורה של אמצעים וביניהם הג־בלות מינהליות על ייבוא מוצרי מו־תרות (לרבות מכוניות), הטלת הי־טל בטחון על מוצרי ייבוא לא־חיו־ניים, מחיר דולר גבוה לנוסעים ל־חו"ל, העלאות מחירי דלק והסמכ. כן עמד על הצורך לבלום עליות השכר וההכנסות במשק. לדבריו יש לאסור, בתיאום עם ההסתדרות, שביתות, בהסכמים חוזיים לשנה הקרובה. כן אמר כי לדעתו יש לשנ־נות את מבנה השכר המיסוי הקיים במשק.

שר הקליטה מר שלמה רוזן אמר, כי יש להגביל למשך שנה ייבוא לא חיוני. הוא אמר, שיש לפתוח בהידברות עם ההסתדרות בכל הנוגע לצעדים שונים שיש להם הש־לכות על ההסכמים אתה.

ביטול הסובסידיות

שר־החקלאות מר אהרן אוזן הו־דיע כי הוא תומך בביטול הסובסיד־

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

מזג האוויר

מזג האוויר להיום: בהיר, באזו־רים הפנימיים יהיה חמים ויבש.

הטמפרטורות: ירושלים 12 עד 24; רמת הגולן 9 עד 21; חיפה 16 עד 26; השומרון 13 עד 25; תל־אביב 15 עד 26; יריחו 15 עד 29; עזה 15 עד 25; באר־שבע 10 עד 26; אילת 16 עד 29; מפרץ שלמה 20 עד 29.

בישיבת הוועד הפועל

משל תובע מן הממשלה הידברות עם ההסתדרות

דוחה הצעה לוותר או לעקר תוספת היוקר

מאת סופר „הארץ"

ההסתדרות עומדת על שמירת המחירים של מצרכי היסוד שה־ממשלה התחייבה בפניה לשמור על מחירים עד אפריל 1975. אם לא תהיה הידברות „ההסתדרות תצטרך לנקוט או אמצעים" — הודיע אתמול המזכ"ל מר ירוחם משל, בישיבת הוועד הפועל, שבה נדונו בעיות המצוקה. המזכ"ל אמר כי הממשלה תעשה טעות אם לא תקיים הידברות עם ה־הסתדרות.

על אף תביעותיהן של מרבית ה־סיעות לדון בתכנית הכלכלית החדשה ובדרכים לרסן את המשק, המשיך ההוה"פ בדיון בבעיות המצוקה, ל־אור דו"ח ועדת כ"ץ שפורסם לפני כשנה וחצי.

מר משל הזכיר כי ההסתדרות הו־דיעה לממשלה שהיא מתכונה לתכ־נית כלכלית לשעת חירום.

הוא התפלמס עם דברי מנכ"ל קונ־צרן כלל, שהציע לוותר או לעקר את תוספת היוקר. „אם לכל פועלי יש־ראל אפשר יהיה לתת את שכרו של מנהל כלל — הכלל יוותר על תוס־פת היוקר" — אמר.

משרד־הבטחון העניק ללא מיכרז קונצסיה למכירת ציוד צבאי לחב' מ.מ.י.

מייסד החברה היה הימן שמיר ממקימי ח"א ✶ חותם אחר על ההסכם סא"ל (מיל.) נתן אלדר, שהיה ראש מחלקת הרכש בח"א

מאת אלעזר לוין, סופר „הארץ" לענייני כלכלה

משרד־הבטחון חתם בלא מיכ־רז, לפני כחמש שנים, חוזה עם חברת מ.מ.י. המבטיח לה קונצסיה על מכירת ציוד צבאי מגוון מ־תוצרת ישראל ומייבוא למשרד־הבטחון ולחברות ממשלתיות ו־פרטיות העוסקות בנושאי ייצור ורכש. תוקף החוזה עד אפריל 1975.

מ.מ.י. היא חברה שנוסדה ב־1965, והיא נמצאת בשליטתה של גב' שמיר, אלמנתו של מר הימן שמיר שהיה אחד החותמים על ה־הסכם לפני חמש שנים. שמיר היה ממקימי חיל האוויר הישראלי ו־מראשיו. החותם אחר על ההסכם הוא מר נתן אלדר אשר זמן קצר לפני

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

בגליון זה 24 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 40 עמ'

ד"ר הנרי קיסינג'ר ושר החוץ מר יגאל אלון מסתודדים בנמל התעופה בן־גוריון, אמש. (צילום: ישראל סאן)

דיון עם קיסינג'ר על מו"מ עם מצרים

הערכה בירושלים: המשא ומתן — בקרוב

מאת מתי גולן, סופרו המדיני של „הארץ"

בההל אמש השיחות בין שר־החוץ האמריקאי, ד"ר הנרי קי־סינג'ר, לבין צוות השרים היש־ראלי, הובעה בירושלים הערכה, כי ד"ר קיסינג'ר הביא עמו הס־כמה עקרונית של הנשיא אנוואר סאדאת למו"מ עם ישראל בעתיד הקרוב מאוד. לפיכך נראה כי השיחות — שנמשכו עד שעת לילה מאוחרת — הוקדשו בעי־קר לסיכום הפרקים הטכניים ה־קשורים למו"מ הצפוי.

על בסיס האפשרויות, שנדונו עם ד"ר קיסינג'ר בביקורו באיזור לפני כחודש, אפשר להניח שהתקבלו ה־סיכומים הבאים:

✶ הרכבן ואופיין של המש־לחות: מצרים עומדת על שיגור משלחת צבאית בראשותו של קצין צבא בכיר, אולי הרמטכ"ל גמאסי (כדי להקנות למו"מ אופי צבאי ו־לא מדיני).

ישראל תשגר משלחת פולי־טית, בה ישותפו כנראה מומ־חים צבאיים. בראש המשלחת תעמוד אישיות פוליטית, ש־דרגתה עדיין לא נקבעה.

✶ מקום המו"מ: משלחות מצרים וישראל יפגשו בכל הנראה בוואשינגטון. בביקורו הקודם הוש־גה הבנה, גם בירושלים וגם ב־קהיר, כי נוכחותו המצמדה של ד"ר קיסינג'ר למו"מ היא חיונית להצל־חתו.

(אפשרות אחרת היא קיום ה־מו"מ באיזור החיץ שבין צב־אות ישראל ומצרים. במקרה כ־זה יבוא קיסינג'ר לאיזור, רק כאשר המו"מ יעלה על שרטון, או שהניהול היום־יומי ימסר ל־ידי נציג האו"ם).

✶ מועד המו"מ: נראה כי המו"מ יחל בעתיד הקרוב ביותר אולי בסוף החודש הזה. קיסינג'ר ס־בור, כי כל דחיה מסכנת את המשך המהלכים, וגם בעניין זה הוא זכה בהבנה בירושלים ובקהיר.

„פריטת הפה" של פורד

לגבי הנושא הירדני צפויה בשי־חות מילים קשות מצידה של יש־

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

ק. בבואו: אין שינוי במדיניות ארה"ב

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר אמר אתמול, כי לא חל שום שינוי במדיניות ארה"ב, נו־כח ההתרחשויות האחרונות: ב־עצרת או"ם ובפיסגת רבאט.

בהגיעו אתמול לנמל התעופה בן־גוריון — לאחר שביקר קודם לכן בקהיר, בג'דה, ברבת־עמון ובדמשק אמר: „אני כאן כדי לדון עם ידי־דינו על השפעתם של האירועים ה־אחרונים ועל האפשרויות למאמצים המשותפים לשלום. מאז שהייתי כאן לאחרונה לא חל שום שינוי במדי־ניות ארה"ב בנושאים שלפנינו. ידי־דינו ואנו נסקור את כל האפשרו־יות באווירה של גילוי לב".

שר החוץ מר יגאל אלון אמר, כי בין ביקורו האחרון לבין ביקורו ה־נוכחי של ד"ר קיסינג'ר היו שני אירועים מרכזיים אשר עשויים ל־השפיע על השיחות להשגת השלום הם החלטת העצרת הכללית של או"ם ופיסגת רבאט: „ישראל", אמר „סבורה ששני אירועים אלה פוגעים ומזיקים למאמצי השלום. אף על פי כן אסור לנו להתייאש".

ד"ר קיסינג'ר מתכונן לעזוב את הארץ היום בשעות אחר הצהרים.

בתום סיורו בבירות הערביות

קיסינג'ר עדיין מאמין בסיכויי הסדר־בשלבים

התלונן כי שמע דיווחים סותרים על רבאט

מאת עודד זראי, סופר „הארץ" לענייני ערביים

שר־החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר, סיים אתמול אחה"צ את רו בארבע בירות ערביות כש־א עדיין מאמין באפשרות הכגת דרים מדיניים בשלבים — על העובדה ש„החלטות רבאט כו את הבעיות ואת האפש־רות".

קיסינג'ר ניהל אתמול שיחה ב־בע עינים — משך מחצית השעה עם המלך חוסיין ושיחה שניה שתתפות ראש הממשלה זיד אל־פאעי והרמטכ"ל זיד בן־שאקר. דברי ראש הממשלה התברר, כי סיין הדגיש באזני אורחו כי לאור לטות רבאט, אין ירדן רואה צ־צד במאמצים הדיפלומטיים־ב־ור.

הפקידים האמריקאיים הנלווים אל מזכיר המדינה אמרו לכת־בים ברבת־עמון, כי החלטות רבאט סיכלו בשלב זה אפשרות של מו"מ ישראלי־ירדני לגבי הגדה — אך ד"ר קיסינג'ר אינו פסימי בדבר מציאת דרך חדשה לטיפול בבעיה זו.

בדמשק ניהל ד"ר קיסינג'ר שי־ת עם הנשיא חאפז אסד ושר־ה ץ ח'דאם. לפני צאתו לישראל א־, כי סיכם עם אסד לקיים מגעים חליף השקפות במשך השבועות רובים.

כתב סוכנות יו.פי. מציין, כי ד"ר קיסינג'ר התלונן, שקיבל דיווחים שונים מהמנהיגים הער־ביים על מה שהתרחש בוועידת רבאט והוצאותיה.

תבי סוריה האשימו אתמול את "ב, שהיא מעודדת את ישראל שיך במדיניותה התוקפנית ד כי ד"ר קיסינג'ר להכיר „בזכו־ הפלשתינאית החוקית".

סוכנות הידיעות של המחבלים ראה אתמול לתושבי „השטחים ה־ושים" לקיים שביתה כללית ול־רים כל מגע עם „שלטונות הכי־ש" ביום ג' הבא, שבו ייערך ה־באו"ם על השאלה הפלשתי־ית.

המלצות ועדת צדוק — לרבין

ראש הממשלה ושר־הבטחון יהיו מוסמכים להחליט על גיוס כללי ✶ ועדת השרים לענייני בטחון תהווה קאבינט מלחמה

מאת בתי גולן, סופרה המדיני של „הארץ"

ראש הממשלה ושר־הבטחון יהיו מוסמכים, בנסיבות מיוחדות שלא יאפשרו את כינוסה של ה־ממשלה, להחליט על גיוס כללי של כוחות המילואים — המליצה ועדת השרים בראשותו של שר־המשפטים חיים צדוק, שהוקמה כדי ליישם את ההמלצות שהיו כלולות בדו"ח ועדת אגרנט. המ־לצות הוועדה הוגשו לראש־הממ־שלה לפני כמה ימים.

הוברר, כי בדיון על הפורום ה־ממשלתי שינהל את המלחמה, היו בוועדה חילוקי־דעות לגבי הפקידה של הממשלה, בעת מלחמה. שרים אחדים היו בדעה, כי מליאת הממ־שלה תנהל את המלחמה. אחרים הציעו לקבוע כי ניהול המלחמה יימ־סר לידי קבינט מצומצם.

חברי הוועדה התקשו להגיע לידי הסכמה בעניין זה, ובעיקר לגבי שא־לת הרכבו של קבינט המלחמה. לפי־כך גובשה בסופו של דבר ההמלצה הבאה: ועדת השרים לענייני בטחון תהווה קבינט מלחמה עד למינויו של קבינט כזה על־ידי ראש הממשלה. הליך זה נועד למנוע חלל ריק, אם תפרוץ המלחמה באופן פתאומי.

רוב חברי הוועדה היה גם בדעה, כי הפורום המצומצם נחוץ לא רק כדי לייעל את דרך ניהול המלחמה על־ידי הדרג האזרחי הנבחר, אלא גם כדי לאפשר לשאר השרים ל־המשיך ולנהל את משרדיהם. הוועדה המליצה, לכן, שבמקביל לקבינט ה־מלחמה, שבראשו יישב ראש הממ־

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

וואשינגטון מכחישה החשת משלוחי נשק לישראל

וואשינגטון, 7 (ע"צ). ממשלת ארה"ב הכחישה היום את הידיעה, לפיהן החליטה להחיש את משלוחי הנשק לישראל.

דובר משרד החוץ מר פול האר, אמר, כי הידיעות הרבות בדבר האצה פתאומית תכיפת של משלוחי הנשק לישראל „אינן מדוייקות".

הוא אישר כי שגריר ישראל ב־ארה"ב שמחה דיניץ אכן נפגש ב־שבוע שעבר עם שר ההגנה, מר ג'יימס שלזינגר, אך הוסיף כי היה מדובר בסקירה תקופתית גרידה בין שלטונות ארה"ב וישראל לגבי הד־תכנית השוטפת של אספקת ציוד צבאי.

טייה בל"ע לתמוך בהקמת ממשלת חירום עם הליכוד

8.11.74

ח"כ הלל זיידל: 69 ח"כים דוגלים בכך

מאת רן כסלו, סופר „הארץ"

נטיה הזקה להקמתה של ממ־ת־חירום לאומית, בהשתתפות יכוד, התגלתה אתמול ביישי־של הנהלת ל"ע. אם כי נו־ זה לא עמד על הפרק, הת־וסו אליו כל הדוברים, ורובם ה בעד.

בראש הדוגלים בהקמת ממשלת־ירום לאומית, התייצב ח"כ הלל דל, שטען כי לפי מחקרו, 69 חברי ת מכל הסיעות דוגלים בהקמת שלה עם הליכוד. לדעתו יכולה ע למלא תפקיד מכריע בעניין זה, החליט לפעול להקמת ממשלה יזו.

הלך אמר כי המצב המדיני הכ־כלי מחייב הקמת ממשלה רחבה ל האפשר ואין כיום סיבה כדי לנסות להקים אותה על בסיס י היסוד של הממשלה הנוכחית. יכולים לנהל כיום של חודשים המפד"ל, עם מפ"ם, ר"צ ואח־ מדוע לא יכול רבין לנהל בימים הליכוד ל" — שאל.

נגד הקמת ממשלה חירום היו גם ה בן־טוב, יצחק נגר, ד"ר מייכ־ וזכ"ל המפלגה מר יצחק ברקי שהצטרף במפתיע להמוכמים. ל־ דיו מחייב הריאליזם הפוליטי ש־ ול נוקשות יש לגלות נוקשות". א מהנגד יקו המדיני של הליכוד, שמצא ביטוי בעצובה, אך ל־ יהו אין שום סיכוי לבייש על דה השיבורן בתקופה זו. יש לפ־ ו לליכוד בלייאה שתצטרף לממ־ ה, כפי שהיא היום — אמר.

בהנהגה המתנגדים

בראש ההנהגה הנגדי עמד בדיון כ יהודה שערי. לדבריו סיכויי ה־ והכה אמנם גדולים עתה מסיכויי ההסדר, אך כפי שהצבא צריך להת־כונן לאפשרות של המלחמה כך ה־מדינאים צריכים לחפש עד הסוף דרך לשלום. „ברגע שמקימים את ממשלת חירום לאומי, סגרנו את השערים" — אמר. אליו הצטרפו ה"ה מאיר הרמן, דן בבלי ואריה ריין.

בפתיחת הדיון עמד השר משה קול על המצב שנוצר אחרי ועידת רבאט ותמך בסירוב להידבר עם אש"ף ולהקמת מדינה שלישית ב־א"י.

בניגוד לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה:

מועצת מנהלי מקורות החליטה: לא להשעות את זאב קריב

גם שני אנשי „ורד" לשעבר לא הושעו ✶ אחד פורש, השני יפרוש

מאת סופר „הארץ" לענייני פיתוח

בניגוד לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, החליטה אתמול מועצת המנהלים של חברת מקורות לא להשעות מתפקידיהם את מנכ"ל החברה, מר זאב קריב, את מנכ"ל ורד לשעבר מר כרמל לנבצ ואת מנהל אגף הכספים של ורד לשעבר, מר שבתאי שדמי.

הדיון במועצת המנהלים נעשה על פי פנייתו של שר־החקלאות, מר א־הרן אוזן, שהודיע לה כי קיבל מכתב מהיועץ המשפטי לממשלה, ה־סבור שעקב הגשת כתב האישום נ־גד השלושה, לא יוכלו להמשיך ב־מילוי תפקידיהם. המדובר הוא בהג־שת כתב אישום בדבר הצגה לא נכונה של מצבה הכספי של חברת ורד בבאזניה.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 13)

בהודעה שמסר דובר החברה נמסר, כי במועצת המנהלים דנה בכובד ראש בכל ההיבטים הנוגעים בנושא זה והחליטה ברוב גדול (השעה. נגד אחד) לא להשעות את מר קריב מתפקידו. אשר לשני האחרים, הכלו־לים גם הם בכתב האישום, החליטה מועצת המנהלים שאין מקום לדון בעניין השעייה; משום שמר כרמל לנבצ מסיים את עבודתו בחברה בסוף דצמבר, לפי בקשתו ועל סמך הסכם שנערך ונחתם עמו עוד בינואר השנה, ואילו מר שבתאי שדמי מנהל מו"מ עם הנהלת החברה על פרישתו.

פניה אל כמה מחברי מועצת המנ־הלים אמש כדי לברר את הסיבות לקבלת ההחלטה הנ"ל נתקלה בחו־מת שתיקה מוחלטת. אחד מהם ציין כי לפני כמה חודשים קיבלה מועצת המנהלים החלטה המנקה את מר קריב בכל אשמה, ולכן היה זה אב־סורד לקבל עתה החלטה על השעייתו מתפקידו. חבר אחר של מועצת המ־נהלים, שלא השתתף אתמול בי־שיבה, אמר כי לא זכורה לו החלטה כזו.

1960 לירות — שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה

הודיע שר החינוך ✶ נציג הסטודנטים: מניח את הדעת

מאת סופר „הארץ"

שכר הלימוד במוסדות להשכ־לה גבוהה, לכל התארים ובכל המוסדות, יעמוד השנה על 1960 ל"י (עליה בשיעור של כ־90 אחוז בקירוב) — כך הכריז שר־החינוך והתרבות מר א. ידלין, אחרי הת־ייעצות עם ראש הממשלה ועם שר־האוצר. את הפרטים על כך מסר מר ידלין אתמול לעתונאים.

בתגובה על הודעתו זו של השר אמר אמש יו"ר התאחדות הסטודנטים הארצית, מר חגן בך יהודה, כי הדבר יאפשר המשך סדיר של הלימודים.

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

החל מבצע פרסים חדש של הלוח הכחול חורף - 74 בשיתוף עם

פרסים בעמוד 6

هكذا من الأصل

صكنا من الاجل

טילים תלת־שלביים הוצגו ב„מצעד המהפכה במוסקבה"

מוסקבה, 7 (ע"צ ויופ"יצ). טילים בין יבשתיים תלת־שלביים, המופעלים בעזרת דלק מוצק, הוצגו הבוקר בכיכר האדומה במסגרת המצעד הצבאי המסורתי, שנערך כאן לציון יום השנה ה־57 למהפכת אוקטובר.

הרדיו הסובייטי התייחס לטילים אלה וציין כי „אין דוגמתם בעולם כולו באשר לעצמה ולדיוק הקליעה". המנהיגים הסובייטיים, וביניהם המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית ליאוניד ברז'נייב, עקבו אחרי המצעד, שבמהלכו הוצגו טילי ג.מ., טילים מתותחים ומכ"ים, וכן טילים תלת־שלביים לשיבוש אסטרטגי.

מומחים מערביים אמרו כי המפגן הצבאי לא הכיל הפתעות. לאחר שהחל לרדת שלג, החליטו השלטונות לוותר על המפגן האווירי המסורתי — החלטה ללא תקדים.

המומחים ציינו, כי שם הטיל הגדול ביותר שהוצג הוא „סקארפ". טיל זה ארוך כ־30 מטר וטווח פעולתו כ־9.400 קילומטר. הוא הוצג כבר כמה פעמים במפגנים צבאיים שנערכו בעבר לרגל הח"ד בנובמבר.

נציגי אש"ף ישוכנו בקסרקטין של צבא ארה"ב

ביירות, 7 (ע"צ). השלטונות האמריקאים הציעו, שמשלחת אש"ף תשוכן בקסרקטין של צבא ארה"ב, מאחר שאין ביכולתם לערוב לבטחון חברי המשלחה בבית מלון כלשהו בניו־יורק — מוסר היום העתון „אל־מוחרר" המקורב למחבלים.

שליח „הארץ" בארה"ב מוסר: נמסר כי ערפאת יובהל לתערוכה בהתים של 40 ק"מ בניו־יורק. נראה כי מלך מרוקו ונשיא אלג'יריה לא יבואו למרכז או"ם. ראש המשלחת האמריקאית לאו"ם, מר ג'ון סקאלי, ייפגש עם נציג ההסתדרות הערבית באו"ם, כדי לשמוע את דעותיו, לאחר שנפגש עם יו"ר ועדת הנשיאים, הרב מילר.

מיכאל גורדוס מוסר: ערפאת חושש מאוד לבטחונו בעת שהותו בניו־יורק. לכן הוא יגיע לשם רק ביום ד' הבא בבוקר, לקראת הדיון בעצרת. הוא ישא את נאומו באותו יום ובתום הנאום יטוס כנראה לקובה, לבקר את ידידו פידל קאסטרו — אמרה הלילה רשת השידור האמריקאית סי.בי.אס., שהוסיפה כי אנשי הבטחון האמריקאים והאחראים לבטחון של או"ם רואים את היכצאות המשלחת הפלשתינאית בניו־יורק כ„סיוט אמיתי".

דיון עם

(סוף מעמוד 1)

ראל. הודעתו של הנשיא ג'ראלד פורד בדבר מו"מ עם אש"ף, „שהוגדרה בשעתה כ„פליטת פה", והודעתו מלפני יומיים באותו הענין, עוררו דאגה ומורת־רוח רבה בירושלים. ראש הממשלה מר יצחק רבין עשוי להבהיר לד"ר קיסינג'ר כי דיבורים מסוג זה לא רק שאינם משרתים את אינטרס הצעדים המדיניים באיזור, אלא אף עלולים לגרום למתיחות ביחסי ישראל־ארה"ב. נראה כי שר־החוץ האמריקאי יתבקש למנוע הודעות מסוג זה בעתיד.

בהקשר זה יחזור ככל הנראה מר רבין, ובצורה החד־משמעית ביותר, על עמדתה של ממשלת ישראל שלא לקיים מו"מ עם אירגוני הטירור.

היום תתכנס הממשלה לישיבה מיוחדת לשם קבלת דיווח והחלטות — אם יהיה צורך בכך. אחרי ישיבת הממשלה תיערך פגישה נוספת בין קיסינג'ר וצוות השרים, ואחר ארוחת־צהרים, בפורום רחב יותר, ייצא שר החוץ האמריקאי את ישראל.

עם הצוות הישראלי נמנים ראש הממשלה מר יצחק רבין, שר־הבטחון שמעון פרס, שר־החוץ יגאל אלון ושגריר ישראל בוואשינגטון מר שמחה דיניץ.

סין מפייסת את בריה"מ

מוכנה למו"מ על חוזה אי־התקפה

מוסקבה, 7, (יופ"יצ, אי.פי. ע"צ). — סין שלחה היום לבריה"מ מיברק פייסני הקורא להקלת המתיחות לאורך הגבול — (7000 ק"מ) המפריד בין שתי המדינות — אמרו מקורות סובייטיים במוסקבה. רדיו פקינג אישר את הידיעה.

במיברק זה הודיעה סין, כי היא מוסיפה להיות מוכנה לשאת ולתת על חוזה אי־התקפה.

אמצעי התקשורת הסובייטיים לא פרסמו דבר על המיברק, אשר התקבל לרגל יום השנה ה־57 של המהפכה הבולשביקית.

(אי.פי.). שגריר פקינג במוסקבה יצא אמש מטכס לכבוד יום המהפכה, כאשר שר־החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו האשים את סין ב„התחברות לחוגים הראקציונים האימפריאליסטים". גרומיקו אמר כי אף־על־פי־כן תמשיך בריה"מ לנסות ולשקם את יחסיה עם סין.

ברגע האחרון

מנהלי צים קיבלו דו"ח החוקרים; לא לפרסום

מאת סופר „הארץ"

דירקטוריון צים, בישיבתו בתל־אביב אמש, קיבל את דו"ח החקירה בענין הפקדות צים בחברות התאגדות של ד"ר סיבור רוזנבאום, שלפי פירסומים מגיעים לכ־12 מיליוני דולארים.

הפרקליטים ורואי החשבון שערכו את הדו"ח, נשכרו על־ידי דירקטוריון צים עצמו. הדו"ח לא נמסר לפירסום. נודע, כי בתחילת הישיבה הופיע ונאם היו"ר לשעבר של מועצת המנהלים של צים, מר מיכאל צור.

ועדת התרבות של אונסקו

(סוף מעמוד 1)

נים הבין־לאומיים.

נציג ארה"ב אמר לאחר שהצביע נגד ההחלטה, כי למעשה אין לה שום קשר עם הגנה על אתרים, אלא היא סנקציה בלתי מוצדקת, מטוות מטיה ממדיניות אונסק"ו והפיכת הארגון לזירה פוליטית. ההחלטה — אמר — לא תסייע למאמצי השלום של ד"ר קיסינג'ר במזה"ת.

הועדה הצביעה נגד הצעת תיקון שהגישה קוסטה ריקה ושקראה לקיים את חברותה של ישראל, מאחר שגירושה נוגד את החוקה של אונסק"ו.

לפני סוף הויכוח שקדם להצבעה דיווח סגן המנהל של אונסקו, מר ג'ון פורבס, על הביקורת שערך בירושלים במהלך ארבעה ביקורים פרופ' ראמון לֶאֶמֶר מאוניברסיטת לובאן בבלגיה. הוא אמר כי לגבי 6 נקודות שנבדקו, הוכח כי לפחות ב־4 מהם נתנה ישראל תשובות מספקות או הוכיחה התקדמות, בעוד אשר 2 נחשבו כבעלות תוצאה שלילית. אך מסקנתו של פורבס היתה, כי מדיניות של הרחקת מדינה מאונסק"ו פירושה יהיה זניחת מלאכה שכבר החלה (כלומר לא יהיה לארגון קשר השפעה על ישראל בכל הנוגע לבעיית שימור האופי ההיסטורי של ירושלים).

טילים בין־יבשתיים תלת־שלביים הופיעו אתמול במצעד בכיכר האדומה במוסקבה. הצופים במצעד הסתתרו תחת מטריות — מפני הגשם. השלט מימין מאחור אומר: „כל הכח — לסובייטים". (צילום רדיו של אי.פי.)

נציג ישראל בועידת המזון: קחו דוגמה מנסיוננו

מאת [illegible], סופר „הארץ" באיטליה

פירנצה, 7 (מיוחד ל„הארץ"). מנכ"ל משרד החקלאות, מר ראובן איילנד, נאם היום בפני אולם מלא בועידה העולמית למזון המתקיימת ברומא והצביע על נסיונה של ישראל, כדוגמה שיש להעתיקה בקנה מידה עולמי כדי להתגבר על בעיית המחסור במזון.

לדעתו, דרישת יו"ר אירגון המזון הבין־לאומי המצרי סעיד מארעי לתקציב שנתי של 5 מיליארד דולר, אינה מוגזמת שכן המדובר בכ־2 דולר לנפש. עוד ציין, שעד 1980 יגיע מלאי הכסף המזומן בעולם ל־450 מיליארד דולר וסכום אגדי זה, המצוי בעיקר במדינות הנפט, יש להקציב לפיתוח חקלאי.

מר איילנד הירבה במספרים סטאטיסטיים כדי להוכיח את הישגי ישראל. איש מהנוכחים, לרבות נציגי ארצות ערב, לא עזב את האולם, כאשר קם לשאת דבריו.

מחיר הזהב עלה על 180 דולר לאונקיה

לונדון, 7 (ע"צ וע"ר). מחיר הזהב עלה היום לראשונה מאז ה־22 בפברואר על 180 דולר.

בעסקות הראשונות שהיו היום בבורסה הלונדונית הגיע מחירו ל־181 דולר לאונקיה, אולם בהמשך המסחר ירד ל־179.50 דולר.

ארתור כהן, סופר „הארץ" בשוויץ מוסר: הדולר שוב נחלש היום ונסגר על 2.79 פרנקים שוויצים, ו־2,535 מארקים בגרמניה.

ציר הקונגרס מרפי: „ייתכן שארה"ב לוחצת שישראל תנהל משא ומתן עם אש"ף"

(ע). ציר הקונגרס האמריקאי, מר ג'ון מרפי, שנבחר מחדש השבוע, אמר אתמול בבואו לארץ, ש„ייתכן מאד שארה"ב מפעילה לחץ על ישראל להיכנס למו"מ עם ארגון השחרור הפלשתינאי".

מר מרפי, דמוקרט מניו־יורק, בא לביקור קצר כאורח משרד החוץ והתעשיה האווירית. הוא יסייר גם בגדה המערבית ובגולן. הוא ייפגש עם אישים בכירים בממשלה ובמשרד־החוץ ובהיותו קולונל בצבא האמריקאי יסייר ביחידות צה"ל ומתקניו.

כומר הולנדי מואשם בהברחת אקדחים לכלא

מאת הנריאטה [illegible], סופרת „הארץ" בהולנד

אמסטרדם, 7 (מיוחד ל„הארץ"). כומר בנדיקטי הולנדי, האב מתיוס, נעצר בבית המנזר שלו בדרום הולנד והודה כי הבריח לכלא סחניבנן שני אקדחים שבעזרתם כלאו ארבעה אסירים, לרבות אסיר פלשתינאי, את בני הערובה והכמרים בכנסיית בית הכלא בשבוע שעבר. הכומר עמד בקשרים עם אחד האסירים ההולנדיים שהיה מוכר לו מתקופת מאסר קודמת בכלא בראדה, שליד המנזר.

סידני סובאר: מהסטייט־דפארטמנט

על ישראל להשלים עם המציאות: אש"ף נצ־ג הפלשתינים

מאת דן מרגלית

ואשינגטון, 7 (מיוחד ל„הארץ"). ישראל חייבת להכיר במציאות החדשה ובהחלטות הועידה ברבאט הערבית כי אש"ף הוא הנציג היחיד של הפלשתינאים וישראל חייבת להתאים את עצמה למצב זה — אמר מר סידני סובאר, האחראי לעינייני המפרץ הפרסי בסטייט דיפארטמנט, בפגישה עם ח"כ אהוד אולמרט (ליכוד).

מר סובאר, שאמר כי הוא מביע דעתו הפרטית, טען שחוסיין איבד מעמדו בגדה המערבית. עוד אמר, שאמנם אין לדרוש מישראל כי תיכנס מייד למו"מ עם אש"ף, אבל עליה לעשות זאת לאחר שהמחבלים יקימו ממשלה גולה, יגלו יותר מתינות ואחראיות ויכירו בזכות קיומה.

הפגישה התנהלה לאחר הבהרה שקיבל אתמול בבית הלבן הציר מר מרדכי שלו, כי אין שינוי במדיניות האמריקאית בשאלה הפלשתינית וכי אין כוונה לדרוש מישראל מו"מ עם אש"ף.

בשיחה עם אולמרט אמר סובאר כי ארה"ב עצמה שינתה את מדיניותה כלפי סין הקומוניסטית ועל כן היא עלולה לשנותה גם כלפי ירדן.

דברי סובאר מעידים על מגמות בחוגים מסויימים בסטייט דיפארטמנט, לדעת מקורות מוסמכים כאן, שהקבילה גם את „פליטת הפה" של הנשיא ג'ראלד פורד.

גנראל סובייטי שימש יועץ למטכ"ל המצרי בתכנון צליחת התעלה ותקיפת קו בר־לב

גילוי מקרי — בעקבות ראיון לעתונאי מצרי

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

גנראל רוסי שימש כיועץ למטכ"ל המצרי בתכנון צליחתה של תעלת סואץ ותקיפת קו בר־לב — תוך פריצת סוללות עפר שהקים צה"ל בגדה המזרחית. גנראל זה ביקר לפני המלחמה באזור התעלה עם שר המלחמה המצרי אחמד איסמעיל עלי — דבר זה התברר עתה באקראי מראיון שהעניק השר המצרי לעתונאי, לרגל יום השנה למלחמה.

כזכור טענו המצרים, כי לרוסים לא היה שום קשר לתכנון מלחמת יום הכיפורים. אחרי פינוי המומחים הרוסים ממצרים בקיץ 1972 נשארו רק יועצים רוסיים מעטים. עתה התברר, בעקיפין, כי יועצים אלה או יועצים אחרים שהגיעו במיוחד מבריה"מ לצורך ייעוץ לקראת המלחמה, נטלו חלק בתכנון הצליחה.

הראיון התפרסם בכתב־העת של הרדיו הטלוויזיה המצרית. בנתחם את פעולת הצליחה, שאל העתונאי המצרי עבד רחמן סלימן: „כמה שבועות לפני המערכה נילווה אליך אחד הגנראלים הרוסיים כדי שתתייעץ עמו בשאלת אופן הפריצה למכשול המים, הסרת סכר (סוללה) העפר והפריצה לקו בר־לב. הגנראל הרוסי אמר לך אז, כי קשה להתגבר על מכשול העפר הזה ואפילו שימוש בפצצת אטום אינו מבטיח את הדבר. האם גנראל זה ביקר בנתיים ליד סוללת העפר שנפרצה ובקו בר־לב?"

שר־המלחמה אחמד איסמעיל עלי: „לצערי ביקור זה של הגנראל הרוסי לא נערך עד עתה. אני מזמין אותו לבקר בחזית. אני אלווה אליו בביקור זה ואעמוד עמו באותו מקום שעמדנו. אני אניח לו להיזכר בתשובה הישנה אשר עליה הוא ביסס את דעתו, ולהשוותה עם המצב הנוכחי לאחר הריסת קו בר־לב. לא אשאל אותו מה דעתו כיום על מה שהוכח בזרועותיהם של חיילי מצרים ובלי עזרה של פצצת אטום".

*

רבין ביקש משר האוצר

(סוף מעמוד 1)

יות של מוצרים חקלאיים הנמצאים ברשימת 14 המוצרים החיוניים. לדעתו החקלאים לא ייפגעו מהעלאות המחירים לצרכן המתחייבות מכך. עם זאת הבהיר כי הוא מתנגד לקיצוץ בתכניות פיתוח החקלאות.

חוגים כלכליים אינם סבורים כי הממשלה אמנם תצליח ביום א' לסכם על צעדיה בתחומים השונים. הם ציינו, כי מר פרס מתנגד לקצץ מיליארד לירות מתקציב הבטחון השנה, וכי בפגישה שקיים מר רבין השבוע עם השרים פרס ורבינוביץ לא הושגה תמימות דעים על היקף הקיצוץ מתקציב הבטחון.

כן ציינו חוגים את העובדה, שעדיין לא קויימו מגעים עם מזכ"ל ההסתדרות מר ירוחם משל, במטרה להתיר את ההסכם הקובע מחיר 14 המוצרים הבסיסיים עד סוף השנה.

בהצעת־מסגרת לתקציב השנה הבאה יש שינוי בהיקף הסיבסודים למוצרים הבסיסיים.

תנועות שינוי: על רבינוביץ להתפטר

תנועת שינוי פנתה אמש במברקים אל ראש הממשלה ואל שר האוצר שבהם תבעה את התפטרותו של שר האוצר. במברקים נאמר כי „שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, מפגין חוסר תושיה וחוסר מעש בדבר המעבר הכלכלי המחמיר הפוקד אותנו, כמותו לא ידעה המדינה".

לדעת תנועת שינוי, על מר רבינוביץ להודות באי־התאמתו לתפקיד ובחוסר יכולתו להנהיג את המשק בשעת חירום זו. „מדינת ישראל זקוקה עתה להנהגה כלכלית, אמינה ומוכרה, בעלת כושר החלטה והכרעה שהצבור איבון במיבור ואין היא יכולה להרשות לעצמה להפקיד את גורל המשק בידי חובבים, שכישורם היחיד הוא עסקנות מפלגתית".

תנועת שינוי הציגו בתבאי עבה משמרות מחאה ליד ביתו של מר רבינוביץ, בתביעה שיתפטר מתפקידו, ופנתה אל הציבור בבקשה ליטול חלק בהפגנה זו.

הורד שער הרבית בארה"ב בחצי אחוז

ניו־יורק, 7 (אי.פי.). בנק אוף אמריקה, הבנק הגדול ביותר בארה"ב, הוריד את שער הריבית בחצי אחוז ל־10.75, מהיום.

כתריסר בנקים אמריקאים גדולים נקטו צעד דומה בימים האחרונים.

1 אחר חצות

ערפאת „מסמיך" את מרשאל איסמעיל לנהל מו"מ עם ישראל

קהיר, 7 (י.פ.). יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, אמר בראיון שפורסם היום ב„אל אהראם", כי הוא מסמיך את שר־המלחמה המצרי פילד־מרשאל אחמד איסמעיל לנהל שיחות בשם הפלשתינים עם ישראל. על נסיגה מהגדה המערבית.

ערפאת ציין, כי הוא מסמיך את איסמעיל לעשות זאת כיוון שהוא המפקד העליון של הצבאות הערבים, לרבות צבא השיחרור הפלשתיני.

עוד אמר, כי הוא מוכן להפגש עם שר־החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר, בתנאי שממשלת ארה"ב תעניק הכרה לאש"ף.

המלצות ועדת צדוק – לרבין

(סוף מעמוד 1)

בן סיכמה ועדת צדוק את עבודתה על חוק יסוד: צה"ל. ההמלצות בתחום זה מדגישות את כפיפותו של הרמטכ"ל לממשלה. הנוסח הקודם, לפיו הרמטכ"ל הוא המפקד העליון של צה"ל בוטל, ובמקומו בא נוסח לפיו הרמטכ"ל הוא מפקדו של צה"ל, תוך כפיפות לממשלה הפועלה באמצעותו של שר־הבטחון.

שלה, יתנהלו ישיבות ממשלה בראשותו של סגן ראש הממשלה.

בעניין זה צפויים שינויים, שכן בוועדת צדוק לא היתה הרגשה שזהו אמנם ההליך הנכון ביותר. אחת הבעיות היא השתתפותו של סגן ראש הממשלה עצמו בקבינט המלחמה. בעיה אחרת היא ההרגשה, שיש מקום כלשהו לפגם בפעילותן המקבילה של „שתי ממשלות".

סמכויות הועדה

הועדה הגישה גם את המלצותיה בעניין סמכויות ועדת השרים לענייני בטחון. ההמלצות מפרטות את הנושאים שיהיו במסגרת סמכותה של ועדה זו ואת נושאי הבטחון שיהיו בסמכותה של מליאת הממשלה. באופן עקרוני קובעות ההמלצות כי הפיקוח השוטף על זרועות הבטחון ועינייני רכש יימסרו לועדת השרים, בעוד שנושאים עקרוניים יידונו במליאת הממשלה.

משרד־הבטחון העניק

(סוף מעמוד 1)

התחיה שימש כראש מחלקת הרכש בחיל האויר, בדרגת סגן־אלוף. מר אלדר הוא היום ממנהלי החברה.

מעמד של יצרן וספק

ההסכם קובע כי משרד־הבטחון מעניק לת.א.ת., החברה־הבת של מ.מ.י., מעמד של יצרן וספק מאושר למשרד הבטחון למכשירים, מערכות, אביזרים, רכיבים, וחלקי חילוף.

ההסכם מדגיש כי ת.א.ת. תהיה הגורם הבלעדי שיקבל ידע בתחום זה. ההסכם קובע עוד כי משרד־הבטחון מתחייב לרכוש במשך תקופת החוזה את כל הציוד הדרוש לו בתחומים מסויימים רק מ־ת.א.ת., בין אם המדובר בייצור מקומי ובין אם המדובר בציוד מיובא.

מצד שני, תנאי עיקרי בהסכם שת.א.ת. תקים בארץ מפעל לייצור מקומי של ציוד בהיקף גדול. החברה עמדה בתנאי זה והקימה מפעל לייצור בטחוני.

מקדמה של 30%

ההסכם מעניק הקלות וטובות הנאה שונות למ.מ.י. כך למשל נקבע כי החברה תקבל מקדמה של 30% מערך כל הזמנה לפני הביצוע, ואת היתרה תקבל תוך חודשיים מיום מסירת הציוד — תנאי תשלום טובים ביותר. משרד הבטחון התחייב לספק לת.א.ת. מידע מלא בכתב על תחזית צריכת הציוד מדי שנה, לשם אבטחת אספקה סדירה. עוד התחייב משרד־הבטחון לסייע לת.א.ת. לקבל אישורים ישראליים או בין־לאומיים לאיכות המוצרים שתייצר החברה, בתנאי כמובן שהאיכות תהיה ראויה לכך.

כתוצאה מבימושו של הסכם זה נעשו מ.מ.י. והחברה־הבת ת.א.ת. בשנים האחרונות לגורם מרכזי בייצור ציוד ובייבואו לצורכי צה"ל כאשר ההקצאה המקורית ניתנה לחברה ללא מכרז. עפ"י ההסכם עודד משרד הבטחון ייצור מקומי של חלפים. מצד שני, גדל מאוד היקף פעולתה של מ.מ.י. לאחר שישראל החלה לקנות כמויות גדולות של נשק וציוד מייצרנים אמריקאים.

משלחת מדענים מאיטליה — לישראל

פירנצה, 7 (מיוחד ל„הארץ"). משלחת של 32 מדענים איטלקיים כאגודת ידידי מכון וייצמן הגיע לישראל במוצ"ש. בראשה עומד נשיא האגודה ויועץ או"ם לבעיות הסביבה פרופ' ב. טראברסו.

1960 ל"י – שכר הלימוד

(סוף מעמוד 1)

מר ידלין אמר, כי בכל קבוצות הלחץ שעמן בא במגע גילו הסטודנטים את ההבנה הגדולה ביותר למצבה של המדינה. מר בן יהודה, מצידו, הביע את הערכתו לשר־החינוך, שבחן את הנושא בלי דעות קדומות, והגיע למסקנות המניחות את הדעת.

שכר הלימוד אשתקד היה 1308 ל"י. אולם כל סטודנט שמילא טופס הצהרה שבו הגדיר עצמו כזקוק להנחה, שילם 1080 ל"י בלבד. לא נעשתה בדיקה של הפרטים בטופס ההצהרה.

העלאת שכר הלימוד בהתאם למדד יוקר המחיה בלבד (הפעלת מסקנות ועדת אגרנט), היא פשרה בין עמדתם של נציגי משרד־החינוך והמוסדות להשכלה גבוהה בוועדה המשותפת לקביעת שכר לימוד כזה, לבין עמדתם של הסטודנטים כזה.

בוטל הסדר־ההנחה

החלטת השר מבטלת כליל את הסדר־ההנחה הכמעט־אוטומטית. כן איחד את שכר הלימוד לשלושת התארים (הלומדים לתואר שני ושלישי שילמו עד אשתקד סכומים קטנים בהרבה מן הסטודנטים הלומדים לתואר ראשון). קרן ההלוואות של הממשלה, באמצעות הבנקים, הוגדלה השנה ב־12 מיליון ל"י ל־16 מיליון (ולא ל־36 מיליון כפי שנכתב על־ידי הסטודנטים). כן תהיה הגדלה „בסריית" בקרנות ובבנקים לעומת השנה שעברה, אך מר ידלין לא נקב בכל סכום שהוא.

עם זאת ציין השר, שתהיה עזרה מיוחדת לנזקקים, במגמה שלא יהיה איש אשר מסיבות כלכליות לא יוכל ללמוד. הוא אמר, כי יש גם להתחשב בכך שהסטודנטים ובייחוד הבנים, עברו תקופה קשה אשתקד, עקב המלחמה השירות במילואים במשך זמן. יש להניח שגם השנה יקראו במילואים כפי שלא קרה בעבר — אמר.

שכר הלימוד יכסה השנה, לפי הערכתו של מר ידלין, כשבעה אחוזים מתקציב המוסדות להשכלה גבוהה. אם תימשך המצבה הכספית האדירה, הוא מצפה לכך שיכסה 10 אחוזים — אך דבר זה אפשר יהיה רק על־ידי שינוי בתקציבי ההוצאות של המוסדות.

[illegible]

[illegible]

בן אמר, כי [illegible]

בתשובה על שאלה אמר, כי [illegible] אין הוא מציע [illegible] את מספר הסטודנטים [illegible] את מספר המקומות.

[illegible]

בתשובה על שאלה אמר השר, כי הגיע למסקנות שלו אחרי [illegible] עם כל הגורמים. [illegible] עד שהחל בתפקידו אתמול.

תרגיל צבאי מצרי ב„נשק חדיש"

קהיר, 7 (יופ"יצ). יחידות צבאיות המוצבות בחזית תעלת סואץ, ערכו היום תמרונים צבאיים „תוך הפעלת כלי נשק וציוד שפותחו אחרי מלחמת אוקטובר" — מסרה סוכנות הידיעות המזרח תיכונית.

היא ציינה, כי שר־המלחמה והמפקד העליון של צבא מצרים, מרשאל אחמד איסמעיל, והרמטכ"ל גנראל אל גמאסי, חזו בתמרונים שבהם הופעלה תחמושת חיה.

בתום התרגילים הודה איסמעיל לקצינים ולחיילים על „כשרונם ביישום הלקחים שנלמדו במלחמת אוקטובר ועל יעילותם בהפעלת הנשק והציוד שפותחו אחרי מלחמה זו".

הסוכנות לא הסבירה את טיבם של כלי נשק אלה או מי פיתח אותם.

„וואשינגטון פוסט": בריה"מ מטיסה לסוריה ציוד צבאי חדיש

מאת דן מרגלית, שליח „הארץ" בארה"ב

וואשינגטון, 7 (מיוחד ל„הארץ"). רכבת אויר סובייטית בהיקף מוגבל מעבירה ציוד צבאי חדיש מבריה"מ לסוריה במטוסי אנטונוב־22.

„וואשינגטון פוסט" הכותב על כך היום, מוסר כי ישראל חוששת שהמשלוחים כוללים ציוד צבאי מתוחכם, שהרוסים מעוניינים להסתירו מהמערב ועל כן אינם מעבירים אותם בדרך הים.

ייתכן שהמדובר בטילי סקאד או בציוד אלקטרוני מיוחד.

אזרחות כבוד של רחובות לנשיא המדינה

(ע). אזרחות כבוד של רחובות הוענקה אמש לנשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, בטקס שנערך באולם „הדר" ברחובות, בהשתתפות מאות מוזמנים.

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 45/74 שהתקיימה ביום 7.11.74 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000.— ל"י זכה המספר: 027558.

בסך 250,000.— ל"י זכה המספר: 304618.

בסך 100,000.— ל"י זכה המספר: 509010.

בסך 50,000.— ל"י זכו המספרים: 022545, 534457.

בסך 13,500.— ל"י זכו המספרים: 132761, 687540.

בסך 6,250.— ל"י זכו המספרים: 029020, 123326, 220460, 548683.

בסך 5,000.— ל"י זכו המספרים הבאים: 02009, 069441, 071611, 114478, 123822, 144443, 174653, 180699, 204630, 208009, 225333, 235567, 261585, 277671, 277902, 295430, 322188, 332845, 333256, 382663, 398490, 415724, 495355, 507181, 522804, 582806, 585202, 587024, 596558, 611873, 612687, 623081, 652054, 657584, 689022, 708999, 746378, 770965, 784035, 793811.

בסך 1,000.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 2222, 4220, 5609, 7604, 8490.

בסך 600.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 01167, 12308, 18685, 22118, 25488, 30206, 51048, 74314, 75865, 78446.

בסך 250.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 00507, 02096, 05502, 07291, 10025, 35101, 38911, 41255, 41292, 45644, 47812, 48944, 50073, 61395, 70177, 72708, 73629, 73845, 78801, 82755, 83136, 84946, 85080, 86467, 96784.

בסך 100.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 2033, 4801, 7530, 8445, 8462, 8705, 9646.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0256, 0292, 0503, 0642, 0645, 0737, 1092, 1174, 1336, 1915, 2194, 2317, 2618, 2868, 3073, 3087, 3231, 3626, 5141, 5163, 5268, 5451, 5652, 5683, 5706, 6179, 6298, 6376, 6814, 6848, 7099, 7329, 7807, 8674, 8774, 8970, 9033, 9327, 9656, 9662, 9947, 9977.

בסך 6.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 4 ו־5.

יבי

מאבק משותף = חרות
דיכוי הדדי = מוות

שני אליהו—חכים ובית צורי חברי לח"י שניהם הלכו לקהיר לפגוע בנציג האימפריאליזם הבריטי, הלורד מוין.
הם עשו כמצווה. וכמצווה נמנעו מלהתנקש בשוטר המצרי שרדפם.
על כן נתפסו והובאו לבית דין צבאי,
ונדונו למיתה ונתלו.
לקול הפגנות סטודנטים מצריים שקראו הידד לפעלם ותבעו שחרורם.
זו צוואתם: נגד הכובש הזר, בחזית אחת עם העמים השכנים
לזכרם — אהבה

שניים שהם דור
בנזיד שקל לא קנו רוחם
להם הבקרים אלמונים
אומץ חרותם יפדו הבאים.

(מ.)

[illegible]
להעמסת כ־30.000 מיכלי פרי־הדר
[illegible]
בעונת הקטיף 1974—5
המעוניינים יגישו הצעותיהם בכתב עד תאריך 14 בנובמבר 1974
[illegible]

המשלחת הסוציאליסטית דחתה את ביקורה במזרח התיכון

וינה, 7 (ע"ר וע"צ). קנצלר אוסטריה ד"ר ברונו קרייסקי אמר כי משלחת לקביעת עובדות, [illegible] נציגי המפלגות הסוציאליסטיות במערב, אשר עמדה לצאת למזרח־התיכון, דוחה את נסיעתה לשנה הבאה. ד"ר קרייסקי עמד להיות יושב־ראש המשלחת מטעם האינטרנציונל הסוציאליסטי.

בראיון לשודר הבוקר על־ידי רדיו האוסטרי ציין הקאנצלר, כי הדחייה באה משתי סיבות עיקריות: מאחר שמפלגת הלייבור צומקת רוד רעיה, ונציגיה לא יכלו להצטרף לוועדה — ואילו הוא עצמו הוזמן לבקר בארה"ב, לפי הזמנת ג'ראלד פורד.

התעניינות בבריטניה בגילויי חיים הרצוג

מאת א. שב, סופר „הארץ" בבריטניה

לונדון, 7 (מיוחד ל„הארץ"). ההתעניינות הגבשכת של המימסד הבריטי בבעיותיה הצבאיות של ישראל באה לביטוי בביקור ההרצאה המוצלחת של מר חיים הרצוג.

מר הרצוג נאם אתמול במכון ללימודים אסטרטגיים, באוזני אישים בכירים בריטיים בנאט"ו וקציני צבא זרים. רבים מהשומעים הופתעו מגילויים שהשמיע מר הרצוג על היקף הניצחון הישראלי. מקור בריטי בכיר אמר, כי לוא נודעו עובדות אלו, היה בהן כדי להרתיע את הערבים מהתקפות חדשות.

כשהשמש זורחת על השלג - הלב נמס

לגליון זה של „הארץ" מצורף עלון צבעוני של „סוויסאיר", אשר באמצעותו נסינו להביא בפניך את האווירה המיוחדת של ה־"SNOW BEACH"

הנתונים המצוינים בעלון לוקטו, מהמקורות המהימנים ביותר, „סוויסאיר", הפועלת כסוכנת בלבד, אינה אחראית לשינויים שיחולו במחירים וברמת השרות ואינה מתחייבת לספקו.

SWISSAIR

תיקון טעות: המלון Happy Rancho מצוי ב־Flims Laax והמחיר הנקוב בטבלה מתיחס ללינה ולארוחת־בוקר בלבד

בדו־קיום יהודי—ערבי יובטח השלום.

בואו לשמוע את האמת!

„גשר בין חופים"

(בשיחה ובשירה)

עם המשוררים:

תופיק זייאד ויבי

יערך ביום שני 11.11.74 בשעה 8.30 בערב באולם בני־ברית, רח' קפלן 10 ת"א

הציבור מוזמן

הננו מודיעים בצער רב על פטירת אבי היקר

יוסף קורמוש ז"ל

[illegible]

בנו: מרדכי (ק[illegible]

על מותה של

דורה פרומקין ז"ל

בת ד"ר ישעיהו פרומקין — מקובנה

מתאבלות:
אחותה: פני טימנוב
בת אחותה: אינה

הלויה תצא היום, יום שישי, כ"ג חשון תשל"ה 8.11.74 בשעה 11.30 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה ת"א לבית העלמין בחולון.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

לאה ליפשיץ

בת ר' יוסף זיברסקי ז"ל

מבריסק

ההלויה תצא היום, יום שישי, כ"ג חשון תשל"ה 8.11.74 בשעה 12.30 בצהרים מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה ת"א לבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המשפחה

בכאב וביגון אנו מודיעים על פטירתו של ראש משפחתנו היקר באדם

יהודה נזר ז"ל

הלויה תצא היום, יום שישי, כ"ג חשון תשל"ה 8.11.74 בשעה 12 בצהרים מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5, ת"א לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה המתאבלת

יום ו', כ"ג בחשון תשל"ה
8 בנובמבר 1974

טור הליכוד

מוגש ע"י הליכוד ועל אחריותו. מען המערכת: הליכוד, ת.ד. 4061, ת"א

התראת סיעת הליכוד בהסתדרות - אתמול בוועד הפועל

במסגרת המדיניות הכלכלית החדשה עליה דנים בממשלה ובהסתדרות, הוזכרו הצעות לעיקור או לדחייה של תשלום תוספת היוקר, ולצמצום הסובסידיות על מצרכים חיוניים. סיעת הליכוד בהסתדרות חזרה והביעה, אתמול בישיבת הוועד הפועל, את התנגדותה לכל פגיעה אפשרית בתוספת היוקר ולכל צמצום של הסובסידיות למצרכים חיוניים. בכך חזרה הסיעה על עמדתה כי תוספת היוקר מהווה פיצוי הכרחי — ולו גם פיצוי חלקי בלבד — בגין היוקר. בלעדי פיצוי זה לא יוכלו מאות אלפי עובדים ומפרנסים בישראל לאזן את התקציב.

יתר על כן: פגיעה בסובסידיות למצרכים חיוניים עלולה אף היא לפגוע במיעוטי יכולת. הפיצוי שניתן על פגיעה זו לא היה בו מעולם כדי לפצות על כל היקף ההתייקרות. אין בה גם תועלת משקית, וראייה לכך: אך לפני כמה חודשים, במסגרת מדיניות הממשלה, הועלו מחירים של מוצרי יסוד. הדבר אך נתן תנופה נוספת למרוץ האינפלציה. סיעת הליכוד בהסתדרות, בדאגתה לאינטרסים של העובדים ושל מעוטי היכולת, הזהירה אתמול את הממשלה, לבל תפגע בעובדים, ואת ההסתדרות, לבל תשלים עם פגיעה כזו.

הממשלה היא האחראית למצב הכלכלי. הן בידיה כל מושכות המשק בהיקף שאין לו תקדים בשום ארץ חופשית. המדיניות הכלכלית של הממשלה, עליה הוכרז רק לפני חודשים אחדים, הגיעה למבוי סתום. ההוכחות לכך ידועות לכל אזרח. בעקבות זאת, הצורך במדיניות כלכלית חדשה הוכר אפילו על ידי הממשלה — ובזאת מודה הממשלה בקשר שבין מדיניותה, או חוסר מדיניותה, ובין כשלונותיה.

דווקא בימים בהם מגלים העתונים, מדי יום ביומו, שערוריות כלכליות חדשות — לא יתכן להטיל על שכמם של בעלי ההכנסה הממוצעת ושל אלה הנתונים במצוקה והזקוקים לכל לירה — אפילו פחות ערכה — לשאת בנטל הכשלונות הכלכליים של הממשלה, הבזבוזים והשחיתויות. יכול להיות שהממשלה מוכנה לא רק להשלים עם מצוקה, אלא אף להוסיף עליה. סיעת הליכוד בהסתדרות, בדברה אתמול בשם מאות אלפי עובדים ובני משפחותיהם, הזהירה מפני דרך זו בעוד מועד.

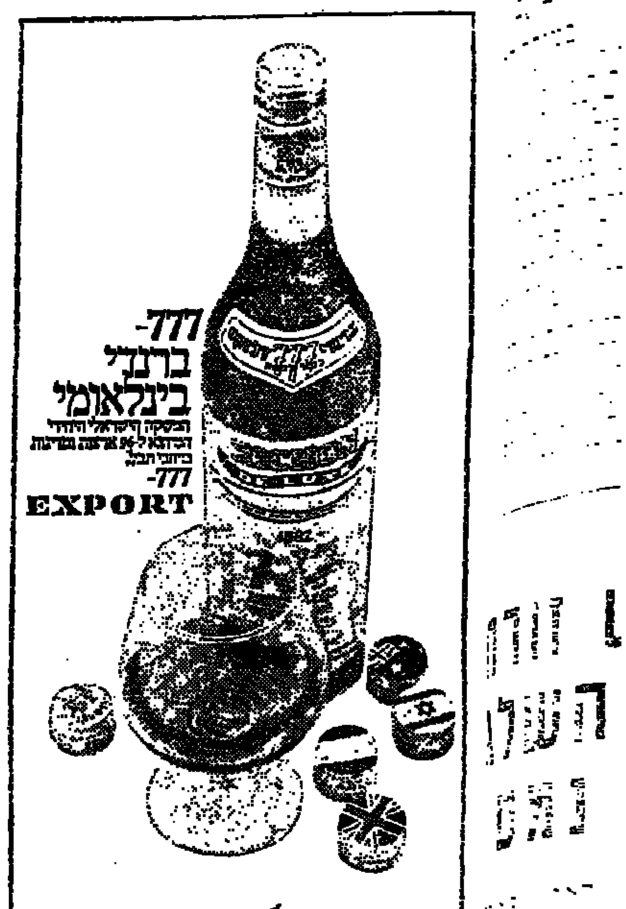

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

ראש אגף אפסנאות:

צה"ל מפעיל אמצעי לחימה שהם מהחדישים בעולם

מאת כתב צבאי

הצטיידות צה"ל יש עתה שלוש ות האתגרות, שיישום כל אחת תובע מאמץ כביר:
להחזיר לכשירות את הצבא נו למלחמה, אם תפרוץ;
להרחיב ולהגביר את מערך תיב.
קלוט את הציוד הצבאי, ה כיום תהליך ללא דוגמה ב ות צה"ל.

רים אלה אמר אתמול האלוף לוי, ראש אגף האפסנאות ב הכללי, בטקס ביסוד הסיום של קציני אפסנאים ושלישים, ש בבסיס הכוח בצבאי במרכז הארץ.

לוי אמר עוד, כי ה,,מאמץ שהשקענו בנושאים אלה גר נותה פרי. הצלחנו גם להתמודד בעיות לקליטת הציוד המוגבר, שבעבר לא היו ברשותנו".
אמר, כי אמצעי הלחימה ש מפעיל עתה הם מהחדישים ב בעולם, דבר המחייב, לדבריו, רמה טכנית ולוגיסטית גבוהה. הוא כי צה"ל מסוגל היום ,,לצייד צבא במיטב הציוד".

אלוף לוי חשף את דרגות המצטיינים — סגן אורי אזרי, מקורס שלישים, סגן־משנה יצחק דנה, מקורס אפסנאות, ורב־סמל יוסף שניאור, מקורס רבי־סמלים.

הוקדשה אנדרטת-השריון בעין-זיתים

(ע). ,,מאיימים עלינו במלחמה. כנסים להפחידנו בקרבות, אך כל עוד יהיו לנו אנשים כאלה ועם כזה, לא נזוז מעמדותינו" — אמר אתמול האלוף רפאל איתן, בטכס הסרת הלוט מעל לוח־הקדשה באנדרטת השריון בעין זיתים, הנושאת שמותיהם של 84 חללי יחידת המילואים הראשונה שעלתה במלחמת יום הכיפורים לרמת הגולן כדי לבלום את הסורים.

האלוף איתן הטעים כי ,,כשם שלא נרתענו עשרות בשנים, כך לא נרתע כעת. אם נצטרך, הוסיף, נשיב מלחמה שערה כדי לעמוד על החוות, אותו יצרנו לנו מזה דורות".

כמפקד היחידה, אל"מ רן, עמד על החוב הכבד אותו אנו חייבים לנופלים, בציינו כי עלינו ,,להמשיך וללכת לאורם בהוק של אלה שהקריבו את חייהם למעננו ולמען המדינה".

הוצגו תוכניות המיתאר למחנה הצפון

(ל.ע.ב.) — ,,תכנית המיתאר הארצית לפיזור האוכלוסיה, שאושרה השבוע על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבניה, קבעה קצב גידול למחוז הצפון ואין ספק שזהו המחוז בו צריך לקבוע עדיפות בנושא האיכלוס ומיד" — אמר אתמול מנכ"ל משרד הפנים, מר חיים קוברסקי, ביום עיון שנערך בבית המהנדס בירושלים.

את תוכנית המיתאר הציג המתכנן המחוזי, אדריכל יצחק ליבוביץ, שציין, כי לפי קוויה הכלליים הוא חזה שבשנת 2,000 יהיו בגליל מיליון ומאתיים אלף תושבים, שיתגוררו באזור מיוחד בתוכו מבחינת פינות החמד ותגורת הירוק שבו.

התוכנית קובעת שמונה אזורי תעשיה הממוקמים לא על קרקע חקלאית ולא בקרבת מרכזים עירוניים, על מנת למנוע בעיות של איכות הסביבה.

את תכנון רמת הגולן הציג אדריכל ד. ארבים, הממונה על ענייני תכנון מיוחדים במשרד הפנים, שציין כי השטח תוכנן רובו ככולו כשטח חקלאי, תוך איתור מקום לישוב עירוני תעשייתי, נוסף למרכז בני יהודה ומרכז חוספין באזור, שאינו ניתן לציבור חקלאי.

ראש עיריית ר"ג מביע צער על התקפותיו של שרון

מאת סופר ,,הארץ" בגוש דן

עיריית רמת־גן, ד"ר ישראל פלד הביע צער על התבטאויותיו של אריאל שרון נגדו ונגד ראש עיריית תל־אביב מר שלמה להט. פלד אמר, כי לא ידוע לו חלוקה מחייבת של מוסדות הליכוד על העצמאות (התקפתו של שרון באה בבית אי־התחשבות שני ראשי הערים על עצמות ד). ד"ר פלד אמר עוד, כי הושב שעול גדול עושים לעם חוגים המחזיקים אותם להפ ולעצמאות, ,,דבר שאינו מביא אבל יוצר פירוד וקיטוב, עתה כשאנו זקוקים לאחדות ולהשלשת הניגודים הפנ".

רבין ינאם הערב ועצת הקיבוץ המאוחד

מועצת הקיבוץ המאוחד התכנס ה עין חרוד למושב השני שלה. סדר היום יעמדו שני נושאים: פעילות הקיבוץ בחברה הישראלית ובעבודות החבר בתנועה. יערך דיון מדיני, לאחר רבאט. יפתח את הדיון ראש הממשלה מר יצחק רבין.

בעבר גילוי של סרטן — היה פירושו מוות ודאי ואילו כיום ניתן לרפא כשליש מחולי הסרטן החוזרים לחיים תקינים. ואחוז זה גדל והולך בזכות התחנות לגילוי מוקדם, מכוני הסרטן המוקמים בארץ, שיטות ההקרנה והטיפול המשוכללות והמחקר המתקדם.

בשנת התקציב השוטפת זקוקה האגודה ל־7 מיליון ל"י כדי להמשיך ולתרום להגדלת אחוז הנרפאים ממחלת הסרטן.

פעם לא היתה תקווה לחייהם

זכור זאת ביום מבצע "הקש בדלת"! 12.11.74

האגודה למלחמה בסרטן בישראל

לשכת הפרסום הממשלתית

אושר חוק ניקוי המדרכות בת"א

ועדת הכספים של עיריית ת"א אשרה פה אחד את החוק המחייב בעלי עסקים לנקות את שטח ה־מדרכה הגובל בעסקם.

ברוב קולות הקואליציה אישרה הועדה תוספת לתקציב בסך 8.8 מיליון ל"י. סכום זה יוצא בין היתר לרכישת 46 מכונות חדשות לניקיון מסוגים שונים, לרכישת 9 גנרטורים להצבה בצמתים מרומזרים, כדי שיבטיחו את המשך פעולת הרמזורים בעת הפסקת זרם החשמל; שיפוץ מיבנה לקליטת נוער שסרנות, והעלאת המשמר האזרחי ותפעלת סיירת הסטודנטים לפיקוח על הבניה.

ראש העיר מר שלמה להט הסביר, כי על אף מצבן הכספי הקשה של ה־רשויות, לרבות של ת"א, יש צורך לקדם דברים חיוניים בהתאם לסדרי עדיפות. לעומתו טענו נציגי האופוזיציה כי אף שמדובר בהוצאות חיוניות, אין לממן אותם מתקציבים נוספים.

עוד אישרה הועדה הגדלת הסובסידיה העירונית לכרטיסי חיל, כדי למנוע את העלאתם עם ההתייקרות שחלה באחרונה במחיר כרטיסי ה־קולנוע.

התפטר הסגן הערבי של יו"ר מועצת מעלות-תרשיחא

מאת יהודה אריאל סופר ,,הארץ"

סגן יו"ר המועצה המקומית מעלות־תרשיחא, מר ג'מיל נואס (42), התפטר מתפקידו בתום 10 חודשים לכהונתו, כאשר שכל דרישותיו ל־שיפור השירותים בתרשיחא נדחו או לא בוצעו. נוסף לכך הוליכה המועצה למנות מנהל לבית־ספר ה־תיכון בתרשיחא אדם שאינו מבני המקום בעוד שהיו ארבעה מועמדים מתאימים מקרב התושבים.

את מכתב ההתפטרות שלח מר נואס לשר־הפנים, לממונה על מחוז הצפון, ליועץ לענייניים ערביים מר שמואל טולדנו ולמועצה המקומית. המועצה תדון בהתפטרות ביום א'.

בשיחה עם סופר ,,הארץ" הצביע

בשיחה עם סופר ,,הארץ" הצביע מר נואס על הרשימה שהתפרסמה ב,,הארץ" (19.8.74) ,,תרשיחא — גדנות הפרודה", שבה פורטו כל ה־טענות נגד מועצת מעלות־תרשיחא. להלן אמר, שבזמנו נמנע מלהתפטר, כדי שלא יחשבו שהדבר קשור למאורעות המצערים במעלות. עתה אין לו שום אפשרות להמשיך לכהן בקואליציה, שבראשה עומד מר אלי בן־יעקב. ,,הבטחותיו לתושבי תרשיחא הן דברי סרק ולא קויימו" — אמר נואס.

מזכיר קיבוץ רוחמה

טענות רחל ברעם משוללות יסוד

מזכיר קיבוץ רוחמה, מר גרשון רבינוביץ, אמר שלשום כי טענות הצעירה רחל ברעם אשר נישאה ל־בן קיבוץ רוחמה והשתכנת רעב ליד בית הקיבוץ הארצי בתל אביב נגד הקיבוץ, משוללות כל יסוד.

מר רבינוביץ הגיב על פרסום ב־,,הארץ" משלשום שבו נאמר כי רחל ברעם טוענת שבעלה, הקיבוץ ,,לא עמד בהתחייבויותיו כלפיה; שכו אותה ללעג בגלל היותה בת־למשפחה מסורתית ;,, עקבה את המונית מדלת ביתה הפסיקו לה מזונות".

מזכיר הקיבוץ אמר כי הצעירה נישאה לבן הקיבוץ אחר היכרות קצרה ולאחר שהגישה בקשה לגירושין הגיש הבעל תביעת גירושין ש־הדיון בבית הדין הרבני בסוף דצמבר.

לדבריו תבעה תחילה הצעירה פיצויים מהקיבוץ בסכום של 700 אלף ל"י ואחר כך הצביעה הצעת פשרה באמצעות עורך הדין שלה לפיה היא מתפשרת ב־50 אלף ל"י.

,,ענין הסרת המונית, שרבא פרוש" אמר מזכיר הקיבוץ. ,,הצעירה מחזיקה עד היום בדירת חדר בקיבוץ והיא באה לשם רק אחת לשבוע. חדר האוכל של הקיבוץ פתוח ב־פניה והיא נהנית מכל השירותים של הקיבוץ עד שבית הדין יפסוק ב־ענייננו".

מאה אלף ל"י מכספי הווקף ה־מוסלמי נמסרו אתמול על־ידי היועץ לענייני ערבים מר שמואל טולדנו לועד המקומי תמרה, ל־השלמת מבנה כדורסל והספריה ה־ציבורית בכפר — מוסר סופר ,,הארץ" בגליל המערבי.

שני בקבוקי־שמן יתומים נותרו ממדף מלא שהיה באחד הסופרמרקטים בת"א — בעקבות הסתערות הקונים, הסבה. (צילום: שעיה סגל)

מנכ"ל משרד הפנים:

הוגדל תקן שרותי כבאות

נזקי השריפות השנה: כ־70 מיליון ל"י

(ל.ע.מ.) לשרותי הכבאות נוספו תפקידים חשובים בעונת העורף בשעת חרום — אמר אתמול מנכ"ל משרד הפנים, מר חיים קוברסקי, בחנוכת תחנת הכבאות העשרים ב־בנין של איגוד ערים לכבאות של נתניה.

מר קוברסקי הדגיש, כי נוכח חשיבותם של שרותי הכבאות, הוגבר תקן הכבאות והוא כולל 2,330 כבאים במקום תקן 470 כבאים שהיה קיים בעבר. במשך שנה זו נגרמו נזקים כשרפות בסכום של 70 מיליון ל"י, אולם לא היו אבידות בנפש.

להלן מסר, כי במשך השנה אושר תקציב של 40 מיליון ל"י לצרכי כבאות, וכי הוכנו 37 מכוניות כיבוי חדישות בחו"ל. בעשר השנים שחלפו הושקעו חצי מיליארד ל"י בפיתוח הכבאות במדינה. משרד הפנים יוזם פעולות־מנע רבות בעת אישורן של תכניות בינוי ב־מדינה, ותשומת לב מיוחדת ניתנת לאיזורים מתועשים, ולרובעי מגורים צפופים.

הטכס נפתח על־ידי יו"ר איגוד הערים לשרותי כבאות בנתניה, מר שלמה גוטהולף, אשר קיבל במהלכו את העיטור ,,יקיר נתניה" מידיו של ראש העיריה, ד"ר ברמנהם.

עלה מחזור המטבע

(ל.ע.מ.) מחזור המטבע עלה ה־שבוע ב־41,827,695.86 ל"י ועמד על שלושה מיליארד 327 מיליון ל"י בקרוב — הודיע אתמול בנק ישראל.

סעיפי הכיסוי: 195 מיליון ל"י בזהב, שלושה מיליארד 132 מיליון ל"י ביתרות מטבע חוץ. (הכל מעוגל למיליון הקרוב). שטרי כסף במחזור — 3,205,924,636, מצות (ל־רבות מטבעות קטנים במחזור) 120,885,894.62, סך כל המטבע ב־מחזור 3,326,810,530.62 זהב 194,872,034.53, יתרות במטבע חוץ 3,131,938,496.09, סך כל הכסוים 3,326,810,530.62.

לא כולל מטבעות זכרון (מזהב) בערך נקוב כולל של — 5,916,900 ל"י שתכולת הזהב הכלול בהם שווה או עולה על ערכם הנקוב.

מתנדבים לעבודות ביצורים בגולן

בני כיתות י"ב מישובי הקי־בוץ המאוחד, יחד עם חבריהם מאיחוד הקבוצות והקיבוצים ו־מתנועת המושבים, התנדבו ב־אחרונה במסגרת הגדנ"ע לעבוד בביצורים ברמת הגולן.

עשרות בנים ובנות יוצאים בכל בוקר לעבודה בגיזור, בפיקוח שלטונות צה"ל. לאור הצרכים הבטחונים הגוברים יש מגמה להרחיב פעולות התנדבות אלה.

גורן: על רבנים צעירים לצאת לישובי הספר

מאת יהודה אריאל, סופר ,,הארץ"

,,דרושה לנו תקנה חדשה, שלפיה לא יתקבל רב כלשהו למשרה בעיר, כל עוד לא שירת מספר שנים ב־אחד מישובי הספר. רק בדרך זו נוכל לפתור את בעיית השחותים והרוחות הרווחים במושבי הגליל" — אמר שלשום הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן, בביקורו במושב צבעון, במסגרת סיורו במושבי ה־ספר בגליל המערבי. תושבי צבעון דורשים למנות להם רב זה שבע שנים.

תושבי המקום אמרו שהרב לא רק דרוש כמנהיג רוחני אלא גם כ־מנהג הילדים שאמם רובם לומדים בבתי ספר חילוניים. במושב שטר בית ומשק לרב־תבר.

בתשובה לדברי יושב ראש המו־עצה האזורית מעלה־יוסף, מר יעקב יעקב, שדרש להנהיג לימודי קודש בכל בתי הספר הכלליים, אמר הרב גורן שהדבר כבר סוכם עקרונית עם משרד החינוך, אולם בקרוב יעלה זאת שנית, כדי לממש הבטחות ל־מודי קודש בצורה מתאימה בכל

תע"ל: על הממשלה להכריע בהקדם על המדיניות הכלכלית

,,הועדה המרכזת של תנועת ה־עבודה הליברלית (ל"ע) מביעה דאגה על היעדר החלטות ברורות של הממשלה בתחום הכלכלי. אי־ציבורת של מצב זה גרם לתרושת שמו־עות, לפרסומים וניחושים שונים, ש־בעקבותיהם גרמו בהלות קניות ר־בובות משאבים כספיים, על־ידי קניות מופרזות, חסרות הצדקה. הוועדה ה־מרכזת קוראת לממשלה להכריע מיד בהתוויית מדיניות ברורה בתחום ה־כלכלי, כדי להפסיק את חוסר ה־ודאות בציבור הרחב ואת המגמה לרכישה מוגזמת של מצרכים" — נאמר בהחלטות העיל, שנתקבלו ב־ישיבת הועדה המרכזת שלה, ש־נתכנסה בראשותו של ח"כ הלל זיידל בתל־אביב.

,,תע"ל פונה להסתדרות, למעסי־קים ולממשלה, למצוא מיד מכנה משותף לגבי עתידו של המשק, ביסו־סו וייצובו, לשם מניעת הידרדרות כלכלית ולמען החזרת האימון ב־כלכלה הישראלית, תוך הבטחת אי־הורדה תלולה של רמת החיים של ציבור העובדים ואי־פגיעה בהקף התעסוקה.

,,בן פונה התע"ל להסתדרות בדרי־שה, להתייצב בראש תנועה למען הנהגת משטר של חירום כלכלי, ש־מטרתו לבסס את רמת־החיים של החברה הישראלית על יכולתה המש־קית של המדינה".

החלטות אלה נתקבלו לפי הצעות ח"כ ה. זיידל, דב יוקנט וב. קמין.

נועל הקונגרס האירופי ה-11 להשתלת כליות ודיאליזה

(ע). ,,הדבר המפלא של המשכת החיים של חולים, שכליותיהם הרוסות, החזרתם למשפחותיהם כאילו לאחר המות, בעזרת השתלת כליות או טיפול בכליה מלאכותית, חייבה את הממשלות והמוסדות הנוגעים בדבר לנקוט עמדה ראשונה בהקצ־אות הכליות לצרכי בריאות ה־אוכלוסיה" — אמר אתמול פרופ' יוסף רוזנפלד, נשיא הקונגרס, ב־נעילת הקונגרס האירופי ה־11 ל־השתלת כליות ודיאליזה שנערך ב־משך שלושה ימים בתל־אביב.

בקונגרס השתתפו כ־800 רופאים מחו"ל ומישראל ועם נעילתו בתל־אביב יעברו כמה עשרות מהם ל־אילת שם יקיימו דיונים מעמיקים בתחום השתלת כליות ודיאליזה.

ד"ר גולדמן: ספק אם אפשר להשיג שלום בשלבים

* ,,רצוי צעד דרמטי"
* ,,לשתף הרוסים במו"מ"

(ע). ד"ר נחום גולדמן, נשיא ה־קונגרס היהודי העולמי אמר אתמול בבוקר, כי ספק אם אפשר להשיג שלום במזרח התיכון בשלבים.

ד"ר גולדמן שוחח עם כתב בנמל בן־גוריון לפני צאתו לפאריס ול־גרמניה, שם הוא מקווה לסיים את הבירור עם שלטונות הרפובליקה ה־פדרלית הגרמנית בדבר פיצויים ל־קרבנות הנאצים שבין העולים ה־חדשים מבריה"מ. בסוף החודש ימ־שיך לארה"ב. הוא ישוב לארץ ב־ראשית השנה הבאה, לקראת הקונ־גרס העולמי של הקונגרס היהודי העולמי שייפתח בארץ בפברואר.

הוא אמר, שלדעתו תגזול השגת שלום בשלבים זמן רב מדי וכי הסטטוס־קוו לא יחזיק מעמד עד ש־יושג הסדר בצורה זו. לדעתו, על ישראל לגלות יוזמה פוליטית דרמ־טית ולהציע שלום מלא ,,תמורת וי־תורים די גדולים. אז יראו אם ה־ערבים מוכנים לשלום או לא".

ויתורים טריטוריאליים קטנים ללא הישגים פוליטיים, לא יביאו לתוצ־אות משמעותיות — אמר.

לדעתו חייבים לשתף את הרוסים במאמצי השלום, כי לא יושג הסכם במאמצי הד"ר קיסינג'ר לבדו.

התקבלו המלצות בתחום הבניה

* הליכי אישור לפרוייקטים גדולים
* גוף לקביעת הנחיות תיכנון

(ל.ע.מ.). בהשיבות הועדה הטכ־נולוגית המייעצת של משרד השיכון וועדת השיכון של הנהלת הסוכנות התקבלו המלצות להקל ב־הליכים לאישורי תיכנון, להבטיח רציפות בניה לטווח־ארוך, לקדם השתלמות בענף הבניה, השקעה וידע בקבלנות משנה, מתן תמ־ריצים לענף הבניה המתועש וה־שים בענף.

דובר משרד השיכון שמסר על כך, הוסיף כי הומלץ לקבוע הליכי תיכ־נון ואישור מיוחדים לפרוייקטים גדולים ולכללים כדי להאיץ את אישורם. כן ממליצה הועדה לבצע את הביצוע המשופר של הבניה בפ־רוגרמת בניה המשכית, כדי שתחל הבניה יהיו למשך שלוש שנים כפ־רוגרמה ,,מתגלגלת" של כ־250 יחי־דות דיור לשנה, בתנאי שביצוע ה־קבלן משביע רצון ושיושגו יתרו־נות בקף.

מומלץ להקים גוף וזקר מיוחד, שיקבע הנחיות למיכרזי תיכנון וב־ניה וימצא דרכים לצמצום מספר טיפוסי הבתים בכל שיטה ועל ידי כך להגיע להגדלת יעילות השימוש בטיפוסים והקטנת עלות הבניה.

לשם הידוק הקשרים בין משקיעי חוץ וגורמים בענף הבניה בארץ ממליצה הועדה הטכנולוגית להקים יחידה במשרד השיכון, שתפקידה ל־זרז ולתווך בין שני גורמים אלה. יחידה זו תהיה מורכבת מחברי הו־עדה הטכנולוגית של השיכון, מרכז הבניה הישראלי האנשי קישור ב־חו"ל. מטרת יחידה זו לתווך, לכוון ולגרום למעורבות קבלנים, קבלני משנה ומשקיעים בעלי ידע מחו"ל עם עמיתיהם בארץ. המגמה היא לי־זום יבוא של ידע, עידוד השקעות בענף הבניה בארץ, יצירת קשרים עם סקטורים בענף הבניה שייקראו לסייע למציאת פתרונות לבעיות, כ־גון איכלוסם של גלי העליה הגדו־לים.

בסיכום הדיונים דנה הועדה בחי־דושים בענף הבניה הממליצה על הליכים שונים, המבוססים על קרי־טריונים המצויים בשימוש בארצות אחרות, כאמצעי להערכתם הטכנית השוואתם של שיטות בניה, רכיבים וחומרים חדשניים בבניה. כל אלה יבחנו וישולבו במידה שניתן הדבר ליישום באופן מרוכז ויעיל. פעולה זו תכלול גם היבטים של הערכת נו־חות הדיור, איכות הסביבה והערכה כוללת של שיטות בניה חדשות.

שמואל דוד כתב לבית"ר ת"א: חוזר לארץ בקרוב

מאת סופר ,,ספורט הארץ"

שמואל דוד, שוערה של קבוצת בית"ר ת"א, שיגר מכתב להנהלת קבוצתו בו הוא מודיע, כי הוא עו־מד לחזור לארץ בימים הקרובים.

דוד, הנושה בשליחות ממקום ע־בודתו בארה"ב ונעדר ממשחקי הק־בוצה מאז תחילת העונה, מציין כי הוא ממשיך באימונים וכי שמר על כושרו, כדי שיוכל לשוב מיד להגן על שער הקבוצה.

בינתיים נודע, כי קבוצת בית"ר ת"א המוגרת את טבלת הליגה הל־אומית מנהלת מו"מ בשלב מתקדם עם שני הכדורגלנים הבין־לאומיים משה (מוצי) ליאון ממכבי יפו ורוני קלדרון מהפועל ת"א, העשויים לחז־ור ולחתום עם הקבוצה השבוע. ב־מידה שאכן ייחתם ההסכם יוכלו הש־ניים להשתתף במשחקי הקבוצה ב־משחקי הסיבוב השני בליגה הלאו־מית.

המפעל אמיר פלסטיקה ב־מפרץ חיפה בפרוק שהיה שייך 50 אחוז לכור ו־50 אחוז לחברה גר־מנית נמכר השבוע בבית־המשפט ה־מחוזי בתל־אביב על־ידי השופט ד"ר ש. להנברג לחברה־בת של כור בשם ,,ציקלר", במחיר של כ־6 מליון ל"י. המפעל ימשיך בתפעולו המלא, לפי דרישת מועצת פועלי חיפה. הוא מעסיק 45 פועלים.

עליה לקבר ב.ג. בשדה־בוקר

לקראת העליה לקברו של דוד בן־גוריון ז"ל ב־19 לח.ז. — מתארגנת נסיעה משותפת באוטובוסי אגד מ־תל־אביב לשדה־בוקר הזורה. פרטים ו־הרשמה במועדון החברה לחקר המקרא ת"א, רח' התבואה 3 (פינת דיזנגוף 218), כל יום בשעות 12—10 לפנה"צ.

חודש המקרא

הרצאות, מסיבות לדיון ועיון בתנ"ך, במסגרת ,,חודש המקרא" והחברה לחקר המקרא סניף ת"א, יתקיימו: ביום א', 10.11.74 בבית מאניה ביאליק, בשעה 5.30 — עם זהבה בילין; ביום ד', 13.11.74, בשעה 7.30 בערב, במועדון ע"ש רב פלינק, בבית עובדי העיריה, מוכבדיתא 4, עם נ.א. שדה וא. ה־מאירי; בשבת, 16.11.74, באוהל שם, רחוב בלפור, בשעה 4 אחה"צ — עם ד"ר בן־ציון לוריא; ביום ד', 20.11.74 בשעה 5, במועדון הקשישים בבני־ברית עם נור־אריה שרה.

בית התנ"ך בתל־אביב

הנהלת בית התנ"ך בת"א החליטה לעשות סידורים ולאפשר ביקורי ה־קהל בתערוכת התנ"ך בדפוס ובאמנות שנוסדה במצות דוד בן־גוריון, בכל יום, פרט לשבת, בשעות 9.30 עד 1.80 והחל בחודש הבא גם ביום ג' בשבוע בשעות 7—4 אחה"צ.

קבוצות מאורגנות, תלמידי בתי־ספר ואולפנים יוכלו לבקר בכל שעות היום והערב, לפי הזמנה מראש עם הנהלת בית התנ"ך, שדרות רוטשילד 16, טל. 63760.

כלל ופרט

הרב הראשי של רומניה, הרב ד"ר משה רוזן, ביקר בלשכתו של הרב הראשי לת"א־יפו הגר"י פרנקל. הרב ד"ר רוזן יהיה בשבת אורח ביהכ"נ הגדול בתל־אביב.

הרב הראשי של יהדות טורקיה, הרב דוד אסיאו ביקר אצל הרבנים ה־ראשיים לת"א־יפו הגר"י פרנקל וה־גרח"ד הלוי שליט"א, בלשכתם בבניין הרבנות הראשית בתל־אביב.

רעיית הנשיא, הגב' נינה קציר, קיבלה ביום ד' את גב' מרי קיטינג, רעיית שגריר ארה"ב.

יצאו מישראל

ראש עיריית בית לחם, מר אליאס פאראג' — למסע התרמות שמטרתו ל־ייפות ולפתח את עירו.

* שר הבריאות והסעד של קניה מר לונדה ופמלייתו בלוויית מר רפאלי מנהל המחלקה לאפריקה במשרד ה־חוץ, ביקרו ביד־ושם והתקבלו ע"י ד"ר י. ה. פוגר חבר ההנהלה, אשר ליווה אותם בסיורם במבני ההנצחה והסביר את משמעות המוזיאון ופעולותיו.

אמותא ... אלישע

נולדו: —
שרה ומשה נאול — בת
צביה וצבי קוורץ — בת
אילנה ומשה גולדשטיין — בן
מרלין וחיים קצף — בת
ריבה ויוסף חיים פרידמן — בת
אביבה ואברהם אסקרוב — בן
צפורה וגליהו אקסלרוד — בן
אסתר ויצחק פריצקר — בת
שולה וחנן בצוכה — בת
הנה וכוליפאן תדיר — בת
הינקה ומאנד דיאב — בת

ירידה של 48% במספר השביתות המלאות בינואר – ספטמבר

(ל.ע.מ.). המפקח הראשי על יחסי העבודה, עו"ד נחמן אורי, מסר, כי לפי נתוני השביתות, הנאספים על ידי משרד העבודה והועד הפועל של ההסתדרות, היו בחודשים ינואר ספטמבר 1974 49 שביתות מלאות ל־עומת 94 שביתות בתקופה המקבילה אשתקד. זו ירידה של 48 אחוז ב־מספר השביתות המלאות.

בשביתות אלו אבדו, לכשש 35,975 ימי עבודה לעומת 374,443 שאבדו בתקופה המקבילה ב־1973. מספר ה־מעורבים בשביתות המלאות היה 11,793 עובדים לעומת 121,808.

בנוסף לשביתות המלאות היו ב־תקופה הנדונה 39 שביתות חלקיות (סנקציות, הפסקת עבודה שעות נו־ספות וכו'). בהן השתתפו 15,870 עובדים לעומת 52 שביתות חלקיות בחודשים ינואר־ספטמבר 1973.

התפלגות השביתות במשק

התפלגות השביתות לפי הסקטורים מראה כי 26 אחוז (11 שביתות) מ־כלל השביתות המלאות היו בסקטור הפרטי, 12 אחוז (חמש שביתות) היו בסקטור ההסתדרותי, ו־51 אחוז (22 שביתות) בסקטור הציבורי. מרבית ימי העבודה אבדו בסקטור הפרטי — 50 אחוז מכלל ימי העבודה ש־אבדו.

בחינת התפלגות השביתות החל־קיות מראה כי דפוס שביתה זה אופייני יותר לסקטור הציבורי וה־הסתדרותי ונפוץ במידה פחותה הרבה יותר בסקטור הפרטי. 67 אחוז מן השביתות החלקיות היו בסקטור ה־ציבורי (24 שביתות), 22 אחוז ב־סקטור ההסתדרותי (שמונה שביתות) ו־11 אחוז (ארבע שביתות) בסקטור הפרטי.

30 אחוז מן השביתות המלאות אושרו על ידי ארגון העובדים ה־יציג, 70 אחוז מן השביתות המלאות לא אושרו. אחוז השביתות הבלתי מאושרות גבוה הרבה יותר כאשר מדובר בשביתות החלקיות מהן 88.9 אחוז לא אושרו.

39 אחוז (11 שביתות) מכלל ה־שביתות המלאות היו בענף התע־שיה, 22 אחוז (10 שביתות) היו ב־ענפי התחבורה והתקשורת, 22 אחוז (10 שביתות) היו בשירותים הצי־בוריים. השביתות האחרות נערכו ב־ענפי המסחר, הפיננסים, שרותים אישיים וכיו"ב. גם השביתות החל־קיות התרכזו בשלושת הענפים ה־עיקריים: תעשיה, תחבורה ותקשו־רת והשירותים הציבוריים.

נעצר חשוד בקניית 80 אלף דולר באמצעות פקיד בנק

(ע). מנהל חברה קבלנית בת"א נעצר על־ידי המשטרה כחשוד ב־רכישת מטבע חוץ בשווי 80 אלף דולר באמצעות פקיד בנק.

אתמול הובא החשוד לפני שופט שלום בת"א ונציג המשטרה, רב־פקד יוסף רוזנברג, אמר כי המש־טרה מעוניינת כי האיש יעצר עדות בעניין זה נגד הפקיד, העצור גם הוא. לדברי רפ"ק רוזנברג ,,אנחנו שוקלים לאלצו לדבר". השופט ציין, כי בהתאם לחוק יש למסור למשט־רה ידיעות בקשר לעבירות מטבע.

החשוד, מהנדס בנין בן 47, הכ־חיש קשר לחשד שהועלה נגדו.

השופט נחמיה בר הורה לשח־רר בערבות 5000 לירות ולפי בקש־שת החשוד ציווה על איסור פירסום שמו.

יריב: ,,העדה הדרוזית חלק בלתי נפרד מאתנו"

מאת יהודה אריאל סופר ,,הארץ"

,,שיתוף־הפעולה בין הדרוזים לבין היהודים לא החל במאה הזאת, אלא בעת שלטונו של האמיר הדרוזי פח"ר א־דין ה־שני, ששלט בדרום לבנון וב־חלקים רבים של ארץ־ישראל ב־סוף המאה ה־16 ובתחילת המאה ה־17, וישב גם בעכו. לאמיר זה היה גם שר־כספים יהודי בשם נחמיאס" — אמר אתמול שר־ההסברה, מר אהרון יריב, בעת קריאת אחד מרחובות עכו הע־תיקה על שמו של האמיר.

בטכס השתתפו מאות נכבדים דרוזים, נוצרים ומוסלמים. מר יריב אמר בברכתו, שהטכס הזה בא להעיד שהעדה הדרוזית היא ,,חלק בלתי נפרד ושותף נאמן של מדינת ישראל היא שותפת עמנו בחובות ובזכויות".

בטכס כובד במיוחד המהנדס ברנהרד דיכטר תושב עכו אשר במסגרת מועדון רוטארי הכין עד כה קריאה 20 רחובות בעכו העתיקה על שמות אישים ה־קשורים לתולדות העיר.

תושב עכו נהרג בתאונת דרכים

(ע). תושב עכו, שנפצע שלשום מפגיעת מכונית, מת היום מפצעיו בבית החולים הממשלתי בנהריה.

האיש אברהם תורג'מן, בן 22, מעכו, נפגע בכביש עכו־נהריה על־ידי מכונית פרטית נהוגה בידי פליכס לחביקי בן 34 ממושב עב־דון.

RASSCO רסקו

חיפה בשדי הנשיא — דירות־רווחה 3½ ו־5 חדרים עם הסקה מרכזית במספר מצומצם

ירושלים בגוה־רמות — דירות־רווחה 4½ חדרים בשכונה נאה ומטופחת

חיפה ברמת הדר — דירות־רווחה 4, 5 ו־6 חדרים עם הסקה מרכזית, בבית רב־קומות

ק. ביאליסטוק ביהוד — קוטגים דו־משפחתיים 4 חדרים, המחירים מיוחדים ודירות־רווחה 3 ו־3½ חדרים

חיפה ברמת־שאול — דירות־רווחה 3, 3½, 4 ו־4½ חדרים נוף מרהיב

חולון בנאות־הפרחים — דירות־רווחה 4 חדרים בתכנון ובביצוע מעולים

קריתי"ם ברח' אלי כהן דירות־רווחה 3 ו־4 חד' בבית רב־קומות ליד השופרמרקט דירות־רווחה 4 חדרים בבית בן 8 קומות

אשדוד ברובע ה' — דירות־רווחה 3 ו־3½ חדרים; ברובע י"א — דירות־רווחה 4 חדרים

ק. ביאליק בטבעונים — דירות־רווחה 3½ ו־4 חדרים עם פינת אוכל

עומר בבאר־שבע — וילות בודדות ודו־משפחתיות וקוטגים דו־משפחתיים

עכו ברח' הרצל וברח' העצמאות — דירות־רווחה 4 ו־4½ חדרים

בקרוב! **ברמת־גן** (מול קולנוע קסם) **בבת־ים** (רמת הנשיא)

נתניה בחבצלת השרון — וילות דו־מפלסיות וקוטגים במספר מצומצם

בקרוב! **בבאר־שבע** (מרכז אזרחי ורובע ה') **בעכו** (ברחוב בן עמי)

פרטים נוספים, בסניפי ,,רסקו":

* חיפה — רח' הרצל 1, טל. 668161
* תל־אביב — הר־סיני 1, טל. 622222
* ירושלים — רח' שמאי 8 טל. 224421
* ק. מוצקין — ,,דירות־עם", שד' השופטים 2, טל. 710191
* אשדוד — רח' קיבוץ גלויות 24, טל. 24231
* באר־שבע — ,,בית רסקו", טל. 77145

על רסקו אפשר לסמוך!

פרסום ארמון בע"מ

هكذا من الأصل

صكرا من الامل

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

7.11.1974

	שער	שינוי	מסחר
מניות			
בנקים מסחריים וחברות לאחזקה בנקאיות			
אי' ה' ה' (ב)	183.5	+1	
אי. די. בי. בב'	278		
אי. די. בי. ר"ג (ש)	182		182
אי. די. בי. אופציה (ש)	29		(29.5)
אי. די. בי. ב' (ש)	196		
אגוד	271.5		
דיסקונט א' (ש)	405		
מזרחי (ב)	151		(151)
פועלים ר"ג (ב)	270		
פועלים (ב)	257		
בל"ל (ש)	213.5	+0.5	214
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי (ש)	226	—1	226
כרמל (ב)	137.5	—3	
משכנת' בנין	261		
פ"ד משכנת' (ב)	239		
שכון ר"ג	159	+1	159
שכון בב'	149	+1	
טפחות בב'	206	+2	(207)
טפחות ר"ג	201		201
מוסדות מימון ענפיים			
דלימון	87		
אוצר להתעשיה	187.5		
חקלאות	72.5		
פ"ד התעשיה בב'	70.5	—0.5	68
ביטוח			
אריה	275	—3.5	(279)
הסנה	214	—4.5	
סהר	230.5	—1	(234)
ציון	182.5		
מסחר ושירותים			
בית הרכב	71		
דלק (ש)	123	—2	(124)
דלק (ב)	136	+2	
כרור 1	219.5		226
כרור 10	140.5	—4.5	
חשמל	99		
כתנות	137	—0.5	
מקרקעין, בינוי, פתוח והדרים			
אזורים	140		
אפריקה 1	229		
אפריקה 10	209		
הכשר הישוב ש'	116.5		
הכשר הישוב ב'	118		(117)
כלל בנה כ'	115		
מבנים	184	+1	
ישבנר	126.5		
ישרס	127	—0.5	
נהדרין	154	—1	
מטעי הדר	90		(90)
מקרקעים	171.5	—1	
נאות אביב	74		
פרי אור	142.5	—6	
רסקו בב'	75	—1	75
רסקו רג'	55.5	—0.5	(56.5)
תעשיה			
אליאנס	476		
אלקו 1	109	+1	
אלקו 2.5	100		(100)
אלקטרה 1	183.5	+3.5	(180)
אלקטרה 5	162	+1	
ארגמן בב'	300.5		
ארגמן (ב)	312	+3	
אתא ב'	91.5	+0.5	(92.5)
אתא ג'	91	+1	91
דובק	332.5	+2.5	
כבלים	144.5		(144.5)
טבע (ב)	1140	+25	
טכסטילים	95	+1	
אי. אפקטים	57		
כותר	159.5	—1.5	
מניקה (ב)	71.5	+0.5	
מניקה 10	73.5		
ניר חדרה	237		238
עציב	169.5	+3.5	
נחושתן	464	+5	
עליה	221		(221)
פרי	61.5	—3.5	
פוליגן	145.5	+2	
[illegible]	106	+2	(107)
[illegible]	122.5		
חברות להשקעות			
אמבר (ב)	71		
אלרן (ב)	132		
ברכנית	156		
פועלים השק'	231		(231)
פז	84		(84)
חלפמון 1	128.5		
חלפמון 10 (ב)	77.5	+0.5	
ירדן	91	+2	
ירדן — אופציות	20		
אמפא	100.5		
דיסקונט השק. (ב)	150		151
מזרחי השק.	112.5	+1	
בל"ל השק.	158		(159)
פריון	91.5	—1	(91)
חבותה	82.5	—1.5	
יבוא השק.	56.5		
כור	141	—1	
כלל השק.	188	—2	
כ"ל התעשיות	134	—1	(134)

	שער	שינוי	מסחר
עת	109		
מגיה	51		
נפט			
נפטא	81	+0.5	
לפידות (ש)	164		
לפידות (ב)	246		
אגרות חוב להמרה			
אי. די. ב ש.ה.	87	+0.5	(87.5)
אגוד ש.ה.	84.5		
מזרחי ש.ה.	101		
הפועלים ש.ה.	97		
בל"ל ש.ה.	91		
בל"ל ש.ה.	90		(90)
אפותיקאי	92		
פת. כשב.	100		
פת. כשב.	83		
שכון	101		
טפחות	101	—3	(110)
אוצר לת'	79.5		
דלק	75.5	+1	
הכ. הישוב	70.5	—0.5	(70.5)
ישפרו	100.5		
אתא	70.5	—1	
עלית	72	—1	
הפועלים השק.	101		
דיסקונט השק.	86.5	+0.5	
דיסקונט השק.	77		
מזרחי השק.	87.5	—0.5	(87.5)
בל"ל השק.	78		
כלל תעש.	100		
עת	78.5	+0.5	
מניות הצמודות במטבע חוץ			
אמניקו א' (ב)	46		
8% אמניקו (ב)	68.5		
7% פ' התעשיה (ש)	169		
6% פ' התעשיה ג' (ש)	154.5		
6% פ' תעשיה גג (ב)	94.5		
6% פ' התעשיה גג 1 (ב)	94.5		

אגרות חוב

	שער	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוטא ים המלח (ב)	257	—2
5% אביח ים המלח (ב)	157	—2
6% חשמל חטיבה ב' (ב)	153.5	—6
הולליים 6	149	—2
הולליים 7	155	+3
הולליים 8	164.8	
הולליים 9	100	—1.3
הולליים 10	100	—0.5
הולליים 11	97.8	—0.2
הולליים 13	96	
הולליים 14	97.6	
הולליים 15	99.9	—0.6
הולליים 16	100.5	—0.5
הולליים 17	98	—1
הולליים 18	101	—0.5
הולליים 19	99	
הולליים 20	99	
הולליים 21	100	
מלוה בטחון — 1968		
א'	158	—2.5
ב'	155	
ג'	154.5	+1
ד'	151	+1
ה'	147.5	+2.5
ו'	144.2	+0.2
ז'	136	
ח'	120.5	—3.5
ט'	122	+0.5
כ"א	130	+3.5
כ"ב	143	+1
כ"ג	136.2	+3.2
כ"ד	126.5	—1.5
כ"ה	116.5	—4.5
בטחון 1968 — בנקאי		
י"א	155.5	—1
י"ב	152	
י"ג	141	
י"ד	121.5	+1.5
בטחון 1969		
א'	123	—1
ב'	113	—2
ג'	112	—1
ד'	113	+4
ה'	117	+3
ו'	118.5	+3.5
ז'	112	+0.5
ח'	110	—1
ט'	110.3	+1.8
י'	109.5	—0.4
כ"א	106.8	—0.2
כ"ב	104.9	+0.4
כ"ג	275	
כ"א	108	
כ"ב	105.8	—1.2
כ"ג	284.5	+8.5
כ"ד	286	+3
כ"ה	284	+4.5
בטחון 1969 — בנקאי		
י"א	117.5	+1
י"ב	113.5	+1
י"ג	108	
י"ד	105	—2
ט"ו	103.8	+0.8
ט"ז	278	
י"ז	276.1	+3
י"ח	378.5	+5

שערי חליפין רשמיים במט"ח (העברות והמחאות)

ביום 7.11.1974

המטבע	יחידה	שער מכירה	שער קנייה
דולר קנדי	1	[illegible]	4.2446
לירה שטרלינג	1	9.9045	9.7886
דולר אוסטרלי	1	6.5478	6.4015
רנדים דרא"פ	1	6.0480	5.0640
פרנק שווייצרי	10	15.0490	14.8305
פרנק צרפתי	10	9.0625	8.4814
כתר דני	10	7.1459	7.0881
כתר שוודי	10	9.7301	9.5836
כתר נורבגי	10	7.7[illegible]	7.6087
פלורין הול.	10	16.1528	16.0822
מרק גרמני	10	10.0674	10.2807
מרק פיני	10	11.2525	11.0853
שיל' אוסט.	10	2.2[illegible]	2.2888
פרנק בלגי	100	11.1509	10.0884
לירטה איט.	1000	6.3801	6.2546
ין יפני	1000	14.0680	13.8545

שער החליפין של הדולר־ארה"ב קבוע 4.203 ל"י מכירה, 4.210 ל"י קניה.

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank)

אתמול בצהריים 7.11.1974 באירופה

מסירה מיידית (Spot)

$ ארה"ב	2.3470/2.3477	ל"י £ שטרלינג
מרקים גרמניים	2.5475/2.5490	ל"י $ ארה"ב
פלורינים הולנדיים	2.6180/2.6210	"
פרנקים שוויצריים	2.8110/2.8140	"
פרנקים בלגיים	37.94/37.98	"
פרנקים צרפתיים	4.6720/4.6760	"
לירות איטלקיות	663.20/663.70	"
ינים יפניים	299.50/299.70	"

שער הזהב: $ 178.50/179.50 ארה"ב לאונקיה

מסירה מאוחרת (Forward)

	£/$	פר"ש/$	מר"ג/$
1 ח'	2.3402/2.3419	2.8048/2.8090	2.5450/2.5485
2 ח'	2.3316/2.3333	2.8038/2.8080	2.5425/2.5460
3 ח'	2.3236/2.3253	2.8028/2.8070	2.5400/2.5435
6 ח'	2.2985/2.3002	2.7960/2.8015	2.5355/2.5400

השערים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארלון	165.89	161.82
דקל	444.0	422.4
ברוש	170.5	162.3
אורן	126.78	123.71
אשל	103.33	100.80

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות באמנות בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	276.6	263.6
ארז	115.2	109.7
איתן	163.28	159.30
נדיב	98.88	96.35

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

גם הבורסה — בהמתנה

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

תקופת ההמתנה לנכפתה על הציבור, עד שהממשלה תכריע ל־גבי הצעדים שלדעתה נחוצים ב־שעה זו, הסביבה תוהמה במיוחד על הבורסה לניירות ערך.

כן פיחות, לא פיחות — זו היתה השאלה שהעסיקה השבוע יותר מכל כמעט כל בית בישראל. בבורסה בא הדבר לכלל ביטוי קודם־כל בהחלף הממהר סביב הדולר נהי"ד. אתמול עלה שערו ב־2 אגורות נוספות ל־רמת־שיא חדשה — 5.17 ל"י. ה־מחזור אתמול היה גדול יחסית וה־תכם ב־635 אלף דולר. בכך הגיע היקף העסקות בדולרים נהי"ד בשבוע זה, בין כתלי הבורסה בלבד, לקצת יותר מ־2 מיליון דולרים.

אולם במוקד הפעילות עמדו ה־שבוע שוב צמודי הדולר. לפתע נר־בדר כי בידי הציבור מכוני כסף ני־כרים. כציונים על כך המחזורים ה־יומיים (במיליוני ל"י): יום א' — 12.6, ב' — 12.4, ג' — 18.5, ד' — 17.0, ואתמול — 17.7.

פידיון מיוחד

אנשי הבורסה סוברים, כי חלק מהכסף שבידי הציבור בא מפידיון מילוות, בעיקר בחודש שעבר. כדוד־בר במילוות חיסכון 1970 (שליש רא־שון יצא לפדיון), קליטה 65 והלוש של סדרת מ"ב בשחון 69. הפנייה המחודשת לצמודי הדולר באה לאור הידיעה כי יוגדל היטל היבוא, יו־עלה מחיר הדלק המסובסד וייתכן של מוצרי יסוד נוספים.

לפי חישובים לצרכו אנשי הבור־סה עלולה ההתייקרות המחודשת ל־התבטא בעליית מדד של כ־10%, עד סוף 1974. אולם בעוד שבקהל הרחב ראות בעיני רוחו תוספת נקו־דות בשערי הצמודים שהוא רכש מהרה, המשקיעים המוסדיים לנצל את העליות בשערי הצמודים כדי למכור חלק ניכר של המלאי ש־ברשותם, כי גופים אלה הבחינו, במה שנעלם אולי מעיני הציבור ה־רחב.

גרירת חובות הממשלה

ביטול הסובסידיה לסוכר ומצרכי יסוד אחרים תוסיף לממשלה 100 ואולי 200 מיליון ל"י. אולם עליית מדד של 10% מגדילה את חובות הממשלה ב־3 מיליארד ל"י (!). אם מוסיפים לכך את תביעת מפ"ם וה־הסתדרות, המתפרסמת בכל הזדמנות כזו, דהיינו להטיל מס על רווחי הון, נקל להבין את חישוביהם הכספיים של המשקיעים המוסדיים. לשון אחרת: אלה שואלים עצמם כמה זמן עוד יחלוף עד שהממשלה תתן דעתה על היקף חובותיה הנובעים מהצמדת הלוואותיה למדד ולדולר.

הענף השלישי — כצפוי, היה די רדום גם השבוע. המחזורים היומיים נעו סביב מיליון ל"י. הכסחר התנהל במגמה מעורבת, אך בלי התפתחו־יות משמעותיות לכיוון כלשהו.

הדולר השחור — 5.70 ל"י

שער הדולר השחור הגיע אתמול לשיא של 5.70 ל"י. בין הסוחרים נקשרו עסקות לפי 5.55 ל"י. למע־שה נתונים אלה, המתפרסמים כהב־לטה מדי יום בכל אמצעי התקשורת, אינם משקפים את התמונה האמיתית על תחום זה. כי השבוע היה קשה מאד להשיג „ירוקים". ולא רק בגלל פשיטות המשטרה. פשוט הסחורה נעלמה. כי במשך השבועות האחרו־נים, כאז החלו דוברים ממשלתיים משמיעים אזהרות קודרות על מצב הרזרבות, זרמו דולרים בשפע ובזול לערביי השטחים.

לפי הערכות החירות המירו ערביי השטחים עשרות מיליוני ל"י במיל־יונים רבים של דולרים. אלה תאי אסירי תודה לרשויות המדינה שאיפ־שרו להם לרכוש דולרים זולים ב־דרך כלל סביב 5 ל"י לדולר ובצורה גלויה ורשמית: הן במזרח ירושלים פועלים בצורת חוקי הלפנים הרש־אים לעסוק בכה שאסור לאזרחי יש־ראל — סחר במטבע חוץ. באמצעו־תם יכלו ערביי השטחים לקבל כל כמות הדולרים שביקשו. מה עוד ש־באחרונה דואגים מדריכי התיירים להפנות לקוחותיהם למזרח ירושלים. שם כותר לקבל 5.20 ל"י בעד ה־דולר בעוד שבפנותו לבנק הוא מק־בל רק 4.30 ל"י. ובמקום שהדולרים מתיירות יזרמו לקופת המדינה הם זורמים לכיסיהם של עשירי הגדה ורצועת עזה.

הזהב — 30,000 ל"י הק"ג

בעוד הכל עוקבים אחר תנועות ה־דולר השחור והנה"ד החל מחיר ה־זהב שוב כמטפס בשוקי העולם וגם אצלנו. אתמול כבר נסחר הזהב ב־שוק השחור ב־30,000 ל"י הק"ג ו־קשה היה להשיגו.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית
(נתוני הלשכה לסטטיסטיקה)

100 — 31.3.67

	6.11.74	7.11.74
כל המניות	244.47	244.34
בספים וביטוח	228.80	228.11
בזה: בנקים מסחריים	258.43	258.88
בנקים למשכ'	210.51	210.30
מוסדות מימון ענפיים	181.91	180.04
חברות להשקעה	184.82	184.34
תעשיה	379.32	381.76
מסחר ושרותים	373.44	372.52
מקרקעין, בינוי ופיתוח	184.03	183.79

במשפט יהושע בן־ציון

גילויים על המו"מ בין המפקח על הבנקים לבין מנכ"ל א"י־בריטניה

(ע). — פרטים על המו"מ בין בנק ישראל לבין מנהל בנק א"י בריטניה מסר בעדותו אתמול ה־מפקח על הבנקים, ד"ר מאיר חת, בהמשך משפטו של מנהל הבנק עו"ד יהושע בן ציון, הנאשם ב־גניבת 47 מיליון דולר מכספי ה־בנק.

כן העיד אתמול רואה־החשבון של הבנק, אשר אמר כי אילו הוצגו לפניו כל המסמכים הנוגעים לעסקות עם החברות הזאדיות, לא היה מ־אשר את המאזן כפי שאישר, אלא היה מכניס בו שינויים.

ראשון העדים אתמול היה רואה החשבון שיום דיאמנט, ממשרד רוז־נסקי ושות'. מר דיאמנט אמר, כי עמד בראש צוות של רואי חשבון ש־ביקרו את המאזן של הבנק. „אישרנו את מאזני הבנק ללא הסתייגויות" — אמר רואה החשבון. אולם, כאשר הוצגו לפניו מסמכי־ההסכם עם ה־בנקים השוויצים להלוואת כספים ל־חברות של קונצרן ויליאמס בליכ־טנשטיין, אמר העד: „אילו ידענו על ההסכם, היינו בודקים את ה־בטוחות של הקונצרן והיינו רושמים זאת אחרת במאזן" (חברת סוברין היא אחת מן החברות שבקונצרן מר־אטם, כי העביר אליהן את הכספים של הבנק).

עוד העיד רואה החשבון, כי אילו ראה את כל המסמכים שהוצגו לפניו בחקירת המשטרה היה מקטין את נכסי הבנק, במאזן 1972 בסכום של 20 מיליון לירות במזומנים ואילו ב־מאזן 1973 היה מקטין את הנכסים של הבנק ב־140 מיליון לירות. כן היה פונה אל הבנקים השוויציים ו־בודק אם הפקדונות של בנק א"י בריטניה הינם פקדונות רגילים ה־ניתנים למשיכה, או פקדונות למתן הלוואות, שאי אפשר לקבל אותם לפי דרישה.

ח"כ מלמד — במו"מ

המפקח על הבנקים ד"ר מאיר חת, גילה בעדותו כי ח"כ אברהם מלמד (מפד"ל) השתתף בשלבים הראשו־נים של המו"מ בין בנק ישראל ומ־נהלי בנק א"י בריטניה, כשניסו ל־הציל את הבנק.

ח"כ מלמד הופיע לפגישות כ„יד־יד של מר בן ציון". היה זה ח"כ מלמד, שגילה באותה הפגישה, כי בנק א"י בריטניה אינו יכול להע־ביר את פקדונותיו בבנקים השווי־צים לרשות בנק ישראל. עד לאותה פגישה האמינו ראשי בנק ישראל, כי הפקדונות בבנקים בשוויץ הם רגילים, שניתן למשוך אותם לפי דרישה. „בנק ישראל הציע לתת כס־פים לבנק א"י בריטניה תמורת פק־דונות אלה", כדי לאפשר לבנק ל־עבור את קשיי תקופת המעבר.

תשובת בן־ציון

התשובה בן־ציון היתה, כי איננו רוצה שבנק ישראל יקבל את הפק־דונות של בנק א"י בריטניה, שכן הדבר יפגע במוניטין שלו בשוויץ. אנשי בנק ישראל הציעו, שהעיסקה תיעשה באמצעות בנק פרטי, כדי שהדבר לא יפגע במוניטין של בנק א"י בריטניה. בשלב זה של השיחה, הודיע ח"כ מלמד, כי יש הסכם ג'נטלמני עם הבנקים בשוויץ שה־פקדונות של בנק א"י בריטניה לא יוצאו עד שיוסלו עסקות שבוצעו בשביל לקוחות הבנק.

בתשובה לשאלות השופטים, אמר המפקח על הבנקים, כי המדובר ב־עסקות ספקולטיביות במטבעות זרים או בזהב. בעסקות מעין אלה מתחיי־בים לרכוש בעתיד זהב או מטבע חוץ במחיר קבוע מראש. אם שערי המטבע או הזהב עולים, מרוויח ה־קונה. אם השערים יורדים, הוא מפ־סיד בעיסקה.

עוד אמר ד"ר חת, כי הלקוח ה־יחיד שבשבילו ביצע בנק א"י ברי־טניה עסקות אלו היה חברת דנבר מוטאדוז, שהיא חברה בשליטת קונ־צרן ויליאמס.

המפקח על הבנקים גילה, כי ב־היכנסו לתפקידו ב־1 בינואר 1969, אחת הבעיות שהונחו על שולחנו היתה בעניין בנק א"י בריטניה, ש־נתן יותר מדי הלוואות וערבויות ל־מנהלו (באמצעות קונצרן ויליאמס). כתוצאה מכך נחתם בסוף דצמבר 1970 הסכם, כי בהדרגה יקטנו ה־הלוואות של בנק א"י בריטניה לחב־רות של קונצרן ויליאמס. הבנק דיווח מדי חודש למפקח על הבנקים על יתרות החוב שלו לחברות של קונ־צרן ויליאמס והוא עמד בהתחייבו־יותיו אלה.

בראשית חודש יולי השנה, הב־שיך ד"ר חת בעדותו, „קבעתי פגי־שה עם מר בן־ציון, כדי לתבוע מ־מנו להפחית את סכום הפקדון ב־בנק פופולייר בשוויץ, שכן סכום הפקדון נראה לי גדול מדי לגבי בנק אחד. כיוון שהדברים היו כ־שבוע אחרי התמוטטות בנק הר־שטאט בגרמניה, שגרמה למתיחות בשוק הכספים הבין־לאומי, שאלתי את בן־ציון אם הבנק שלו נתון ב־קשיי נזילות. הוא השיב, כי הבנק לא נפגע".

באותה פגישה תבע המפקח על הבנקים לצמצם את העסקות הספקו־לטיביות. מר בן ציון השיב, כי ה־בנק כבר פועל בכיוון זה. כעבור יו־מיים בלבד, התקשר מנהל בנק א"י בריטניה והודיע, כי הבנק נתון ב־קשיים כספיים.

המשך המשפט נדחה.

הוועדה המעורבת אנגלית־ישראלית מתכנסת בירושלים

(ל.ע.ב.) המשלחת הבריטית ל־ועדה המעורבת אנגלית־ישראלית הגיעה אתמול (יום ה') מיהדין דרך גשר „אלנבי".

בימים 12—10 בנובמבר תתכנס הוועדה בירושלים לדון על ביצוע הסכם התרבות והמדע בין שתי ה־מדינות. בתום הדיונים ייחתם פרו־טוקול, שיקבע תכניה לשיתוף פעו־לה תרבותי ומדעי לשנתיים הבאות.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

רוזה גולדמן ז"ל

שהלכה לעולמה בשיבה טובה

ההלויה תצא היום, יום ששי, כ"ג חשון תשל"ה, 8.11.74, בשעה 11.45 מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון

המשפחה המתאבלת:
משפ' ויליי גולדמן
משפ' גלן—לופלהולץ
הנכדים והנינים

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על אזכרה

למר **ארתור בלוק** ז"ל

שתתקיים ביום רביעי, 20 בנובמבר 1974 בשעה 16.30 חדר הסנט בבנין הסנט, קרית הטכניון חיפה.

במלאות שנה לפטירתה של אחותי

נעמי פינצ'ובסקי ז"ל

ובמלאות 11 שנה לפטירתו של אחינו הגיבור

מרדכי פינצ'ובסקי
ז"ל

נתייחד עם זכרם ביום ראשון כ"ה בחשון תשל"ה 10.11.74 בבית העלמין בקרית שאול
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 3.30 אחה"צ

אחותה ימימה לנדו
אברהם וצפורה פינצ'ובסקי
פנינה פלדלר
וכל בני המשפחה

במלאות שלוש שנים לפטירת
בננו יחידנו

יוסף חיים שקי
ז"ל

תערך אזכרה לזכרו
ביום שני, כ"ז מרחשון תשל"ה (11.11.74)
בשעה 3.00 אחה"צ,
בבית העלמין בנחלת־יצחק בתל־אביב.
מתאספים ליד הכניסה

חיים וויקי שקי

אזכרות לחללי מבצע קדש

תתקיימנה בכל רחבי הארץ
ביום שלישי, כ"ז חשון תשל"ה (12.11.74)

טקסי אזכרה מיוחדים
יקויימו בבתי־הקברות הצבאיים
הר הרצל — ירושלים, קרית־שאול — תל אביב וחיפה
בשעה 13.00.

ועד המשפחות השכולות
מבצע קדש

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ישראל לאופר ז"ל

התקיים אזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין החדש בכפר סמיר ביום שני כ"ו חשון תשל"ה 11.11.74 בשעה 2 אחה"צ.

אוטובוס מיוחד ייצא מהבית, רח' כלניות 7, חיפה, בשעה 1.30 אחה"צ.

המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירתם הטרגית של הורינו

אידה ושלמה גוטרמן ז"ל

נעלה לקברם לאזכרה

ביום ראשון, כ"ה בחשון תשל"ה, 10.11.74, בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין החדש כפר סמיר ליד חיפה
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 3.00 מביתם רח' גדעון 13, חיפה

המשפחה

גילוי מצבה

במלאת שלושים לפטירתו הפתאומית של יקירנו

עו"ד **אפרים סלנט** ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
בבית העלמין קרית שאול,
ביום ראשון כ"ה בחשון תשל"ה 10.11.74
בשעה 3 אחה"צ.

תודתנו נתונה בזה לכל מנחמינו
בע"פ ובכתב בארץ ובחו"ל

לאה סלנט והמשפחה.

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

צופיה מאירי ז"ל

נעלה לקברה ביום ב' כ"ו חשון תשל"ה 11.11.74
נפגשים ע"י שער בית העלמין בקרית שאול
בשעה 2.30 אחה"צ

המשפחה

לאברהם כהנוב

אתך באבלך במות עליך

אחותך ז"ל

רובינשטין ושות'
חברה קבלנית בע"מ

מועצת המנהלים,
הנהלת החברה
וציבור העובדים
של תכנון המים לישראל בע"מ
ותה"ל מהנדסים יועצים בע"מ

מודיעים בצער רב על מות
המנהל הטכני של החברה

מר **יהודה בזר**
ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

חברי המחלקה לפולימרים
במכון ויצמן למדע

אבלים על מותה של

ד"ר **לאה ביחובסקי־סלומניצקי**

ומשתתפים בצער המשפחה

במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו

ישראל וולובלסקי ז"ל

תיערך אזכרה וגילוי מצבה
ביום א', כ"ה בחשון תשל"ה, 10.11.74.

מתכנסים בשעה 3.30 אחה"צ, ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.

המשפחה

אבלים על מות חברנו

צבי דרוק ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

הנהלת משרד הב[...]
וחבר העובדים

למר שיניצקי משה והמשפחה

משתתפים באבלכם הכבד במות

אביכם ז"ל

חברת נ. פלדמן ובנו ב[...]
ההנהלה וחבר העובדי[ם]

למשפחת שני שניצקי

אתכם באבלכם הכבד

מעובדי אביזרי הנעה ב[...]

ליצחק ודוד
וכל משפחת שניצקי

השתתפותנו בצערכם הרב בהלקח מכם ראש המשפחה ה[...]

ר' מרדכי שניצקי זצ[...]

איש גדול מידות ורב פעלים

חנה וראובן מ[...]

למר **משה שניצקי**

השתתפותנו הכנה באבלך בפטירת

אביך ז"ל

נדלויד פניקס
סוכנויות לביטוח ב[...]
המנהל וצוות העו[בדים]

למנהלנו

יצחק שניצקי

אתך באבלך הכבד על מות אביך היקר באב[...]

ר' מרדכי שניצקי ז[...]

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלי[ם]

עובדי ציוד חקלאי [...]

לידידנו

משה שניצקי ולמשפחה

כוס תנחומים באבלכם על פטירת

האב ז"ל

פלתורס ב[...]
בטוח

למר **משה שניצקי** היקר ומשפ[חתו]

אתכם באבלכם הכבד בהלקח

ר' **מרדכי** ב"ר בנימין **שניצקי**

לעולמו

הנהלת וחבר העובדים
קפת עם (שרותי בטוח) ב[...]

לכל משפחת שניצקי

אתכם ביגונכם בהלקח מכם ראש המשפחה

ר' מרדכי שניצקי ז[...]

אוהב תורת ישראל, ארץ ישראל ועם ישראל
בבנין הארץ וגאולת ישראל הכבאו הנחוכים

עובדי ופקידי
מפעלי י. שניצקי ושות' בע[...]

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141
המחיר: יום חול: 2.90 ל״י למלה / יום ו׳: 3.75 ל״י למלה

רופאים בתפקיד
קופ״ח לאומית

תורניות בתי חולים

המשנה היומית

הדף היומי

תורנות בתי מרקחת

ההלכה היומית

הדלקת הנרות

תורנות רופאים לפי המקומות

בתי-כנסת

● חגיגת יתפלל בבית הכנסת הגדול בתל־אביב, אלנבי 110, הרב הראשי ליהודי רומניה, הרב ד״ר מ. ד. רוזן שליט״א.

דירות

● למכירה בית דו משפחתי בהתיישבות לבלבל בערב. טל׳ 768374.

● כרום — 2000 רעננה, נר תרה וילה אחת, מכל סוגים למכירה טל׳ 54394 „שכח״, ת״א 470520.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● 3 לוקסוס בפ״ת 230,000 טל׳ 918367 מ״ד בערב.

● בגאונ״ת הולת 3 חדרים פינתית + פ״א ממ״ע.

דירות בדמי מפתח

● 3 חדרים מצוינת + הול + מטבח מודרני + טלפון + מזגן פרוחם/או בלי.

דירות בשכר חודשי

● בגאות רהל חולון דירת 4 חדרים מרוהט חלקי, טלפון 842330.

● להשכרה דירה חדשה 3 חדרים מרוהטת טלפון 053/91400.

חדרים מרוהטים

● חדר נפרד, לבמה שעות לזוג. 2.00—4.00 59236.

● לבחור — חדר מרוהט, המלך ג׳ורג׳ 45, דירה 5, כהן.

● לאשה בודדה, תמורת עזרה קלה לאשה זקנה, בריאה, 250147 אחה״צ, גם 784418.

דירות מרוהטות

● בפ״ת דירת 3½ בצפון ת״א ריהוט מלא + טלפון כ־9—3 456923.

2-2½ חדרים

● דירת 2 בצפון ת״א, סוף אפשר גם לשכור והבודדים — 444447.

1-1½ חדרים

● ע״י ארלוזורוב — שקט, דירת חדר מפוארת חזית, ע.ע. 118000 ל״י „דודי״ 23844 ופשעות.

קבלנים מציעים

וילות ובתים

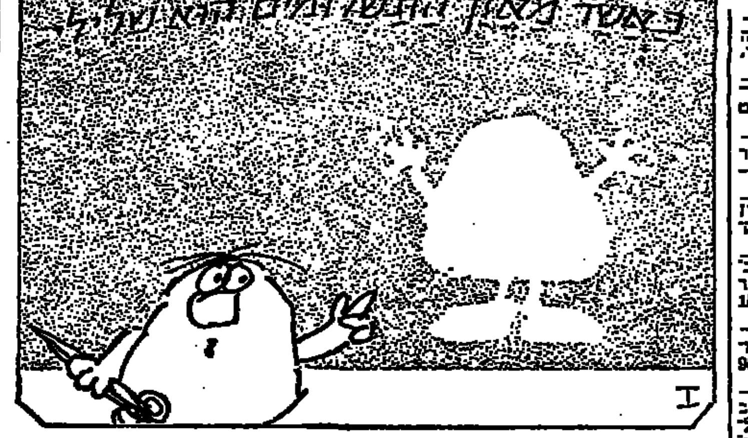

هكذا من الأصل

صكنا من الاحل

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

ביקוש דירות

אולמות

משרדים

מחסנים

מבני תעשיה

בתי מלאכה

חנויות

עסקים

מגרשים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

מבצע פרסים חורף 1974

הלוח הכפול

בשיתוף עם חברת Metz

עורכים הגרלה מדי יום ביומו

על הפרסים:

1. טרמולופטר (מפזר חום מרחבי)
2. 150 ל"י במזומן

בימי ששי יוגרלו:

1. 2 טרמולופטרים (מפזרי חום מרחבי)
2. 200 ל"י במזומן

פרס היומי זכו:

1. טרמולופטר Metz — שרימסטר חיה, רח' בני משה 5 ר"ג
2. 150 ל"י במזומן — כהן מנשה, רח' רמב"ם 24 גבעתיים.

ההגרלה בפקוח רואה חשבון ומתפרסמת למחרת היום.

מסור מודעתך - עוד היום - ללוח הכפול

הלוח הכפול הלוח הנפוץ ביותר במדינה

מכוניות למכירה

אמריקאיות

אופל

N.S.U. - אודי

● איזה הקורד 63 יד ראשונה

● דודג' 100 1969, דודג' 1953 500 דודג' 1954 400

● ויקטור 1971 50,000 + מצב מצב חדש 22,500

אוסטין

● אוסטין 1100 מודל 64

● אוסטין 40 א', מודל 60

אלפא רומיאו

● אלפא רומיאו 1750 1972

ב.מ.וו.

● ב.מ.וו. 2500 ע' 1971

דופין

הילמן

וולבו

ווקסהול

ויליס

טנדרים

טריומף

לארק

מוריס

מיני מיינור

מסחריות

מרצדס

סאאב

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסווגן

פורד

פז'ו

פיאט

קונטסה

ציטרואן

רנו

שונות

מציעים למכירה

רוצים לקנות

מקררים

השכרת רכב

ביקוש רכב

שרותי רכב

אופנועים וקטנועים

مكذا من الأصل

صكذا من الاحل

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

● דיפמריזר חדש גנרל אלקטריק 12 קוב. טלפון —

● אמקור 11 חצי אוטומטי 17—19 גם בשבת. 282868

● מקרר אמקור „אופיר" מצב מצוין טלפון 935963 בערב.

● אמקור 12 חדש נדי אוטומטי מט פלא 706721 מ־15.00

● פרידמן 11 מצב מצוין 1,200 ל"י. טלפון 449572.

● אמקור מאר עם ביטוח 700 לירות. טל' 740581.

● אמקור 10 חצי אוטומטי במצב מצוין + ביטוח — 442940

● בהזדמנות מקרר עם ויטרינה 2.5 מטר. טלפון — 948370

● למכירה מקרר אמקור 6 כן שנה, טל. 254376.

טלוויזיה

● קונהו!!! טלויזיות במחיר נבוה ביותר ובמזומן, טלפון 824685

● קניה, מכירה, החלפה ו־תיקונים סלון בתים מגיל נתום 863156

● קונהו!!! טלויזיות מכל ה־סוגים משלם מחיר גבוה. טל 827061

● קונהו!!! טלויזיות במחיר גבוה ביום, בערב ובשבת — 297651

● הזדמנות! 800 + אד־ריות התלוי היפנה בהרשה זבוטינסקי 52 רמת־גן.

● עקב נסיעה להו"ל — טל־וויזיה קטנה „סוני" חדשה. 285636

● מ.ב.מ. תיקון ובמוח ב־אחריות ביום ההודעה. טל 829945

● תיקון וקיפוץ אנטנות, טלויזיה בכל הסוגים „טלבר אנטנה" טלפון 34013

● בהזדמנות טלויזיה פיליפס כסריאו נשיגל פרים סוני. 868617

● לרגל נסיעה — טלויזיה תדיראן מצב חדש, ביטוח — 1750 231601

● גרונדיג במצב מצוין — 800 בהזדמנות! קליין ה־רביקוף 11 חולון.

רהיטים

● למכירה כפה ושתי כור־סאות ושולחן עתיקים בידוד מאיר עם פיתוחים מרהיבים טלפון 764065

● רהיטי יבוא 1973 חדרי שינה קומפלט כולל ארון קיר 8876 ל"י חדר נוער קומפלט 2956 ל"י הצגנה ומכירה גם בשבת, טל. 03/722683

● ויטרינה קריסטל מגולף עתיקה 6000 שולחן גדול + 6 כסאות מרופדים כב־בוה מסגנונים תוצרת הוד מעולה. 6000 לקונה יחד 1000 טל. 808060

● בהזדמנות כפה לכונית ושתי כורסאות גופי כפר כבא במצב מצוין 737161

● למכירה כורסאות, שכבי חיים, סימות, תנורים וכו'. כסלה החורפים 1 כביון, ב־שבת מ־10—13 לפנה"צ. טל. 735766

● חדר שינה מקורי הכולל ארון 4 דלתות (אפשר לתקן) 242887 מ־10—15 ומ־6 בערב.

● פורן קפיצים "קפיטול" חדש 2.00X1.50 מ', טלפון 412968

● בהזדמנות חדר רהוט כפר רדי כבר כולל + ספריה טל. 782404

● פנת ישיבה לסלון תכנון ארכיטקטוני פעץ ארן — 412784

● כיסה זוגית בעבע חדשה, אומלקיה, פיתוחי עץ, טלפון 728059

● ריהוט ספרדי שולחן כתי־בה + כיסא מיקרופוסי — 724083 בערב.

● כפה כורסאות ושולחן במצב חדשים, טלפון 866508 בין 15—17

● למכירה כפה ו־2 כורסאות במצב טוב. טלפון 761403

● למכירה רהיטי סלון, כפה, ישיבה, 2 כורסאות ושולחן מרובע, 413255

● למכירה כפה + שולחן + כורסאות לסלון, טלפון — 907163

● למכירה בערכת לסלון מטיף יפקב, תבצלת הפרוה 930615. 8 הרצליה פיתוח

● חדר שינה, מיטה + אדן־קיר 2.00X2.70 טלפון 832730

● חדר שינה קומפלט, מצר־אה! במצב טוב. טלפון — 848624

● למכירה כפה וכורסא בל־בן, עתיק טלפון 286456

● בהזדמנות ריהוט כשי־רדי סגנון עתיק. טלפון — 237368

● בהזדמנות למכירה פינת ישיבה יוצאת מהכלל בהרצ־ליה 061158

● רהיטים עתיקים מצרפת, מזנון גדול 4000, מזנון קטן 3500, חדר שינה קומפלט 6000, שולחן אוכל 3000 — 062147 — 971157

● ארון 240X190 במצב מצוין טל' 618108 מ־18.00

● למכירה סלון, מיטה תר־נוג עם ארון ומיטה כפולה חדש וטלפון 711301 04— ו־מיום ראשון 053—25676

● למכירה בהזדמנות כפה עם ארגז לכלי מיטה + כו־נן + כלון ממיטה מטריאי 06.00 להתקשר 733712 עד

● מערכת עתיקה, 2 כפות ישיבה + 2 כורסאות + 2 כסאות, 249044

● מכירת הכול דהיטים ו־הסבת החנות בלבוד 65 בה־ים (אחה"צ)

● שולחן + 6 כסאות מאורי אותנטי (גילוף יד), טלפון 03—474609

● בהזדמנות כפה, כורסאות ושולחן, טלפונים 471028 — 471588

● שולחן מיק לגולל תוצרת חו"ל באריזה המקורית — כל 481722

שטיחים

● לחורף הבא ופיק קריר — שטיחי פלוסטס, מקיר ל־קיר, החימים מפוזים העומ־דים בפני חום. ניתנים לנקוי בכל דרך שהיא לרבות שמפו, רוחים כהמים, מופי־עים בכלל צבעים והדוגמאות בהיכלות. ניתן להשיג אצל כלקאים ושות' פרישמן 15 תל־אביב. 245288/9

● 30 שנה מבוסיון! ניקוי, תיקון, הקטנה, החלפה, קניה מכירה של כל כוני השטיחים שטפש השטיחי, רח' תם 1, תל־אביב 296531

● שטיח קיבן בוררו 3X4 2700 ל"י 757683

הלבשה

● בגדים חדשים ומשומשים מהארץ ומחו"ל, 03—268830 מ־9—13 ומ־16—20.

● אופנה מהורית לצעירות בהנחה אמיתית 50%, המס־תוקה 32 שתח תקוה.

● שמלה חיפה חרשה מאנגלית מידה 42 בהזדמנות טל 03—782259

● למכירה בגדי נשים מודה קטנה 38, בהלפר אוכיוקין 19/5 נתניה.

● בהמחדי בית החרושת מעודפי יצוא, לקמים לבגד חליפות לאשה כמבגר וחלב שמלות סמדרים, חולצות, מג־צבר וכיוצבה, גם מידות גדולות „דוגרים פוז" הל־אביב שדרות רוטשילד 25 שעות 8.00—17.30 לפי ע"י „מלרר" (פרט ליום שישי) שעות 8—16

תריסים

● תריס א—א, טלפון — 613101, ייצור והרכבת תרי־סים בכל הדגמים, וקונברוק־ציות.

● דרושים עבד פיקונטי ל־הכמת שמשות במספל + נגר מתלמד, טלפון 788245

ספפים

● מומחים להרכבת ספפים (כיורי הדרום הנו על ידי צרה פלסתי כבלים הנה ר עם להוסיפויורופים — צינור בן אמריה בכביה — מספר טלפון — 411166 בבתים

שרותים

● המכרזיה מלמדים ומכרי־זים + פיחוי יבודי 300 — 441644, אחוזה.

● באבטילון, חדות ניקוי שמיחים וריפוד, בביתך — 03/644444

● „פיפירלכונייף", עבודות נגר רפיכות באחריות ליכנים תיקוני בדקים ופציציה. ביוד וצבע, הרכבות, רצוף. אינסטלציה ועוד.. טלפון — 613547 ה־24 שעות.

● אינסטלציה אפאייל „זאבי" חידוש וציפוי כל הצבעים טלפונים: ח"א 635110 — ירושלים 936446 — 532763 חיפה 520960.

● מקבל עבודות שיפוצים ו־שינויים בדירות, לוי אברהם 731050

● „ההדרקה" מלמדים וכבי־דיקים מרצפות, 200 ל"י ו־נקיון יסודי, במומחיות וב־אחריות. 228721

● „פוליש הל־אביב", הברקת מרצפות בדירות (לא מחלי־קים) 829883

● הברק בע"מ, הברקה מר־לה, ת"א — מליוק דיונכינט צפות וניקוי כללי הרצל 64 ר"ג 725244 — 711048

● הכני אלפי לירות — היכי במבחר בציפוי פור־מיקה טל' 613862

● שירות היכה רחיצה, פר־ליס, וכו, צביעת קאר, אש־מר להזמין הוה, טלפון נג, ת־ירושלים 8 בני ברק 708404

● „קומרוק" מבצעת נקיון יסודי בדירות פליים וש־לאחסר טלפונים 912558 — 014580

● לארח"צ — וקנות פע עכשיו שלם אח"צ. פרטים: בניפרה מלונית אהנותנוכוית 1 תל־אביב 56528 .627418

● „המזגה" זופית, סיוד ד־ תקיף נגזת מפעה 16.00 — אחה"צ

● מקבלים עבודות שיפוצ כללי, תוספות בנייה 788944 ר"ג—4 בערב.

● „ברק" ח"א פלמים וכבי־דיקים מרצפות 200 ל"י ו־נקוין יסודי במומחיות ובאחריות, 761553

● נגד לעיבוב בקירות די־יהר אחריות מלאה טלפון 117471

● שפוצים, בניה, תריסים, תרסינה ובוי עבודה מעולה ובאחריות, „דיא" דיזנגוף 38 ת"א, טלפון 280708

חקלאות

● בהזדמנות עגלת קטיף הד־קה (רתומה לבהמה), טלפון 03/284178 היום

● מקבלים לנהול ועבוד מט־עי שקדים לפנות הדרי פז בע"מ, טל. 03/911021

● למכירה משק ליד גדרה פרטים 04—534360 או ען הקורא 3 דירה 14 ראשל"צ.

● מעוניינים לקנות שתל דוגל 350—450 לפנות „כלי־ה"י ח.ה.ה. בע"מ רח' הנציב 34 תל־אביב טלפון 263450 בערב 223003

● חייב לדלפיוניה, תנורי חי־מום לאיפון אפרוחים, עם ארובה לדער או בפולילות חר־מום בפח או בכיפות, הנוה בנפט או בזולר, פנה אלינו לקבלת ייעוץ הכרנו וחקלאי בלהי מחייב, הנאי אשראי ו־אספקה נוחים. „אוילק" — מיבקבור 70 תל־אביב, טלפון 03—283230/7/8

● לולולים ומגדלי הודים. הנודי חמים נורלי לחמום הלל (לאיפון) אפרוחים עם כפת עגל. הכלה הום נבוה, הכובט — בלעדי עם מתלי־פי חום מהורים ונצילות מי־רבים, גדרים ואושר ע"י ה' מכון להנדסה חקלאית, שרות ואחריות כלאיב. יעוץ ללא התחייבות כלו בע"מ, ת"א דוד המלך 1 טלפון 268005 חיפה עצמאות 51, טלפון 644412

● חשוב ללולנים מאבוס אוי־מוטי צלהה ותביות מתי־צרת בראנר ארה"ב אספקה מהירה. פרטים כלו ת"א, דוד המלך 1, 268005 חיפה העצ־מאות 51, 644413

● גנו מקציפי, מיגוון ובצוע בגינות במחירים נוחים. טלפון 716274/3/03

● למכירה משק בנושב ערד־נות 053—90101 — 04—163208

● קרקטור פרגוסון 135 נג לו בא וטלר לפרי 720 שעות עבודה 9804 לא בשבת.

● עומר למכירה משק חק־לאי במושב בדרישראל ש־ליר אשקלון נא לפנות לכר ולצהדל׳ד בלבד.

● פולה הדסה ו"ל חשפלי 11 ע"ן בהזדמנות טלפון: 914009 בעבודה.

● למכירה משמים אחורי פורד במצב עבודה טלפון — 001104 03—

● פעוניין בכוורות במצב טוב 958061 053—91270 — 16.00 אחרי

● טרקטור קסר פיליו 855 קינ 1965 עם דיגר מאחור במצב מצוין 452615

דודי שמש וחשמל

● „בריגוני" קבוצו שער הע־פקים מספק את הגוד החצר לה, המאושר ע"י „מכון התקנים" והכרת החשמל. שים שנים אחריות. אספקה לדודים ההיים מכל הגודים ביצוע מיידי, כרופקה, רח' זמנהוף 15, ת"א טל. 244640, חיפה — רחוב אלנבי 3 טל. 0/4645351

● שרותי בר „אספורי" ל־הריחה בעיר ובכפר, המלך ג'ורג' 38, טל. 280933/03

מכונות בביסה

● תיקון מכונות כביסה מ־כל הסוגים. טל. 214885

● קניה, מכירה והחלפה — מכונות יכבות במוחשת כלון בת ים, מגדל נחום — 863136

● למכירה מכונת כביסה והכוינקתאון במצב טוב טל' 844830

● למכירה מכונת כביסה קנ־די מצויינת טלפון 940769 שריי.

● בהזדמנות נורי קולי 3 חודשים, צבי אנגבי, בגעד חיים.

● נורי זאב רועה גרמני — האב כנוספיה + תעודות טל. 972599

● קולי (לבי) מקבינים + תעודות, יחדה, קראווה 56 חיליו.

● ברוגמר גרמני, תעודות יוחכיה, בן 4 חודשים, טלפון 441258/03

● למכירה גורי פודל שמור נקבה עם תעודות לטלפן — 789056

● כספת רביכה בת 2¼ + בית + אוכל טל' 935168 בערב.

● למכירה „יואבהל בוקסר" בן 3 נקי טלפון 723050.

● כלבה למכירה גבה חצי כמוצאת 756440.

● גורי דלמטי + תעודות, גורי יבוא לראות בשבת — 11.00—14.00 ה"לוונגה, גוך ליב 9 תלאביב 725597 (13.00—16.00)

● גורי כפר אורי 4 הגו־לים טלפון 03—624767

● גורי בוקסר הזכים ומפג־ריים הכלבה ראשונה עם תעודות להתקשר טלפון 754067—03 בשעות הערב.

● קולי (לבי) מלבקבה עם תעודות, והמינוהים טלפון 856050

● דועה גרמני + תעודות האב יבוא נקיים מהיוערדי 11183

● למכירה! דלמטינן באולפ בן 9 חודשים 3 גורי כלבי שמירה גהדרים. להתקשר ב־יום שישי בשבת — חו"ה ה־גלפ הדוק, גבורה ואילת טל' 062—25965

● למכירה בהזדמנות גורי זאב, להתקשר 281030 ערב לשבת.

● „בינקוהאוזיה" מוכר כל מיני הכלבים והת התנוות טורינגיות, קופים וצפרייה. אבדנגבירול 31, 281036

● גורי אפגאני שהוגדים מב־פומים יוחסים מצויין + הע־דות 03—25096.

● כרמל גורים מהורי יבואו: דלמטי, קולי, נברי, גולר ספניאל ואנגגרי בקק שבה. מרמה קריאו טלפון — 92396—053

● בהזדמנות גורי רועה גר־מני מיוחסים נקיים מהיוערדים מחירה + תעודות, טלפון — 37681

● דיברמן! גורי דוברמן נכי־לאים ופיווהסים + תעודות. טלפון 752414

● גורי זאב עם תעודות — 250 ל"י, טלפון 985034 .06

● למכירת גורי דוברמן יפים + תעודות, טל. 2822—053

● למכירה גור דוברמן + תעודות, טלפון 417707.

מי מצא?

● הכלבה שלנו אבדה לאי־חר שקיבלה פכה סמוכיה ברח' קריניצי בר"ג ומאז נעלמו עקבותיה כל היודע דבר על מקום הימצאה מוז־בקש להודיע לנו מודעתו להיפוך פרישמן 6 ת"א ר חולו על ידי תאורה: כל־בת זאב מעורב עם קולי שחורה—חומה ופוחית.

● אבדו מסמכים על בית־מיטם וקבלות בקו 16 או 6 המוצא יבוא על שכרו, רח' החבה 88 ת"א פעמיה.

● נאבדה חבילה קשורה ב־שמיכה אפיר אחרון נבעה בדגל.

טרקטורים

● למכירה יעוזר נ.יכוב.ב. 1969 במצב מצויין 868844, 804045 בערב.

● דרוש נ'א.פרגי, קל לקניה או עבודה לכ"ל חודשים, לפנות פרמיר 104 כניסה ב' ב־ת"ם ויונה, כל היום, כולל שבת.

● בהזדמנות קטילפון חדש פרמיר 4 אוטוכנות, טלפון 053—24620

● מחפשים קלירינג משומש במצב טוב טלפון 730118

● למכירה אקורדיון 120 בס חדש במחיר הזדמנותי טל' 851021

● מעוניין בפסנתר או כנף טעומש, לפנות: 281045, ת"א בין 1—9 ומ־7—4.

● מסנתרים מסירוכים ידוד עות למכירה הרצל 55 ר"ג 251457 אחה"צ.

● בהזדמנות למכירה פסנ־הר „פלייל" במצב טוב טל' 473024

● אקורדיון „פכנדלי" 96 בסים במצב מצוין טלפון — 03—51206 בשעות העבודה.

בתי-ספר ושיעורים

● שעורים בחשבון. 214985 מ־16.30—20.30 פרט ליום שישי.

● שעורי עזר בצרפתית, גם הכנה לבגרות, ע"י מורה מדופלמת טל. 289545 השבוע מים 8 אחרי 19.00

● פיזיקה מתמטיקה גם ב־בית ע"י כנוסים ובנול — 832317

● כימיה פיזיקה ומתמטי־קה בכל הרמות מורה אקד־מאי כמוסה 769240 .728071

● שעורים פרטיים בצרפתית טלפון 740810 .224228

בתי"ס לנהיגה

● דרוש מורה לפרטי — „אריר" בי"ס לנהיגה, פתח תקוה, טל. 912154

● דרוש מורה לנהיגה עם רכב בתנאים מצויינים, טל. 840301

חיות בית

● מריור מעורב המוד (1¼) כחפש בית חם ויכיר תודה, 455024

● ססר אירי בן 8 חדשים מחונך ויפה. 804311

● רועים גרמנים 3 חודשים יפים ומפותחים + תעודות 751571

● גורי מיני פודל גזעיים אצל אברבור מכמורת א'.

● גורי קולי מעולים + תעו־דות בהזדמנות טל. 983880

● גורות קולי מקסימות עם תעודות, עדו שפירא, טל. 02/410615

● „בובר" משק דרדור פע־כיון ללבלים מציע למכירה: גורי שנאוצר נגסי מלפס —סלה: גורי רועה גרמני; גורי פוקס טרייר; כלבי בייגל. מוצע כמו כן למכחתים הד־בגות גזעים. לקבל כלבים גזעיים תמורת הסדר נוריים. לפנות לטלפון 961543 ב־שעות אחה"צ, ובשבתות.

● 2 פינצ'רים למכירה כלי תעודות, טלפון 848007

● למכירה כלבת פיינטר בת חודשים גזעית עם תעודות 100785 ת"א.

● גורים כנעניים גזעיים, ה־כלב הישראלי להגנת חכית, רק במות שער הגיא 2 ק"מ מזורח מתחנת הדלק, בשער הגיא.

● רועה גרמני חצי שנה, ופודל נהדר, בהזדמנות, 288022 בלילה — 226064

● למכירה טוסט מירוץ אציר לה בת 4, 063/99807

● זוג (28) מעוניין בהכרות עם אשה נאה, לפנות ת.ד. פרסית 6810 תל־אביב.

● למכירה גורת זאב שחורה עם תעודות 1000 ל"י, טלפון 08—919800

תורנות רופאים לפי המקומות

● ער"ן — עזרה ראשונה נפשית, טלפון 229899 .03—690758

● הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד לשעה 8 בבוקר טלפון 101. בתחנת מד"א פרקאה ורופא לטיפולים דחופים כל בערב עד למחרת — מיועד למקרים דחופים בלבד

תורנויות בתי חולים

● היום: בקור חולים (ילי־דים), שערי צדק (פנימית), הדסה (עיניים, כירורגיה, עצ־ביים).

● שבת: שערי צדק (יל־דים), בקור חולים (נשים), הדסה (עיניים, כירורגיה, עצבים).

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: אורה, המלך ג'ורג' 72, טל' 233452; ש־פר: מרחיים, בנ"ל, אלקוק־ אלכבריא, רח' הרוו אל דיר 101. [illegible]

● שבת: אורה, קרית היובל, טל' 415641

● מוצ"ש: בית וגן, המסר נה 50, טל' 419203; פרט־ פיגניבסקי, הרב פרוק 151, טל' 281500, הכות, רח' הגיא, העיר העתיקה, טל' 284436

בתי כנסת

● החיבור ייכוון קולבו, רח' דוד המלך 13, תפילה שחרית בשבת מ־10.00

● הדלקה הנר: 4.08, תפי־לת מנחה: 4.30, קבלת שבת: 4.45, דרשה, ציון יעקב: 7.00, שחרית: 8.00, מנחה גדולה: 12.45, תפילה מנחה: 4.20, משנה ברורה: 4.40, תפילה ערבית במוצ"ש: 5.20

דירות

● דירה בגבעת שפירא 74 מ"ר + הסקה מרכזית, 3 חדרים. לפנות אחה"צ מבשבת 4 טלפון 226068

● בבית הכרם 4 הדרים ב־הלפיות 5 חדרים ושאר חלקי העיר לכירה, השכרה ופר"ם טל. 226068

קבלנים

● במות שרה שפינת בבד־יים הדשה המתוכנות לפי הד־נין כבי מיבנות וכניבי הדיבוגייס דירות בנות 3, 4 חדרים, ש־מים ופרטים בנה ירושלים, הדרים בפזאל 2 טל. 224440 221071

● דירת כפהני 3 חדרים ב־ערב בית הכרם ‚דירות כפר ליס, פרטים, טל. 234440

● חברת המצויכה בע"מ רח' יפו 55, מציעה למכירה ב־בפתהדרים (ליר שבזה רחה, השער רחוב שפוכין) דירות בנות 3 חדרים גדולים, בנין בן 4 קומות, 3 כיווני אויר, הסקה מרכזית, כל ה־שיפורים, מוכר מפורה 18 חודש, בסיכום להתקשר 235543

● הכפלו „ידידי" בציע דר־ירות לסכירה 3½, 4, חיבי־ירשל, טל. 228008

● האחים ישראל בע"מ, מצי־עים דירות בנות 2 — 3 — 4 — 6 חדרים במחאוזים ב־הנוזה בכל חלקי העיר ל־פנות רח' בורידוד 2 בבין בבוקר טלפונים 221004 — 222038

● חברת האחים זיוה מציעה דירות מאר בצפון תלפיות 3½ — 4 חדרים טלפון — 221538

● בובו דירות 4 חדרים ב־רימפה פרטים 285982 מ־18—

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בגילה, דירת חדשה, 4 חד־רים + פ"א + ארונות — 80424

● למכירה דירת 4 הדרים עם גינה, בטלביה, קופת קרקע, כולל ארונות, כניסה מיידית. 305,000 ל"י, אנגלו סכסון, טל. 321163

● בקרית משה 3½ ק"ד + הסקה, להתקשר פרם לשבת. 539446

● בקריתהיובל, 3 הדרים + פ"א, מרפסת סגורות, הסקה. 415061

● רסתאשכול / פסגלותדבנה, ארבעה חדרים לוקסוס, מיידי 270,000 לירות, בתוך הלי פרם, 925720—02.

● בקרית יובל 3 חדרים + ארונות, בחדרים ובמטבח, כור ארת, 414226

● דירות יהלום בגוף חדי־סיות, במחיר הזדמנותי עתה בהציגן ידך, ברבר פרטים נא לפנות למשרד עבודות לוי ב־רחוב שמאי 8, טלפון — 02—2289

● בסדיסמן 3½, ק"ג, גפ־רדת, פינתית + הסקה, טל־פון: 38620

● דירת 3 חדרים + הול וני־נה בבויתהכרם, 223027 ב־שעות העבודה.

● במקורהרום, דירת 3 חד־רים + הול, החשמונאים 23, 526117

● פיירי, 3 חדרים ברחוב המ"ג + הסקה 527868 — אחה"צ.

● דירת 3 חדרים, 68 מ"ר + הסקה, ק"ג, בקרית־יובל, רחוב שמרין, 282843 לפנה"צ 415177 אחה"צ.

● חדרים + הסקה, ארונות קיר, ק"ג, בביתגנן, 417073.

● בבקעה 3 דירה יפה בהו־דמנות + פינת אוכל — 64051

● ברמת אשכול 3 הדרים ק"ד ארונות, הסקה 287727 אחה"צ.

● בגבעה הצרפתית 3 בבניה ק"ב הסקה, כניסה בפרק — „קפלן" 229019

● 3 חדרים + הול הסקה די־רות ארונות בקרית יובל — 39201/230 ובעבודה 416870

● בפלטבא 3 חדרים + הס־קה ק"ג 300.000 טלפון — 00707

● 4 חרפה ביתניגן 3 מטוב לת גבעה צרפתית 3 + פ"א קרית יובל 4 + מעליה בנוה יעקב 285823

● 3½ חדרים פפיארים, חר־שה בצמרת הבירה טלפון — 223317

● בקרית היובל 4½ + הסקה ושלוש מרפסות סגורות 418536 אחה"צ.

● דירת 3 כמפתת בשמואל הנביא ליד מעלות דפנה — 155.000 287906

● במסרינחובסקי דירת 4 חדרים יפה וכוחה נוף כמבח ענק + חדר נוסף ושרותים ב־ק"ק למלפון 31067 בשעות 10—9 ,22—20

● בקסמון בבניה 3 והול, 225276, 263162 פרט לשבת.

● 3 + הול 250.000 בעמק רפאים 74 אישי — יצחק. 67119

● דירה 3 חדרים גג והסקה מרכזית ניקרנואה 4, טלפון 057/74618

● בקרית מנחם 3 חדרים, הסקה ביתית,-בתנאים-נוחים 412373

● בקטמון מ', בר יוחאי 101/39, פרק דור, 3 + ג.א. 125000.— .67728

● לרגל נסיעה בנוה יעקב 3 + הסקה וגג, 147.000.— 66901

● בית וגן שיכון חסכון, 3 חדרים, ק.ה. הסקה מרכזית מתבגה באוגוסט, 205.000 ל"י 532989

● 3½ הדרים + צ.א. ב־גוואל, ק.א. יציאה לגינה. 324250

● ברוממה רחוב זכרון יעקב 12/49 דירת 3 למכירה מיי־דית — 166.000. טל. 222467

● בהזדמנות 3 + הול + הסקה + ארונות, גוף ברור מטה. 528858

● 3 + חדר ארונות + אפשרות בניה בגבעל מיי־דית — 165.000. 418579 — 30195 ובעבודה 231236

● ביפה נוף דירה 3 בבנין 6 דירות, הסקה, ק"ב. טלפון 322761

● 3 הדרים בקרית יובל הס־קה + ארונות, טלפון — 528406

● בגילה — 3 חדרים, הד־שה בבנייה, גוף והסקה. 225.000 .(C/980110

2-2½ חדרים

● בהזדמנות דירה 2 הדרים, 90.000, קטמריקה 13, עיר גנים לראיה.

● 2 חדרים במוצא עילית, 325 ל"י, 03/767605 או אצלי בבגר בית כל מוצא.

● במסרינחובסקי 2½, ל"נ 3 כיוונים, בערב 02—229223 02—521471

● מיידי, בטלביה, 2 + הול ארונות + הסקה 224.000 31137

● דירת 2 חדרים יפהפיה ברוממה, ק"א, טלפון 528878

● בשמואל הנביא, דירת 2 חדרים + הול וכל ההוצאה 287878

● בעיר גנים 2 הדרים + פ"א + מרפסת גדולה מפר 110.000 507609

● 2½ חדרים + הסקה דיר־רות + ארגז קיר, בהזדמנות. 35779

● דירה 2 חדרים + עיקר בילים בקטמון מ' טלפון — 30825

● בקטמון מ' דירת 2 בהזדמנות 100,000 ל"י 225285

● בעיר גנים הגודה 23/4 2½ מקולים + ארונות — 125,000 416713

● 2½ הדרים + שטח הצי בניה, המ"ג 26, 222282

● 2 הדרים — אקוספוה, פי־פת גדולה, אשבודי דירות חלקי, בהלפיות, זוגות צעי־רים. 442262

● בקרית יובל 2 + צ.א. + חצר, אפשרות בניה, מיידי. 130,000 בבונמנה 415262

● ברחביה, 2½, ק"ד + הסקה, ארונות, גינה ופחם. 34882

● בבקעה דירת 2 נחלוי 14, חיים בכינוי. 532531 ב־עבודה. 96,000

ביקוש דירות

● שרות החדרים של המחב־רות המכוונים בירושלים, מחפש דירות חדרים, רחוב יפו 38, טלפון 224008, 13—9 10—19, יום ו' 13—9, בשבת 10—4 .08251/2

● אנו דורשים דירות ע־פיות בנות 1 — 2 — 3 חדרים ברחוב א. באזור ד' שוה' כבילא 6 טלפון — 234346

● דרושות דירות להשכרה ב־כל הגדלים והאזורים 225550 במהירות.

דירות בשכר חודשי

● בתלפיות, דירת 4 הדרים חדשה, הסקה, טלפון 361781

● דירת 2 חדרים ריהוט + גג, קטמון ט', מיידית — 60504

● בכנהדריה מורחבה, 4 חד־רים, הסקה, 500 ל"י, 271003 פרט לשבת.

● דירת 2 חדרים ברמות אשכול, ק"ט, בתאיכה גם לי מכירה, 280922, 281118

● בשכ"ח, 3 חדרים, ריקה, בבראילה, 286070, חוץ מ־שבת.

● בגבעה הצרפתית דירה 4 חדרים הסקה מרכזית 550 28300 (428000)

● דירות להשכרה בכל הגדולים והאזורים 225550 שבחה יום.

● לשנה 3½ חדרים, במרכז + הסקה, שמחה, יפו 70.

● בשכ"ח 2 חדרים רהוכה, טלפון 03/796004 פרט לי־שבת.

● בגבעה הצרפתית 3 חד־רים ריקה/מרוהטת + הס־קה, טלפון 231283.

● דירת 2½ חדרים, בסובבה הגרמנית, טל. 223975, ב־שעות העבודה.

דירות להחלפה

● —70,000 ודירת 3½ בשכ־לות, תמורת דירה קטנה ב־ירושלים. 414716

דירות בדמי מפתח

● בדם"פ, בהזדמנות, במרכז העיר, 3 חדרים, 226092, 230586

● דירה בטובכלת (קרקע), 2 חדרים — בהזדמנות. לפ־נות 02—289675.

● 1½ בדם"פ, פיירקנים 32 בערב 262143. ובעבודה 225903

● בהזדמנות, דירת 1½ ב־דם"פ בביתישראל, ק"פ, טל. 280524

● ברם"פ, 2 חדרים + כל הנוחיות, מורידין 28, פר בלסי.

● במאה שערים, דירת 1½ בדם"פ, מעלות, נחלת צבי 1

● ברם"פ חדר גג מכוה הס־בית, לסטודנט, טל. 449059.

דירות מרוהטות

● דירת חדר, הול ושרותים ברחוב קנאי הגליל, קטמון, לכניסה מיידית, 1974. לפ־נות 234476 לע"ד חדות.

● דירה 3, חדרה, מרוהטת, מעלית, חימום, טלפון — 03—222750

● בקרית מנחם חדר וחצי + טלפון והסקה, מרוהטת קומ־פלט. 412728

● בביתהכרם דירת 3 + פ"א מרוהטת + טלפון והס־קה, 276790, בערב.

● בקרית יובל דירת 3 חד־רים מרוהטת, בוריכוב 46 ל"ו.

● דירת 2 חדרים מרוהטת, ק"א בתלפיות, טלפון 262647

● בקרית יובל, החוב קליינר 3 חדרים מרוהטת טלפון — 414812

● דירה 2½ בקרית יובל מרוהטת + טל. 414061

חדרים מרוהטים

● שרות החדרים של המחב־רות המכוונים בירושלים מציע מגוון. פרטים על דירות וחדרים, רחוב יפו 38, טלפון 224008, 13—9 ,10—19 ביום ו' 13—9, בשבתות, פרוב־לטוריום, טלפון 232511—03 מהיום 10—14

● חדר להשכרה הסבה, טל. 282888.

משרדים

● 2 + הכלה וטלפון ל־מטרד בראשי במרכז העיר, ובתפוד ניוני" 225015

● משרד 2½ חדרים, מצוידת, טלפון בבית יואל בשכ"ה 232163 .22071

חנויות

● הנות 75 מ"ר אפשרות להר־שוף גלריה, רחוב בריוהודה, ביוקר אויראלי ויחודי ביפוי־פלום, הצעה בלי הגדים — מכירה בדמי מפתח, הגד הר־סויו, אנגלו סכסון, הכורה 2, טל. 221101

● חנות להשכרה/מכירה ב־מרכז ירושלים. 419269 — פרט לשבת.

● למכירה חנות בגאולה (5) [illegible]

● בגבעה פרי החרושת מכ־בו מסחרי דירת למכירה / השכרה 226870

● בהזדמנות חנות ברחבי־ דיה רגיל פרטית — 63445 .63713

● בגילה חנות למכירה — 223861

בתי מלאכה

● להשכרה אולם לתעשיה במקומות 300 מטר, מיי־דית, [illegible]

● במעלה כפות עם בית יש [illegible]

מבני תעשיה

● להשכיר באזור תעשיה [illegible]

מגרשים

● מגרשים [illegible]

עסקים

● [illegible]

● [illegible]

דירות בשכר חודשי

[illegible]

ביקוש עבודה

● מנהל"ח עצמאי, הכלכלה כמעוניין בעבודה חלקית. טל. 60303

הצעות עבודה

● דרושה פקידה בוגרת תי־כון, המדפיסה היטב. ימי ה־עבודה: 4 — מפוצלים + 2 — רצופים. לפנות לכתים. 223840

● דרושה עוזרת למשק בית. פעם בשבוע. טלפון 526450

● דרושה לטפור רפואי מד־גיוה רפואית, מזכירה טלפנית. תנאים טובים נא לפנות ל־יהודית, 529961

● דרושים — טכנאית עברית מעולה וסגהל חשבונות, טל. 223001

● דרושה מזכירה/טכנאית, ל־מטרד עו"ד, עבודה מצוינת, טלפון 224974 בבוקר.

● הלפרות, דרושה עץ בע"מ, ירושלים, איזור התעשייה הל־פיות, דרושה לנו מזכירה כתבנית, נא לטלפן 02—66045 או 02—66441 או לכתוב ת.ד. 10270 ירושלים. כודיות מוב־טחות.

● דרושה עוברת בית ל־3—5 שעות ביום. 38878

● דרושים במשרד בסוח וחיק בירושלים 1. מנהל פנקסים בהנהלת חשבונות: 2. פקידה, טלפון 225675, 225503

● דרושה מזכירה עם נסיון למשרד עורכי דין, להתקשר כאחה"צ לטלפון 525828

● דרושה עוברת למשק בית 6 שעות ביום 525839

● דרושה מטפלת מנוסה ב־רמתאשכול לתינוקת וילד ב־גן. 287055

● דרושה מטפלת + משק בית ל־7 שעות ביום בתלפיות תנאים טובים, 202311 מ־3.

● דרושה מטפלת מבוגרת 3—4 שעות + משק בית הל־קי טלפון בבוקר 288171/34 אחה"צ 410455 נסיר.

● דרושה עוברת ל־3 פעמים בשבוע הרצל 66/31 מרצ'יק אוטובוסים 10, 17 אחה"צ.

● מוסד בנקאי מעוניין ב־קופאי העבודה בפיצול טלפון 225542

● דרוש מוכחה מורשה לנסי־עות לחו"ל ה"ד 6838 ירו־לים.

● דרושה עוברת לנקיון משר־דים בשעות אחה"צ לפנות ביתיהלל כורש 14 כניסה ה'.

● דרושה פקידה מתחילה בעלת יוזמה ואחריות לעבור דה מעניינת כולל קליאוות טלפון 221061/03.

● דרושים 1. איגבסלמור ל־יציבת ג' כורש 14 כניסה ח' מכסורת הודשית. 2. דרוש כל בוגויה (ריצוף, בנייה, הרכבה) לעזרה כל כורש 14 כניסה ה'.

● דרושה עוזרה 4 פעמים בשבוע טל. 35743 מ־10—16.

● מטפלת + משק בית 5 ימים טובים 238037 אחה"צ.

● שומרים לעבודה בשעות היום והלילה. לפנות לחברה „משמר" רבי עקיבא 8, ירו־שלים.

● ברמת אשכול, 3 שעות ב־צהרים, טיפול ומשק בית — 119125

● לבצלאל — אקדמיה לאמ־נות ועיצוב ירושלים. דרו־שות: 1) מפרנות בחצי מישרה, שעות מפוצלות, ברורת אסיר יסלים כל... 2) כתבנית... (ב) 288072 וכו'.

● דרושה עוזרה + טיפול בילד בן 7, בשעות הצהרים, טל. 410030

● דרושה אשה לטיפול ב־ילד יום שלם טלפון 411306

● לטפל בבנרי ילדים דרו־שה תוספת על אוברלוס — טלפון 60634

● דרוש/ה מנהל/ת חשבונות למשרה מלאה ובעלת/ת ב־אנגלית. להתקשר 223829 אחרי 8.00—13.00

● דרושה מטפלת כ־7.30 עד 15.00 רמת דניה, טלפון: 410261

● דרושה עוזרת לעבודות בית ושיפוץ בילה, טל. 60060

● ברמת אשכול, דרושה מט־פלת + עבודות בית טלפון 272414 באחה"צ.

● דרושים, 2 עובדי ביקור־ת, במשרד הראיהוןבו, ה־אחר — בניה, השני — עזרה. ת.ד. 6820 ירושלים.

● לפנת „עפרה" דרושה עובדת מכבה, עבודה במש־מרות, לפנות בבקום.

● „קלדרית" — ירושלים דרוש מבנאי שרות להפקה מרכזיית רצוי בעל רכב. לפ־נות 226140 — לשבץ כתיבה ראייה.

ביקוש רכב

● בעלי פורד אסקורט, קורטינה, ספעזייביבו לפטור מהר כורה, ורבר הלפיות רצויה תנאים המבייב בותנה, טל. 07638

מבוניות

● פורד אסקורט מודל 68 במצב טוב — 02—283173

● פולקסואגן מוערבים 1970 [illegible]

● סוכיות 1. אינומנטור [illegible]

● פולקסואגן טראיישן 1969, אוטומטי, מגוע 1974, 526097 בערב.

● למכירה ליפקה 1000 1972 במצב טוב, טל. 02—271414 (לא בשבת).

● פיאט 600 1963 + כבנ ובוסות לשנה. 02—288764 16.00—20.00

● 2 מנהדים פיג'ו 404 1973/4, 1 פרטי 1971 404 521436

● קורטינה 1969 + רדיו, שמורה, במצב טוב, מיידי — 528401

● פריגן 1960 .60,000 ק"מ + מכס, 226408 אחה"צ

● היפושיה 1300 1968 + רדיו + אביזרים, מהונפנה 221408 אחה"צ.

● טוכיוא במיישי 1968 מצב וצביעים הדריכ, בעבודה 1/66440, בבית 68440.

● היפושית 1300 1970 — 526427 ה"ש, טלפון

● פיאט 124, כפיישל 1972 בוים לנהיגה „אב״ 111058 18.00—16.00 12.30—9.00

● אודי 100 ל.ס 1973, חדי־שה + רדיו) טלפון 234129

● למכירה מריומף 1300 1970, במצב מצוין, טלפון 36440

● מאוונס 20 ● מאוונס 20 אס' 65 מנוע — 94,000 15.00 כ־531401

● היפושית 1966 + רדיו מצוינת בערב 528885 בעבר דה 232692

● פיאט 850 1970 מכס, צמיגים כמו חדש טלפון — 02030

● מנדר כרפל 1971 בהזדמ־נות אחה"צ טל. 523232 — כפ־ה.

● מאוגוס 12 1966 במחריה רכון רחוב נדליהו 1 בקעה בעבודה 67988

● קונסכה 1300/4 1966 ב־מצב טוב טפס ביולי טלפון 528380

● מוסיתא מסחרית 68 אח־רי אוברול מנוע פורד — 37936

● בהזדמנות כאאב פרטית 1068 ססם צבע חדש טלפון 02/411668

● היפושית 1500 1968 מצר־יונת בבית 412950 בעבודה: 36864

● מוכיתא מסחרית מודל 1968 במצב טוב טלפון — 69830

● פולקסואגן מסחרית נבוהה 1969 במחיר הזדמנותי טלפון 32880

● סוכיתא כסויית 1968 ב־מצב טוב + רדיו טלפון — 261279

● אוסל רקורד 1972 יפהפיה ב־3,000 ל"י, 220073 אחה"צ.

● למכירה אופל רקורד סב־תרי מודל 1973 טל. 534008

● כאאב מסחרית 1965, ב־מצב טוב 6,500, בערב 63044 (פרט לשבת).

● פולקסואגן 1961, מנוע 1964 בהוסר, טלפון 35513 80211/35 אורי.

● פרינץ 1000 1969 + רדיו. 61,500. 234723 ובעבו־דה — 526830

● פורד אסקורט 1969. כל־ן: 08831

● מנדר בריסקה 1965, אחרי אוברול. 4,000 ל"י. 225688

● פיג'ו 404 1965, מצב מצוין, 63047

● פיג'ו 404 1965, 150,000 ק"מ, במצב מצוין: 221641

● היפושית אוטומטית, 1973 40000 ק"מ במצב מצוין רדיו והוכמגות. 411086/534991

● מנדר הורלי 100 + אר־נג מודל 1974 30,000 חדש לנמרי טלפון 228868

● מאוגוס 17, 1962 לאחר טיפול כללי טל. 66342

● סובארו 1973, מצב מצוין גמיש לשנה 38,000 ק"מ 26,000 לירות, 262568 39824

● בהזדמנות מאוגוס 17 אוטומטית 1960, במצב מצוין — 534280

● ב.ם.ה. 1970, 20002. 84,000 ק"מ יד ראשונה מכם ורדיו — 261925

● פיאט 125, 1968, מנוע 8 חודשים, אביזרים, בבית — 582268, בעבודה 288613 ל־בו.

● האודי 100 אל.אס 1973 יד ראשונה 40.000 ק"מ רדיו + מיים, כמו חדש 526170

● פולקסואגן 411 אל. אוטומטית, 1969 .—21.000. פרט לשבת: 536658

● קורטינה 1971 70,000 ק"מ, 16.30 כ־525435 לא ב־שבת.

אופנועים וקטנועים

● רכים עם מהלכים 1968 מבה יולי, במצב טוב, 26808

● וספה אב.אס. 1967 1.05 בית טוב, ססם לשנה אורי 1500 אבי 83608 בבוקר.

● מציאה! ביליו 1974 מצב מצוין כל. 526510

ספרים

● קונה: כתבי ז'בוטינסקי (18 כרכים) עכשיו — פרטיו היו 03850

מציעים למכירה

● היהודים, שמיחים, עריקוף ושונות 16—21 520341 לרבר כית ממ.

[illegible]

כלי נגינה

● למכירה פסנתר גרמני ב־מצב טוב, 20—22 23386

● פסנתר גרמני מקולה ב־צב חדש 8,500 למכירה 02—225000

הלבשה

● מכיר גדול של בגדי הריון לקולבים מרפה לכל ניחוני בירושלים ירושלים הלי הסלילה 5 טבריה.

טלוויזיה

● טלויזיות הכלפ יפה ב־דירה, חיה ישנות ומשומשות. 232440

ריקודים

● בירה ליורודים סלוביה, הגיו — להתרבטויורה, אף ביקלין 23, 02—223385 אהרה

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: התבצלת 5 טל. 224245

● בהזדמנות, כל יום ג' ב־שבוע ערבי ריקודים כפל הק־ליסים, בכל יום ג' בשבוע ערבי ג'ז עם סליסית ולי נוסמריה, והוב קרן היסוד 25 ירושלים (מול כלוו ה' נשיא).

רהיטים

● 2 שולחנות עץ תיק במצב מצוין, גודל 120X120 220X מצויירים לסירוטם ולספרזה אחוזה, טלפון 232461, ארלם.

● חדר שינה קומפלט, ספה בגולה, ביכה היגוע, טלפון 41706

● שידה לתינוק תוצרת כ־ל־גיה, במצב מצוין — טל. 410612

מקררים

● מקרר אמקור 10 למכירה, 6—9 .1 ירושלים 415552

שרותים

● „יציל" מכוד שיפוצים ו־הבלות, מקבל כל מיני עבו־דות, 284730

● ויפוד נגות „בירושלים" מבוצ יודהף למלפי „הארו כויפשי" 34744

● הפיות! אחזקה יכנתון ותיקונים של מערכות הסקה ה.ד.ל. בע"מ, 225850

● סידות ונקיון בע"מ, ניקוי דירות ראשוני, כולל פיליס ונקיון כללי, טל. 324377

שידוכים

● „קשרים" היגים להכירו־נות ברמת שוכנה ולבל ה־גילים, אצלנו תוכלי למצוא את בן(ת) זוגך לעתיד ת.ד. 13120 ירושלים.

תריסים

● תריסי אלום חלסם, מ־רת שבבת באלומיניום ו־פיק וזכוכית, כמיב מע המחירים נוחים, 817599

● תרקטים ולתונות הזזה מסגרות אלומיניום, כ־הלקטון ירושלים בע"מ, גיות טל. 281269

● מגירת מרפסות במסג אלומיניום וזכוכית, תריס כתקפלים, תריסי הזזה, במיב מעולה במחירי הנו אחריות לשנה, מלכוסק ב׳ שמאי 8, טלפון 220966

בתי-ספר ושיעור

● אנגלית למתקדמים, ב־מיבור, דיבור, אוצר מ־לים־ בכמא ביטוי, ה.ד. 1006

חיות בית

● למכירה גור זאב נוצי, בהזדמנות, טל. 63

דודי שמש וחשמל

● „מירוסל", דודי שמ סולרי, תיקונים והלפת שנים אחריות, ירושלים גם 6, 02—234009

מבונות בביסה

● בהזדמנות מכונת כ קנדי כוזר אוטומטי מצב מצוין 36040

● מכונת כביסה „הוב" טוכסית, 412084 — 19.00 — 17.00

● מכונת כביסה הוב מצב טוב, ביסות כוף ש 64446

הלוח הכפול נתניה

● דירת 5 חדרים בבנין אר ברח' הרבקוק, ש. כפולים וכל השכלולים, דוגרי רח' שמואלהנצ

דירות בשכר חודשי

● להשכרה לתקופה: 3 חדרים מרוהטת טלפו לית ברח' החשהדרות ב 650 ל"י, „אנגלו־סכסון טלפון 053—28290

הצעות עבודה

● שומרים למשמרת בנהגיה והבכינה לח חברת „השומר הנוסר ויצמן 34 נתניה. 053—24049

דירות

● במטאאוו ברח' רזיאל 3 חדרים אצל בדרי־דונרי רח' שמואל הנציב .ג

דירות למכירה

● ההין! בהזדמנות בנתניה 3 + פ"א, ק"ב, שלי הנרדים 34/16 (03/624832) רק ביום שישי 10—14 יצחק. אפשר לראות בשבת 16—10, מכירה מיידית 116,000

● „דירון דירות" הגויה 50,000 מ־140,000 מיזהדים מ־105,000 3 חדרים מ־105,000 הרצל 30 053—26105

● דירת 3 חדרים גדולים ו־הול מואר בהנן תקוה 42 — 14.30 053—24554

הלוח הכפול באר-שבע

● דרוש בדחיפות ל למכוניות הבירה אפשר נאי 053—73379

דירות למכירה

● בעיר דירת 3 הדרים עם כל השיפורים בתרבה. טלפון 057—76708

● בבאר שבע 68 מ"ר פ"א טל. 057—28880 בעבודה.

● דירת פאר 4 הדרים ב־מרכז אוהדי, 3 מרפסות נדר לות + שיפורים רבים קו־מה א' עמודים טלפון: 0576707

● 3 הדרים, 82 מ"ר, 75000 במזומן + משכנתא 5500, ברידמן, רחוב הו"ל 47, ב־ערב.

דירות

● „אנאא" מציעה למכירה דירת פאר 3 + 4 הדרים ברח' ביאליק ליד דהר אילת. כב־בה מיידית טל. 057—75601

חנויות

● בעיר למכירה הנות חדשה בעיר ברכזי בגיגה מיידית. 057—97490

● בדימונה להשכרה הנות 40 מ"ר בשדרות הרצל 501 טל. 08—885250

הצעות עבודה

● אם הנך הופת או בר־צוע ללמוד לחסור ולקבל השלום בתקופת הליסור נא התקשרי לסיריוס אינטרטי ייבל — 057—78379

מבוניות

● פולקסואגן כמייש 1 1600, 1971, רדיו, מכ 25000, (057/07124) בער

● כורטינה 13/60, 2 שנה 057—32254 שמעון.

● איספרס מבונות הרכים מבהדריות ומר בלנים. 7580

מקררים

● למכירה פרידייר לת מנוע חדש מחיר וצילו טלפון 057—74586

בתי ספר ושיעו

● „המדרשה למינהל" ... (illegible)

הודעות

● מודיעת לכוח הוה ידיעות אחרונות הה 80 ק"ב טלפון 28576

שמן תעשיות בע"מ
דרוש מנהל
לסניף החברה בת"א
הכשורים: נסיון של שלוש שנ לפחות בניהול עסק מסחרי, תואר ראש בכלכלה או במינהל־עסקים, ידיעת עברית ואנגלית על בוריין, שפות נוספ — רצויות. הגיל: עד 40 שנה.
מועמדים מתבקשים להגיש מועמדותם בכתב, ו פירוט נסיון קודם ותולדות־חיים, ל„שמן" תעשי בע"מ, אגף מינהל וכוח־אדם, ת.ד. 136 חי

דרושים
טפסנים
קבוצות או יחידים
באזורי: יפו, אזור, פתח־תקוה ורמת אביב
לעבודה בקבלנות או בקבלנות יומית
לפנות: א. צ. ברנוביץ בע"מ
ת"א, רח' החשמונאים 105 קומה ב' למנחם
טלפון: 265294.

תמבין מחשבים בע"מ
רח' ריינס 6 ת"א, טל' 8174
דרוש
תמחירן
הכישורים:
* בוגר קורס תמחירים מוסמכים.
* נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה.
* רצוי עם ידע בהנהלת חשבונות.
על המעוניינים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 11014 ת"א — עבור: תמחירן

הלוח הככול | חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

תורנות רופאים לפי המקומות

[illegible]

תורנויות בתי חולים

[illegible]

תורנות בתי מרקחת

[illegible]

דירות

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

קבלנים

[illegible]

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

[illegible]

חדרים 2-2½

[illegible]

חדרים 1-1½

[illegible]

דירות בשכר חודשי

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

דירות בדמי מפתח

[illegible]

ד. להחלפה

[illegible]

דירות מוחזקות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

חנויות

[illegible]

אולמות

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

עסקים

[illegible]

מכוניות

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

צילומים

[illegible]

מציעים למכירה

[illegible]

אופנועים וקטנועים

[illegible]

טלוויזיה

[illegible]

חקלאות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

מקררים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מספרות

[illegible]

ביטוח

[illegible]

תנורי חמום

[illegible]

שידוכים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

דרוש באילת
טרקטוריסט
סוג א׳
לעבודה על
טרקטור D-9
לפנות: „רבד" בע"מ
וולפסון 61 ת"א,
823160
בשעות 6—4 אחה"צ

אזמניסטרטור
אקדמאי צעיר
בעל כושר ארגון
והדרכה
ובעל נסיון
מעוניין בעבודה
מתאימה בירושלים
טל. 02—63382

מהנדס תעשיה וניהול בכיר
בעל נסיון בהקמת מפעלים וניהול הייצור,
כולל שטח הקניה
מחפש עבודה
לקבל עבודות ביצוע, פיקוח, ניהול ובקורת איכות,
פרויקטים קטנים וגדולים בכל הארץ.
לפנות בהקדם, טל. 04—89513

המשביר לצרכן
דרוש בחיפה
לקראת הקמת הכל-בו החדש
מנהל מחי נעליים
מועמדים רציניים בעלי נסיון יפנו אישית
להנהלת הכל-בו הנוכחי רח׳ הנביאים 26
חיפה.

דרושה כתבנית מנוסה
לאחר שרות צבאי
בדבר פרטים יש לפנות למח׳ כח אדם בית „אגד",
דרך פ"ת 142, תל-אביב. בין השעות 0800—1200.

לבית-חרושת „יצהר" דרושה
* **נקבנית** I.B.M.
עם נסיון על מכונה 129 ● שעות העבודה: 7.30—14.00
* **נקבנית** I.B.M.
עם נסיון על מכונה 129 ● שעות העבודה: 14.00—20.00
הנאים מושם למתאימה. נא לפנות לטל. 252444 או לת.ד. 823 ת"א.

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית,
תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

תושבים, עולים, תיירים:

בנובמבר ייפתחו הקורסים הבאים:

1. **ערבית מדוברת למתחילים** — (24.11.74) — 3 שבועות
2. **אולפן לעברית** — (17.11.74) — 20 שבועות
3. **עברית מדוברת** — (17.11.74) — 3 שבועות

שיטות הוראה אינטנסיביות * כיתות קטנות * 5—6 שעות לימוד ביום * פעולות חברה ותרבות * הקורסים מתקיימים בתנאי פנימיה צנועים * תושבים קבועים של נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים.

● פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חמצלת השרון, טלפון 053—24506

דרושה
פקידה
בעלת נסיון
במשרד עו"ד
ד. אהרנער
שדרות רוטשילד 109,
תל-אביב
שעות העבודה
08.00—13.30
לפנות בכתב ולציין את
הנסיון, הפרטים האי-
שיים, כולל מען וטל-
פון והשכר המבוקש.

לבית מסחר לספרים
סטימצקי ברחובות
דרושה מוכרת עם
ידע בספרים עבריים.
רצוי גם ידע בשפה ה-
אנגלית. שעות העבודה
מ-16.00—19.00 וקופ-
אי/ת שעות העבודה
8.00—13.00; 400—700
בערב. רק אנשים רצי-
ניים בעלי המלצות ד-
רבויות מתאימות יפנו
בכתב לת.ד. 628 ת"א

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.
מפיצי CATERPILLAR בישראל

למפעלנו בחולון דרושים:
* **מכונאי דיזל**
מכל הסוגים
* **עובדי מחסן**
ללא הכשרה קודמת.
— תנאים טובים למתאימים —
— הסעה מובטחת —
על המעוניינים לפנות לחולון אזור התעשיה
החדש, רח׳ המגור 8
טלפון 856125 לדוד הלר

טלרד
תעשיות
טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
למפעלנו בלוד דרושים:

1. **בודקים** — בוגרי בתי"ס מקצועיים לעבודה מעניינת בשטחי הטלקומוניקציה. המועמדים יוכשרו לתפקידים של בודקים, בודקים סופיים, ומפעילים של מרכזיות אוטומטיות חדישות. העבודה מתבצעת ברובה מחוץ למפעל. למועמדים המתאימים ינתנו תנאים טובים כולל הוצאות אש"ל.
2. **מתקינים** — צעירים יוצאי צבא אשר יוכשרו וילמדו את המקצוע של התקנת מרכזיות חדישות. העבודה מתבצעת מחוץ למפעל. למועמדים המתאימים ינתנו תנאים טובים כולל הוצאות אש"ל.
3. **טכנאי ייצור** — בוגרי קורס לטכנאי ייצור, ללא נסיון קודם, לתפקידי תכנון ותקות על הייצור.
4. **טכנאי מכונות** — לטפל בנושאי אבטחת איכות אצל יצרני משנה וב-מפעל. בעל ידע ונסיון במדידות מעבדתיות ובעל כושר תכנון ובנית מדידים פונקציונליים לחלקים.
5. **בודקים מכניים** — בוגרי בתי"ס מקצועיים בעלי ידע בשרטוט טכני ושמוש במכשירי מדידה.
6. **מסגרי-כלים** — בוגרי בתי"ס מקצועיים או בעלי נסיון קודם.
7. **טכנאי מכונות** — לבנות דגמים. בוגרי בי"ס מקצועי עם נסיון בכרסום, חריטה ועבודות יד.
8. **שרטטים טכניים** — בעלי ידע בשרטוט מעגלים אלקטרוניים. רצוי נסיון בזיווד אלקטרוני.
9. **עורך מעגלים מודפסים**

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 50 לוד למחלקת כח אדם או טלפונית 962381 שלוחה 220.

חברות בנות: ציתור-חולון
קרן אלקטרוניקה - אשקלון

אם איכפת לכם
מה שהילדים שלכם
קוראים...

חיתמו למענם על **הארץ שלנו**
השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15
והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות.

קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

(גזור כאן)

לכבוד
הארץ שלנו
מח׳ ההפצה והמנויים
ת.ד. 233,
תל-אביב — 61000

שנה	חצי שנה
—.70 ל"י	—.45 ל"י

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו" החל
מתאריך__________ ומבקש להמציאו
לפי הכתובת והשם הרשומים מטה.

בחק המשבצת המתאימה

כתובת הילד למשלוח העתון:
שם משפחה__________
שם פרטי__________
רחוב__________ מס׳__________
עיר__________
מס׳ טל.__________ מיקוד__________

שם ההורים או המזמין:
שם משפחה__________ שם פרטי__________
רחוב__________ מס׳__________
עיר__________ מיקוד__________ מס׳ טל.__________
מקום עבודתו__________

השלובים: המחאה אישית בנקאית: לזכות הוצאת עתון „הארץ" בע"מ בצרוף טופס זה

مكبرا من الأصل

هكذا من الاصل

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

דרושה דחוף
מזכירה
למשרד מהנדסים
לקביעת ראיון טלפון 262571

דרושות
פועלות זינגר
40 ל"י ליום
לפנות לירופאק, קומה ה', דרך יפו 44 ת"א

לחברת מ.כ. מור—כרמי בע"מ
דרושים:
הנדסאי אלקטרוניקה
מהנדס אלקטרוניקה מתחיל
לעבודה ההדרכה על מערכת דיגיטלית
רצוי נסיון קודם כמכנאי או הנדסאי
בא לפנות לקביעת ראיון לטל. 8-7-623266
רחוב טיומקין 13, תל־אביב ולהביא המלצות

לכימאויר שרותי תעופה
שדה תעופה הרצליה
דרושים:
1. מכונאי מטוסים – גוף־מנוע
2. עובדים בעלי רקע טכני
למעונינים תנאים טובים
להתקשר לטלפון מס' 6-095-984

ליחידת מחשב של בנק גדול בתל־אביב
דרושות
נקבניות
לעבודה במשרה מלאה או חלקית
אנו מעונינים לקלוט להכשרה גם ללא נסיון קודם
המעוניינות תגשנה הצעת מועמדותן לת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 86

לחברת קדם אלקטרוניקה
רח' צ'רניחובסקי 21 ת"א
דרושים:
מהנדסי אלקטרוניקה
למחלקת מכירות
הנדסאים, טכנאים ומחסנאים
רק בעלי נסיון ודוברי השפה העברית על בוריה באים בחשבון.
לפנות: טל. 56952, 53517 לגב' רחל

מגדל-בנין
חברה לביטוח בע"מ
סניף ירושלים דרושים
* **פקידה כללית** לעבודה מעניינת
הכישורים: השכלה תיכונית, ידיעה בהדפסה במכונה (עברית)
שכר נאה ואפשרויות קידום לעובדת רצינית ומתאימה
* **תגיך לשליחויות** גיל 15—17
על המעונינים לפנות למזכיר, רח' הסורג 2, ירושלים, טל. 232471.

מכון התקנים הישראלי
דרוש
מהנדס בנין
לניהול מעבדה לבדיקת חמרי בנין בראשון-לציון
● הכישורים הדרושים:
1. כושר ניהול
2. שליטה טובה בעברית ובאנגלית
3. רצוי נסיון קודם
הדרגה תקבע בהתאם לכישורים
לפנות: מכון התקנים, רח' האוניברסיטה 42 ת"א, טל. 413151, בין השעות 07.30—14.30

ארטשיק ב. ושותי בע"מ — יועצים לניהול
לסגל חברתנו דרושים
מהנדס תעשיה וניהול
לתכנון שיטות ותהליכי ייצור ומערכות ניהול
מהנדס מכונות
לתכנון מתקנים ולפתוח שיטות אחזקה מונעת
התפקידים המוצעים — הדורשים כושר ניהול ביישום השיטות המתוכננות — מבטיחים עבודה מגוונת ואחראית בתנאים טובים.
בפרטים מלאים נא לפנות בכתב יד לסביון, הגדרות 36.

EXCHANGE NATIONAL BANK OF CHICAGO
דרוש
מנתח מערכות בכיר
נסיון של 5 שנים
רצוי במערכות פיננסיות
ידיעת קובול, אסמבלר או Neat 3
לפנות טלפון 59669.

לבטוב בע"מ
תעשיות מוצרי פלדה
רח' הברזל 25, תל־אביב
דרוש
עוזר למנהל חשבונות
צעיר בעל נסיון בגביה
נא לפנות בכתב יד לכתובת הנ"ל עבור א.א.

סוכנות אוניות גדולה
מחפשת
מנהל חשבונות ראשי
ידיעת אנגלית ונסיון קודם רצוי
לפנות טלפונית 04—665542

לבטוב בע"מ
תעשיות מוצרי פלדה
רח' הברזל 25, תל־אביב, טל. 476206
דרושים:
1) צבעי רסס
2) מסגר
3) רתך
המעוניינים יפנו למנהל הייצור במקום
** קיימת אפשרות של הסעה

„פרי אור" בע"מ
אבן גבירול 30, ת"א
טלפון: 251261

דרושים:
* **נקבניות I.B.M.**
* **מנהל חשבונות** סוג ד'
* **2 מנהלי השבונות**
1. לאזור נתניה
2. לאזור גדרות
נא לפנות ישירות או טלפונית (ליהודה)

להברה קבלנית לבנין דרוש
מנהל עבודה
בעל נסיון בעבודות בנין
רצוי תושב אשדוד או הסביבה. טלפון 225111, 236544

למפעל במלון
דרושים:
• **מבלטן**
• **חרט** מתלמד
• **עובדי תעשיה**
נא לפנות טלפונית: 891933 או אישית: רח' המרכבה 20, אזור

דרושים שומרים
לעבודה במחנית באשדוד
עבודת יום ולילה
לינה במקום.
לפנות לחברת משכר
1. שער ג' גמל אשדוד.
2. דרך הצנחנים 7/2 שכ' שמשון אשקלון.
3. הפלמח 83 באר־שבע.
4. בלפור 9 תל־אביב

לחברה קבלנית באזור חדרה
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
רצוי בעל נסיון בנהול כספים
לפנות בכתב לת.ד. 51, חדרה

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
רכוז הפקוח על הוראת הגדנ"ע
דרושים
מדריכים יוצאי צבא
בדרגת סמל ומעלה בעלי השכלה תיכונית לעבודות ארעיות כמפקדי מחנות בשרות לאומי ומסעות לתלמידים בבתי ספר תיכוניים.
מחזור עבודה של 6—12 ימים מתאימים במיוחד לסטודנטים
לפנות בכתב בציון פרטים אישיים אל: רכוז הפקוח על הוראת הגדנ"ע, משרד החנוך והתרבות, שד' שאול המלך, בית הדר דפנה, כניסה חדר 601, תל־אביב ולציין על המעטפה „שרות לאומי".

לבית-ספר תיכון חקלאי
דרושים:
* **מדריך** ריבוי צמחים — משתלה
* **מטפלת**
* **מדריך חברה**
— תנאים בהתאם לכישורים, כולל דיור במקום —
נא לפנות בכתב לת.ד. 33159, תל־אביב
— סודיות מובטחת —

בירושלים
דרושים
מתכנני ענ"א/ חכניתנים
אנו מחפשים בעלי נסיון בתכנון פרויקטים ובתכנות
אנו מציעים עבודה מעניינת, עם מחשבים גדולים, בעלת אתגרים עם אפשרויות קידום.
אם הנך בעל נסיון של 3 שנים לפחות וידיעה טובה של השפה ואנגלית פנה אלינו בכתב יד תוך ציון הנסיון וקורות חיים.
כתוב אל: מס. 108, ת"ד 729 תל־אביב.
סודיות מובטחת!

לקולסו בע"מ
ייצור מכשירים אולטרה מדויקים
קרית המדע חיפה
דרושים
1. **מתכנן למתקני ייצור** למכונות עבוד שבבי.
מכנאי מכונות עם רקע ונסיון הואם להתפקיד.
2. **טכנאי מכונות** לתפקיד איש אחזקה למכונות מדויקות.
עדיפות לבעלי נסיון בשטח עבוד שבבי.
3. **מכשירנים מנוסים**
בוגרי ביה"ס מקצועי ו/או חיל אויר ו/או חיל הנדסה.
4. **יצרן מודלים (אב־טיפוס)**
דרוש נסיון רב בעבוד שבבי.
5. **טכנאי ייצור** לעבודה בצוות העוסק בפרויקט גדול.
בעל נסיון בתפ"י.
6. **מנהל חשבונות**
2 שנות נסיון (רצוי במפעל תעשייתי).
יתרון לדובר אנגלית.
7. **עובדים מעולים** לבית מלאכה לעבוד שבבי.
8. **כתבנית עברית—אנגלית**
9. **פקיד/ה לנושאי ייבוא**
עדיפות לבעלי/ות נסיון בשטח זה.
לפנות בכתב בלבד עם פרוט נסיון לת.ד. 7206 חיפה ולציין מספר המשרה.

ל„פניקס הישראלי" — חברה לבטוח בע"מ
ירושלים
דרושה פקידה מנוסה
בא לפנות: טלפון 02—227131, בשעות העבודה

הנדסת התפלה לישראל
(תהליך זרחין) בע"מ
ת.ד. 18041, תל־אביב
דרושים:
1. **מסגר-רתך-** עם נסיון של 3 שנים.
2. **עובד בלתי מקצועי-** לעבודה בבית מלאכה לאחר שירות צבאי.
לפנות בכתב או לטל' 417171, למחלקת כח־אדם.

למלון גדול בירושלים
דרוש
פקיד משכורות
עם נסיון וידע בהעברת החומר למחשב
המעוניינים יפנו בכתב יד לת.ד. 16060 אל מחלקת החשבונות עם פירוט נסיונם
למועמד המתאים תנאים טובים
סודיות מובטחת

לדפי זהב
דרושות
פקידות
לעבודה זמנית החל מאמצע נובמבר ועד אמצע מרץ.
סוג העבודה: בדיקת טקסטים בשפה העברית והכנתם לדפוס.
הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
* השכלה כללית המקבילה לרמה של בי"ס תיכון.
שעות העבודה 7.30—16.30 בימים א'—ה'.
הצעות בכתב יש לשלוח עד יום ד', 13.11.74, לת.ד. 33023 ת"א. נא לפרט תולדות חיים בקצור (גיל, השכלה וכו').

דרושים לנו
שרטטים/ות
לאחר קורס שרטוט
נסיון קודם לא הכרחי
— סודיות מובטחת —
להתקשר לקביעת ראיון אל
קצנשטיין אדלר ושות' בע"מ
תל אביב, דרך פתח תקוה 37 טלפון 614668

תדיראן
דרושים
2. 1. **מהנדס אלקטרוניקה** להפקיד TEST ENGINEER
אחריות על מחלקת בדיקות השבלוה של טרנזיסטורים מוזהבים, מעגלים אינטגרליים, ליניאריים, מעגלי L.S.I. זכרונות ואחרי הזוה. אחריות על כ־40 עובדים ביחידה מכשור וכיול אלקטרוניקה. נסיון בתחום המוליכים למחצה.
7. 2. **מהנדס רכיבים** הכנת מפרטים לרכיבים אלקטרוניים, הכנת קטלוג מכני, בחינת רכיבים חדשים והכנסת סטנדרטיזציה של רכיבים בפרויקטים שונים.
2. 3. **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה** לעבודות פתוח הנדסה בתחומי S.S.B. קשר בתדירות גבוהות. רצוי נסיון קודם בתחומים הנ"ל.
7. 4. **הנדסאי אלקטרוניקה** לעבודה בצוות פתוח של ציוד תקשורת אנלוגית וספרתית. בוגר ביה"ס מוכר להנדסאים. יועדף בעל נסיון בתחום.
7. 5. **כתב טכני** כתיבה תרגום ועריכה של חומר טכני. עריכת חוברות הדרכה בעברית ואנגלית. יועדף בעל נסיון רב בכתיבה טכנית.
7. 6. **טכנאי אלקטרוניקה** לבדיקות סופיות עם ידיעה טובה במעגלים מודפסים. בעל נסיון של שנה בעבודה דומה.
2. 7. **אלקטרונאים** א. לבחינה השבלית של מודולים ומכשירים. ב. לבחינת איכות של מכשירי קשר. בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת אלקטרוניקה, רצוי יוצאי חיא/חיק.
7. 8. **עורך מעגלים מודפסים** עריכת מעגלים חד ודו צדדיים. יועדף בעל נסיון בתחום.
7. 9. **עובדי הרכבה** בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת מכשירנות או מכונאות. בעלי נסיון כעובדי בעבודות הרכבה עדינה.
2. 10. **שרטטים** א. [illegible] בנושא לשרטוטי אלקטרוניקה בלבד).
7. ב. שרטט מכני
7. ג. שרטט חשמלי
6. 11. **מסגרים חרטים** [illegible]
1. 12. **כתבנית עברית אנגלית** מעולה, מקום העבודה בהרצליה.
1. 13 **מבקר איכות**
א. בדיקת [illegible] (טל: 950795).
5. ב. מבקר [illegible] (בעל רכב).
מועמדים מתאימים יפנו בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 648 תל אביב (בציון מספר המשרה) בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת —

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל
— לסניפנו בירושלים —
דרושים:
* **פקיד מכירות**
בעלת ידיעת השפות עברית ואנגלית.
* **פקידה**
לאחר שרות צבאי.
* בעלת ידיעה טובה בהדפסה בעברית.
* נסיון בעבודות משרד כלליות.
המעוניינים מתבקשים לפנות אישית לסניפנו בירושלים, רח' דוד המלך 14 בשעות העבודה.

מתפרה גדולה
בעלה יכולת ביצוע בכמות ואיכות
מעוניינת בקבלת עבודות
בהצעות לפנות 03—226397

דרוש
מפעיל רציני
J. C. B. - 3
רצוי בחור צעיר אחרי צבא ויוצא קיבוץ
762104

דרושים
שומר לילה
למחסנים
הרמן בורג בע"מ
יפו. המרד 65.

להברת ביטוח בתל־אביב
דרושים
1. אחראי לתיקיה ולמשק
2. כתבניות פוליסות
3. כתבניות
4. מנסחי פוליסות בענף האלמנטרי
5. מנהלי חשבונות — אפשרות גם פנסיונרים
לפנות בכתב בציון נסיון קודם בעבודה לת.ד. 14142 עבור מנהל מחלקת אנשי כח אדם

אסטרונאוטיקס ק.א.
דרושים:
* **מכשירנים/חממ"ים** להרכבת מיכשור תעופתי
* **שרטט מכונות** נסיון בתכנון
* **עובד רכש** נסיון ברכש רכיבים אלקטרוניים והליטה באנגלית
* **נשים** לעבודה בייצור מיכשור (הדרכה תינתן במקום)
* **עוזר למחסנאי** רצוי נסיון בציוד העופתי ואלקטרוני
* **נשים** לעבודה במחסן של חלקים תעופתיים ואלקטרוניים
סודיות מובטחת
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות: רח' הירקון 8, בני־ברק טל. 780151/2

רום כרמל—תעשיות בע"מ
דרושה
מזכירה למנכ"ל
הכישורים הנדרשים:
1. שליטה מלאה באנגלית (שפת אם אנגלית — עדיפה)
2. ידיעה טובה בעברית
3. הדפסה במכונת כתיבה בשתי השפות
תנאים טובים למועמדת המתאימה
על המועמדות לפנות בכתב יד, תוך פירוט קורות חיים, הנכ ונסיון אל: מחלקת כח אדם, ת.ד. 57, טירת כרמל
— סודיות מובטחת —

רגבים
עבודות עפר ופיתוח בע"מ
דרושים
* **מכונאים מומחים לקטרפילר 9-**
בעלי ותק, נסיון, ותושיה
לעבודה בתנאי שדה.
תנאים מצוינים למתאימים.
* **מכונאים מתחילים**
בוגרי בי"ס מקצועי
ושרות בצמ"ה או שריון.
* **מכונאי רכב**
בעלי התמחות על רכב מסוג ג'יפ ושברולט.
על כל הנ"ל להיות יוצאי צבא,
בעלי רשיון נהיגה ג/1
גיל עד 30
לקביעת ראיון טל' 624335

ביה"ס להנדסאים
הטכניון מכון טכנולוגי לישראל | משרד העבודה משרד החינוך והתרבות המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
דרושים
1) **סגן מנהל לעניני הוראה**
אקדמאי בעל תואר שני, רצוי מהנדס.
בעל נסיון של 10 שנים בהוראה ובמינהל חינוכי, רצוי בעל רשיון הוראה.
בעל נסיון מינהלי בתפקידים בכירים בצבא ו/או במערכת החינוך.
אישיות חינוכית, רצוי בעל נסיון בהכשרה מקצועית של מבוגרים.
2) **עוזר למנהל לעניני הוראה**
לאחר שרות צבאי, מהנדס/ת או בוגר/ת אוניברסיטה בעל תואר ראשון.
נסיון בהוראה ובמינהל חינוכי.
שליטה מלאה בעברית וידיעת שפות.
3) **מהנדס תעשיה ונהול**
לאחר שרות צבאי, מהנדס בעל תואר ראשון במקצוע ובעל להוראה ועזרה בעניני המגמה לתעשיה ונהול.
4) **רכז/ת קורסים**
לאחר שרות צבאי, אקדמאי/ת בתחומי המינהל ו/או ההנדסה, למשרה חלקית אתחיש.
שליטה בעברית וידיעה טובה של שפות נוספות.
כושר מגע עם קהל. רצוי נסיון בארגון קורסים.
מועמדים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב בלבד להנהלת ביה"ס ת.ד. 4459 מיקוד 31010 חיפה ולצרף קורות חיים. רצוי לציין מס' טלפון לצורך קביעת ראיון.

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

פטנט
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
לעבודה במחלקת הנהלת חשבונות
לפנות בכתב לת.ד. 28085 תל אביב
עבור „מנהל חשבונות עצמאי".

למפעלנו באזור התעשיה יבנה
דרוש מיד
מדפיס אופסט על פח
תנאים טובים למועמד המתאים.
בפרטים נא לפנות לטלפון: 055/95566 משעה 8.00—16.30

דרושה
מרכזנית
עם ידע בהדפסה, 5 ימי עבודה
נא להתקשר 475151
איסטרוניקס בע"מ
רח' רוזאניס 11, תל-ברוך

לחברה [illegible]
ליצור ממתקים
דרוש
סוכן נמרץ
(בעל רכב מסחרי סגור)
להצגת המוצרים באיזור הצפון
לפרטים + קורות חיים ונסיון קודם ת.ד. 14142 תל-אביב.
תנאים מצוינים למתאים

דרושים פקחים
לחלוקת דלק (סולר) [illegible]
לפנות ת.ד. 18050 ת"א

למפעל מתכת וחשמל
באזור תל-אביב
דרוש
מנהל עבודה וייצור
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 9041 תל-אביב

אתה מעונין ללמוד
מסגרות מיכנית?
אנו מציעים לך הכשרה מקצועית מקיפה
בתנאי שכר נאותים
עדיפות ליוצאי צבא
ז.ל.ם. ציוד לבנין בע"מ
תל-אביב, רח' בן אביגדור 11

לחברה הנדסית העוסקת בהתקנות ושרותים
דרוש
מנהל לסניף ירושלים
— עבודה מעניינת.
— תנאים טובים.
— למועמדים בעלי כושר ארגון, המסוגלים לנהל באופן עצמאי צוות עובדים ויחסי ציבור, מובטחים סיכויים להתקדמות.
•
לפנות לת.ד. 14254 ת"א למס' 107
בצרוף פרוט נסיון קודם ותולדות חיים
— סודיות מובטחת —

המפעל בחולון
דרושים:
• פחח
• צבע
בהתזה לצבעה
• מחסנאי
נא לפנות טלפונית: 891933 או אישית: רח' המרכבה 20, אזור

אורלייט -
חברה להנדסת בע"מ
יצרני פלסטיקה משוריינת

1. **מבקרי איכות**
הכישורים:
מכונאי (גופתאי) מטוסים בעלי שלב 8 ומעלה.
(רצוי עם נסיון בבקורת) או משוחררי צה"ל בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמה למכונאות.
2. **אחראי למחסן**
5 שנות נסיון או משוחרר מהצבא שבשרותו עבד במחסן.
3. **בעלי מקצוע**
פחחי מטוסים, נגרים ומסגרים.
4. **מנהל/ת חשבונות**
עם נסיון סוג ג/ד
נא לפנות למנהל כח אדם, אזור התעשיה א' נס-ציונה
טל. 8-7-950066.

מוטורולה ישראל בע"מ
דרושים
הנדסאי־שירות למחשבים
לתיקונים ולאחזקה של מחשבים, מערכות ספר־תיות וציוד ספרתי אחר מתוצרת HP.
רשיון נהיגה הכרחי.
כתב/ת טכני/ת
לכתיבה, עריכה והוצאה לאור של ספרי הוראות לציוד אלקטרוני.
הכישורים: כושר הבעה בכתב בשפה העברית.
הכשרה תינתן במשך תקופת העבודה.
טכנאי אלקטרוניקה
לאיתור תקלות במכשירי קשר מתוצרת חברתנו ותיקונן. נדרשים טכנאים לאחר שירות בצה"ל בתחום האלקטרוניקה.
כתבנית הוצאה לאור
במשרה חלקית.
להדפסת ספרים טכניים. נדרשת שליטה בהדפסה במכונת כתיבה עברית חשמלית.
מועמדים יפנו למוטורולה ישראל בע"מ,
מחלקת כח־אדם, ת.ד. 25016, ת"א,
רחוב קרמנצקי 16 (ליד הסינרמה),
טל. 38973.
סודיות מובטחת.

עולים מחפשים תעסוקה!
* מודד מוסמך — 12 שנות נסיון באנגליה ובישראל. מעונין להחליף מקום עבודה
* מנהל ייצור ופיקוח איכות בשטח. תעשיית עור — ארנקים, מזוודות וביגוד
לפנות טלפון: 03—265244

לסיירת עירונית בחולון
דרושים דחוף
בעלי וספות או מכוניות דה-שבו
לאחר שרות צבאי, השכלה 10 שנות לימוד, 7 שעות עבודה רצופות משעות הבוקר.
תנאים מצויינים למועמדים המתאימים. טל. 449932.

אלקטרה
דרושה
פקידה מנוסה
ובעלת ידיעה בהנה"ח ו/או בהדפסה
לפנות אישית או טלפונית למח' כח אדם, טלפון 39721, רח' השפלה 3, תל-אביב

למוסד ציבורי גדול
דרוש/ה
פקיד/ה לארכיב
הכישורים: ניסיון בעבודה בארכיב
ידיעת השפה העברית על בוריה, אנגלית רצויה
בהצעות נא לפנות לת.ד. 665, ירושלים

חברה גדולה לבניין
מחפשת
מנהל־עבודה
לביצוע שלד באורח עצמאי
העבודה כרוכה בשהייה מחוץ לבית במשך כל השבוע, מלבד יום אחד חופש בשבוע.
— תנאים טובים למתאים —
•
המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 1696 ת"א עבור „מנהל־עבודה".

דרוש חצרן
לנקיון ואחזקה
בבית מגורים ברמת-אביב
לטלפן בשעות העבודה 447968

לסוכנות בטוח גדולה
דרוש
פקיד בטוח
בעל ידע בבטוח אלמנטרי
תנאים טובים
סודיות מובטחת
נא לכתוב לת.ד. 36017 ת"א.

המועצה לשיווק פרי הדר
דרושות מבררות לפרי הדר
בנמל חיפה
תנאי עבודה נוחים
נא לפנות לתחנת מבדק איכות ע"י שער מס' 1

Pioneer Concrete (Israel) Ltd.

Administration / Financial Manager

Because of continuing expansion, this successful international premixed concrete and quarrying company is strengthening its financial administration. A qualified accountant, reasonably fluent in English, is required as a member of the senior-executive team.

Duties: Assisting Company Secretary in financial control of the group; responsible for meeting Head Office timetables for various financial and management returns; administration of group credit policy.

Salary: To be negotiated, with generous fringe benefits to attract the right man.

This is a career opportunity which offers considerable promotion prospects.

Applications (which will be held in the strictest confidence) in English, and giving full details, should be sent to —

Managing Director,
Pioneer Concrete (Israel) Limited,
P.O.B. 21137,
Tel Aviv.

דרושים
נהג לסמי־טריילר
לעבודה קבועה
מסגר אחזקה
לעבודה קבועה
נא לפנות אישית
לטחנת קמח דגן לישראל בע"מ
רח' סוקולוב 41 בני־ברק
טל. 780950, 785812 מ־8.00—15.00

למפעל לקוסמטיקה ברעננה
דרושים
1. **פקידת חשבונות** מנוסה
2. **מחסנאי** בעל נסיון
נא להתקשר לטל. 921901

לחברת „מן" תעשיית שמורי דגים
דרוש
סוכן עצמאי
עם רכב מסחרי סגור
לחלוקת כבושי דגים לשמורים
לאזור רמת-גן
נא לפנות הברת מן אזור תעשייה הרצליה ב' בנין ארדי.

לפקוח על הגדנ"ע
במשרד החנוך והתרבות
דרוש
קצין משוחרר לפקוח על מסעות במדבר יהודה
למשימה ארעית לתקופת נובמבר—אפריל (רצויה הכרות עם השטח).
התפקיד דורש שהייה בכל התקופה (פרט לשבתות) באיזור עין גדי. רשיון נהיגה הכרחי.
נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים ורקע צבאי אל:
רכוז הפקוח על הוראת הגדנ"ע, משרד החנוך והתרבות, שד' שאול המלך, בית הדר דפנה תל-אביב, ולציין קצין מסעות.

לשכת עורכי הדין בישראל
הועד המרכזי
מבוקש מזכיר
למשרדי הועד המרכזי בירושלים
•
הכישורים הדרושים:
* השכלה אקדמאית (רצוי במשפטים)
* נסיון בניהול משרד עם עובדים וקהל.
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
•
ההצעות שתכלולנה תולדות חיים, פרטי השכלה ופרטי כישורים, יש להגיש בכתב לת.ד. 1881 תל-אביב, עד יום 15.11.74.

הכנסת
דרושים מועמדים למשמר הכנסת
בעלי הכשורים הבאים:
1. השכלה יסודית.
2. כושר גופני מעלה.
3. גובה מינימלי של 175 ס"מ.
4. ותק בטחוני, שירות בצה"ל או במשטרת ישראל.
5. עבר ללא הרשעות פליליות.
6. מקום מגורים בירושלים, או התחייבות לעבור לגור בה תוך ששה חדשים.
7. עדיפות תינתן למשוחררי צה"ל בעלי דרגות מיחידות קרביות, או בעלי נסיון משטרתי.
8. גיל מכסימלי עד 30 שנה.
בקשות יש להפנות בכתב יד לפי הכתובת: משמר הכנסת, ירושלים.

דרושים צעירים
לעבודה אחראית ומעניינת
באזור תל־אביב
• הנתונים הדרושים:
* השכלה של 11 שנות לימוד לפחות.
* כושר בריאות תקין.
* אחרי שירות צבאי ללא ביחידת שדה, בתפקיד פיקוד.
• תנאי העבודה:
* עבודה במשמרות
* ההעסקה עפ"י חוזה מיוחד למשך שנה הניתן לחידוש (עם אפשרות הארכה)
התחלת העבודה בהקדם
מותנית במעבר קורס בן מספר ימים במשכורת
העבודה מתאימה גם לסטודנטים
• המעוניינים מתבקשים לפנות אישית ביום א' 10.11.74 או ביום ג' 24.11.74 בין השעות 14.00 — 17.00 לרח' זכריה 16 ת"א ליד קילנוע פאר, אוטובוסים 1, 4, 5. נא להצטייד בפנקס מילואים.

דרושים
בתל-אביב ובהרצליה
פקיד/ה אחראי/ת לחשבונות
בעל/ת ידע ונסיון
— תנאים טובים למתאים/ת —
מועמדים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות טלפונית למנהל כח־אדם בטלפון 03—30866
סוכנות מכוניות ים התיכון בע"מ
FIAT

לחברה פיננסית גדולה
דרושים:
מתכנתים
עם נסיון של שנתיים לפחות
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות לטלפון: 611979 או 611978.

לחברת בגד עור (1968) בע"מ
דרוש
מנהל ייצור למפעליה
כישורים: מהנדס ייצור בעל נסיון בניהול ייצור
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות: ת.ד. 16 מגדל העמק או טל' 065—40631 למנהל כח אדם.

למפעל תעשייתי
באזור השומרון
דרושים
1. טכנאי חשמל.
2. מפעיל מחשב.
3. בוגרי בית ספר מקצועי (להפעלת חדר דוודים)
תנאים טובים והוצאות נסיעה מובטחים
פניות בכתב בצרוף פרטים של נסיון קודם נא לשלוח לת. ד. 48 הדרה.

לחברה פרטית
דרושה
כתבנית עברית
(הדפסה אנגלית רצויה)
שעות העבודה 8.00—16.00
טלפון 235929 או 228016

דרושים
★ מודד
★ טכנאי
02-231429
02-226787

לסריגי הלן בע"מ
דרושים:
1. סוכן מכירות
2. פועלות לעבודות [illegible]
3. פועלות מתלמדות.
לפנות במקום רח' היסוד 4, בנין רסקו יפו, טל. 826316

לחישולי כרמל בע"מ
דרוש
מתכנת
לעבודה מעניינת, עם נסיון של שנתיים בתכנות R.P.G.
בפרטים לפנות בכתב: חישולי כרמל בע"מ מח' כח אדם, ת. ד. 30 טירת הכרמל, או טלפונית למס' 4—3—539203—04.

לחברה קבלנית בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות
הכישורים הדרושים: נסיון של לפחות 5 שנים
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 2091, ירושלים או טלפון 02—228860
תנאים טובים
סודיות מובטחת

לחברה תעשייתית בתל־אביב
דרוש
עוזר לגזבר
עם ידיעה בהנה"ח
רצוי בוגר אוניברסיטה במנהל עסקים או כלכלה
נא לפנות בכתב לת.ד. 6166 תל־אביב, עבור „עוזר לגזבר"

אלקטרה
דרושים
מבקרי איכות
לעבודה רב־גונית
בוגרי בתי ספר מקצועיים, בעלי נסיון בבקורת איכות במפעל מתכת וחשמל.
5 ימי עבודה בשבוע.
הסעות למקום העבודה.
נא לפנות אישית למחלקת כח־אדם, רחוב יוסף ספיר 1, איזור התעשיה, ראשון לציון.

למפעל גדול במפרץ חיפה
דרושים לעבודה קבועה
מפעילים ופועלי יצור
תנאים נוחים למתאימים
נא לפנות לת. ד. 4685 חיפה עבור „47".

GENERAL ELECTRIC
למחלקת השירות בתל אביב דרוש
טכנאי
בעל נסיון בתקון מוצרי בית קטנים, כגון: מגהצים, שואבי אבק, מייבשי שיער.
לפנות לדרור טל. 930023, 938574.

לעבודת תרגום מעניינת
בירושלים
דרושים דוברי שפות
* רוסית * צרפתית
* אנגלית * ערבית (רק גברים)
יובאו בחשבון רק בעלי השכלה תיכונית מלאה השולטים היטב גם בעברית.
המעוניינים מתבקשים לפנות לת. ד. 8249 י־ם, בצירוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.
— רק פונים מתאימים ייענו —

א.אי.ל ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה
לתושבי אופקים, באר־שבע והסביבה
למפעלנו באופקים
דרוש לבית מלאכה מכני הנמצא בשלבי הקמה
מנהל עבודה ראשי
* לניהול צוות עובדים בענף המתכת בנושאי מסגרות, מבלטים ועבודות פח.
* הכרחי נסיון טכני וניהולי קודם של יחידת ייצור מכני.
תנתן עדיפות לתושב האזור.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות טלפונית 03-787131 או 057-83571 או בכתב אל מח' כוח אדם רח' מבצע קדש 48 בני־ברק, 51203.

هكذا من الأصل

صكذا من الاحمل

מונה כונס לתומר ו„בשמת"

* הוצא צו עיכוב המינוי — לבקשתה של עיריית אילת
* הפגנות־זעם באילת על ההצעה למנות ועדה קרואה

(ע). השופט המחוזי בתל־אביב שלמה לובנברג, מינה אתמול את עו"ד יוסף פרק לכונס נכסים לאבנר תומר והחברות בשמת ופרנסים ובוסמת פרוייקטים בינלאומיים (ישראל 72). כן הוצא צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד אבנר תומר.

המינוי בוצע לבקשתה של עיריית אילת הטוענת, שבידי מר תומר וחברותיו נמצאים שטרות, שהוצאו ממנה במירמה. העירייה טוענת, כי גם השטר בלנקו שבידי מר תומר, הי־חתום בידי ראש עיריית אילת מר גד כץ, גזבר העירייה המנוח ישעיהו שטיין והחותמת בחברות העירייה, אילת, והוצא ממנה במרמה.

העירייה תבעה, כידוע, סכום של 660 אלף לירות מבר תומר ולטענתה היא תגיש נגדו תביעות נוספות. כן טוענת העירייה, כי בידיה שלושה צ'קים בסכום כולל של 1.2 מיליון לירות, חתומים בידי אבנר תומר וחברותיו, שהוחזרו ללא כיסוי.

מר תומר עדיין לא הגיש כתב הגנה על התביעות נגדו.

הוראה למשטרה

אתמול הוציא השופט לובנברג צו נוסף, המורה למשטרה לעזור לעורך הדין ד. מלמן לתפוס את המסמכים וספרי החשבונות של מלון מלכת שבא, הנמצאים במשרדיו של מר אבנר תומר. מר מילמן מונה נאמן למלון.

החקירה בפרשת ההלוואה

החקירה בפרשת ההלוואה של מר תומר לעיריית אילת הועברה ליחידה לחקירות כלכליות של המשטרה בתל־אביב.

צוות של חוקרים מונה לחקור בפרשה והוא מורכב מרואי חשבון ומומחים לניהול כספים.

מחאת פנחס אילון

יו"ר מרכז השלטון המקומי מר פנחס אילון, מחה אתמול על הודעת יו"ר ועדת הפנים של הכנסת מר יוסף תמיר, שיש לפזר את מועצת עיריית אילת, ולהעמיד לדין את ראשי העיר.

במברק ששלח מר אילון ליוסף תמיר, הוא טוען, שמר תמיר „לא חקר ולא בדק את הבעיות די צורכן".

מר אילון תקף אתמול בחריפות את אמצעי התקשורת ש„פתחו בהשתוללות נגד עיריית אילת". הוא דיבר בכינוס ראשי רשויות מקומיות של מפלגת העבודה שנערך בתל־אביב.

הפגנות זעם באילת

ועדי העובדים והתושבים באילת מתארגנים להפגנות ומחאות על הרצון למנות ועדה קרואה לאילת. התושבים טוענים, כי אין ראש העיר אשם במה שקרה. משרד־הפנים אשם לא פחות באשר לא הורים לעירייה את הכספים המגיעים לה ולפיכך נאלצה העירייה ללוות כספים ממקורות אחרים.

אתמול בבוקר החל בהתאמת צוות הזדהות עם העירייה ברחובי העיר ובמקומות העבודה.

„אילת מביעה את אמונה בראש העיר ומוחה על כוונת משרד הפנים למנות ועדה קרואה" — נאמר במברק מחאה ששלחו אתמול מנהלי בתי הספר באילת לשר הפנים.

200 בוגרי המכינה השתלטו על בניין המינהלה של האוניברסיטה העברית

פינו את המקום לאחר קבלת הבטחות מהרקטור בעניין קבלתם לאוניברסיטה

(ע). כמאתיים מבוגרי המכינה הקדם־אקדמית של האוניברסיטה העברית, שקבלתם לשנת הלימודים התחילה נדחתה, השתלטו אתמול לפנה"צ על קומת המינהלה בבנין המרכזי של האוניברסיטה בגבעת־רם.

תלמידים טוענים, כי בוהו באופן שרירותי וכי הנהלת האוניברסיטה מתכחשת להבטחות שנתנה בקשר לקבלתם בשבוע שעבר.

יו"ר התאחדות הסטודנטים, יגאל לנקר, בא אל המקום והודיע כי הסתדרות הסטודנטים תומכת במאבקם של תלמידי המכינה. דיקן הסטודנטים בפועל, אברהם צביון, עלה אל הקומה החמישית אך לא יצר מגע עם המפגינים.

בשעות הערב פינו תלמידי המכינה את הבנין, לאחר שקיבלו מידע מרקטור האוניברסיטה, פרופ' מיכאל רבין על פעולות האוניברסיטה בקשר לעניינם.

דובר האוניברסיטה העברית, מר בני מושקין אמר, כי הרקטור מסר לתלמידים, שבכוונתו להביא לפני הוועדה המתמדת של הסנאט, המורכבת מראשי הפקולטאות שתי הצעות:

● שייעשה חישוב ציוני המכינה (הקנון) ביחס לציוני הבגרות, כדי להתקבל אוטומטית לחוגים, שבהם קיים קו־קבלה אוטומטי, המחושב לפי ציוני הבגרות.

● להקים ועדה שיהיו חברים בה דיקן הסטודנטים, נציגי הסטודנטים, נציגי תלמידי המכינה וכן נציג הקבילות של האוניברסיטה.

כן אמר, כי עד יום ב' הבא ימסרו לכל תלמידי המכינה תשובות סופיות בקשר לקבלתם לאוניברסיטה.

מבקש פגישה עם רבינוביץ לדיון במצב הרשויות

פנחס אילון: מה שקרה באילת — „אור אדום"

יו"ר מרכז השלטון המקומי, מר פנחס אילון, ביקש אתמול במברק, משר האוצר מר יהושע רבינוביץ, פגישה עמו לדיון במצבן הכספי הדחוק של הרשויות המקומיות.

מר אילון הביע מורת רוח, שבמשך שבועות אינו מצליח להפגש עם מר רבינוביץ. הוא הזהיר כי מה שקרה באילת, הוא אור אדום לאשר יקרה בעשרות רשויות מקומיות אחרות ו„מוטב לטפל בשורש הבעיה, לפני שיהא מאוחר".

באיום באקדח הופסקה תיגרה על סיפון „נורית"

מאת סופר „הארץ" בחיפה

באיום של אקדח הפסיק שוטר בנמל סינגפור תיגרה בין רב־מלחים לרב משמנים מהאניה „נורית" של חברת צים, שבעקבותיה הועבר רב המשמנים באמבולנס לבית חולים מקומי, ידיעה על כך נתקבלה בחיפה.

התגרה פרצה ב־11 באוקטובר בחדר האוכל של האניה ובעקבות חילוקי דעות בין השניים בענין סידור עבודה הלם רב־המשמנים בקבוק יין בראשו של רב המלחים. למחרת נתקל רב־המלחים ביריבו בירכתי האניה והפליא מכותיו עד כדי כך שנאלצו להעביר את רב־המשמנים לבית־חולים.

אברהם שביט: הממשלה מפגינה חוסר ישע מדהים בעניינים כלכליים

מאת סופר „הארץ" בחיפה

„חוסר הישע והעדר כושר ההחלטה, שמפגינה הממשלה בעניינים כלכליים הם מדהימים וגורמים נזק עצום למשק המדינה. כל יום נוסף העובר ללא פעולה דרסטית לתיקון המצב כרוך בהפסדים של מיליונים" — אמר מר אברהם (בומה) שביט, סגן נשיא התאחדות התעשיינים בישראל, בהרצאתו אתמול בסמינר של איחוד הקבוצות והקיבוצים, שנערך בבית רוזנברג בחיפה.

מר שביט הגיב בכך על חוסר התוצאות בעקבות ישיבת הממשלה אתמול שדנה בענינים כלכליים.

הסניגור: קאפוצ'י חף מפשע; ההאשמות בדויות

(ע). סניגורו של הארכיבישוף קאפוצ'י טען אתמול בבית־המשפט המחוזי בירושלים, כי שולחו חף־מפשע וכי ההאשמות נגדו בדויות.

הסניגור, עו"ד עזיז שחאדה, שהחל בנאום ההגנה טען, בהסתמכו על ציטוטים ואסמכתות משפטיות, כי תקנות שעת החרום בישראל מאפשרות לרשויות האדמיניסטרטיביות הצבאיות ליטול מהפרט את חרותו, ולהטיל עליו עונשים כבדים.

הפרקליט טען ששר המשפטים בעבר, מר יעקב שפירא, אמר בזמנו, לדבריו, כי התקנות לשעת חרום הנהוגות בישראל לא קיימות במדינות נאורות, והוא הוסיף, כי תיתכן בהחלט האפשרות „שאלה שהרשו לעצמם לחוקק וליישם חוקים עושקים כאלה מסוגלים גם לביים".

עו"ד שחאדה השיב גם על טענת פרקליט המדינה, כי קאפוצ'י סירב להעיד בשבועה, משום שפחד מהודאה באמת, או להישבע שבועת שקר. הנאשם במשפט זה, טען הפרקליט, מהווה יותר מסתם פרט ומכובד יותר מסתם אדם. הגלימה אשר לובש הארכיבישוף הביאה אותו שלא לזלזל בעקרונותיו.

הופסקו סנקציות במספנות ישראל

מאת סופר „הארץ" בחיפה

בהתערבות מפ"ח הפסיקו אתמול 30 מנהלי העבודה במספנות ישראל בחיפה את הסנקציות שנקטו בשבועיים האחרונים, שהתבטאו בהפסקת עבודת השעות הנוספות ואי ביצוע עבודות ביחידות.

הם תובעים תוספת של 15 אחוז והטבות אחרות הכוללים עמם חודש.

זוהה קרבן תאונת דרכים

(ע). אדם שנהרג בתאונת דרכים בתחילת השבוע בכיכר הרברט סמואל בתל־אביב, זוהה כשם־טוב קורח, בן 18, מיפו.

הצעיר נדרס על ידי מונית בעת שחצה את הכיכר.

(ע). שנים מראשי ארגון ותיקי המלחמות מעבר לים של ארה"ב, המפקד הכללי המיועד, ד"ר תומאס והקר ומר קופר הולס, סגן מנהל המשרד של הארגון בוואשינגטון, הגיעו אתמול במטוס ט.ו.א. לארץ לביקור של שלושה ימים כדי לעמוד מקרוב על בעיות ישראל השונות.

90 מיליון ל"י הגרעון של עיריית ירושלים

לווה כספים באמצעות מתווכים בת"א

מאת גדעון אלון, כתב „הארץ"

הגרעון של עיריית ירושלים מסתכם ב־90 מיליון ל"י, מהם 60 מיליון ל"י גרעון שוטף לשנת הכספים 1974/75 וגרעון מצטבר של 30 מיליון ל"י.

גזבר עיריית ירושלים, עו"ד יוסף עוזיאלי, אמר אמש בשיחה עם סופר „הארץ" כי מצב הכספים של עיריית ירושלים חמור מאד. לדבריו כשהוגש התקציב לשנת 1974 כבר היה בו גרעון של 34 מיליון ל"י, אולם בששת החודשים מאז הוגש התקציב גדל הגרעון ב־60 מיליון ל"י.

להלן הסעים, כי הממשלה אינה עומדת בהתחייבויותיה וצריכה להעביר לעיריית ירושלים כ־50 מיליון ל"י עקב התחייבויות שונות.

נודע שוועדת הכספים של עיריית ירושלים אישרה בישיבתה לפני כשלושה שבועות קבלת הלוואה של 12 מיליון ל"י מחברה ישראלית למימון וציוד עירוני בע"מ. סוכם כי העירייה תקבל את ההלוואה בקצב של 2 מיליון ל"י לחודש במשך 6 חודשים (עד תום שנת הכספים — 1974/75). ההלוואות ניתנות להקרפה של 5—7 שנים בריבית של 9 אחוזים צמוד למדד ועוד 2 אחוזים עמלה.

גזבר העירייה אמר בתשובה על שאלה כי עקב המצב הכספי החמור נאלצת העירייה לקבל הלוואות מגורמים שונים (חברות ביטוח וכו') באמצעות חברות תיווך תל־אביביות. לדבריו מאושרות כל ההלוואות כדת וכדין על־ידי מוסדות העירייה ומשרד־הפנים.

מחירי דגים הופקעו — בגלל סגירת בית הקירור של תנובה

טוען דובר החברה * פגישה בין מנכ"ל תנובה לבין מנכ"ל הבריאות — ללא תוצאות

מאת לאה פורת

פגישה שהתקיימה אתמול בין מנכ"ל תנובה יצחק לנדסמן ומנכ"ל משרד־הבריאות ד"ר ברוך פדה בעניין בית הקירור לדגים בתל־אביב (שנסגר ביום ב' לפי הוראות משרד־הבריאות) לא הביאה לכל תוצאות.

דובר תנובה אמר כי כתוצאה מסגירת בית הקירור כבר הגיעו דיווחים על הפקעת מחירי דגים. כן הביע סברה, שעתה יימכרו דגים בגוש דן בתנאים יותר גרועים מכפי שהיו עד כה, מאחר שהסוחרים יביאו את הדגים ממרחקים גדולים וספק אם יקבלו בתנאי קירור.

מנהל מחוז תל־אביב של תנובה, מר הלל אשכול, מסר אתמול כי בשבועיים האחרונים השקיעה תנובה סכומים גדולים בשיפור בית הקירור. אולם בתקופה קצרה זו, לא הספיקו לגמור כל מה שהתבקשו לעשות על ידי משרד הבריאות.

ביום א' השבוע נערכה בבית הקירור ביקורת על ידי פקחי משרד־הבריאות, אולם בעת עריכת הדיון המשפטי שנערך למחרת, לא היה סיפק בידי נציגי משרד־הבריאות למסור את דו"ח הביקור, מאחר שהדיון נערך בשעה מוקדמת יותר מן השעה שאליה הוזמנו.

נציגי תנובה ביקשו לדחות את סגירת בית הקירור עד שתושלם הקמת בית הקירור החדש שלהם בגבעת הרצל בעוד כמה חודשים, בקשתם נדחתה.

מר ליסמן מנהל שרות המזון במשרד־הבריאות, אמר כי בהתאם לדו"ח האחרון של מפקחי משרד הבריאות, המצב עדיין אינו מאפשר החזקת דגים בבית הקירור של תנובה.

נראה כי בית הקירור ישאר סגור לפחות עד ה־13 לח. ז. שבו צריך לבקר במקום השופט המחוזי ולראות אם המלצותיו התמלאו. למחרת ימלאו 30 יום להוצאת צו־הסגירה המינהלי ובאותו יום עומד להתקיים דיון משפטי שבו יקבע אם צו הסגירה יהיה קבוע או לא.

יום ההתרמה לטובת מפעל הלבשת הילד מטעם ועד ההורים המרכזי בת"א יערך ביום א'.

"המתקנים הטובים ביותר הם אותם המתחילים בעצמם."
ברנרד שאו

חכמת חיים
בטוח ב-
אררט
חברה לבטוח בע"מ

"גן"
חברת בניה יוצאת דופן!

בטחון לרוכש הדירה — כל מגרש שהחברה בונה עליו דירות - לא ממושכן!

הקדמה במסירת הדירות — חברת "גן" מסיימת את הבניה (כולל פיתוח גינה וכו') ומוסרת את הדירות לדיירים עוד לפני התאריך שהתחייבה בחוזה.

רישום בטאבו — העברת הדירות על שם הדיירים אצל רשם המקרקעות נעשית עוד לפני מסירת הדירה.

תכנון וטיב הבניה — חברת "גן" ידועה זה 12 שנה בתכנון מעולה, בטיב הבניה, בהקפדה על כל הפרטים קטנים כגדולים, ובשימוש בחומרים מעולים בלבד.

אחריות ושרות — לחברת "גן" בפתח תקוה מחלקת שרות עם קשר אלחוטי ומומחים בעלי נסיון רב העומדים לשרות הדיירים.

מכתבי תודה — מכתבי תודה ממאות דיירים על טיב הבניה, השרות הטוב והקדמת מסירת הדירות, אפשר לראות במשרדי החברה.

הלוואות — רוכשי דירה ממבחר דירות "גן" בגדלים שונים בפתח תקוה יוכלו לקבל משכנתא לא צמודה בסך ‎40,000.-‎ ל"י ולבעלי אפשרות של עמידה בתשלומים, תינתן הלוואה נוספת של חברת "גן".

וכל זאת בנוסף לעובדה, שדירות "גן" בפתח תקוה שוות תמיד יותר.

"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

מכיון ששכון עובדים בע"מ מסרב למסור לי רשימת
רוכשי דירות בבית ברח' החלוץ 68־70, ירושלים
הנני נאלץ להזמין בדרך זו את כל רוכשי הדירות האלה
לפגישה דחופה
בענייני טיב הבנייה בבית הנ"ל
והצעדים המיידיים המתבקשים מכך.
הפגישה תתקיים ברח' עזה 37, ירושלים, ביום א' 10.11.74 בשעה 20.00.
בדבר פרטים נא להתקשר טלפונית, ירושלים 30020—02.

רהיטי סקאנדיה ירושלים

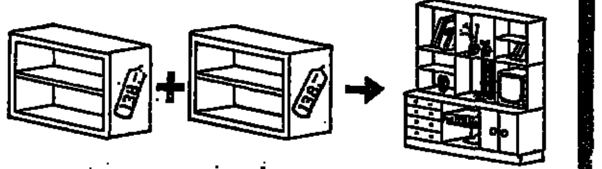

רהוט מודולרי בעיצוב סקנדינבי
רחוב שלומציון המלכה 14, ירושלים טל. 226278

לעורך דין
בעל שלש שנות נסיון בהופעה בשטח האזרחי (כהגדר בנזיקין)
מקום כשכיר או כשותף במשרד עו"ד בת"א.
נא לכתוב אל: ת.ד. 1867 ת"א, תוך פירוט תולדות חיים ונסיון

האוניברסיטה העברית בירושלים
המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש ליאונרד דייוויס
החוג למדע המדינה
הופיעה
מדינה, מימשל ויחסים בינלאומיים
חוברת מס. 6

מן התכן:
צבי קריין — דיין במלחמת יום הכיפורים: הפתעה או כלכלה?
אהוד שפרינצק — קבוצות המחאה ויחסן כלפי המשטר הדימוקרטי
יורם פרי — עמדות פוליטיות של הקצונה הבכירה בצה"ל
ברוך חזן — תעמולה סובייטית על מזרח התיכון
הנך קריסטל — העתונות היומית ופרשת לבון
ראודור מנור — תכנית רוג'רס בעיני שרי ממשלת ישראל
מירון ארונוף — המשחק הפוליטי בתוך הועדה המתמדת של מפא"י
ברוך קימרלינג — הסכסוך הישראלי־ערבי בראי העתונות הישראלית (1974—1970)
וכן סקירות ספרים חדשים ויתר המדורים.

173 עמוד — 8 ל"י; מינוי שנתי על 3 חוברות — 20 ל"י (כולל משלוחי דאר).
הזמנות להפנות ל: מדינה, מימשל ויחסים בינלאומיים, הפקולטה למדעי החברה, האוניברסיטה העברית בירושלים.
הפצה ראשית: אקדמון, ת.ד. 41
עריכה: דן כספי ויעקב בלושטיין

נותרו
4
ימים
להגרלת
מגן דוד אדום
רכוש כרטיסים
עוד היום

אל קוראי "הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחותכם, קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים קבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":
Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N Y. 10022
Tel. 421-5547
נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה.

בצפון תל־אביב
דירות בנות
2—2½—3—4
חדרים ופנטהאוז
"אחים אלעזר"
יהודה המכבי 37, ת"א

ירושלמים!!!
במסעדת „שה־רוז"
מעדני בשר על גריל־פחמים דגים על גריל־פחמים או מטוגנים.
מגוון רב של סלטים ותוספות תוצרת בית
פתוח מ־12.00—22.00
רח' ממילא 10 ירושלים
02/227913

עשה חיים קשים לפורץ
עם מנעול בטחון "עכביש"
תל־אביב
828960—823196
ירושלים 227677
היזהרו מחיקויים זולים

הכל בכל בלוח הכפול
ראה עמ' ב:
5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 21, 22, 23
וכן במוסף השבועי: 38, 39

הזכות והבטחון - חד הם
היום ברור לכל, כי אחת היא הברירה:
או שלטון ישראל ביהודה ושומרון
או שלטונם של אירגוני המרצחים.
מזימת האויבים לא תקום.
זכותנו לארץ ישראל
וקיום בטחון האומה -
חד הם.
חיתמו והחתימו על העצומה למען לא יוסגרו יהודה ושומרון לשום שלטון זר.
הליכוד
גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החופשי, תנועת העבודה למען א"י השלמה

אם אין לך מה לעשות היום בשעה 18.30
פתח את גל א'
דן בן אמוץ
מפטפט
בשבועון לספרות על ספרו החדש
קריעה תמה — סיפרותק

מטרופוט
צרכי־צילום, מודיע:
החנות ברחוב אלנבי תהיה סגורה בכל יום ד' אחר־הצהרים.
מטרופוט צרכי צילום,
אלנבי 18 ת"א, 03־55718

לחברתנו **בת־שבע טוביה**
ברכות
לנישואי הבת **תמר**
עם בחי"ל
רפי — הרשימה הממלכתית

לרעיה ובני הלוי
שפע ברכות
להולדת הבת
אמריקה—ישראל בלוידס בע"מ
ההנהלה והעובדים

לידידנו
מר יוסף מירביס
ומשפחתו
מזל טוב וברכות לבביות
לנשואי הבן
אהוד
הנהלת נקה חימיקלים בע"מ

למהנדס המפעל
מר ישראל לב ולרעיתו פנינה
מיטב הברכות
להולדת הנכד הראשון
מבית להבי ישקר בע"מ

מדינת ישראל — משרד הפנים
מינהל מחוז תל־אביב

תאריך: י"ח אלול תשל"ד — 4
מספר: 69

לכבוד
חה"כ ש.ז. אברמוב
יו"ר האגודה „המכון לחקר החברה והכלכלה בישראל ע"ש יוסף ספיר ז"ל"
רח' בר־כוכבא 2
תל־אביב

א.נ.,

הריני מתכבד לאשר קבלת הצהרתכם ביום 3.7.74 בצירוף תז לפי סעיף 6 של החוק העותומני לאגודות לשנת 1909, על יסוד הת הבאה:

1. שם האגודה: „המכון לחקר החברה והכלכלה בישראל ע"ש ספיר ז"ל".
2. כתובת האגודה: תל־אביב, רחוב אבן־גבירול 68.
3. המשרד הרשום של האגודה: כנ"ל.
4. מטרות האגודה: א. להשיג, לרכז ולצבור אינפורמציה על כל של הפרט בחברה הישראלית, דהיינו, האפשרויות הגלומות, או שולים הנגרמים בדרך ההתפתחות האופטימלית של הפרט בפעילותו הרוחנית, החברתית והכלכלית, כולל מידע וסטטיסטיות בתשומת היוזמה הפרטית בפיתוח הכלכלה הישראלית לענפיה.
ב. חקר דעת הקהל — הערכותיה וגישותיה — לצורך הכרת הן ההשקפות הרווחות בשכבות החברתיות וקבוצות הגיל השונות הציבור הישראלי.
ג. ליזום ולבצע מחקרים — מאקרו־חברתיים ומאקרו־כלכליים מיקרו־חברתיים ומיקרו־כלכליים, תוך שימת דגש מיוחד על תפקיד של היוזמה הפרטית.
ד. ליזום ולבצע מחקרים דעבודות — בתחום תולדות החברה והכל — מכל סוג וללא הגבלה שהיא.

בכבוד רב,
ר. רזניק
הממונה על מחוז ת"א

לתשומת לב:
בהתאם לסעיף 6 של החוק העותומני לאגודות הנך מתבקש לא את הודעת הקבלה הנ"ל בעתון מקומי, וכן להודיעני להבא על כל שהוא בתקנותיה של האגודה או בהרכב הנהלתה.
העתק: משטרת ישראל מטה מחוז ת"א.

הארץ
יום ששי, כ"ג בחשון תשל"ה
8 בנובמבר 1974
ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245-6, ת.ד. 273
יפו: רחוב נורדוי 20 טלפון 661166-8, ת.ד. 5259
בתל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 (30 קווים) ת.ד. 233
מו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21 תל-אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O B. 233, Tel. 82426

בירורים עם קיסינג'ר

לפי הידיעות שהגיעו מקהיר, מוכן הנשיא סאדאת למה שנקרא "סדר נוסף" עם ישראל. ד"ר קיסינג'ר קיבל את הנכונות הזאת גש של הקלה; ואתמול צריך היה לצפות לכך שיבקש לשכנע ממשלת ישראל כי זו תסכים לפתוח מיד בבירורים מעשיים כועד תחילתו של המו"מ, צורת ניהולו ומקומו. ברור כי בדרך אפשר לקיים, או לחדש, מגע פוליטי בין שניים מהצדדים בסכסוך המזרח-תיכוני; אולם בטרם תסכים הממשלה למשאלתו מיניסטר החוץ האמריקאי, עליה להבהיר למה היא מתכוונת תתן את ההסכמה המבוקשת.

הנשיא סאדאת לא השאיר ספק, שהוא מבין שמגע מחודש סה קילומטר 101" צריך להביא לידי נסיגה נוספת של כוחות יל בכיוון מזרח. ידוע ברבים כי ממשלת ישראל אינה פוסלת עק-ית ויתור טריטוריאלי נוסף בתוך חצי-האי סיני, אך עליה בהיר היטב לד"ר קיסינג'ר, ובאמצעותו גם לנשיא מצרים, כונות זו לפשרה-מותנית בקבלת תמורה מדינית נאותה. לא נוכל ין את הקווים שהנו עוד יותר מזרחה, אם יהיה עלינו ושרים, כי תוספת הביטחון שמצרים תיתנה ממנה בעקבות נתנו, לא תוליד הרעה במצב הביטחון של ישראל. את זאת נוכל להבטיח רק אם ממשלת קהיר תיטול על עצמה התחייבויות שוריות לשכך חששות שמא עלולה להיפתח, שוב פעם, חזית רום. דרישה זו הינה חשובה פי כמה מאחר שאפשרות חידוש של בחזית אחרת, או חזיתות אחרות, מגדילה את הסיכון הסמוך אר"הכי בכל נסיגה נוספת בסיני, אלא אם כן נוכל לסמוך על שמצרים תקפיד במקרה כזה על כך שלא תיגרר לתוך ערבולת.

לולא החליטה ועידת רבאט על הכרת אש"ף כפי שהחליטה, ת צעד נוסף למען הסדר עם מצרים פחות בעייתי משהינו עתה. סיבות הנתונות, לא תוכל הממשלה, בדיוניה עם ד"ר קיסינג'ר, גביל את עצמה לדיון על הנושא המצרי לבדו. עליה גם לשאול האורח מה תהיה עמדת ארה"ב לגבי מי שיכול להיות הפארטנר נו בדיון על נושא הגבול המזרחי של ישראל. הסברי מחלקת דינה בעקבות התבטאותו הידועה של הנשיא פורד אינם מניחים הדעת.

גם דבריו של ד"ר קיסינג'ר עצמו, בהיותו בקהיר, לפיהם ה"ב „עדיין" מחזיקה בדעה כי הדרך הטובה ביותר לפיתרון עיה הפלשתינית היא באמצעות מו"מ „שבו תהיה ירדן צד", ודרים דאגה — שמא התכוון בניסוח זה להשאיר מקום לגורם ור, אחר, נוכח המצב, לא יוכל להיות אלא אש"ף (קשה להאמין שקיף כה מפוקח כד"ר קיסינג'ר יכול להאמין כי על רקע לטות רבאט אפשר שתקום נציגות פלשתינית מתונה יותר). גם שפורסם אתמול מדברי הפרידה שלו אל המלך חוסיין, אינו די להרגיע; הממשלה מצווה שלא להשאיר אצל האורח כל ייד של ספק שנאומי ראשה וחבריה, וכן החלטות הכנסת, שרירות וקיימות: התנגדותנו להכיר באש"ף היא נחרצת ואינה ניתנת לערעור.

המלצת היועץ המשפטי – לסל

יש ענינים שקשה להאמין למקראם. לסוג זה שייכת החלטתה מועצת המנהלים של חברת מקורות שלא להשעות את מר ז. קריב בתפקידו כמנכ"ל החברה. החלטה זו סותרת את הנחייתו ובל בשירות המדינה את המלצתו של היועץ המשפטי לממשלה מ. שמגר. מר ז. קריב מואשם בשורה של אישומים המולידים צות זיוף מאזני החברה.

אישומים אלה באו לאחר חקירה ארוכה וממושכת, והוגשו לאחר הכרעתו של היועץ המשפטי לממשלה. בשירות המדינה ים נוהג לפיו משעים עובדי ציבור המואשמים בעבירות פליליות ש עמן קלון, ואין כל ספק שאילו דובר בעובד ציבור סתם היה מושעה מתפקידו. חברת מקורות היא חברה ציבורית ששליש מניותיה בידי הממשלה, שליש בידי הסוכנות היהודית ושליש י ההסתדרות. למרות זאת, ולמרות המלצתו של היועץ המשפטי משלה, החליטה מועצת המנהלים של מקורות — המורכבת ברובה סקנים ופקידים שפרנסתם על הציבור — לסטות מכל נוהג, להפר כלל ולעשות דין מיוחד עם מר ז. קריב. מר קריב ראוי בעיניהם זם מיוחד זה, אך ורק משום שהוא מקורב לחוגי השלטון ומכהן סקן במפלגת העבודה.

ההחלטה הצינית והחצופה של מועצת המנהלים, שפל בסיסה ליה ופרוטקציה, מדגימה שוב מה הם קני המידה המוסריים דריכים את פעולותיהם של קברניטי המשק הציבורי ובאיזה סוג שים אנו עוסקים. לאחר החלטתה זו של מועצת מנהלי מקורות, זה קשה בעתיד להשעות עובד ציבור מעבודתו. שכן הפעייה תיחשב בצדק לאפליה בלתי נסבלת בין עובדים רגילים לבין סגיה של מפלגת העבודה.

מצב המדינה במשבר המערב

על רקע הבידוד שהודגש באופן כה חמור בהצבעה באו"ם בענין הפלשתינאים יש צורך להחליץ לפעולה על מנת לעצור את הרעת העמדה הישראלית בעולם

מאת ד"ר נחום גולדמן

היססתי זמן רב אם לכתוב סדרת מאמרים זו. הסיבה להיסוסי ולספקותי — על אף הפצרותיהם של רבים כי אשמיע את דברי — היתה הרגשתי, שמדי פעם שהבעתי ב־ שנים האחרונות את רעיונותי (ה־ בלתי קונפורמיסטיים לפעמים: קרר בות) על מצבה ומדיניותה של ישראל, לא השפעתי השפעה של ממש על דעת הקהל בה, ורק גרמתי רוגז לרבים ולהתקפות אישיות חריפות עלי ולעתים קרובות בלתי-הוגנות. אינני מפחד מהתקפות כאלה — מה עוד שאינני שואף לשום עמדה ב־ פוליטיקה או בהיררכיה הציונית — אך לפי טבעי איני נוטה להיות „קול קורא במדבר", רק כדי להר־ גיע את מצפוני.

אם בכל זאת החלטתי לבסוף לכ־ תוב מאמרים אלה, הרי זה מפני שרבים מאלה שהפצירו בי לכתבם מאמינים שדעת הקהל הישראלית אחרי מלחמת יום הכיפורים מוכנה יותר להאזין לדעות כהצעותי; ושנית — וזה חשוב יותר — כיוון שאני סבור שמאז הקמת המדינה ועל אף המשברים הרבים שכבר פקדו אותה, מעולם עוד לא עמדה ישראל לפני מצב כה קשה, מורכב ומסוכן כ־ מצבה הנוכחי, במיוחד אחרי ועידת רבאט. כיוון שאיני כבול על ידי שיקולים טקטיים פנימיים וגם איני מוכרח להתחשב בתגובת קבוצה או מפלגה זו או אחרת כמו שמוכרח להתחשב בכך כל מנהיג בישראל הרוצה לשמור על עמדתו — רואה אני כחובתי, כציוני פעיל במשך 50 שנה או יותר, לנתח את מצב ישראל כפי שאני רואה אותו, ד לספר לאלה המוכנים לשמוע את העובדות כפי שאני רואה אותן.

אין לי כוונה למתוח ביקורת על הממשלה הנוכחית, שמדיניותה היא לדעתי גמישה וראליסטית יותר מזו של קודמתה. אך כיוון שאני סובב בעולם ומקיים מגע מתמיד עם מנהי־ גים פוליטיים, כלכליים ופיננסיים ב־ מערב ובמזרח, גם באירופה וגם ב־ ארה"ב; כיוון שאני נפגש עם מדי־ נאים, מיניסטרים, אנשי כספים ר־ עתונאים הבקיאים באספקטים ה־ שונים של המצב הבין-לאומי וב־ מיוחד לגבי המזרח התיכון; וכיוון שרבים מהם מדברים עמי בחופשיות ושלא לפירסום, מפני שאינם רואים בי נציג רשמי של ישראל — יש לי לדעתי סמכות מסויימת לסקור את המצב.

לנו ליהודים, כעם, יש יכולת ר־ נטייה רבה שלא לראות את העוב־ דות עין בעין. זהו הרגל פסיכולוגי שרכשנו במאות שנים של רדיפות, שבהן היו השתעשעות באופטימיות, בלתי מוצדקת לעתים קרובות, ר־ בריחה מפני הברוטליות של תנאי חיינו, לעתים קרובות הדרך היחידה לקיים את אמונתנו בהתקיימות ה־ יהודית. התעלמות מן הסכנות ש־ איימו עלינו, ובריחה מן המציאות הנוראה לתוך תקוות, אמונה ותפי־ לות, היו האמצעים הפסיכולוגיים להתקיימות.

אולם, הקמת המדינה היהודית מחייבת שינוי יסודי בגישות הפסי־ כולוגיות הרוחניות שרכשנו ופי־ תחנו במאות שנות חיינו בגולה. אותה גישה מדעת או שלא מדעת להשתעשע באשליות ולהימלט לתוך גן עדן של כסילים, לסמוך על עוזרה של „סגולה" ועל „הבטחות המשיח, אינה יכולה להועיל בפעולה פולי־ טית יום-יומית, אלא בעשית מסו־ כנת מאד לגבי עם המנסה להבטיח לעצמו מדינה קטנה בקרב רוב מב־ ריע של שכנים, המתייחסים אליו עתה באיבה.

העם היהודי, התנועה הציונית ר־ ישראל חגגו בימים אלה מאה שנה להולדת חיים וייצמן, שהיה לדעתי המדינאי היהודי האמיתי הראשון שייצג את עמו בהיסטוריה המודר־ נית. הלקח הגדול ביותר שאותו ביקש ללמד את עמו — והיה עליו לסבול בשל כך — היה שעלינו ללמוד לראות עובדות, ככל שהן עלולות להיות בלתי נעימות, לא לפחד מפני המציאות, ככל שתהיה קשה, ולא להימלט לתוך אשליות.

בידודה של ישראל

מוטלים עתה על כף המאזניים לא רק מדיניות זו או אחרת, הפתרון לבעיה זו או אחרת מבעיותיה הפר־ טיות, הרבות של ישראל, אלא לעצם עתידה של המדינה. משנה לשנה, ובמיוחד מאז מלחמת יום הכפורים, בולשת עמדתה של יש־ ראל.

אביא לכך רק דוגמה אחת: הרוב הענקי שבו הצביע או"ם למען הז־ מנת אש"ף — מחוץ לחשיבותו ל־ גבי מהות הבעיה הפלשתינאית — מראה את בדידותה הבלי-יאומן של ישראל. היא נשארה לבדה בהצבעתה עם הרפובליקה הדומיניקנית ובור־ ליביה — שתיים מן הדיקטטורות ה־ ברוטליות ביותר בעולם. אומנם גם ארה"ב הצביעה עם ישראל, אך כפי שמסרו כל העתונים, הנציגים ה־ אמריקאים לא עשו מאומה כדי למ־ נוע את הרוב המכריע של הנציגים אולם להצביע בעד הזמנת אש"ף; ואם לדבר גלויות, איני בטוח כיצד היתה ארה"ב מצביעה לולא היו צפויות בה בחירות בנובמבר.

אנסה לנתח את הסיבות להרעה זו במצבה של ישראל, שאני חושש כי יתמיד עוד יותר במידה ניכרת בחודשים ובשנים שיבואו. העוב־ דה הראשונה והבולטת ביותר, שאיני מוכרח להתעכב עליה, היא הגידול המפחיד של הכוח הערבי ושל עצמת הערבים כמפיקי הנפט החשובים ב־ יותר בעולם.

במשך שנים רבות היה לי ויכוח מתמיד עם בן-גוריון על השאלה ה־ בסיסית המונחת ביסוד מדיניותה של ישראל: אם הזמן פועל לטובתה או לרעתה. טענתי תמיד שהזמן פו־ על נגדנו, והפצרתי לעתים קרובות בבן-גוריון לעשות ויתורים רבים יותר ולהיות פייסני יותר, תוך נכ־ ונות להגיע להסכם — הסכם שידעתי יפה מאד כי הוא רצה בו בכל לבו, אף כי לעולם לא האמין שישיג בחייו.

הייתי שמח לוא נתברר שבן גוריון צדק, שכן איני שייך לאותו סוג של מנהיגים פוליטיים הבטוחים תמיד במאה אחוז שהם צודקים ר־ אינם יכולים להודות ששגו. למרבה הצער נתברר שצדקתי אני, ובמידה רבה יותר, בקצב מואץ יותר, מש־ חזיתי אי-פעם. יש להסתכל בהש־ פעה של כוחם הכספי, הכלכלי וה־ פוליטי הגובר של הערבים, ושל עוצמתם הצבאית, כדי להבין באיזו מהירות גדל משקלם. אני יודע ש־ ישראלים רבים מנסים להימלט מפני עובדה ברוטלית זו, מתוך תקווה שתלות העולם בנפט הערבי תיחלש בהדרגה; האחרים חיים באמונה ה־ אווילית שבמעצמות המערב ישתמ־ שו באמצעים צבאיים כדי לשים קץ לשליטה ערבית זו.

המוסר נגד הנפט

שתי התקוות הן אשליות. אומנם מומחים רבים סבורים שבראשית שנות ה־80 תיחלש כאן התלות ב־ נפט הערבי, כיוון שבינתיים יפותחו צורות אחרות של אנרגיה, וסביר לקוות, שהעולם המערבי, במיוחד ארה"ב, לא יהסס להשקיע את מיל־ יארדים הדולרים הדרושים לפיתוח מקורות אנרגיה אלטרנטיביים. אלא שתקווה זו איננה משפרת משום בחינה את המצב המיידי היום או מחר. נזכר אני בסיפור היהודי הישן על העני האומר מתוך יאוש לרבי שלו, כי החליט להתאבד. הרבי גוער בו, מזכיר לו שזהו חטא, ושואל אותו: „כיצד יתכן שאתה, יהודי ירא-שמים, אינך מאמין שהאל יעזור לך?" ועל כך משיב היהודי: „אני משוכנע בכך, רבי, אך כיצד אתקיים עד שיעזור לי?".

כשסובב בעולם אדם כמוני נוכח הוא בעל כורחו כיצד כל הארצות רצות אחרי הערבים. הערבים מוכ־ נים להשקיע את הונם העצום ב־ נכסי דלא ניידי, בתעשיות וכד'; מתחרים אחרי אהדתם ומקבלים את דרישותיהם הבלתי סבירות, אף כי הפרסונים האירופים והאמריקאיים דוחים-לעתים קרובות דרישות אלה בלבם; ומה שגרוע מכל, מציעים לערבים, ונותנים להם לרכוש, כמוי־ ות עצומות של נשק וציוד צבאי מכל המינים.

פניות ישראל והעם היהודי ה־ מיוסדות על המוסר, הן ברוב המק־ רים לשווא. כשאנשים נלחמים על קיומם, אין הם מוכנים להאזין ל־ קריאות כאלה. ולפחות מבחינה כל־ כלית אכן נלחמת על קיומה מערב אירופה כולה, ודאי אנגליה, איטליה וצרפת — שלא לדבר על ארצות קט־ נות יותר. איני רוצה להאריך בבי־ טוס שיחות להדגמת טיעוני: אס־ תפק בהזכרת טענתו של אחד הבנ־ קאים הפיננסיים החשובים ביותר ב־ אנגליה, ידיד גדול של ישראל, אשר אמר לי שאם אחדות מארצות ערב יוציאו את פקדונותיהן מאנגליה, תי־ הרס הלי"ש סופית.

הגורם השני המסביר את הרעת מצבה של ישראל הוא מעמדו הכללי של העולם הדמוקרטי, שהוא הידיד

בן-גוריון

העיקרי של ישראל ושל העם ה־ יהודי. אמת שבנסיבות מיוחדות יוצ־ את מן הכלל, כמו בהצבעה המכ־ רעת באו"ם למען הקמת מדינה יהודית בחלק מארץ ישראל, זכינו גם בתמיכת העולם הקומוניס־ טי; אך מסיבות שאין צורך לפרטן כאן, איבדנו תמיכה זו ותלויים אנו עתה לחלוטין באהדה ובשיתוף ה־ פעולה של הדמוקרטיות.

פסימיסטים ופחות פסימיסטים

אותו עולם דמוקרטי, קפיטליסטי, נכנס לתקופה של משבר כאוכן. איני מומחה לכלכלה, אך אני דן במשבר זה כמעט בכל שיחה עם מנהיגים פוליטיים ופיננסיים של ה־ עולם המערבי. יש ביניהם פסימיס־ טים הסבורים שהגיע הקץ על ה־ עולם הקפיטליסטי ועל השיטה ה־ פרלמנטרית הדמוקרטית המודרנית. אף ד"ר קיסינג'ר רמז לכך בנאומים פומביים, ומסיבות מובנות מאד: הוא חי בגרמניה כשהיטלר הגיע ל־ שלטון, ויודע הוא שלולא המשבר הכלכלי ושש מיליוני המובטלים ברפובליקה של ויימאר, מן הסתם לעולם לא היה סיכוי להיטלר.

אחרים, שהם פחות פסימיים, אי־ נם מאמינים שזה הקץ לשיטה ה־ קפיטליסטית, אך לא פגשתי איש שאינו משוכנע, כי התחיל משבר עצום בעולם המערבי ושיהיה עליו להוריד את רמת החיים ולהתכונן לשנים של אבטלה, שביתות ואולי תנועות מהפכניות. מאז מלחמת ה־ עולם השניה חי העולם הקפיטליסטי בתקופה של שגשוג בלתי רגיל, ר לדעת מומחים רבים בהרבה מעל לאמצעיו, וזוהי הסיבה הבסיסית ה־ אמיתית לאינפלציה הדוהרת הפו־ קדת אותנו עתה.

מלבד זה ניצל העולם המערבי בכל השנים האלה את הארצות התת־מפותחות בייצור חומרי הגלם שלהן. למשל, עשרות שנים רבות היו ה־ רווחים שצברו חברות נפט אמרי־ קאיות וממשלות מערביות משיווק נפט, גדולים בהרבה מן ההכנסה ש־ זכו בה ארצות הנפט המפיקות. הוא הדין בהרבה חומרי גלם אחרים, ד היה זה בלתי נמנע שיבוא יום בו יתמרדו הארצות העניות נגד המצב. הערבים עשו זאת בצורה ברוטלית ומופרזת, אך ביסודו של דבר מס־ כימים המומחים שאף בלעדי מל־ חמת יום הכיפורים הם היו מעלים מאד את מחיריהם, במוקדם או ב־ מאוחר — ובלתי-הוגן להאשים את ישראל בכך.

(מאמר ראשון בסידרה המדי־ ניות הישראלית: הצעות ל־ פעולה)

בעלי־ברית בעת מצוקה

מאת אמנון רובינשטיין

זה מספר שנים שאני נוהג לנסוע לשורת הרצאות — בשליחות עצמי — ברחבי ארצות הברית ונפגש עם קהילות יהודיות רבות ומגוונות. ב־ התחלת דרכי, הבאתי עמי בתרמילי את המטען הנפשי המקובל של ה־ חינוך הצברי כלפי יהדות התפוצה: עליונות מהולה בלגלוג, פטרונות מעורבת בחמלה. ככל שהרביתי לנסוע, ככל שלמדתי להכיר יותר את סבכיו ונפתוליו של עולם היהדות האמריקאית, כך נתמעט והלך מטעני הישן ואת מקומו תפסה ממלאת הערצה ואהבה לבני עמי ביבשת אמריקה. רגשות אלה באו לי לא רק בגלל המובן מאליו — בשל הי־ יה של יהדות זו משען וסעד ליש־ ראל הבודדה — אלא גם בגלל מה שראו עיני. מבחינות רבות מבטאת יהדות צפון אמריקה את כל העצמה שבהיסטוריה היהודית, את כל הכוח שבקהילה המאורגנת על ידי משמעת ורצון עצמיים, את כל הכשרון ה־ כושר החבור בעצמו, את המסורת של עשיית צדקה, של דאגה לאח־ רים.

עצמה זו מרשימה במיוחד משום שהיא קמה ללא צו מגבות, בלי אר־ גון רשמי, ובעולם שבו ניתן להת־ קיים גם מחוץ לקהילה היהודית. ב־ מלים אחרות: יהדות צפון אמריקה — שכן לענין זה אין הבדל משמעו־ תי בין ארצות הברית לקנדה — קמה ושגשגה ללא גאטו מחד, וללא טמיעה נוסח אירופה מאידך. על רקע של חברה פלוראליסטית, נכשלו ה־ נסיונות להעתיק את מסורת ההת־ בוללות הגרמנית, נוסח בני-דה־ משה, וכך קמה לה, כרוח תיותה חיוניותה, יהדות שכל כולה פרי רצון אישי.

ואכן הארגון הוולונטרי של יהדות ארצות הברית — לו אין מקביל ו־ אין דומה — מרשים במיוחד ישראלי הבא מארץ שבה אין, למעשה, גו־ פים וולונטריים בעלי כוח, ושבה ה־ צדקה היחידה היא זו שעושה הממש־ לה עם נזקקים במצוקה. הישראלי האמון על כפייה — כפיית רישומו כיהודי, כפיית נוכחת „מיהו יהודי", כפיית הרבנות ובתי הדין הרבניים, כפיית מפלגות — חייב להתבונן ב־ פליאה ובהערצה למראה עשרות הארגונים, בתי הכנסיות, אגודות צדקה, תרבות וספר, המאורגנים כו־ לם וממומנים כולם על ידי רצון אישי של מתנדבים ותורמים מבחי־ נה זו, לפחות, קשה להאר ניגוד משווע יותר בין החברה הישראלית לבין היהדות אמריקאית והניגוד אי־ נו מחניף לנו.

*

פועל יוצא מהיסוד הוולונטרי של יהדות ארצות הברית הוא גיוונה. כל כוחה נעוץ בגיוון זה הבא לידי ביטוי בזרמים דתיים שונים — אור־ תודוקסים, רפורמיים, קונסרבטיבים ואחרים — בארגונים ארציים שונים — בני ברית, הדסה, הוועדה היהו־ דית האמריקאית, הקונגרס היהודי ה־ אמריקאי — ובמאות ארגונים מקו־ מיים ואזוריים. בתוך מבנה זה מקביל למגוון עצום של דעה ושל זיקות ליהדות: החל מיהדות שאין בה כל זיקה לקהילה ובית כנסת ומסו־ תפקת בתחושת שייכות, בתרומה ל־ מגבית, במעשים בודדים של הזד־ הות, דרך היהודי המבקר רק בימים הנוראים בטקס רפורמי וכלה ביה־ דות שומרת המצוות.

בתוך צולמה של יהדות זו מצויות גם זיקות שונות לישראל — החל באלה המזדהים בכל לבם ומאודם וכלה באלה המבקרים, לעתים אף בחריפות, את הנעשה בארץ, אך חרדים לגורלה בעת מצוקה. ואכן, בעת קשה זו לישראל, כאשר רבים מציבים בגלוי סימן שאלה על יכולת קיומנו, מתגלה המכנה המשותף הזה של דאגה לישראל במלוא כוחו. ה־ הפגנה לפני בנין האו"ם, שנערכה השבוע, היא אחד מביטוייו של כוח זה. היא נתנה ליהודי ארצות ה־ ברית, על כל גוניהם השונים, יעד ברור להמחיש בצורתו את שותפות הגורל עם מדינת היהודים.

יעד מסוג זה לא תמיד מזדמן ליהודי צפון אמריקה. במערכת ה־ יחסים בין ישראל לתפוצה שלטת גישה אנכרוניסטית הגורסת הבחנה בין „עניניה הפנימיים" של ישראל — בהם אין, כביכול, ליהדות התפו־ צה דריסת רגל — לבין הסיוע ה־ כספי המדיני הניתן לישראל על ידי אותה יהדות. גישה זו היא שהולידה את המגבית היהודית המאוחדת ד הפיסת עולמה. אין לזלזל במגבית זו ובהישגיה. בלעדיה לא היינו מח־ זיקים מעמד והכנסותיה הן משקל־ שכנגד דעיד לאוצרות הקורח של אויבינו. הצלחתה של המגבית נעו־ צה גם בביטוי אחר: בפנותה אך ורק בבקשה צורה כספית למען יש־ ראל וקהילות יהודיות אחרות, עוכרת המגבית מעל לגוון הדעות והאר־ גונים השונים של הקהילה היהו־ דית.

אך הדגש הרב, ולעתים הבלעדי, שהושם על המגבית פגע בהכרת ב־ מידת המעורבות של יהודי ארצות הברית בעניינים ישראליים, הזיק עוד יותר את ההבחנה בין „עניינים פני־ מיים" חסויים מהתערבות לבין סיוע גרידא.

דגש זה צמצם את המעורבות ה־ יהודית בעניני ישראל, והוציא מתו־ כה קבוצות שלמות של יהודים — ביניהם כאלה שיכלו לעצמם שם במדע ובתרבות. שלטון המגבית הו־ ליד בהכרח דימוי חד-ממדי של ישראל. האנשים שמביאה המגבית ליהודי ארצות הברית יוצרים בהכ־ רח תמונה שטוחה של ישראל, בגב־ עי כרזה, בנוסחאות פשטניות. מגוון הדעות של ישראל — שהיא עצמה חברה פלורליסטית — נבלע בתוך הזימור המגביתני. המעורבות האי־ שית בתוך הנעשה בישראל צומצמה וכל כולה הופנתה לאפיק הכספי.

נדמה לי שהגיעה השעה — דווקא בימים אלה — להעניק מימד חדש למערכת היחסים בין ישראל לתפו־ צה — ליהדות ארצות הברית ברא־ שה — ולהשתיתה על יתר הדדיות ופחות היררכיות.

(מאמר ראשון)

סימפוזיון בממשלה, איומים בוועד הפועל

מאת אברהם טל

שר־האוצר נשמע מאוכזב ומתוס־ כל בצאתו אתמול מישיבת הממ־ שלה, ואין פלא: במקום סידרה של החלטות גמורות וחתומות בנושאים כלכליים, היתה בידו רשימה של תריסר שרים, שלא הספיקו עדיין לנאום בישיבה בת ארבע השעות. אך האשם אינו רק בשרים: מתב־ רר, שמר רבינוביץ עדיין לא הציג בפני חבריו תוכנית פעולה מקיפה, אלא רק קטע — חשוב מאוד אך חלקי — מתוכנית כזאת: זה הנוגע לקיצוצי התקציב.

נראה איפוא שעד שלא יכינו אנ־ שי המשרדים הכלכליים את תוכ־ ניותיהם הסופיות, ועד שלא יביע את הגיגיו האחרון שברשימה הארוכה של שרי ממשלת ישראל, לא נזכה למדיניות כלכלית ההולמת את חו־ מרת השעה — לשמחתם של אוגרי סוכר, שמן, נפט ודולרים. אך כפי שצויין כאן אתמול, הנזק למעמדה הציבורי של הממשלה כבר נגרם. עתה נותר רק לקוות ולייחל, שעל אף הזיגזגים הבירוקרטיים ופול־ מוס הדברנות המיניסטריאלית יינקטו בסופו של דבר צעדים ההולמים את הצרכים — במוצאי שבת או ביום א'.

בעוד השרים מתדיינים בירושלים, נשמעה נימה אחרת בבניין הוועד ה־ פועל של ההסתדרות בתל-אביב. ה־ מזכיר הכללי מר ירוחם משל הצ־ היר, שאם לא יתייעצו בהסתדרות, היא תנקוט צעדים. לולא אושר נו־ סח זה, אי־אפשר היה להאמין למש־ מע האוזניים: מזכ"ל ההסתדרות מ־ איים על הממשלה כאילו היתה זו איזו הנהלה קלת-דעת של עסק פר־ טי, העומדת להסל את מטה לחמם של פועלים, ולא ממשלה ריבונית, שבראשה ובמרכזה חברי מפלגתו ו־ הסתדרותו של מר משל, ממשלה העוסקת בעניני יסוד קיומה של ה־ מדינה.

העמדות שנקטו עד כה ראשי ה־ הסתדרות אינן נותנות יסוד רב ל־ תקווה, שהם מתכוונים להתייעצות במובן הרגיל של המלה. כוונתם לכך, שהממשלה לא תעשה אף צעד שלא יזכה בהסכמתם המפורשת. הו־ איל והוטו ההסתדרותי מובטח לגבי כמה צעדים בעלי חיוניות מוחלטת, קיים אכן ספק אם יש טעם בהת־ ייעצויות.

לא נותר לממשלה אלא לפעול בכוח סמכותה הקונסטיטוציונית וה־ ציבורית. על סמכותה הקונסטיטו־ ציונית אין איש יכול לחלוק. אשר לסמכותה הציבורית, הרי יווכח מר משל במהרה שדבריו עושים רושם רק על חלק קטן מהולך של הציבור. רוב הציבור השתכנע כי הדרך ש־ הלכנו בה עד כה מקרבת את יש־ ראל לשואה כלכלית. לא ממפלגתי־ ות הדמגוגיות ומאיומיו חסרי ה־ אחריות של מר משל תצמח לה ישועה.

יתכן מאוד שתוכנית פעולה מקי־ פה ויסודית כפי שהיא מתחייבת מן המצב, לא ניתנת לביצוע בלי עימות עם ההסתדרות. אפשרות זו יש לק־ חת בחשבון — ולהתכונן לה. בשעה זו אין עוד מוצא אלא שהממשלה תאמר לציבור — ובהדגשה יתרה, כך שישמע ויבין גם מר משל — כמה דברים ברורים ונוקבים בנוסח זה:

„הגענו לסוף דרך המישור. מכאן אפשר או להתדרדר, או לנסות דרך מעלה ההר. דרך זו קשה, מכבידה ומכאיבה, אך אם נצליח ללכת בה — נוכל לזקוף את התהום ולהגיע שוב לדרך המלך.

אנו, הממשלה, מוכנים לקבל אח־ ריות להנהיגכם, אך ורק אם אתם, הציבור, תואילו ללכת בדרך הקשה על כל מה שמשתמע מזה. אם אינכם נכונים לכך — לא נוכל לקבל אח־ ריות. איננו מוכנים להיות כונסי הנכסים של מדינת ישראל".

משתמע מכאן שהממשלה חייבת לכרוך את הנהלת המדיניות הכלכ־ לית לשעת חירום עם המנדט שלה; ממשלה אחראית לא יכולה לנהוג, ואסור שתנהג אחרת, בנסיבות ה־ נוכחיות. אם אכן תנהג כפי שנדרש ממנה, תוכל להיות סמוכה ובטוחה שהציבור ברובו המכריע ייענה לה, וישאיר את מר משל וחבריו בשולי הדרך. אז גם יש תקווה שניחלץ מן המבוי הסתום שנכלאנו בו.

עסקן מפלנטה אחרת

מאת א. שוייצר

ראשי ההסתדרות צריך לערוך ... היכרות עם המשק הישראלי 1974. אם לשפוט לפי דבריו ...יון כלוריזיוני של מר אוריאל המוביל על הוספת היוקר, הוא אלינו מפלנטה אחרת וזרם זיהה המקום ואת הזמן בהם הוא ה־ ...ין שקייב חבה, כידיד הבחלקה ל־ ...ד בקצרכי של ההסתדרות אינו ...ד הנזכר בסביבתו, יש לצפות וביסודיות להורתו ולהורת ...ין למציאות של ימים אלה ב־ אל.

...שא שהעלה הראיון היה, כי ...ר, הוספת-יוקר. תשובתו של המוביל היתה, שצד להוספת ה־ אשר התחייב על פי צעדיה ...וים של הממשלה, יש עוד זמן: ...ד הפרעון יגיע ביולי 1975. ...ר ...אד להוספת היוקר האקטואלית אך, יש לבלבה על פי מה ש־ בעבר, בטרם החלוט על תוס־ ...נע לכשהו. קביעה זו, הנכונה ...ינה פורמלית הראיית הגיונית: ...הדרין לקרה רק במסקנותיה: ...ה הוספת-יוקר התורגם ללא די־ להוספת התיקרות ואבטלה.

*

...אני חצי שנה, כאשר שינס את ...ביו להרוס תוספת-יוקר כשר ה־ ההדר, הושאה למר משל ה־ הידידותית — שיתוף. הנימוק כי הצעד יפגע בתעסוקה ...ד מחירים. כבי הנימוקים התאמ־ אם כי, בשל עודפי היבוא ה־ וכים, לא במלוא היקפו. עתה ירידה מוחשית בשוק היבוא, כשלצבה תביא להאטה ב־ ...בה וביצור. הגדלת השכר ה־ באלי על-ידי תשלום תוספת־ ... תגדיל את עלויות היצור. ב־ ...יצור הצריכה כתוצאים מוכ־ הדבר להעלות את המחירים ...בוב אחד, בספיראלה האינפלצ־ יונית, ולהידרדר בסיבוב אחד את התעסוקה, בספיראלה של אבטלה.

בקיצור, מר אברהמוביץ חוזר (נקווה שלא ביודעין) להסברת מצ־ בו הכלכלי של השכיר הבצור. כי השאלה איננה מה מגיע לפי דפוסי המחשבה של ימים טובים יותר, אלא מה אפשרי בימים אלה. האמת היא כי בימים קשים אלה לא ייתכן אפילו להבטיח על שמירת רמת הכ־ נסתו הריאלית של המועסק. ה־ שאלה „בכמה צריך לרדת" תלויה, לפחות בטווח הקצר, בקיצוץ שית־ חייב ביבוא גלמים, דלק וציוד, להבדיל ביוצמנם של מר אברהמוביץ וחבריו לשמור על רמת-המחיה של שולחיהם.

גם כי שצורכי המשק הלאומי הם לנגד עיניו, גם כי שמעניק בפרוב־ למטיקה של חלוקה הוגנת של העול הכלכלי המוטל על העם. צריך לשאוף לקיום מכסימאלי של עסוי־ לות כלכלית העולה בקנה אחד עם קיום רעיבות מינימליות של תמבע־ חוץ. הדגש ששמה ההסתדרות בעבר על קיומה והפלאתה של ההכנסה הריאלית של חבריה, צריך שיועבר אל התעסוקה, אפילו אם ההכנסה המשתלמת צבורה קטנה משהיתה תמול-שלשום. פשיטות-רגל וסגירת מפעלים רק החלו: השכל הישר צריך שיאמר לראשי ההסתדרות — בשביל זה לא נדרשים כלכלנים מלומדים — כי בקוניונקטורה יורדת אין מקום להגדלת עלויות, כמו ש־ אין תקווה לרווחים דשנים.

אוריאל אברהמוביץ

*

ובזה עוד לא תמו בשורות-ה־ איוב: גם מיבנה התעסוקה יצטרך לעבור שינוי. הווה אומר, אפילו בהכנסה ריאלית נמוכה יותר לא יוכלו כל המועסקים כיום להמשיך במקום עבודתם. אם תיאלץ הממש־ לה לצמצם יבוא גלמים, יהיו מי שצמצום על היפכתם למוצרים מוגמ־ רים צפויים לפיטורים, לפחות ב־ חלקם. האלטרנטיבה היא הגברת היצור למען היצוא (או של תחליפי יבוא) — ואין ודאות שבטווח הקצר לא תיתקל הסבה בקשיים. ועל כן יש להסתגל לא רק למחשבה של הכנסה מופחתת במקום ה־ עבודה הנוכחי, אלא גם למעבר מעיסוק לעיסוק, ומתעסוקת-קבע ל־ עבודה זמנית.

זו התהוות המציאותית, ולא זו המשתמעת מדברי מר אברהמוביץ. מה שמבדיל בין מפולת לבין הה־ אטה למצב חדש וקשה הן הפתיחות למציאות והכנתנו, לא להיטבע אח־ רי השינויים, אלא להגשים אותם כפי שמתבקש על פי התנאים ש־ יסודם במשק. אך כדי שההסתדרות תוכל למלא תפקיד פעיל וקונסטרוק־ טיבי בתהליך ההתאמה, היא זכאית לתבוע שיימסרו לה נתוני-המצב של המשק ותוסבר לה מדיניותה של הממשלה. העובדה שההסתדרות היא גוף אינטרסנטי, לא צריכה ל־ הפריע; עמדה עויינת שיסודה ב־ בורות-נעלבת, הזיק הרבה יותר ל־ הנהגת משטר בצע היכול לשמש מעבר לייצוב ולהתאוששות, משמדיק הצורך להסביר, מדוע החליטה ה־ ממשלה להתמודד עם הנסיבות ה־ מחמירות בדרך של הידוק החגורה לכל.

ראשי ההסתדרות הירבו בעבר, ומרבים עכשיו, לדבר על השתתפות בינם לבין הממשלה. אך לא תיתכן שותפות בין בעלי ראייה מפוכחת — ולוא מאוחר — לבין אנשים ספק־ בורים ספק-מנותקים מן המציאות. אנשי הממשלה נפרדו בקושי רב — ראה דיבוריהם התמהמהים מחודש יוני — מן האשליה שאפשר לגבור על קשיי המשק דגם 1974 בשיטות של 1970. עבור אנשי ההסתדרות הפרידה קשה מן הסתם, שבעתיים, גם מטעמים שבאידיאולוגיה, גם נדוה, בשל חוסר הבנה אינטלקטוא־ לית. לפחות מבחינה זו אפשר ל־ הצטער על פרישתו של מר בן-אהרון, אך אולי תוכל ההנהגה ה־ נוכחית למלא בחריצות את החוסר לה בחריפות.

*

היטיב לומר בראיון משותף של ההתבודה מר גד יעקובי, כי בעיו־ תיו של המשק ניתנות לפתרון. אך צדק גם מי שהיה הנגיד הראשון של בנק ישראל מר דוד הורוביץ, שהשיב כי הפעם נצטרך להשקיע את מלוא יכולתנו במציאת פתרון: בפחות מזה לא נצליח. מתקבל ה־ רושם שיש נכונות בקהל להדק חגורה ולהפשיל שרוולים — ואף כי יש להבין הבדל כלשהו בין נשמע ונעשה, נדמה שהנתונים ה־ פסיכולוגיים להתמודדות עם קשיי המשק, ישנם. עתה דרושה הכרעה לגבי העקרון וביצוע תכליתי: את אלה יכולה רק הממשלה לספק.

בעיני רבים, זו ממשלה חלשה. אך נדמה שהנסיבות יאלצוה לנהוג בתקיפות — שאם לא, היא לא תחזיק מעמד אלא חודשים (ואולי שבועות) מעטים. יש גדולים ויש כי שהגדולה נכפית עליהם: ה־ רושם הוא, כי החלק השני של ה־ מובאה יפה לגבי ממשלת רבין־ רבינוביץ.

אם השתתפת בהגרלת מפעל הפיס ונדמה לך שלא זכית...

אם בדקת היטב את פרסומי המספרים שזכו בהגרלת מפעל הפיס, ולא מצאת ביניהם את מספר הכרטיס שלך, אם מוכר הפיס הניע את ראשו בשלילה לאחר שבדק את כרטיסך, ואם אתה חושב: "לא זכיתי" כדאי שתדע: אתה כן זכית!

זכית במאבק על חייו של חולה במחלקת הלב בבית החולים איכילוב, זכית בבכי ראשון של תינוק ומבט אם מאושרת במחלקת היולדות בבית חולים השרון, זכית בשחוק וחדוות חיים של אלפי תלמידי בתי ספר הלומדים בתנאי רווחה ונהנים מפעילות חברתית וספורטיבית במועדונים ובתי נוער, זכית במילת תודה מעשרות אנשי מחקר, הרכונים על עבודותיהם, בתקוה להביא לעתיד טוב יותר.

אתה השקעת השבוע מכספך בכל אותן תכניות שבדרך, בכל אותן מטרות שמפעל הפיס הציב לעצמו כחוליות בשרשרת של קידום ורווחה סוציאלית. בשבוע הבא שוב פתוחה בפניך הדרך, והפעם - גם אל תכניותיך שלך. מי יודע?

מפעל הפיס - לשיפור איכות החיים

هكذا من الأصل

صكنا من الاحل

הם מחכים לקיסינג'ר

מאת **מתי גולן**

ארבעה שרים רצו להציע משא ומתן עם כל גורם פלשתינאי שיכיר בקיום המדינה ✶ שם־טוב התנגד להחלטת סיכום משותפת בכנסת מתוך חשש לממשלת ליכוד לאומי ✶ ירדן עשויה לקבוע בחוק את הינתקותה מהגדה.

הסיכום שהתקבל בתום הדיון ה־מדיני שנערך בממשלה בתחילת ה־שבוע הפך כבר כנראה למצוות: מחכים לקיסינג'ר. היתה ועידת רבאט, היו החלטות, התגובה המדי־נית באיזור הזה התנהגה בצורה כמו היא — וממשלת ישראל במסיבה לחכות לקיסינג'ר.

הפיתוי להיות בקיורת על זה שיכול להראות ולהיישבע כתוצר אותם והתודה הוא רב. אולם התכב־רות לפיתוי הזה תהיה בלתי־הוגנת — אם מתייחסים לאותה ישיבה ספציפית.

אין זה מפתיע שלאיש מבין חברי הממשלה, כולל האדם העומד בראשה, לא היתה תשובה כלשהי ל־שאלה מה בעצם קרה ומה הלאה. אין זה מפתיע כיוון שבמהלך ה־שבוע נוצר הרושם שגם מדינות ערב, ובעיקר מדינות העימות, אינן יודעות כיצד אוכלים את התבשיל שהוכינו ברבאט ואם הוא ראוי ל־אכילה.

וכך, במצב של מחסור קשה בנ־תונים, נאלצו חברי הממשלה למלא את הזמן שהוקצב לישיבת ההנהגה בסימני השאלה שהציבה ועידת רבאט.

✶ האם ירדן אמנם יצאה סופית מן התמונה? ביום אי היתה נטייה והיתה לכיוון כל התשובה חיובית על שאלה זו. ההצהרות של המלך חוסיין ברבאט וברבת־עמון הל כה ה־משמעויות עד שרק כפסים הא־מינו שיש בהן יותר מקשיא כא־שר ביותן כדברי כגבהי. ידיעות שונות שהגיעו לירושלים ברבת־עמון, חיזקו נטיה זו. לפי ידיעות אלה גבר בארמון המלכות קולם של אלה, בראשותו של אחי המלך הנסיך חסן, שדרשו התבדלות יר־דן מיהודה ושומרון. אוזנו של ה־מלך, נאמר בידיעות אלה, נעשתה קשובה יותר לדרישה, כי פרידתה של ירדן מהגדה תקבל גושפנקא בחוק.

אולם מצד שני היו ראיונות ש־העניק המלך חוסיין. הדברים ש־נאמרו בהם הפכו את קערת ה־הערכות על פיה. כל מלה שאמר המלך נבחנה בדרגים הגבוהים ב־יותר במיקרוסקופ אלקטרוני, והמסק־נה של דרגים אלה היתה חד־מש־מעית: חוסיין עצמו מאמין, כי יציאתו מן התמונה היא זמנית בלבד. הוא סומך על כך שישראל לא תי־שא ותתן עם ארגון השחרור ה־פלשתינאי. מדינות ערב יגיעו ל־מסקנה שאם ברצונן לקבל אי־פעם שטח כלשהו מיהודה ושומרון, עלי־הן לחזור אל הכתובת הידועה ש־יכולה לספק זאת: רבת־עמון.

במלים אחרות: מעל גלי־האתר ודפי־ההצהרות יצר המלך חוסיין מעין ברית עם יצחק רבין, לאמור: אם אתה תחזיק מעמד בעמדתך נגד משא ומתן עם אש"ף אז מה ש־קרה עכשיו פירושו להתראות, ו־לא שלום.

האם תבוא מצרים לבדה למשא־ומתן עם ישראל? זו השאלה ה־אקטואלית כיום. ברור לכל שתשו־בה שלילית פירושה קפאון מדיני העלול לגרור את הצדדים לחידוש המלחמה. אולם דווקא על כך סומ־כים בירושלים יותר מאשר על כל דבר אחר. לא כל־כך על מחסור בנכו־נות למלחמה אצל מצרים, כמו על חוסר התלהבות שמגלה הקרמלין בעניין זה. שכן דווקא עכשיו, כאשר מוסקבה נמצאת על סף הסכמי ה־סחר עם וואשינגטון, בראית מלחמה כדבר האחרון לו מייחל ליאוניד ברז'ניב.

אולם במידה מסויימת גם מצרים. הנשיא סאדאת יודע יפה שפרשת מלחמת אוקטובר לא תחזור על עצ־מה. לא יהיו הפתעות ולא יהיה צבא בלתי־מוכן. כיוון שכך יש לסאדאת הרבה מאד מה להפסיד — בין השאר את זרי הדפנה ואולי את כסאו — וכמעט כלום להרוויח. האם ישראל יכולה לסמוך על כך? — והתשובה: לא. כבר ראינו נשיא מצרי הקודם נגרר למלחמה בניגוד לכל היגיון.

אולם סביר להניח שסאדאת ירצה ליצור מצב שימנע היגררות. ה־הנחה היא שהוא ימשיך להשאיר על אש קטנה את התקוות לגניסת שטחים נוספים מישראל באמצעות משא־ומתן על הסדר חלקי.

התסריט הצפוי

אם זה נכון — ועל כך נדע מפיו של קיסינג'ר — ואם הסיכומים ש־הושגו בביקורו הקודם של שר החוץ האמריקאי עדיין תופסים, הרי התס־ריט הצפוי הוא כזה: זמן קצר לאחר תום ביקורו באיזור ישגרו קהיר וירושלים משלחות לוואשינג־טון. המשלחת המצרית תהיה צבאית ובראשה יעמוד גנרל — אולי ה־רמטכ"ל גמאסי. המשלחת היש־ראלית — ובכן, לגבי הרכב המש־

לחת הישראלית עדיין אין החלטה. בתחילה התנגדה ישראל לאופי ה־צבאי שניתן למשלחת המצרית ב־כוונה ליצור אווירה של הליכה ל־הסכם צבאי נוסף, משהו מעין סניף של הסכם ההפרדה. היו ויכוחים קשים עם קיסינג'ר בעניין זה, שב־סופם נתרצה רבין וחבריו השרים. ולא רק שנתרצו אלא אף עשו זאת, כדרכם, בלגיטימציה אידיאולוגית: האם יש חשיבות לאופי המשלחת? האם בהסכם ההפרדה לא היו סעי־פים מדיניים? כמו למשל הסעי־פים על פתיחת התעלה ושיקום עריה?

אבל כנראה שיש חשיבות להרכב המשלחת, שכן אחרת לא היתה יש־ראל מציעה לקיסינג'ר שבראש מש־לחתה שלה תעמוד אישיות פוליטית. ואם לא היתה חשיבות ל־שאלה זו לא היה קיסינג'ר מבקש מישראל שלא להתעקש בנקודה זאת. שנשארה, כאמור, פתוחה לפי שעה. ההכרעה תיפול לאחר שיתברר, אם יתברר, שפני מצרים למשא ומתן.

קשה לומר שהשאלה של משא־ומתן עם אש"ף עברה על סדר יומה של הממשלה, שכן אפשרות זו נדח־תה על הסף בצורה ההחלטית ב־יותר.

ובכל זאת היו מיואשים הצלולים לצבות עם הזמן למימדים של חי־לוקי־דעות. השרים ויקטור שם־טוב ומשה קול סרבו להסתפק בדיון ב־מצב החדש מבלי להתייחס לגדה. כאשר הם אמרו, כי ישראל החמיצה הזדמנות להידבר עם ירדן היה בכך יותר מרמז כלפי רבין שכפה על הממשלה מדיניות של העדפת משא־ומתן עם מצרים על פני משא־ומתן עם ירדן. שני השרים לא החמיצו את ההזדמנות להזכיר לעמיתיהם את טענתם, כי הזמן פועל לרעת המלך חוסיין כמייצגם של הפלשתינ־אים, ומנגד — את הערכתו השונה של ראש הממשלה.

לעומת שרי מפ"ם ול"ע טענו ה־שרים שמעון פרס, גד יעקובי, ויצחק רפאל — בהבדלי דגשים וניסוח — כי החלטות רבאט מוכיחות לא רק שאם הזדמנות לא הוחמצה, אלא שההזדמנות היתה קיימת רק בדמיו־נם של השרים היונים. ברבאט הו־כח, לדעת שרים אלה, שהעולם ה־ערבי לא היה מניח למלך חוסיין לעשות אף צעדים ראשונים כמייצג הפלשתינאים במשא־ומתן עם יש־ראל.

ארבעה שרי מפ"ם ול"ע בעצם לא הסתפקו בדיבורים בלבד. בסיום היתה כוונתם להגיש הצעת החלטה. נאמר באותה נוסחה, כי ישראל לא תישא ותתן עם ממשלת ירדן כשזו תתמוך במתכונת קרק־צות של אש"ף, אולם — ופיסקה זו היא ההחלטה — ישראל תישא ותתן עם כל גורם פלשתינאי שיכיר בקיומה.

הפיסקה השנייה איננה חדשה בנוף המדיני שלנו. ההחלטה ביחס לזה נת־קבלה על־ידי הממשלה לפני מספר חודשים. אולם כאשר הגישו נוסחה זו לאחר ההחלטה ברבאט יש לכך משמעות שונה לחלוטין שגוזרת מבנה דיה של משא־ומתן עם אש"ף — בתנאי שארגון זה יכיר בקיום המדינה.

בסופו של דבר לא הובאה הנוסחה להצבעה. הוא היה בהצעת ההחלטה, זאת ודי היעצות לביקורתו של ראש הממשלה לשמוע קודם כל, ולפני הגשת הצעות החל־טה כלשהן, מה בפיו של קיסינג'ר.

כאשר בעצם אין יודעים דבר, מה יאמר ראש הממשלה בדיון המדיני שנקבע ליום ג'? — המכנה היחיד שנראה לכל השרים היה החזרה על בהשאיה קודמת: שלילת משא־ומתן עם אש"ף. הדגשת כוחו ה־צבאי של ישראל תוך הבעת נכונות להמשך המגעים ולפשרות טריטוריא־ליות: שלילת התחייבויות פרסטי־גיות.

אולם כאשר המצב הוא כה נזיל, והעמדה כוללנית ובלתי מחייבת — מדוע לא להותיר בכנסת להצעת החלטה משותפת של מפלגות הקו־אליציה והליכוד? — שאלה זו הע־לה בממשלה שר הדתות יצחק רפאל. התגובה לא איחרה לבוא, ומכיוון לא בלתי־צפוי. השר שם־טוב ראה במהלך זה כמוסבה, שכן הוא יפתח פתח לסכנה שבעצם קיים בסיס ל־ממשלת ליכוד לאומי. בסופו של דבר נעשה נסיון להביא הצעת סי־כום משותפת לדיון המדיני — אולם הוא נכשל.

ספק אם בכך תוסר מעל סדר היום הציבורי הדרישה לממשלת לי־כוד לאומי. קשה לומר שהיצרות־ה של אוירת ממשלת ליכוד לאומית

היתה למהדורתו של יצחק רבין: ידוע לראש הממשלה היטב שהמ־בר של אחרוה: זו הליו בעיקר, ואולי בלבד, בהוצאות ביקורו של קיסינג'ר. אם יתברר שההולכים ל־משא־ומתן עם מצרים יפלו ענין זה בעצמו. קפאון לעמדת זאת פירו־שו, במוקדם או במאוחר, ממשלת ליכוד לאומי.

ומה שידע רבין ידע גם קיסינג'ר. אם כי אין להוציא מכלל אפשרות, כי ליתר בטחון יזכיר לו ראש ה־ממשלה עובדה זו. אין ספק שלקי־סינג'ר יש סיבות רבות ונכבדות משלו לרצות בהמשך ההליכים ה־מדיניים, אולם הדרגים הבכירים בי־רושלים סבורים, כי סיבה נוספת איננה יכולה להזיק.

כאמור, אין זה מפתיע שממשלת ישראל נמצאת עדיין במצב של חוסר ודאות. מה שכן מפתיע, ואפילו מאד, זה שממשלת ישראל הופתעה בצורה כזאת מהחלטות רבאט.

מפתיע ומעורר דאגה. ככום שאין זו הפעם הראשונה שמהלכים מדי־ניים שהיו צריכים להיות ידועים או צפויים, נפלו על ראשה של ה־ממשלה כרעם ביום בהיר, כשהסוף זה האחרון עולה על כולם. צריך להכיר שהויכוח בממשלה על משא־ומתן עם ירדן או עם מצרים נמשך כמעט עד לרגע פתיחתה של ועידת רבאט. בביחוד־ישק בדרגים הגבו־הים ביותר אבוד בטוח עד רגע קבלת ההחלטות, כי בוודאי צפוי־מאבק. בכירי המדינאים שלנו ידעו לספר, כי תהיה חזית משותפת של מצרים, ירדן, סעודיה ואולי לבנון נגד הכרה בלעדית באש"ף כמייצג הפלשתינים. במקרה הגרוע ביותר חזו בצמרת הממשלתית החלטות של פשרה שיותירו דלת פתוחה לירדן.

האם זה באשמת מגנים לצפות כי ממשלת ישראל שתדע על התפתחו־יות מדיניות כאלה מראש? או שלפחות שהמודיעין שבידיה לא יהיה רחוק כל־כך מן המציאות?

נראה שבמקום להטיח את ה־שעות שהוקדשו בממשלה כדי לבטא חוסר ידיעה מוטב היה להקדיש ל־מציאת פתרון לגורמי הבורות הארג־[illegible].

התמונה המדינית החדשה: מה הלאה

ללא כלים

מאת **שלמה אהרונסון**

ראש הממשלה, מר יצחק רבין, הוא אדם בודד העובד ללא מטה ו־בנגנון אלמנטארי של סיוע בקבלת החלטות. אין המדובר בהעדר מער־כת מתוחכמת ומורכבת לתיאום בין משרדי הממשלה, כפי שהיא מקוב־לת בארצות מתוקנות כגון ארה"ב, בריטניה המערבית, צרפת ואחרות. מדובר בהרבה פחות מזה, שאיננו: בצוות של קציני מטה, שרב־אלוף רבין כה היטיב להפעיל בו בעבר. המבין את הרקע להחלטותיו של ראש הממשלה בעניינים החיוניים ביותר, שבהם יש לו סמכויות ועבודת הכרעה הנובעות מעצם תפקידו. נניח שה־שיטה הקואליציונית הישראלית ומב־נהו הייחוד של המערך לחטיבותיו עם מפ"ם, מקשה ביותר על השלי־טה בבירורים הסופים, הכפופים ל־פרים במפלגות שונות ואפילו ה־תיאום ביניהם כרוך בקשיים רצי־ניים. אולם אי אפשר להבין כיצד מתגבר ראש הממשלה באפלוליות משרדו לבדו, ללא חבר צוותים אי־כי שצריך להקל עליו בתכנון האס־טרטגיה שלו, בעיקר כלפי חוץ.

חוסר נסיונו של מר רבין בעניי־ני פנים והעדר בסיס במפלגתי־אישי ב־מצרך מעתיבים לו אמנם ביסנה והיות בעניינים הפוליטיים־פני־מיים. אולם מר רבין מתגדר ב־ידיעותיו ובנסיונו בתחומי החוץ וה־בטחון, ובשניהם אין לו שום כלי מתוחכם משלו להכנת ביקור קיסינ־ג'ר, למשל, או לגיבוש אסטרטגיה בעלת הכראה בנושא הפלשתיני. מ־כאן שיטות עבודתו, המזכירות ב־יותר את אבק בבדודה של הגב' מ־איר, גורמות מבחינה מהותית, כעצם טבען, להתסקפותו בלחצי הפנים ו־להפדפה גורמי הפנים על ההיענות השקולה המאורגנת לצרכים החיצו־ניים.

אולם לא רק פיגור טכני, שיטות מיושנות, או פחד מהכנסת שיפורים לפני זמנם יש כאן. קיימת גם, ככל הנראה, דוקטרינה בענייני חוץ ובט־חון. שכן בנושא הפלשתיני צמוד מר רבין — לא רק בפיו אלא גם בליבו — לדוקטרינה קיבוצית ונוק־שה הכובלת את ידיו מלכתחילה. גי־שתו לסכסוך הישראלי—ערבי, הופה נהיא מוכתבת על ידי האמונה ב־מהלך אחד ויחיד: הידברות עם מצ־רים, מתוך תקוה לבודדה מיתר חל־קי העולם הערבי.

הן מעצבים לבציקרון הן מסעבי־צבים, הרובצים עליו בכבדות יתרה, לא היה ראש הממשלה סבור כי יכולנו להציע לחוסיין הסדרים ש־יקלו עלינו למצוא שפה משותפת עם הפארטנר היחיד באיזור, אבל חושש מאש"ף כמונו לפחות. כמובן שלוא היינו מציעים הסדר כזה היתה משת־פת עמדתנו בארה"ב היה משת־כה כל־ערבית בהעדר כל סדק או פירצה ב"חזית הסירוב" הישראלית. לחילופין, אין מר רבין מסוגל לה־ציע הידברות גם עם אש"ף בתנאי שערפאת יכיר בנו ובזכותנו לבטחון תחילה. בכך הוא כותרין את יש־ראל לעמדת סירוב, בעוד שאש"ף יוצא "מתוך הנכון להסדר בגדה וב־רצועה "בלבד".

כאשר משתלבים פיגור טכני ו־העדר כלי קבלת החלטות במובן ה־אינסטרומנטאלי עם דוקטרינריות ו־פחד מפני "חצי־פנים", הרי לפנינו מירשם בדוק לקיפאון מדיני. פאס־ביות במדיניות החוץ והוכנה לאויב ולארה"ב — שינצלו אותם. שכן אפילו שיחות קיסינג'ר אינן מוכנות כראוי מראש, ולעתים קרובות מהווה הממשלה כולה "יחידה מטה" ל־התייצבות ביחס לטו"מ עם ארה"ב. קיסינג'ר מנצל יפה את הפערים ש־בין שרים שונים, הידועים לו היטב, ואת עצם היהרון במהגנה בשודרת ובליבות מיקום החוות לעבודת מטה טובה, העומדים לרשות מזכיר המדי־נה האמריקאי.

הרבה יותר מורכבת היא התכונה בשטח הבטחון — ואין המדובר ב־צה"ל, שבו משתפרים הדברים והול־כים, ככל הנראה. נציגי הצבא מו־פיעים לפגישות עם שר הבטחון מוכ־נים היטב, ובפיהם דרישות מדויי־קות שונות, העולות — במונחי מ־כון בלבד — הון עתק. למשל, פרי־טים סטנדרדיים בחיל יבשתי כשר־יים, העובר עתה מכניזציה ותיח־כום רציניים, עולים 20,000 דולר ה־פריט. השר יושב ושומע, ואין ב־ידיו מערכה משלו — מטה מצומצם, שיקל עליו להכריע על סדרי עדיפו־יות בהתאם לאיזו תכנית־אב.

בניגוד לקודמו רוצה מר פרס ל־היכנס לעבי הקורה, אולם דרושים לו קציני מטה משלו, שיהיו גם מ־קובלים על האישים המנהלים את זרועות הייצור, הפיתוח וההרכשה. מר פרס מרבה לדבר בפומבי או ב־פגישות סגורות, והעדר כלי הכנון לחשיבה מדינית־בטחונית גורם לכך שנעדר לא פעם יחס בין תוכן דב־ריו התקיפים הנוצצים ביותר לבין מורה של שאלות יסוד:

✶ אם לא יהיה מצב מלחמה (התשה או קרבות כלאים) מה תהיה בשורתה, מה תשיג, בכמה תעלה, מי ישלם אותה?

✶ הנוכל לעבור לאורך ימים ב־מאמץ הכספי־בטחוני הנוכחי ללא הקפאת פרופיל הסכסוך שלנו עם ה־ערבים?

✶ הנוכל לעבור בגיוסים חוזרים ונשנים, אם יעברו הערבים לטקטי־קה שתחייב גיוסים כאלה?

✶ מהו היחס הנכון בין התייחסות ציבורית למלחמה אפשרית ובין ה־תהליכים המדיניים בפניהם אנו עומ־דים?

אלו הן רק כמה מהשאלות החיי־בות להתברר בצורה המעמיקה וה־מתוחכמת ביותר. אולם נראה כי אנו כאילו מתחקים באפס־כלי־תיקון־ב־ידינו הכלים הדרושים לבחינת תשו־בות לבעיותינו — או להתאמתה ל־כלביות המבוקרים.

דוד וגלית — לקראת שעת האפס

מאת **אליעזר ליבנה**

כמלפני ארבעים שנה, שוב מת־קרב גורלו של עם ישראל לקראת הכרעה. או זממו הנאצים הגרמנים להכרית את גלות אירופה, והצליחו במרבית זממם. עתה מתכננים אנשי־הממסד הפאן־ערבי להשמיד את עם ישראל בארצו, והמלחמה כוח־עינינו. הדברים ברורים ורק עיוור לא יראה וחרש לא ישמע. ואכן, רבים הוכו בסנוורים ואוזניהם כבדו כלשמוע.

כוונת האוייב הערבי לחסל את המדינה היהודית, להשמיד את בניה ולגרש את השרידים, מוכרזת יום יום בפירסומי הליגה הערבית וב־הודעות שליטי ערב, החל מסאדאת המצרי וגמור בפייצל הסעודי. הדבר נוסח ואושר באמנת אש"ף, ארגון שליחי פשע, שנועד בידי הליגה ה־ערבית והוסמך עתה על ידה לכלות את ישראל. ההכנות חשובות מה־הכרזות. המדינות העיקריות של ה־ליגה הערבית מגייסות "יותר מ־מיליון חיילים ומשקיעות בליארדים דולרים, כדי להכשיר ולחמש צבא תוקפני כבד־זיון. לשם מה כל ה־מאמץ הזה? מטרה רק מטרה אחת: השמדתה של ישראל.

המתכונת הפוליטית להשמדתה של ישראל ברורה, וכן התיכנון האיסטרטגי. אש"ף יוסמך מטעם או"ם לייצג את "העם הפלשתיני". ועצרת או"ם תאשר את הכבית ה־חלוקה מנובמבר 1947, המוכרת ב־ידי "הפלשתינים" את הגליל, רמלה לוד יפו ומחציתו של הנגב. המדי־נה היהודית תגובל, לפי זה, לשלו־שה שטחים קטועים המחוברים בי־ניהם בנקודות גיאומטריות. עם זאת, יופיע אש"ף כבעל תביעה ל־"פלשתינה" כולה.

כל שטח ישראלי, שממשלת יש־ראל תיאות לסגת ממנו, באיוולתה, ימסר על ידי כוחות־נכסים זה או זה לאש"ף, בלי שיצטרך לשאת ו־לתת עם ישראל. אש"ף שהוא יציר הליגה הערבית יקפיד על שלושת עקרונותיו: לא שלום עם ישראל, לא הכרה בה, ולא מו"מ איתה. הבלים ארצישראליים שיכור־שמו מישראל יוצפו במאות אלפים "פליטים" ערבים מזויינים. וכלל שיהיו בלתי־מיושבים יגבר להצם "לחזור לבתיהם" באזורי השפלה.

בשעה שהנסיגות הישראליות ה־מוסכמות ייפסקו, או כאשר מעמדה האסטרטגי המוסרי של ישראל ית־ערער דיו על ידיהן, תבוא המכה הערבית הסופית. מטרתה להשמיד את המדינה־השרידה על אוכלוסיי־תה היהודית. ייעשה הכל, שלא ל־השאיר לעם היהודי נקודת־אחיזה להחזיק את קיומו בארצו. זו התכנית הגלויה.

✶

אש"ף, ארגון שלוחי פשע, הוא הוד־מתקן כלל־ערבי. אך אין לש־כוח אף לרגע, כי האוייב העיקרי הוא קהיר: היא הבריח של הליגה הערבית, מרכזה נמצא בבירת מצ־רים, ומזכירה מדינאי מצרי. מצרים הגיעה לחשיבותה הבין־לאומית — לרבות הגאות צבאות חומריות — כיוון שנראית כמייצגת את העולם הערבי. בפה שקהיר תחדל להיות בירה כלל־ערבית יתרופף מעמדה. הדבר אמור גם במישור הכלכלי: דולרולר־האמצעים שהיא שואבת או סוחטת ממדינות הנפט הערביות, ר־בקצתם מוסמים ל"כיבוי שרפות" כלכליות־חברתיות פנימיות.

הדבק המלכד את הממשלות ה־ערביות, המסוכסכות ביניהן, הוא התשוקה להשמדת ישראל. מצרים נהנית כמו־ת כלל ערבי — מדינ־ובאי, בוסרי ובסקי — כיוון ש־היא "מדינת העימות" הראשונה נגד ישראל. סאדאת העיד, ש"כלכלת מצרים נמצאה בנקודת־אפס ערב מלחמת אוקטובר, ורק לאחר שההלו הקרבות קיבלה חצי מיליארד דולר ממדינות ערביות שונות. בלעדי ה־מלחמה, לא היתה מקבלה אותם" ("ניו יורק טיימס" 9 בספטמבר 74).

בעת שממשלת מצרים תזניח את ה־תוקפנות "הפלשתינית" היא תאבד את התמיכה הערבית, וזו תופנה לבירות ערביות אחרות. אין לצפות מסאדאת, שיסכים לאי־מלחמה נגד ישראל, כאשר יסוד־מוסד למדינ־יותו הוא הבוכן להחבתם על איר־גוני־הרצח ה"פלשתינים", עד להשגה מטרתם כפי שהוגדרה באמנתם — השמדת ישראל. ייצוגתם הפאן־ערבית ומטרתם אוזרו מחדש ב־ועידת ראבאט — ביוזמתה של קהיר.

איוולת היא לראות במימשלו של סאדאת "מתינות": כם במקום מר־קיד־ההשמדה במיטב היכגוני וחי־שובו הרציונלי.

✶

מול הסכנה האיומה והאקטואלית זקוקה ישראל לשלושה דברים:

✶ הנהגה מהימנה המכירה את המצב לאשורו.

✶ דרך־חיים המכשירה את ה־אומה לעמוד במיבחנה, ועילית ה־נותנת דוגמה לכך.

✶ נכונות לנקוט באמצעי־הצ־לה בכפה התכליתית ובדרך קולעת ומקורית.

כל שלושת התנאים עדיין חס־רים. נעדרת הנהגה לאומית כהי־מנה. המדובר אינו באישים אלה ואלה, אלא בדימוי רוחני, בדרך של הבנה ושל התנהגות. העיקר אינו בהרכבו האישי של המימשל, אלא באופיו של המימשל.

כל שאירע מאז המלחמה: הפסקת התקפת הנגד הישראלית ב־22 באוק' 1973 בטרם השיגה את מטרתה, הנסיגות החד־צדדיות שהזיקו את רווחו של האוייב ואת עמידתו, הכ־רזות ממשלתנו על נכונותה לנסי־גות נוספות תוך הנחה שהללו ירבו את רצון השלום אצל שליטי ערב — כל זה מעיד שאי־ההבנה של המהותה בין הערבים מהקרבת ל־מצבים פטאליים.

✶

ההנהגה לא למדה דבר ממחדלה, גם במישור הכלכלי־חברתי־מוסרי. ורוחה של האומה גבר אומר בנפשו ליהנות מהשתמטותה של הצמרה מהסקת המסקנות המוסרות, והמ־שיך בהתפרקות.

מצבה של האומה אוסר עליה את דרך־החיים החברתית, ההספגנית ה־מתירנית, בה היא נוהגת. דרך זו הביאה למשבר פנימי כביד בבצרב, אך אינה מסכנת את התקיימותו ה־פיסית. אם אירופה המערבית תת־מוטט עקב סירובה להקרבה, להיי־חלץ חוכרים ולצעל בהחוני נוסף, ותיאות להשתחררות סוביטית, אין חשש שהאומות הגרמנית, הצרפתית והאיטלקית יאבדו בשואה. לא כן ישראל. ללא דרך־חיים חלוצית, ה־מחייבת רמת־מחיה כמידה ההפר־קה העצמית, המפזרת את הסיפוק כייצור ומצידה על גרויי הבידור הבריכה — לא תקיים ישר־אל עצמאותה ובטחונה והיעדרה אח.

הדברים הייבים היו להיו רים תמיד — ויש שהתריעו במוקדם — הם הפכו גל דחופים, כמשיים ומסוכנים תוך שנת 1974. אותה יחזה הכ־כחרי, השנתי. שאין לו בהכנסות "חד־צדדיות", כב ורבע דולר, היא כולה פר מחייתנו העולה על שיעור מיליארד־ורבע אלה הם הפר הני תלויים בגורמי־חוץ, ל רה, הם המסכנים ב־1975 היפקודה של הכלכלה הי

לוא דאגה הממשלה, ל הכיפורים הצל"ד, להוריד המחיה הממוצעת לזו של רמה לאר־גרופה, הלוואי ו ולוא התאמצה להעבק עובדים מאבטלה סמויה ע עיסוקים פרודוקטיבים, הו הפוליטי והמסקי, ועל הכ המוסרי־חברתי — חזק לא

אך הממשלה לא עשו רמת־המחיה ההומרית של בשנת 1974, התפילות באותה. והדבר איננו מיקו פרי מגמה שקולה, ביותר הכריפה מוסכבת ומובלעת, תירה מקום לשיקול־דעת ואחראי. שלוש סיבות יסו הכרעתם זו של המחזיקים־

✶ הרצון לשמור בכל שררתם הפוליטית, ולא לו ידי מה שנראה להם כ ריות.

✶ הנטיה "לגייס" כסו־ פקציתיים בבחוץ, ובלבד בדו מאבצים פרודוקטיבי נים.

✶ אי־יכולתה של "הצ תת דוגמה עצמית, שבהם סיכור להביא להמורה הי ציבור.

✶

במשך השנה הרת־התוצ הועמקו כל גורמי ההתשה תה בחברה הישראלית: ס אלי, ללא תביעת פרחוק כלמכה; העלאות־שכר ג כמוסות ברבדים הבינוניים "האשראי המכוון" ו"הכיפ שר" ושאר צורות ביד כסף לטובת שכבות עליונות ו מקורבים. ועל כולם הנסיו נות המבציתיה והכתפירה ו הציבור בידי הביורוקרטיה והעיסקיה, בכסות הכבוסר על הכבוז הכלל ללא הצי שיעור — וללא ביקורת. הנ בעיקבות הדוגמה מלמעלה נות ההסתכנות, ההפרכה ההפסמי: "אכה וכהה, כי

כדי לעגן את אבירות ה רבדים הכלכליים הופקדו כפסה פיננסיות ובעקיף שסגולתם העיקרית — נג בירדה. בתמורה לגאבביות הללו (וקיבלו, הופ שלי סית ועיסקית, שהתגלגלה: צעד להפקירות והזיחיות. בתחרה לישראל והאבדן כב יונים דולרים מעיסוקיו ש צור (ושותפיו) הם תוצא התכייגג של שררה פוליטי ההוללות והפקרות כלכלית. אם אין עכור למאמץ קשה

(סוף בעמוד 20, טור

לזרוק אתגר לאש"ף

מאת **ירמיהו יובל**

באילו תנאים יכולה ישראל להכנס למו"מ עם ערפאת

עם קבלת אש"ף כמשקיף לאו"ם ברוב מסיבי, ולאחר ועידת רבאט, עמד ערפאת וחבריו בצד צעק קדי־מה. מאחר ומאבקם לא היה אף פעם צבאי ממש, הטירור משמש בידיהם רק כמכשיר לביטוס פוליטי. יש כאן הצלחה ניכרת מבחינתם. אם יקימו עכשיו ממשלה זמנית ש־תזכה "להכרה" בין־לאומית גדולה, ייעשו לגורם המשפיע במישרין על המצב במזרח התיכון, המסוגל ל־שבש את סיכויי ההסדר. היכן כל זה משאיר את ישראל?

בעוד שחלק ממבוכת הממשלה נובע מחוסר הכנה, הרי לקהל הרחב יש סיבות שרשיות יותר לחשור היו. הכל יודעים, כי אש"ף פועל במסגרת תכנית, המפרשת את זכויות הפלשתינאים כבלתי מתיישבות עם קיומה של ישראל. לפי "האמנה הפלשתינית", מיסמך היסוד של אש"ף עד היום, צריכה ישראל ל־התחסל כמדינה יהודית ריבונית. יאסר ערפאת חזר על סיסמה זו בתום דיוני רבאט, כאשר קרא להקים בכל חלקי פלשתינה מדינה "דמוקראטית חילונית" — שפירושה במילון של אש"ף: מדינה שבטלה זהותה היהודית, והיא חלק אורגני של העולם הערבי.

מצד שני, ישראל עלולה לשחק לפי התסריט של יריביה, אם תאמץ לעצמה קו נוקשה בדומה לפלשתי־נאים הקיצוניים. ייתכן, כי הגיעה השעה (אם לא עברה כבר) להעביר את הכדור לצד שכנגד ולהצמיד עליו את הנטל של חוסר־ריאליזם. איש בעולם לא יוכל לצפות, כי ישראל תוותר על זכותה לקיום; והוא זה סירוק, מנקודה מבטה של העולם, להביא לישראל להידחק ל־מצב של "מצדה".

לטוב המזל, פרספקטיבה זו רחו־קה ביותר. עם כל קשיינו, עדיין אנחנו חברה בעלת חיות, המסוגלת להגן על עצמה גם בלי מעשי יאוש. אך מצד שני, יהא זה מזיק ואירו־ני למצוא את עצמנו באותו מצמה עם יריבינו הקנאים, כשאנו מסרבן מים להשוות האמונה, כי ישראל ו־פלשתינה ערבית, אינן יכולות בשום מקרה לחיות יחד, ואחת מהן צרי־כה להתבטל אם על האחרת להת־קיים.

האינטרס של ישראל היה תמיד לשמור את אחיזתה של התאווה ה־זאת בדעת הקהל ובמדיניות המע־רבית. בשאיפה להשיג לגיטימיות מוכרת באיזור, היא טענה תמיד, בצדק, כי קיומה אינו סותר את זה של הערבים, ואינו מחייב התפ־שטות על חשבונם. אך מי הם ה־"ערבים"? כל עוד שיתפו ממשלות ערב פעולה עם ישראל (ועם המע־צמות הגדולות) בטשטוש הזהות הפוליטית של הפלשתינאים, היו ה"ערבים" שבהם עסקנו רק מדינות ערב הקיימות. היום, כצפוי, ברור לכל, כי יש גם פלשתינאים. הם לא רק הגיעו לתודעה פוליטית בדר־רה, אלא גם זכו בהכרה בין־לאומית נרחבת — ולצערנו דווקא בדמות של אש"ף. ייתכן כי לכך תרמנו גם אנו, אך מכל מקום העובדה לפני־נו.

ברם, האם על ישראל לבוא בדב־רים עם טרוריסטים? או עם אלה השוללים את זכותה להתקיים? ה־תשובה לשאלה הראשונה היא כן, ולשאלה השניה, לא. הטרור הפלש־תינאי השם לחיבתנו מעשי זוועה אכזריים; עלינו לפגוש אותו במקו־רותיו, באמצעים בטחוניים ובצבאיים יעילים. אך העובדה שאש"ף נכתם בטרור אינה יכולה, באופן ריאליס־טי, לשלול את מעמדו כשותף לבטא עמדה כתונה יותר בבעיה הפלשתי־נית, לא רק בגדה המערבית אלא גם מחוצה לה. היום, ישראלים רבים שהכחישו זאת בעבר אינם יכולים ל־המנע־מהתחשבות של־המציאות כזה־מצות. אבל גם עכשיו, החלב השפוך עוד לא נחשוב כלום.

הכרה על תנאי

ממשלת ישראל יכולה לצאת ב־הכרזה, כי תהיה נכונה לדון עם אש"ף על כל נושא לגיטימי, כולל הקמת מדינה פלשתינאית ביהודה, שומרון ובעזה, אבל בשני תנאים. על אש"ף יהיה להמנע מכל פעולות טרור בזמן המשא ומתן, ובעיקר, עליו להכריז על נכונתו לסיים את המשא ומתן בהכרה דה־פקטו ב־ישראל. אם אין זה מציאותי לדרוש הכרה בישראל לפני משא ומתן, ניתן לדחות את ההכרה בפועל לשלב מתקדם של השיחות, או אף לסיומן. ואולם, הכרה על־תנאי של אש"ף בישראל, בכפוף לתוצאות המשא ו־מתן, צריכה להיות מוכרזת כבר עכשיו, כתנאי לנכונות ישראל ל־הכיר.

אותו תנאי אפשר גם לנסח בדרי־שה מאש"ף להכיר עקרונית בעקרון החלוקה (בלי להת־חייב לקו גבול זה או זה). זה יהיה ודאי קושי גדול ליאסר ערפאת, מבחינה אידיאולוגית ופוליטית; אבל דווקא משום כך על ישראל לעמוד בתוקף על דרישה זו. אילו היו אלה הצהרות סתמיות שאש"ף יכול ל־הצהיר בנקל, לא היה להן ערך גם מבחינתנו. כמובן, אפילו כך אין בהן די; אבל הן הבסיס ההכרחי לכל הסדרים נוספים, צבאיים, פוליטיים וכלכליים.

ההסדרים כאלה יעמדו אח"כ לדיון במו"מ מפורט. אינטרס חיוני של ישראל יהיה להבטיח, כי לשום צבא זר לא תהיה רשות אחיזה במדינה פלשתינאית. נושא זה מחייב ערבויות בין־לאומיות מפורשות, שגם הרוסים יצטרכו לחתום עליהן; ומכאן שיש להניח לרוסים אחריות רבה יותר בתהליך המו"מ, משהיה קיסינג'ר מוכן לתת עכשיו. ואולם, ההגבלה על צבא זר תחול גם על מדינות ערב האחרות. לפלשתינאים יהיה צבא, אבל אך ורק שלהם.

הסדרים אחרים יצטרכו לכלול קשרים כלכליים, זכות מעבר (ואף זכות ישיבה) לישראלים בשטחי הג־דה המערבית ותיקוני גבול קטנים. לביצוע התכנית יהיה צורך לקבוע תכנית רב־שלבית, המשתרעת על פני זמן ניכר, ומאפשרת להגביל כל שלב נוסף לאחר בדיקת השל־בים הקודמים. וכל שלב כאלה יצ־טרך לכלול בתוכו גם ביטוי מעשי לדו־קיום, כמו קשירת יחסי מסחר ותנועת אורחים חפשית. אך אלה הם, כמובן, נושאים לבירור ולצי־בוד מפורט, שלא זה המקום (וגם מוקדם מדי) לעסוק בהם.

ההכרה הישראלית המוצעת עתה איננה נסיגה משטחים. ייתכן כי היא תיענה בשלילה, ואז נישאר במקו־מנו. אולם מצבנו ישתפר גם אז. חלק גדול מדעת הקהל בעולם התמוד והצמוד לצידנו. גם ממשלות רבות יתחילו לראות בפלשתינאים את ה־גורם הקיצוני, המסכן את שלום ה־עולם. לחוסיין לא נזיק הרבה, כי הוא כנראה כבר ויתר ממילא. מצד שני נעזור לסאדאת למצוא מוצא בכיוון של משא ומתן נפרד (עתה הלה תנוחה מצדנו לגבי הפלשתי־נאים). וגם אם דבר לא יעזור, אם הפלשתינאים יעמדו בסירובם, ישא־ראת לא יוכל לבוא לבריה בלצדיהם, ותהיה מלחמה — גם אז חשוב שהעם ידע, כי אכן אין ברירה, ואנו נלח־מים על עצם קיומנו. גם זה שיקול, מוטב לנסות הגדלה כל דרך ל־שלום.

הדילמה של אנשי הגדה

מאת **יהודה ליטני**

מצב רוחם של רוב תושבי הגדה המערבית וירושלים המזרחית נע ב־ימים האחרונים משמחה והתרוממות רוח לשמע החלטות ועידת רבאט לחשש ולדאגה מהצעדים אותם נק־ט המלך חוסיין בנושא הגדה ה־מערבית ואשר פירושם דחיקת ה־תושבים אל הקיר. גירושם של אר־בעה פעילים ב"חזית הלאומית ה־פלשתינאית" ללבנון הזהיר את ה־תושבים שווי־נפש שכן ציפו, כי יש־ראל תבקש להוכיח חוקיד נוכח השמחה שבאתה בגדה לאחר ועידת רבאט. כמה עיריות ביהודה ושומרון שלחו, מעשה סיגרה, מחאות לשל־טונות ישראל בעניין ההגליה ללבנון; שני עתונים במזרח ירושלים, עתונו של אחד המגורשים, עלי אל־חטיב "אל שעב" והעתון "אל פג'ר" לא הופיעו למשך יום אחד ונדמה ש־העניין ירד מסדר היום.

עתה הופנו כל העינים בדאגה לרבת־עמון. המלך הכריז בראיון ל־"ניו־יורק טיימס", כי הוא מתכוון לשנות את מבנה הממשל בארצו, להוציא מבתי הנבחרים, הפרלמנט והסנאט, את כל הנציגים מהגדה ה־מערבית. לתושבי ירדן בגדה ובירו־שלים ברור, כי פניו של חוסיין לקרב נוסף, אולי הקרב האחרון, עם אש"ף תוך שבירת המסגרת הפורמאלית של החלטות ועידת רבאט. המלך, אומ־רים תומכיו בגדה, אינו מתכוון כלל וכלל לוותר על הגדה המערבית, הוא ישאיר את הגשרים פתוחים, אך כל צעדיו ומעשיו יכוונו להוכיח, בראש ובראשונה לאנשי הגדה ה־מערבית וכן למדינות ערב ולאש"ף, כי ועידת רבאט יכולה להחליט, ו־אפילו לכפות עליו להסכים להחל־טותיה, אולם בחיי היום־יום, יקשה על הפלשתינאים תושבי הגדה ו־ירושלים המזרחית להתקיים כגוף עצמאי, ללא סיועה ורצונה הטוב של ממלכת ירדן.

הגדה המערבית מתנהלת למעשה מאז מלחמת ששת הימים בשלטון כפול: המימשל הצבאי הישראלי הוא השליט הראשי הרשמי ועל פיו ישק כל דבר, אלא שבתחומי חיים רבים ביהודה ושומרון נוהגים לפי חוקים, הוראות והדרכה ירדניים. רוב העוב־דים המקומיים במימשל הצבאי מקב־לים משכורת הן מישראל והן מירו־דן. תוכנית ההוראה בבתי הספר היא ירדנית ובחינות הבגרות של תלמידי הסמינריונים ביהודה ושומרון נבדקות ברבת עמון ותשלומים הורה לגדה. ירדן מייבאת את רוב התוצרת ה־חקלאית של הגדה המערבית והיא גם הצרכן הראשי של תעשייה ה־מסחר ביהודה ושומרון. הממלכה ההאשמית מזרימה כספים רבים לגדה ולירושלים המזרחית: כל הלוואה של המימשל הצבאי הישראלי לעי־ריה ולמועצות כפריות מלווה, בדרך כלל, בהלוואה בסדר גודל דומה, או גדול יותר, מרבת עמון. הממשלה הירדנית משלמת מיליוני לירות ב־שנה עבור פנסיה לפקידים לשעבר וכן "מתן בסתר" שנקרא רשמית "כספי החזקת מעמד נוכח האויב" לתומכיה ואוהדיה, שלא לדבר על המשכורות הישירות הניתנות לחברי פרלמנט, סנאט וכל מי שאי־פעם החזיק במשרה רשמית בכירה במימ־של הירדני (וכאלה יש רבים).

יש נקודות תורפה רבות בגדה ה־מערבית הנמצאות בפיקוחה הישיר של הממלכה הירדנית: כל תושבי הגדה מחזיקים בדרכון ירדני, אם יבקשו לחדשו, הם עלולים להיתקל בקשיים. המשאיות המובילות תוצרת חקלאית מיהודה ושומרון לרבת עמון, נושאות, בנוסף למספר הישראלי, גם מספר רכב ירדני. אילו רצו, יכולים הירדנים לחדש את רשיונות הרכב רק אם בעל הרכב יצהיר על נאמנו־תו לממלכה ההאשמית. דבר דומה אמור לגבי רשיונות סחר ויבוא ל־ירדן ופירושו של דבר עבור סוחרים רבים המשך העסקים או חיסולם. לרוב התושבים בגדה המערבית קרו־בים במזרח הירדן. השלטון ההאשמי יוכל לעכב, אם ירצה בכך, ביקורים של אלמנטים לא רצויים מהגדה המערבית בממלכתו ובכך יגרום קר־ע נוסף.

לאחר ועידת רבאט, נפלה רוחם של אוהדי ירדן בגדה וירושלים. הם נוכחו לדעת, שהם נמצאים במיעוט מבוטל, מוקפים בהמונים חוגגים ו־כרזים להצלחתו של אש"ף. ההרג־שה ששררה ברחוב היתה, כי הפעם נדחק חוסיין לקרן זווית שאין לו מוצא ממנה.

בימים האחרונים, נראה היה כי אוהדי חוסיין מתאוששים. המלך, ל־דעתם, עוקף את מכשול ועידת רבאט בדרכים מתוחכמות ובמקום להיות בעצמו בקרן זווית הוא דוחק אל הקיר את תושבי הגדה ומאלץ אותם להבין, כי עדיין לא חוסל ויש בידו דרכים לנסות ולהיחלץ מן ה־מבוך שאליו נקלע.

נראה כי המלך חוסיין החליט לבחור בדרך ביניים — לא לנתק את הגשרים ולנתק את קשריו עם הגדה באופן דרסטי, דבר שיקשה על דרכו בעולם הערבי אלא לשים מעין "מחיצות זכוכית" בלתי נראות אך מורגשות היטב בין ירדן לבין הגדה המערבית וירושלים המזרחית.

חברי הפרלמנט והסנאט תושבי הגדה לא יכהנו יותר בבתי הנבחרים; ה־כספים שהוזרמו בעבר מקרן השפע הירדנית יצומצמו בעתיד לזרם דק ודליל; תושבי הגדה וירושלים יתק־לו בקשיים אדמיניסטרטיביים רבים במשאם ובמתנם עם שלטונות ירדן; אנשי יהודה ושומרון שיבקשו לעבוד בגדה המזרחית יאלצו לבחור בין הצהרת נאמנות לממלכה ההאשמית לבין חוסר עבודה.

גם 800 אלף הפלשתינאים אזרחי ירדן בגדה המזרחית עומדים עתה במצב קשה. אותם פלשתינאים, רו־בם ככולם מבוססים ומעורים היטב במדינה בעסקים ומסחר ובשרות ה־ממשלתי והצבאי, חייבים עתה ל־הצהיר נאמנות לממלכה ההאשמית או לוותר על אזרחותם. אין להניח, כי מבין 800 אלף התושבים הפלש־תינאים הקשורים בטבורם לממלכת ירדן ימצאו גם כמה מאות שלא יצהירו על נאמנותם לממלכה. בכך יזכה המלך חוסיין בנצחון תעמולתי חשוב.

יום אחד לאחר ועידת רבאט, נת־קל משכיל ממזרח ירושלים ביחס בוטה במשרד ממשלתי ברבת עמון. המשכיל, הידוע ביחסו האוהד למש־טר ההאשמי נדהם. "אתה רוצה רש־יון?" אמר לו הפקיד, "בקש את הרשיון מהממשלה הפלשתינאית, לא מהממשלה הירדנית. נראה אם הם יוכלו לתת לך רשיון".

יחסו של הפקיד הירדני משקף את מדיניותה החדשה של ממשלת ירדן לתושבי הגדה וירושלים המז־רחית בעתיד: הבה תראו אם תוכלו להסתדר בלעדינו. נראה עתה, כי המאבק בין ממלכת ירדן ואש"ף על השליטה ביהודה ושומרון לא הסתיים עדיין. זהו רק פרק נוסף במערכה המתמשכת.

אש"ף: הצלחה הסברתית בארצות־הברית

מאת דן מרגלית
שליח „הארץ" בארה"ב

ואשינגטון

יהדי ארה"ב, ובאמצעותם יש־ ־ל, מרכזים בידם כוח פוליטי מיו־ ־ד במינו. שום כמשל אינו יכול ־תצלם מתמש השדרות החסומות ־ב ניו־יורק — האזור שנסגר על יותר מ־100,000 יהודים בצהרי ־תיל, 18 שעות לפני פתיחות ה־ ־פיוה בבחירות הארציות לסנאט ־ית הנבחרים, כדי להפגין נגד ־נה אש"ף לעצרת או"ם. זהו יר־ מהישג רגיל, בעיקר אם מבי־ בחשבון שכל תשומת הלב ב־ ־נה הפוליטיות בשתי המפלגות, ־ה נהוגה לבחירות.

־ה שאירע למחרת הבחירות, הוא ־הי תוצאה של אותה הפגנה־ בניו־יורק. השתלשלות הדב־ היתה מעניינת: זה עתה הובס ־יא ג'ראלד פורד, לראשונה ב־ נכנס לבית הלבן. פניהו לחוס הרפובליקאים, הושבה ריקם. 45 ־רים נוספים טיפסו אל „ה־ ה". הבוחר האמריקאי היטל חש־ ־ה עם מפלגת ווטרגייט, והפר־ ־ב הסבירו כי פתחו סיכוייו של ־ לקראת הבחירות לנשיאות ב־

־זכר גדלה הלות המושל ה־ ־בליקאי בסנאט ובקונגרס, וכא־ ..גבעה" דמוקרטית זו תומכת ־אל ובגלה כלפיה ידידות — לבית הלבן שום סיבה להכעיס היהודים. אדרבא, למחרת ה־ ־ית בא דובר בית הלבן רון לפגישתו עם העתונאים מצויד ־ובה מוסכמה לשאלתם הקבועה ־עשרה ימים: מה בקשר לדב־ ־נשיא — פליטת־הפה — כי ־ל חייבת לדון „עם ירדן או אש"ף"? הפעם היתה להדובר ־ה ברורה: אין ארה"ב חוזרת במדיניותה, שפתרון הבעיה ה־ ־צינית חייב להיות במסגרת יר־

־רע הכזל הוא נלחץ להשיב גם פה. וכפי שלא הכחיש לפני ־ רשמית את פליטת הפה של ־, כך אמר גם הפעם כי הוא ־ כאחורי אותם דברים. נתקבל ־ים כי שוב השאיר הבית הלבן ־יה פתוחה לאש"ף.

־הירות שקיבל מרדכי שלו

־יר מרדכי שלו, שידע איזו ־ הקים למהרה בישראל בדיוק ־ע הנרי קיסינג'ר לארץ, נזעק ־ הבהירות. גם האמריקאים ־ את המצב. תוך רבע שעה ־כן את דובר הסגרירות אבי־ להודיע במפורש כי ארה"ב ־מבקשת או לוחצת על ישראל ־ כו"מ עם אש"ף. גם אירוע ־התנהל ביום ד' בערב במשך ־ים, נותן ביטוי לכוחה של יש־ להפעיל השפעה בארה"ב.

־ם אסור שהאירועים אלה יטעו ־ירושלים להאמין כי בשאלת

אש"ף מובטחת לישראל תמיכת אר־ ה"ב. כי לפי התרשמותי אין ה־ אמריקאים „קונים" את הגישה ה־ ישראלית. מי שמתבשם ממאות מא־ מרי מערכת אוהדים, יכול למצוא בין השורות הסתייגות: צריך לפ־ תור את בעיית הפלשתינאים. גדול הידידים, הנרי ג'קסון, אשר מפגיני ניו־יורק קידמוהו בתרועות, הש־ מיע צלילים שנקלטו על ידי אוזנים רגישות: אש"ף הוא ארגון רוצ־ חים, אך הפלשתינאים זכאים שקולם יישמע בקביעת עתידם.

לא ירחק היום והמושגים המבחי־ נים בין הפלשתינאים לאש"ף יישט־ פו באמריקה. כי שתומך בישראל יכיר בזכותם להשתתף בשלום אם רק יצהירו על הכרתם בזכות היהו־ דים לחיות בישראל. שבועון „טיים" פירסם השבוע „שירי מול־ דת" משל אש"ף, ששום נעמי שמר ישראלית לא היתה זוכה להם ב־ 1974. „ניו־יורק טיימס" ו„וואשינג־ טון פוסט" מפתיעים לרגש האחריות של ערפאת כתמורה להזמנתו ל־ או"ם.

הפלשתינאים חודרים למרכזים יהודיים

הפלשתינאים חודרים למרכזים יהודיים כאן. בהפגנה נגד המחבלים בוואשינגטון חילקו כרוזים להשתתף בדיון יהודי בהשתתפות איש אש"ף. מופיעה כאן סאנה כנען, שאינה מייצגת איש ומדברת בסגנון אש"ף. היא רוצה בגבולות 1947, ואחרי הופעותיה בבתי־הכנסת כאן שואלים יהודים טובים ותורמים למגבית: מדוע אינכם מנהלים מו"מ עם ה־ מחבלים?

אהוד אולמרט מהליכוד שמע כאן מיהודי שהתגורר בארץ, כי הוא מופתע לשמוע שאין פני המחבלים להסדר בדרכי שלום. מי יכול ל־ שכנעו כי אחד פואז טורקי, הטוען שנולד בחיפה וגורש — גורם טעות לקוראי „ניו־יורק טיימס" כאשר הוא מדבר על שלום צודק?

האינטנסיביות שהופגנה בנושא זה אף בשבוע של בחירות, והפעי־ לות ההסברתית של הערבים באמ־ ריקה, הן סכנה ממשית. אל אחד ממוסדות המחקר הגיעה ידיעה כי 17 עתונים עומדים למכירה למתווך לבנוני המסתיר בקופתו כסף סעו־ די. שבועון רב־תפוצה התחיל ל־ כסבוהים רבים באמריקה הוא עתה המכרה של אילי הנפט והתעמולה הערבית. כנגד תקציב הסברה יש־ ראלי של פחות מן המינימום הנד־ רש מקצים עתה הערבים 25 מיליון דולר רק כדי לחדור לאמצעי ה־ תקשורת של ארה"ב. היכולה יש־ ראל, בתנאים אלה, להתמודד בתע־ מולה הפלשתינית?

יש שתי דרכים סבירות לעשות זאת. האחת היא להרחיב את הפג־ נת הזועמת היהודית לכל רחבי אר־ ה"ב. ארגון־מחדש של היהודים יכול להשיב על בעיות רבות. אם מינוי אהוד אבריאל לקונסול בשי־ קאגו אינו כעסקה יוצא דופן אלא ההחלה בתהליך, הרי זה סימן כי משרד החוץ עלה על הדרך הנכונה בהבנת חשיבות הקשר ליהודים לא רק בניו־יורק.

צד סכנה נוסף הוא הכחות ש־ מחוץ לממסד. זה כמה שנים הס־ תגרה ישראל בקוקטייליים והתרחקה מארוכי־השיער אשר זיהו בטעות את הפלשתינאים עם האנטי־ממסד. האנטי־ממסד אינו אבוד לישראל. השבוע פירסם „ויליג' ווייס" כתבה של דני־ אל בריגן שנעשה דמות לאומית, בגלל קשר להתנכל לקיסינג'ר על רקע מלחמת ויאטנאם. בריגן שוחח עם ערפאת ותוהאמה, ותוקף או־ תם קשה על תאוות הרצח שלהם.

אולם הבעיה אינה רק אל מי לפנות כאן, ובאילו אמצעים. הרו־ שם שלי הוא כי האמריקאים אינם רואים יותר את המלך חוסיין כאל־ טרנטיבה לערפאת. את התשובה השמיע בבדיונות ג'קסון: אש"ף אי־ נו הפלשתינאים. אולם גם לא חו־ סיין.

בקשתו של מנהל

סיפורו של מפעל הטכסטיל רוטקס בבני־ברק: אם יהיה מיתון לא יהיה מנוס מפיטורים ✶ בשל המשבר המוחשי הפועלים אינם תובעים הטבה בתנאים ונוטים ליעול עצמי

מאת יאיר קוטלר

יום ב', ה־4 בנובמבר. השעה: 12.30. הפסקת צהרים במפעל רוט־ קס בבני־ברק. ההנהלה יושבת כ־ נוס עובדים. הדובר: יאיר רוטלוי, מבעלי המפעל הוותיק טריקו רוט־ לוי בע"מ, החוגג השנה 50 שנים לקיומו — יובל של הצלחה והיש־ גים, משברים ומיתונים. יאיר רוט־ לוי מבקש להשיח את ליבו בפני עובדיו. הוא מספר להם על משבר הפוקד את ענף הטכסטיל בעולם, שהגיע גם לישראל. המחירים הא־ בידו. יש מחסור בכסף אצל הקו־ נים. המכירות יורדות. גם עובדי רוטקס כבר חשים במשבר הכלכלי המתקרב. מעבירים את העובדים/ות ממכונה למכונה. הייצור פחת בכ־ 30%. היצוא נבלם. כדי למנוע פי־ טורים, נטל המפעל הזמנות יצוא במחירי הפסד.

המנהל מבקש מעובדיו להתאמץ יותר, להגביר את הפריון, להקפיד על האיכות. בכל יום מאתרת בי־

למעלה: אולם ייצור ב„רוטקס"
למטה: (מימין) יצחק סובל, יאיר רוטלוי

קורת האיכות 800 יחידות פגומות. אם ירדו ל־400 כבר יהיה הסכון נאה. יש להקפיד על משמעת עבו־ דה. לבוא בזמן ולצאת במועד ש־ נקבע. למנוע התרוצצויות, ריצה ל־ חדרי השירות, היעדרויות — מכת המדינה. אם כך ינהגו העובדים, יש תקוה שתהיה עבודה לכולם ורוטקס יוכל להמשיך להתקיים עוד 50 שנה.

דבריו הגלויים של יאיר רוטלוי נפלו על אוזנים קשובות. לא נש־ מעו קריאות־ביניים. העובדים חזרו למלאכתם בשקט. יושבת ראש ה־ ועד אומרת: אני מצדיקה את ה־ מנהל... יש ירידה בטכסטיל, אבל...

פועלי רוטקס, כרבים אחרים ב־ תעשיה הישראלית, עדיין חיים בגן עדן של שוטים. מוסר העבודה אי־ נו מן הגבוהים. לא כדאי להתאמץ בשוק רווי עבודה. אמנם משבר כלכלי באופק, אך בינתיים אין פי־ טורים. אפשר עוד להשתעשע ב־ עבודה. להעדר כמה ימים בחודש. לזלזל בייצור, להפיק איכות פגו־ מה. רק 10% מן העובדים אפשר לסווג כ„רציניים, מסורים, לעומת 50% באירופה או 80% בארה"ב. בעלי מוראל העבודה הגבוה ברוט־ קס (10%) מצליחים לצבור 50% עד 70% פרמיה על השכר. רמת ה־ מוסריות של רוב העובדים — כ־ 50% — נמצאת ברמה בינונית. מר־ בים להעדר, יוצאים הרבה לשירו־ תים, מאחרים לבוא לעבודה, משת־ מטים, חולים מדומים. הם מפיקים תוצרת פחות טובה, מקבלים רק כ־20% פרמיה. 40% הנותרים מפ־ גינים עצלות בכל הזדמנות. העבו־ דה אינה מהווה בשבילם מקור מח־ יה בלעדי. הם נעדרים שלושה עד ארבעה ימים במוצע בכל חודש. המפעל משתדל להיפטר מכוח אדם בחשל זה בחצי השנה הראשונה ל־ עבודתם הניסיונית, אך לא תמיד מצליחים בגלל המחסור בידיים עוב־ דות שעדיין פוקד את שוק העבודה. כך חוטאים למפעל. לאט לאט מצ־ טבר כוח אדם המשמש דוגמה רעה, מערער את המוראל.

עלה מוסר העבודה

בשבועות האחרונים, עקב המוד־ עות הציבורית הגוברת למצבה ה־ כלכלי הקשה של ישראל והידלדול המסוכן ביתרות מטבע־חוץ, מסתמן שינוי חיובי במוסר העבודה. העוב־ דים חשים כי התגורה מהחדקת. ה־ משבר הצפוי מוחשי גם ברוטקס. לפני כחצי שנה יצר ומכר רוטקס ביום אלף תריסרים גופיות, תחתו־ נים וחולצות קלות. חלק ניכר הופ־ נה ליצוא. היום פחת הייצור ל־700 עד 800 תריסרים ביום, אולי אף פחות. מייצרים יותר למלאי, ש־ נתרוקן בשנה האחרונה על ידי קנ־ יות בהלה בגלל מלחמת יום הכיפו־ רים. ההזמנות ליצוא ירדו כמעט ל־ אפס. קודם נערכו ההזמנות חצי שנה מראש. 30% עד 35% מכל ה־ ייצור הופנה ליצוא.

ב־1974 הועלה השכר ברוטקס ב־ 50% התייקרה הכותנה ב־100%. בגלון חוטי סרק התייקרו מ־2.40 דולר הק"ג ל־4.80. מחיר חוטי אק־ רילן האמיר מ־14 ל"י הק"ג ל־24. השבוע קיבל רוטקס הזמנות יצוא לארה"ב, קנדה המזרח הרחוק ב־ מחירי קוסט — השומה ישירה ללא חישוב ההוצאות הכלליות ובלי רווח. היצוא החדש, שנועד לאפשר למפ־ על להמשיך בייצור עד פברואר 1975 במתכונת 90 אחוז, מחושב על פי המחירים שנתקבלו לפני כשנה וחצי. הקונים הם ידידי המפעל ש־ נחלצו לעזרתו. רק אם תגדיל ה־ ממשלה את הפרמיה לדולר־יצוא, עשוי המפעל לקבל תמורה של ממש על יצואו החדש.

יאיר רוטלוי, יליד תל־אביב בן 40, מנהל את רוטקס בשותפות שוה עם יצחק סובל, בן 45. המפעל נו־ סד ב־1924 בתל־אביב הישנה על ידי הסבא, משה אהרון רוטלוי, ש־ עלה אותה שנה מפולין.

ב־1969 הועתק המפעל לבני־ ברק אחרי שנרכש 50% משטח ה־ מיבנים של משי זקס. מ־550 מ"ר בשכונת פלורנטין התפרשו על 2400 מ"ר בקומה אחת. מספר העובדים גדל מ־60 ל־180, מהם 130 נשים. הבעלים, המעידים על עצמם שהם עמורים בניהול מפעלם, מקפידים על רמת איכות גבוהה ותקנים ביי־ צור. הנורמות של שכונת פלורנטין כבר לא התאימו לבני־ברק, לציוד החדש המתוחכם. רק לפני שלוש שנים, אחרי מאבק עם העובדים, שונו הנורמות, הותאמו למציאות ה־ חדשה. הפועלים נאלצו להסכים ל־ יעול את עצמם ב־20%. כך גם שכרו על רמת הכנסתם. היום אפשר לסיים את הנורמה בשש שעות עבודה (קו־ דם: ארבע שעות). השעות הנותרות מוקדשות לצבירת פרמיה. הכל עוב־ דים במסגרת שכר עידוד. מנהיגים עכשיו שכר עידוד גם לבעלי תפ־ קידים ניהוליים. רוטקס ידוע כמפ־ על השומר בקפידה על טבלת השכר הרשמית.

כמה משתכרים

פועלת חרוצה ברוטקס, נשואה ואם לשניים, בעלת ותק של שש או שבע שנים, יכולה להשתכר 1800 עד 2000 ל"י ברוטו לחודש (מש־ כורת שניה במשפחתה) כאשר ה־ ממוצע החודשי שלה נע בסביבות כ־1500 ל"י ברוטו. פועלת צעירה בשנת עבודתה הראשונה מקבלת 28.50 ל"י ברוטו ליום ועוד כ־20% פרמיה — כ־850 ל"י ברוטו לחודש. פועל באגף הסריגה משתכר עם פרמיה, שעות נוספות (כשעתיים ב־ יום) ומשמרות לילה, 3000 עד 3500 ל"י ברוטו בחודש. המתמרמרים, ה־ קובלים על הכנסה בלתי מספקת, אשמים בעצמם בשכרם הנמוך־יח־ סית על שום עצלותם, היעדרויות רבות, מוראל עבודה נמוך.

רוטקס נמנה עם המפעלים המבו־ ססים בישראל. ב־50 שנות קיומו לא פרצה בו שביתה. רק השנה הופסקה לראשונה העבודה לשעתיים באחד הימים בגלל אי־הבנה בעניין ההסכם הקיבוצי. למפעל רזרבות כספיות, הון עצמי ניכר. תלותו ב־ הלוואות מינימלית. ב־1973 היה ה־ מחזור 10—11 מיליון ל"י, בזה 280 אלף דולר יצוא. ב־1974 יסתכם ה־ מחזור ב־12 מיליון ל"י, לעומת 14 מיליון ל"י התכנון המוקדם. היצוא יגיע ל־350 אלף דולר. בשנה ש־ עברה הסתכם הרווח לפני מס במיל־ יון וחצי ל"י. הבעלים אינם מחל־ קים רווחים לעצמם.

אם יתפתח מיתון לא יוצא מנוס מפיטורים גם ברוטקס. יאיר רוטלוי חושש מאד מהתפתחות כזאת. בינ־ תיים הוציא המפעל לחופשה את 20 התופרות של המיתפרה בכפר עיל־ בון שבגליל. העבודה בה עשויה להתחדש עקב ההזמנות ליצוא. ה־ פועלים, החוששים לפיטורים, נוטים היום יותר מבעבר ליעול עצמי, ל־ יתר מאמץ. אין מדברים על העל־ אות שכר. יו"ר הועד רבקה דוד מרבה לדבר על הטבות בתנאים ה־ סוציאליים, בעיקר הארכת החופשה השנתית והתבראה המשולמת, אך גם היא — המוכרת כתקיפה — מדברת בלשון הכנעה תוך התחשבות במפ־ על, שהייצור בו פחת והיצוא נת־ קל בקשיים.

יאיר רוטלוי סבור — לא מצאתי לכך סימוכין בשיחה עם יו"ר הועד — כי העובדים יאותו לוותר על תוספת היוקר בינואר אם יחריף ה־ מצב הכלכלי, אך בתנאי מוקדם ש־ תקום הנהגה כלכלית לישראל אשר תסביר לציבור השכירים את המצב לאמיתו ללא כחל וסרק או סיוח. רוטלוי עצמו כך נוהג בשיחותיו עם עובדיו, בישיבות התאחדות בע־ לי התעשיה. יאיר רוטלוי הוא חבר נשיאות התעשיינים, יו"ר דוד ההכ־ שך, חבר הנהלת אגף הטכסטיל. בשעותיו הפנויות, שאינן רבות, הוא פעיל בתנועת שינוי. הוא „יונה מאד מאד" גם אחרי ועידת ראבאט. ב־1967 היה חבר בפורום ישראלי־ פלשתיני יחד עם עמוס קינן, גבריאל אשל, בועז עברון, נתן ילין־מור, ועוד. הוא יוצא בכל הזדמנות נגד שיטות ספיר בכלכלה, מטיף לצנע ולצניעות. במפעלו אין מיזוג אוויר. גם במשרדו נעדר מזגן. מפעלו מנו־ הל (כדבריו) בלי מערכת כפולה של ספרים, בלי פתקים, בלי אש"ל מדומה, וגם בלי תשלום הוצאות על נסיעות לחוגרי מכוניות.

נקלטו עולים חדשים

רוטקס כמקומות עבודה אחרים בישראל, עושה לקליטת העליה. ויק־ טור נסים סואיא, מזוקן המרבה ל־ חייך, עלה עם משפחתו הגדולה ב־ 1972, הוא סיפור הצלחה. בן 47 נשוי ואב ל־8. ברוטקס נתקבל ל־ עבודה כבורר. בבואנוס איירס היה סוכן נוסע שהציע את מרכולתו, בעיקר בענף הטכסטיל, לכפריים מ־ סביב לבירה הארגנטינית. מצבו ה־ כלכלי לא היה מן המשופרים. עליי־ תו לישראל נבעה מרצונו העז לחנך את ילדיו בארץ הקודש. ההצלחה האירה לו פנים. לישראל בא עם 400 דולר בלבד.

המשפחה, בהיותה דתית, נשלחה מלוד לכפר־חב"ד. מיד אחרי בואו החל ויקטור לעבד ולהשתכר ל־ מחייתו. אחרי שנתיים וחצי להיותו בישראל הספיק לחתן את שתי בנו־ תיו הגדולות — האחת לעולה חדש מהולנד והשניה ליוצא מצרים שעלה לפני עשר שנים. עוד שלוש בנות לומדות ב„אור חיים" בבני־ברק. בן אחד לומד בישיבת „שערי תורה" בירושלים ועוד אחד בחינוך העצמאי בבני־ברק. אחד הבנים כבר משרת בצה"ל. הבית התרוקן בחלקו וה־ אשה יצאה לעבודה במפעל כיתן דימונה ברמת־השרון. אמנם היא מתלבטת אופנה, אך מועסקת בינ־ תיים כתופרת. כמשפחת עולים גדו־ לה קיבלו דירה 104 מ"ר ברמת ה־ טייסים (ארבעה חדרים) ב־57 אלף ל"י. שילמו 10,000 ל"י במזומנים. את היתרה מחזירים באמצעות מש־ כנתא ל־25 שנה לפי 280 ל"י ב־ חודש. ראש המשפחה, שמנהלי רוט־ קס גומרים עליו את ההלל, משתכר כ־2000 ל"י נטו בממוצע בחודש. אשתו מביאה הביתה עוד כאלף ל"י נטו. בהיותם עולים חדשים הם עדיין פטורים מתשלום מס הכנסה. לויק־ טור נסים סואיא, שהוריו היגרו ל־ ארגנטינה מסוריה לפני 70 שנה, מכונית מוריס 1100 משומשת.

בשנתיים להיותו בישראל נטל על עצמו ויקטור נסים סואיא חובות רבים — כ־30 אלף ל"י — כדי לחתן את שתי בנותיו. הוא מצליח לגלגל את חובותיו ומאושר על היותו ב־ ישראל. בשבילו „הענין הרוחני" זה העיקר. בישראל הוא מצא את מבוקשו. במשפחתו אם ושמונה אחים ולרעייתו אם ושבעה אחים — כולם נשארו בארגנטינה. טוב שם ליהו־ דים. אין אנטישמיות גלויה.

(מאמר ראשון בסדרה)

מאזן חדש בגבעת הקפיטול

מאת ג'יימס ראסטון
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

עתה, לאחר שהבחירות נסתיימו, עשויים הנשיא פורד והקונגרס ה־94 החדש למצוא שהות כדי להרהר באחריותם המשותפת והיוצאת מן הכלל.

מקרה של ההיסטוריה הוא שקונ־ גרס נבחר זה ונשיא בלתי־נבחר זה ימלאו את תפקידיהם בעת יום ה־ 200 שנה להצהרת העצמאות של ארה"ב. ומה שחשוב עוד יותר, הם כנראה יקבעו אם יהיה מלחמה או הסדר כללי במזרח התיכון, האם נהיה או לא נהיה עדים לאיזו השתלטות על התחרויותהו הכלכלי, הפיננסי וה־ צבאי של העולם בן זמננו.

ברור שמאזן הכוח החדש בין ה־ מפלגות על גבעת הקפיטול ישפיע במשך השנתיים הקרובות על החקי־ קה לגבי מיסים, תכניות של ביטוח מחלה, מקומות עבודה ממשלתיים ל־5.5 מיליונים המובטלים, הוצאות צבאיות, פיקוח על השכר והמחי־ רים, ביטוח מחלה, הרבה בעיות פנים קריטיות.

אך מסתבר כי המגמה הגוברת לעבר מלחמה ערבית־ישראלית חמי־ שית, התחרות הצבאית הגוברת, ה־ אינפלציה המשתוללת בעולם התע־ שייתי ותת־תזונה, מאסיבית, רעב ואף מוות בארצות העניות, יאפיל בצל אף את בעיות הפנים החשובות ביותר עד לבחירות הכלליות הבאות בארה"ב ב־1976.

אין אלה שאלות שאפשר לדחות אותן או לזלזל בהן למשך שנתיים נוספות, או להשאירן לדריוה ולכשר־ רהן של הדיפלומטיה של הנרי קי־ סינג'ר. דרושות החלטות־יסוד קשות מצד הממשלה האמריקאית כדי למנוע שפיכות דמים נוספת במזרח התיכון ואת אמברגו־הנפט ש־ היה מלווה אותה. צעדים אלה, ו־ עוד הרבה צעדים ממלכתיים בלתי־ פופולריים אחרים, יכולים להיעשות רק תוך שיתוף פעולה מצד הנשיא והקונגרס.

מניעת מלחמה במזה"ת

למשל, מניעת מלחמה נוספת ב־ מזרח התיכון היא כנראה השאלה הרצינית ביותר. בהיעדר הסדר כללי בחלק זה של העולם, יחמירו כנראה, במקום שישתפרו, השאלות הכל־ כליות, הפיננסיות, הפוליטיות וה־ צבאיות בשאר העולם, ואין זה מת־ קבל על הדעת שיהיה שלום בר־ קיימא אלא אם כן מוכנה ארה"ב להבהיר לבריה"מ ולמדינות ערב — לא על ידי הבטחות מילוליות אלא על ידי ערביות שבחוזה — שהיא תגן על העצמאות הפוליטית ועל ה־ גבולות הטריטוריאליים כ־1967 של מדינת ישראל.

ארה"ב לא רצתה, במיוחד לא אח־ רי וייטנאם, לקבל על עצמה הת־ חייבות כזו שבחוזה, וישראל לא היתה מוכנה בעבר לעיין בכך. אד־ לם מדינות ערב, שקיבלו במהרן ציוד צבאי חדש אחרי מלחמת השנה ש־ עברה, כלי נשק מתוחכמים חדשים מבריה"מ, ומשאבים פיננסיים גד־ ולים ותנופים עקב העלאה פי אר־ בעה של מחירי הנפט שלהן, כנראה נטה אומר לתמוך באש"ף ולכפות ולפתור את הבעיה על ידי מלחמה, אם יהיה צורך בכך.

בעת הבחירות לקונגרס התווכחו על בעיה עולמית זו ברחובות ועל המתרסים הפוליטיים של אמריקה, במסגרת המאבק על קולותיהם של ידידי ישראל. אולם עתה נסתיימו הבחירות, הנשיא והקונגרס החדש יצטרכו לחשוב על הבעיה מחדש בבחינת השלום העולמי.

דבר אירוני הוא שיו"ר ועדת החוץ של הסנאט, וויליאם פולברייט ממדינת ארקנסו — כנראה המבקר החריף ביותר של ישראל בקונגרס האמריקאי — הוא כמעט הפוליטיקאי היחיד בעל־השפעה בוואשינגטון ה־ טוען כזה שנים: א) על ישראל ל־ סגת אל „בערך" גבולותיה מ־1967 ולהבהיר ביואם ב„עיר העתיקה של ירושלים"; אולם ב) יהיה זה בל־ תי־הוגן לדרוש זאת ממנה ללא „ערובה־שבחוזה אמריקאית ישירה לעצמאות ולטריטוריה של ישראל".

הבחירות פתחו אפשרויות חדשות

הקונגרס ה־94 והנשיא פורד, ב־ ניגוד לקודמיהם, כנראה יצטרכו ל־ עיין בשאלות קשות כגון אלה שהו־ זנחו כהן במשך שנים, והם יצטרכו לעיין בהן בדחיפות, כפי הנראה עם הנרי קיסינג'ר בוואשינגטון במקום שיסובב בעולם.

מעטות השאלות החשובות, הן ב־ מדיניות הפנים הן במדיניות החוץ, שהנשיא או הרוב הדמוקרטי בקונ־ גרס יכולים להסדירן לבדם. לא רק בעיית המזרח התיכון, אלא גם ה־ בעיות הבין־לאומיות של מסחר, כס־ פים ופיקוח על החימוש, בדיוק כמו בעיות הפנים של מיסים, קיצוב דלק, בריאות, ופיקוח על השכר והמחי־ רים, תלויות ביחסי שיתוף ובאמון בין הבית הלבן לקונגרס.

אותו ניהוח כשותף ואותו אמון לא היו קיימים בוואשינגטון במשך שנים, וזה חלק מן הבעיה. אף ה־ נשיא פורד, עם כל ידידיו על גבעת הקפיטול, לא הספיק בשלושת החוד־ שים הראשונים לשלטונו לכונן יחס יעיל ביניהם. אולם הבחירות פתחו אפשרויות חדשות. אף כי ההנהגה נשארת כפי שהיתה, יש דמויות חד־ שות על הגבעה, הנשיא פורד מכ־ ניס, באטיות רבה, יועצים חדשים לרשות המבצעת.

למשך זכרמה עדיין תוסח דעתו, וכן דעתו של מיסטר הנרי קי־ סינג'ר, על ידי נסיעות נוספות ל־ חו"ל, ליפן ולבריה"מ, ובסוף השנה — במקרה של קיסינג'ר — לסין. אך ביסודו של דבר אלה הם אירועים אישיים וחכמים, מקבלים במשמ־ עותם, כי ההחלטות המדיניות הבסי־ סיות לא נתקבלו.

הנשיא פורד לא ניצל כמיטב יכולתו את נסיונו הממושך בקונגרס. יותר מניקסון או קנדי או אף ג'־ ונסון, נתנה הוא מתיבת הבית ה־ קונגרס, ויש לו סיבה להביא את שתי הרשויות לשכון יחד עד ליום השנה ה־200 של ארה"ב ב־1976.

האריתמטיקה של המפלגות בקונ־ גרס אחרי הבחירות אינה העיקר. ה־ נשיא יכול לזכות בשיתוף הפעולה של הרשות המחוקקת, אם יתרכז ב־ שאלות הרחבות ויבהיר אותן לארץ ולעולם.

זו ההזדמנות שלך לגור מחוץ לעיר
בהרצליה פיתוח
באיזור אקסקלוסיבי
וילות
3 מפלסים
תכנון מעולה • רמת בניה גבוהה
פרטים והרשמה
צל אלונים
תל־אביב, שד' דוד המלך 30, טל. 265286
[8-13 ;16-18] בערב: טל. 984165

BH
BLACKWOOD HODGE
בלקווד הודג' (ישראל) בע"מ
פתח־תקוה ת.ד. 297, טלפונים 905761/2
• הודעה חשובה •
ללקוחותינו שבצפון הארץ
לנוחיות לקוחותינו שבצפון הארץ הגענו להסכם עם
מוסך לתיקוני ציוד מכני של סו"ב מתכת חיפה
בו הסמכנו את המוסך הנ"ל לבצע תיקונים בכל סוגי ציוד מכני. המסופק ע"י חברתנו
הסמכה זו חלה גם על תיקונים בתוקף אחריותנו על ציוד חדש.
מוסך סו"ב מתכת חיפה נמצא במפרץ חיפה, כביש כפר־אתא טלפונים 721315/8—04

וילונות מפלסטיק
לחדרי אמבטיה, מטבח
תוצרת חוץ
מכסים שטיחים
גפנה, תל־אביב, פינסקר 29
פ. טרומפלדור טל. 288770

למכירה בנוה אביבים
פנטהאוז
6 חדרי שינה, 4 חדרי אמבטיה, 2 מטבחים
לפנות טלפון 237981 בימים א—ה
בשעות 08.00—16.00

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי „שורקות"
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לס־ עיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי ה־ ועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה ה־ מקומית לתכנון ולבניה שורקות, הופקד שינוי תכנית מפורטת ה־ נקרא „שינוי תכנית מפורטת מס. בר/389/2". עיקרי הוראות התכ־ נית: קביעת הוראות בניה חד־ שות בכפר־הנגיד, גושים 3503, 3504, 3773, 3774.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכ־ נית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתונות להגיש הת־ נגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

א. הרון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון, ולבניה, מחוז המרכז

ט' חשון תשל"ה—25.10.74

חברה רצינית
מעונינת לקנות
מפעל קונפקציה
באזור פיתוח
הצעות להפנות לת.ד. 29726 תל־אביב
עבור מס' 3243

למכירה תחנת בנזין
בכביש חיפה—ת"א הישן
למכירה 50% מבעלות בתחנת בנזין בכביש חיפה — ת"א הישן ע"י זכרון־יעקב
הצעות בכתב נא להפנות לת.ד. 9714 חיפה
או לחברה „דלק" ת.ד. 629 חיפה.

קורסים מזורזים
בוקר צהרים ערב
• הנהלת חשבונות
• פקידות ומזכירות
• ניקוב I.B.M.
• כתיבה במכונה
־אביב, אלנבי 140
־אביב, דיזנגוף 82
־לים, מרדכי בן הלל 10
־גן, ז'בוטינסקי 54

שוב במלאי!!
מחסנים טרומיים
מארצות הברית

— מפלדה מגולבנת וצבועה בצבע שרוף בתנור.
— ניתנים להרכבה עצמית תוך מספר שעות.
— גדלים שונים מ־5 מ"ר ועד 18 מ"ר.*
— אפשרות להתקנת חלונות.
— לשימוש כמחסן, חדר־תחביבים או בית מלאכה ביתי.
* גדלים מסויימים בכמות מוגבלת.
INTRADCO אינטרדקו
חברת המסחר לתעשיות בע"מ
חיפה — ת. ד. 6219, דרך הים 14, טלפון 86231/2
תל־אביב — ת. ד. 33120, רח' דפנה 16, טל. 265492
להשיג במשרדינו וכן בחנויות רהיטים של שק"ם.
שרותי עידוד מכירות בע"מ

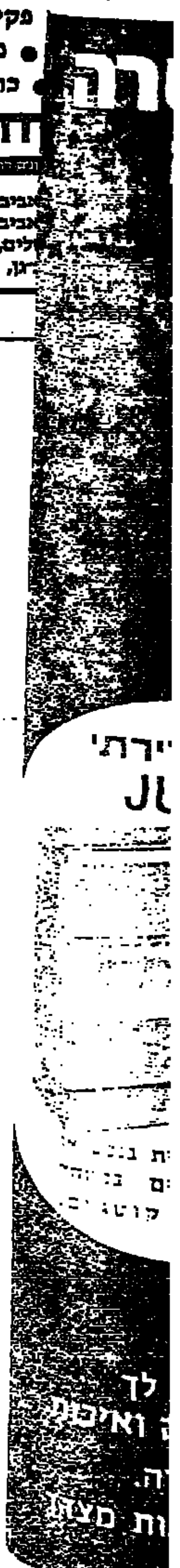

هكذا من الأصل

صكنا من الاجل

הנעלם הגדול של היורדים

מאת **עמוס בן-ורד**

צה"ל בשעת לכתי־אדם. כצמסת המילואים הרובצת על הפרט בארץ הולכת וגוברת. שליחים והשתלמנים של מחלקת העליה בסוכנות היהו־דית מנסים לשכנע את יהודי העולם שישראל זקוקה להם, וזאת אף כי קליטה ראשונית בלבד של כל מש־פחת עולים עולה עתה לבסוף כרבע מיליון לירות. אולם לא ברור במספר היורדים העשויים לשוב בנסיבות אלה או אחרות, ואי־בהירות קיימת גם לגבי מספר היורדים מהארץ.

בלוס־אנג'לס חיים, על פי הערכו־ת, בין 10,000 ל־20,000 ישראלים דרך קבע. בדרום־אפריקה המספר הוא בין 3,000 ל־8,000, בניו־יורק בין 40,000 ל־100,000. כל המספרים האלה הם פרי שמועות, ללא ביסוס. ראשית, אין יודעים מה זה ,יורד' (לפי מחקר שערכו ד"ר דב ומיקי אליצור בארצות הברית, תושבים 85 אחוז מבין הישראלים היושבים שם דרך קבע, כי ביום מן הימים ישובו לארץ). שנית, יש כ־15 רשויות יש־ראליות, שבידיהן נתונים מסוימים לגבי ישראלים החיים בחו"ל, אך כשולם לא נתקבץ המידע.

אמר לי עובד מדינה בכיר כאחד בתשובה לשאלותי על אי־עריכת סקרים כלליים. מה זה משנה אם ירדו מן הארץ 8,000 מהנדסים בשנה או 8,000 סבלים? האם הילד של הסבל פחות חשוב מן הילד של ה־מהנדס?

אך אם נדע שירדו 8,000 אקדמ־אים, ולא 8,000 אנשים העוסקים בעבודה פיסית, אפשר יהיה לבדוק מה ניתן לעשות כדי לבלום את ירי־דתם של אקדמאים. אם ירדו 8,0000 סבלים, אולי צריך יהיה לתת שכר גבוה יותר לסבל.

הוצאות על תושב ועל עולה

בשיחה שקיימתי עם חבר ועדת הכספים של הכנסת, ניסיתי לברר בכמה עולים למדינה כלל השירו־תים הניתנים לילד הארץ עד ש־הוא מגיע לגיל צבא: מענק הלידה, גן־חובה, לימוד חינם בבית הספר העממי, לימוד מסובסד בבית הספר התיכון, שירותי בריאות בתחנה ל־אם ולילד, בבתי החולים של משרד הבריאות או בתי חולים של הרש־יות, חלקו בשירותים הכלליים של המדינה כגון בטחון, תאורה ברחו־בות, תחבורה ציבורית מסובסדת ו־כו'. וזהו ודאי הוצאה ניכרת. איש שיהי לא ידע את התשובה.

השאלה עלתה כאשר שוב צומ־צמו ההקלות לעולים (רשיון נהיגה בארץ העליה כתנאי לקבלת מכונית בלי מסים וכיו"ב). שאלתי מדוע דוחים עולים־בכוח אף כי אלה באים לישראל ,מוכנים' מבחינה יכולתם לתרום לקיום המדינה. העולה הצ־עיר משתלב במשק תוך חודשים. אין הוא כהורה נטל על המדינה במשך 18 שנה, בטרם יתגייס ל־צה"ל ויתחיל לשאת את חלקו ב־מערכת החברתית והכלכלית.

אך כדאי יותר להביא לישראל את מי שעזב אותה, מאשר את מי שמעולם לא היה בה. ישראלי החי ב־חו"ל אינו זקוק לאולפן־שפה, ללי־מוד תנאי הארץ. בדרך כלל דרוש סכום קטן בהרבה כדי לקלוט אותו מבחינה משקית, לרבים מכירים את הארץ היטב, בניהם ודאי כשירים לשרת בצה"ל, הם עצמם בכוחות המילואים.

מאז הקמת המדינה ירדו מהארץ כעשרה אחוז מהאוכלוסיה היהודית כיום

רבים מן היושבים בחו"ל הם בע־לי השכלה גבוהה. יש ארגון של אקדמאים ישראלים בארצות הברית, הטוען שהוא בקשרים עם 20,000 מסיימי אוניברסיטה. אפילו נניח שיש 300,000 ישראלים החיים קבע בחו"ל — זהו שעור ניכר מאוד.

לפני שנה החליטה הלשכה ה־מרכזית לסטטיסטיקה, שאינה רוצה עוד להשתמש במושג ,יורד' בשב־לאת שלה, ותחת זאת לשמור כמה ישראלים שוהים בחו"ל יותר מאר־בע שנים, להוציא מכלל זה דיפ־לומאטים, שליחי הסוכנות היהודית, נציגי חברות ישראליות, ואחרים ה־קשורים בעבודתם לגופים ישרא־ליים.

הכיוון של ארבע שנים הוא שרי־רותי, ובכך מודים עורכי השנתון הסטטיסטי עצמם. אך גם כך, ניתן לל־מוד מנתונים על מי שלא חזר תוך ארבע שנים? החל ב־1960 נע ה־מספרים בין נמוך של 6,5000 (1969) לגבוה של 11,400 (1961). הממוצע היה בסביבות 8,500 נפש בשנה. ה־שנה סבורים שהוא עלול להגיע ל־15,000.

אולם במספרים אלה אינם כות־בים מושג על ממדי הירידה. למשל בשנת 1972 חזרו 1,300 אנשים ש־יצאו ב־1967; 300 שיצאו ב־1966; 400 שיצאו ב־1965, 300 שיצאו ב־1964; 200 שיצאו ב־1963, וכן 1,500 שעזבו את הארץ עד סוף 1961. כה־בר שאבנם יצאו ב־1972 כ־9,000 איש לתקופות העולה על ארבע ש־נים (לפי אומדן של הלשכה לסטטיס־טיקה), אולם גם חזרו בה 4,400 ש־נבצאו מחוץ לישראל חמש שנים ומעלה.

ביתר הטורים בלוח תנועת התו־שבים של השנתון הסטטיסטי הנר־נה זהה. אפשר להניח על פיו של־פחות חצי ה,יורדים־בכוח" שיצאו לחו"ל לפרק זמן העולה על ארבע שנים, חוזרים והמספרי הירידה הא־מיתיים קטנים בהרבה מכה שנראה בקריאה של הלחאות.

עד סוף 1973 יצאו לפי השנתון הסטטיסטי לשנת 1974, שראה אור בימים אלה, מישראל 2,116,900 תו־שבים, חזרו אליה 1,853,500 כלומר לא חזרו לארץ 263,400 מאז קום המדינה. זהו שעור של קצת פחות כ־10 אחוזים מכלל האוכלוסיה ה־יהודית של היום (מספר הלא־יהו־דים בין היוצאים הוא בלתי מש־מעותי), נתון יסוד. לכאורה, לה־נחה שבאבה עוזב כ־10,000 לשנה. כמספר דומה שמצוי לפני שבועות אחדים מפי יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, מר פנחס ספיר, אשר קבע שאין בכך כדי להדאיג.

אין ברישומים של משרד הפנים קטיגוריה של תושבים ישראליים ה־חיים בחו"ל ובאים לביקור. כל יש־ראלי הנכנס לארץ הוא בבחינת ,תושב חוזר", אפילו כבר רשום ב־דרכונו שמקום מגוריו הוא ניו יורק. שמו נמחק מרשימת היוצאים. כשהוא חוזר למקום מגוריו הקבוע בחו"ל, מתחילה, לגביו, הספירה מ־חדש.

במחקר של ד"ר דב וגב' מיקי אליצור יש נתונים לגבי מספר הפע־מים שמבקרים בארץ ישראלים ה־שיהיה בדרך קבע בארצות הברית. יוצא ש־87 אחוזים מביניהם ביקרו בארץ לפחות פעם אחת. יותר מ־21 אחוז ביקרו שלוש או ארבע פעמים, ו־15 אחוז ביקרו חמש פעמים או יותר. יוצא שבין 15 ל־36 אחוז מביניהם לא יהיו כלולים בסטטיס־טיקה של מי שנעדר זמן מספיק כדי להחשב ,יורד".

כל הנתונים על ,תנועות הגירה" בפירסומי הממשלה, שעליהם מרבים להסתמך, הם איפוא סטטיסטיקה בל־בד, ואינם מתאימים למציאות.

צירוף של שני מחקרים מביא ל־הנחה, שרבים מבין היורדים הם ילידי הארץ או ותיקים, ומשכילים. מן הסקר של הזוג אליצור על היש־ראלים היושבים בארצות הברית חמש שנים ומעלה למדים, ש־22 אחוז מביניהם עוסקים במקצועות אקדמיים, נוסף ל־12 אחוז מבני הזוג שלהם. חמישה אחוזים הם טכ־נאים, הנדסאים, או אחיות, 17 אחוז מנהלים ובעלי עסק, 13 אחוז פוע־לים, ורק 18 אחוז סטודנטים, עק־רות־בית ופנסיונרים.

רמת ההשכלה של 36 אחוז מבי־ניהם היא אוניברסיטאית מלאה של עוד 21 אחוז על־תיכונית, 28 אחוז תיכונית ורק 14 אחוז הגיעו להש־כלה יסודית בלבד. 39 אחוז ילידי הארץ, 53 אחוז מהם ילידי אירו־פה או אמריקה, ורק 8 אחוזים הם ילידי אסיה ואפריקה. מתברר שגם מבין אלה הגיעו רובם לארץ ב־שנות ה־50 המוקדמות, בתור יל־דים, ויצאו כמבוגרים אחרי שהיו כאן שנים רבות.

הסטטיסטיקה

המספרים של הלשכה מתייחסים לעולם כולו. אך הם קרובים באו־רח כללי, לאלה שבדו"ח של אלי־צור. ילידי ישראל שהיו בחו"ל שנ־תיים או יותר היו בשנת 1969 כ־40 אחוז מכלל היוצאים (39 אחוז ב־ארה"ב לפי דו"ח אליצור) ובשנת 1967 היו כשליש מן היוצאים. החל ב־1964 נע גם השעור של צברים שנשארו יותר מ־4 שנים סביב ל־30 אחוז. ילידי אירופה אמריקה ואו־קיאניה (אוסטרליה, ניו־זילנד) היו קצת יותר מ־50 אחוז בשנת 1964, כ־15 אחוז גרו בארץ בין 10 ל־16 שנה. ו־11.6 אחוז ותיקים עוד יו־תר. ב־1969 היו השעורים המקבילים 42.8 אחוז, 12.7, ו־8.9 אחוזים. כ־לומר השינוי אינו גדול מאד.

ארצות היעד של מי ששהה שנ־תיים ומעלה בחו"ל היו ביותר מ־90 אחוז ארצות אירופה או אמריק־איות. צרפת תפסה את המקום ה־ראשון באירופה (פי שלושה מגר־מניה) וארצות הברית קיבלה כ־שליש מכל היוצאים לארצות יבשת אמריקה.

הנתונים על השכלתם או על מש־לח־ידם של היוצאים לא נאספו. ק־בוצת הגיל הגדולה יותר בכל השנים היא זו שבין 15 ל־26, כש־מיד אחריה ילדים עד גיל 14. במר־חק קצר אחרי קבוצה זו — גילאי 30 עד 44.

מן הנתונים האלה מקבלים ת־מונה של אוכלוסיית־יורדים בעולם, אשר רובה ילידי הארץ או ותיקים יוצאי ארצות המערב, בעלי השכלה העולה בהרבה על הממוצע בארץ, ובעלי מקצועות הדרושים למשק ה־מדינה. בכל זאת לא נעשה עד כה כל נסיון שיטתי למצוא אותם, ואולי על סמך גילויים, להחזיר רבים מהם לארץ.

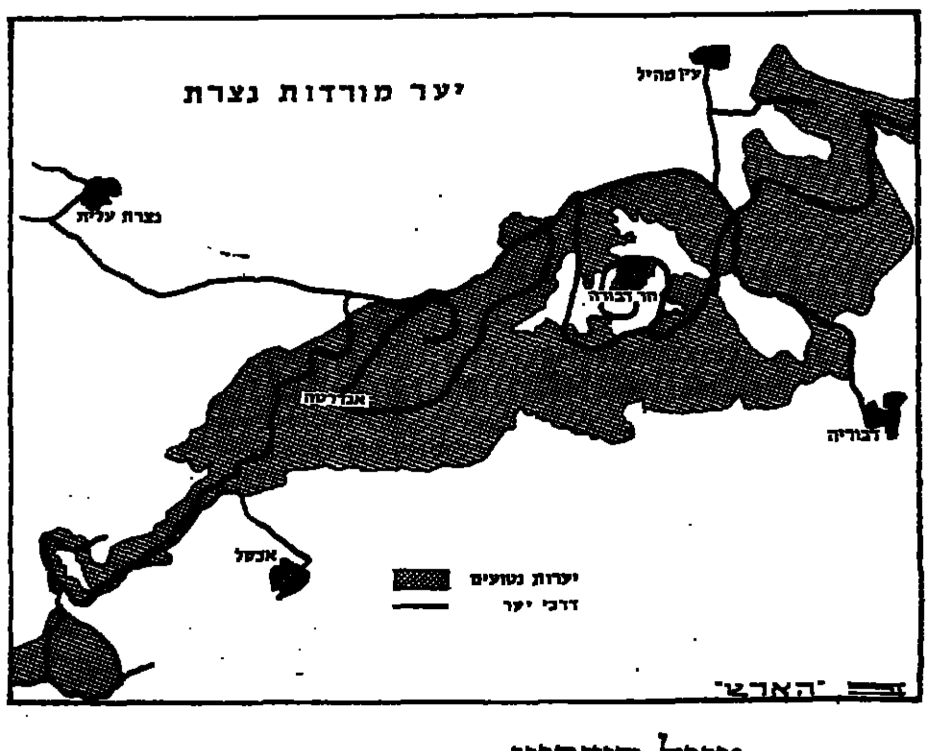

טיול השבוע

למורדות הרי־נצרת

מאת **אלי אלעד**

נצרת העיר היתה מתמיד מוקד משיכה למטיילים. בהיותה העיר ה־מקודשת לנוצרים, מרבים לבקר בה תיירים נוצרים מכל רחבי העולם. אולם בעוד כנסיותיה וסמטאותיה העקלקלות של נצרת מהוות כוח משיכה למטיילים, ממעטים התיירים לבקר בסביבתה הקרובה של העיר. לסביבה זו בשיא הפעם טעמו כ־שיודעיו הם יער צ'רצ'יל והיערות המלכותיים הכוללים מיצפורי־נוף מן היפים בארץ.

הכביש בנצרת — עובריה השקף את נצרת הערבית, עובר סמוך ל־בנייני הממשלה שהוקמו כאן בהיות נצרת עיר המחוז. מול בניין משרד הפנים יש התפצלות ימינה של כביש ושילוט ברור המצביע אל יער צ'רצ'יל והיער המלכותי. הכביש, העשוי אספלט, כמעט מיד פונה שמאלה ומתמשך בצלע ההר ההולך כשלמרגלותיו מעמיק אפיקו של נחל כסילות.

דרך האספלט מבלפת בין עצי היער ומתמשכת עד לאנדרטה (כ־6 ק"מ מהפניה) מרשימה במבניה וגב־ביקומה, העשויה אבן מקומית. ה־אנדרטה בגובה 7 מ' עשויה בצורת מפרש. לפניה רחבת אבן גדולה. ממקום מראה נוף בכיוון עמק יז־רעאל, אל הכפר איכסאל (משערים שכאן היה מקומה של כסולות ה־מקראית, עיר בנחלת שבט יששכר ועל גבול נחלת זבולון). לעפולה וגבעת המורה. יותר ימינה, על גב ההר, נראים בתי השיכון של קרית נצרת, הגובלים בחלקות היער.

שיקום היער הטבעי

מורדות הרי נצרת הדרום־מזר־חיים, מקיפים שלושה גושי יער ה־מהווים למעשה רצף אחד של יער מורדות נצרת. יער זה מתמשך כ־יום עד לתחנת השומר בסג'רה וכולל כ־3.5 מיליוני עצים.

מנהל חבל התיכון באגף הייעור של הקק"ל, מר בת פלד, מספר כי את יער צ'רצ'יל החלה הקק"ל לנ־טוע ב־1957. תוך חמש שנים ניטעו כאן כמחצית המיליון עצים על כ־2,500 דונמים. היער השני הוא ה־יער המלכותי על כ־2,500 דונמים ו־מכיל כשני מיליוני עצים. היער ה־חותק בין השלושה הוא יער המל־כות ההולנדית המקיף כ־800 דונ־מים.

האנדרטה ביער צ'רצ'יל

תוך מספר שנים, אומר מר פלד, ישתרע יער מנצרת עילית עד לצו־מת גולני. מר פלד מסביר כי גושי יער אלה קרויים בשמות בתי מלוכה באשר אלה ביקשו את קירבת העיר נצרת מסיבות דתיות. הכספים ל־נטיעת יערות אלה נתרמו על ידי הקהילות באותן ארצות.

כדאי מאד לשים לב תוך הסיור ביערות אלה לדרך התאוששותם של עצי היער הטבעי, שגדל בעבר ב־מקום. בעצים אלה, שקודם לכן היו מגודמים ונראו כשיחים, מטפלים עתה אנשי הייעור השוקדים על שיקומם. בכל חלקה אשר בה שרדו עצי היער הטבעי, לא נטעו אנשי הקק"ל אלא הותירו מרווח רחב סביב לעץ היער הטבעי, כדי שיוכל להמשיך ולהת־פתח. ואמנם נראים עתה עצים אלה, אחר גיזומם, כמתאוששים.

בין עצי היער הטבעי יש אלונים, אלוה, אלת המסטיק, עוד ושם עץ לבנה, עצי חרוב ואחרים. ה־קק"ל נטעה במקום את עצי האורן המסורתיים לסוגיהם וכן עצי ברוש. נראה שביער מורדות־נצרת השתדלו אנשי היער להקפיד, בצד היער ה־טבעי, על גיוון הנטיעות והתוצאה המתקבלת היא פסיפס של צבעים.

הר דבורה

מן האנדרטה ביער צ'רצ'יל מתמ־שכת הדרך כשהיא מקיפה את ההר. זוהי עתה דרך טובה ורחבה עשויה כורכר ונוחה לנהיגה. לאורכה בגבו שלושה מיצפורי־אבן הבולטים מר־פסת הצפית ומהם נשקף מראה נוף בכיוון לעמק ולהר התבור.

הדרך מגיעה אל פסגתו של ההר, הוא הר דבורה, ובקצה רחבת חניה ועוד אנדרטה. אנדרטה זו עשויה אבן והוקמה כאן לכבוד הזוג ה־מלכותי האנגלי לעשרים וחמש שנה לנשואיהם. מעבר לפיסגה נראה הכפר עין מאהל (יש הסוברים כי כאן יש לחפש את מקומה של מהיר התלמו־דית). למרגלות התבור נראים בתי הכפר דבוריה ומשמאלם הקיבוץ בית־קשת וחוות סג'רה. אל החווה מת־משכת דרך עפר לא טובה, העבירה בינתיים רק לרכב עם הנעה קדמית. אולם ניתן להמשיך מהפיסגה לעברה השני בדרך טובה המקיפה את כל גוש היער ומתחברת חזרה לכביש האספלט עוד לפני האנדרטה ביער צ'רצ'יל.

בראש הגבעה חניון שהעמידה כאן הקק"ל ובו שולחנות, מושבים ושבי־לים סלולים.

מומלץ לשלב בטיול זה סיור ב־נצרת העיר ובקרית נצרת. בכבישה של קרית נצרת רחבים ורבים בתוכה שטחי היער הנטועים. אזכיר במי־יוחד את בית הכנסת המרשים שנב־נה בקרית נצרת, סמוך לכיכר ההס־תדרות. דומה שהוא המרשים בבתי הכנסת בארץ. מבנה בית הכנסת עשוי בצורת נר נשמה, לזכרם של קרבנות השואה.

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

לא אחת התעורר בך הרצון להרחיב את ידיעותיך. להעמיק את השקפותיך וחוויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי אומנות שונים. המרכז למפגש עכשווי עם האומנויות בא לסייע ולתת לך את הכלים למימוש רצונות אלה.
סדרות ההרצאות והשיחות תהיינה אקדמיות מבחינת רמתן. אך תנסינה להשתחרר מנוקשות ומסגרות אקדמיות.
כלים ודרכי גישה שעד כה היו נחלתם הבלעדית של מומחים באוניברסיטאות יוקנו כאן לקהל מתעניין ופתוח. הדגש במרכז יושם על יצירות בנות זמננו. שנוצרו למען אדם בן דורנו.
המרכז מבקש לשקף את התמורות שחלו בעת האחרונה באומנויות השונות ובחקר האומנויות.
השיחות וההרצאות מופנות לקהל בנין: שוחרי אמנות אשר מעונינים בהתעסקות סדירה ועניינית בתחומי האומנות. אולם אינם פונים ללימודים אוניברסיטאיים כי עיקר זמנם מוקדש לעיסוק אחר. תלמידי בתי ספר תיכוניים וסטודנטים המתעניינים גם בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.
הנושאים והמרצים:
מהמופשט למציאות: קוי התפתחות באמנות הפלסטית של שנות ה־60 - בן עמנור.
אופני התבוננות באמנות עכשווית - יאיר גרבוז.
דמויות ומגמות במוסיקה החדישה - א. אבליך.
עקרונות יסוד בלשון המוסיק - רן אוסטרובסקי.
אספקטים עכשוויים של הספרות - מנחם פרי.
גישות מודרניות לעלילה - יעל דנן.
זאנר וביטוי בקולנוע האמריק - נתן איגבר.
מקסם דראמטי ותיאטרון - מיכאל הנדלזלץ.
12 הפגישות שתהיינה בכל ס תתקיימנה פעם בשבוע בשע 18.30 עד 20.00
מועד תחילת הפגישות 1.74

שיחות.
מרכז למפגש עכשווי עם הא

מקום הלימוד והכתובת להרשמה: תיכון חדש, דרך הים 18, טל. 17 13 תל־אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 16.00 עד 20.00.
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 17054 תל־אביב. עבור מס 19.

הכל בכל כלוב
בלוח הכבוד

ב"ה
בית המדרש לרבנים באמריקה
נוה שכטר ת.ד. 196 ירושלים
(מאחורי מוזיאון ישראל, מול נוה־גרנות)
מזמינכם להשתתף בסדרה של 10 שיעו־ למבוגרים
ביום שני בערב, החל מיום ב', כ"ו במרחשון תש (11.11.1974) כלהלן:
7.30 — 8.30 בערב — ערכי היהדות —
פרקים באמונה ובמנהגים על־פי המקורו
מיהו יהודי? הכבת וכמשמעותה. הלכה וא
המרצה: ד"ר טוביה פרידמן
8.30 — 9.30 בערב — מספור העקדה עד כפר יונה
ספורי המקרא הקשורים בימים הנוראים.
המרצה: פרופ' בצלאל פורטן
דמי הרשמה —.10 ל"י לאיש, או —.15 ל"י לקורס אחד או לשניהם.
ההרצאה תיערך ביום ב', כ"ו מרחשון (11.74) בשעה 7.00 בערב במשרד בבית המדרש לרבנים באמ בנוה שכטר.

מי מכיר נסיעה המשלבת.
חסכון ומנוחה מלבבת?
כה פשוט הפתרון -
כבר נמשתם נכון -
כמובן - הנסיעה ברכבת!
(בנ)

עודף שומן
כאבים מטרידים
זיקנה מוקדמת
היפטר מהם בשיטת המרפא הטבעי
במרכז המרפא הטבעי בערד־ים־המ
על ידי: ריפוי בתזונה נכונה. ריפוי דיאטטי
מניפולציה ועסוי כללי ומיוחד
הידרותרפיה. ריפוי במים בתוספת צמחי מרפא
סאונה טבעית, יוגה, הומאופתיה וביוכימיה
טיפול אישי ויעוץ מתאים
ע"י מומחים בעלי שם
עוזרים לכם להמשיך בטיפול גם בבית
כדי לשמור על תוצאותיו.
מרכז המרפא מסונף
לאיגוד המרפאים הטבעים הבינלאומי I.F.P.N.T
בדבר פרטים נוספים נא פנו לפאן אינטרמנד (מקב שד' רוטשילד 42 תל אביב טל. 6־5־03—624594 או למרכז המרפא הטבעי ערד טל. 057—97191.

כיתן דימונה בע"מ
מפעלי טכסטיל
בית־שאן - נצרת בע"מ
לשרות ונוחיות לקוחותינו הרינו מודיעים
כי ביום 10.11.74 בשעה 07.00
יוחלפו מספרי הטלפון
של משרדי ההנהלה בהדר־יוסף
מספר הטלפון החדש
481121
(14 קווים)

המוסד לביטוח לאומי
הודעה למעסיקים
מפקד עובדים שכירים
וחברותם בקופות חולים
עפ"י חוק מס מקביל
מעבידים שעדיין לא הגישו את דו"ח המפקד מתבקשים להגישם מיד
טפסי המפקד
בחודש יוני נשלחו למעסיקים הנחיות לגבי המפקד; איגרת למעסיק יחד עם הטפסים לע כת המפקד.
טפסים נוספים ניתן להשיג בכל אחד מסני המוסד לביטוח לאומי.
חובת המעסיקים להגשת דין וחשבון לצורך המפקד
עפ"י תקנה 3 לתקנות מס מקביל, חלה חובה המעסיקים להגיש למוסד לביטוח לאומי עד דרישתו דין וחשבון על חברות עובדיהם בקופ החולים, והעובדים שאינם חברים בקופות הח לים, כולל נתונים על שכרם.
לתשומת לב
בהתאם לסעיף 13(ב) לחוק מס מקביל: „מי שלא עשה המוטל עליו עפ"י חוק זה או התקנות לפיו, תוך מתן תשלום מס מקביל, דינו — קנס 100 ל"י בעד כל אדם שלג נעברה העבירה".

עיבוד שבבי
חריטה * כרסום * השחזה
בחברה תעשייתית גדולה באזור תל אביב
נפתחת ההרשמה לקורס עיבוד שבבי
מתקבלים גברים מעל גיל 18, בעלי השכלה של 10—8 שנות לימוד.
במשך הקורס משולם למשתתפים דמי כלכלה.
המסיימים את הקורס בהצלחה ישולבו לעבודה מקצועית מעניינת במסגרת המפעל.
● בפרטים נוספים נא לפנות אל: ת.ד. 25018 ת"א.

למכירה
עגורן צריח
פוטיין מודל 427
פרטים טלפונים:
04—669263, 04—642781
בשעות העבודה

מכרז
מוצעת בזה
למכירה חנות
מס' 55 או 43
הנמצאת בבנין בקרן הרחובות שנקר—קוגל—סוקולוב בחולון (מחיר לדירה לשעבר).
הצעות בצירוף פקדון בשעור 5% מהמחיר המוצע, תתקבלנה במשרד החותם מטה.
אין המוכרת מתחייבת לקבל הצעה כלשהי וכל מכירה כפופה לאישור בית המשפט.
בדבר פרטים נוספים, נא לפ־נות אל החותם מטה.
איפהר (השקעות ומסחר) בפרוק מרצון
ד. רוזוביץ, עו"ד
שד' רוטשילד 111, ת"א

יובטחו ילדינו בפני פורענות ההתיקרויות הנוחתות על ראשינו חדשים לבקרים.
קץ לנדבות וחסדים, מענקים וטלאים. קץ לשתדלנות אצל „גבירים".
יוחק לאלתר!!!
חוק משפחות ברוכות ילדים
זהב"ל - זכויות המשפחה ברוכת ילדים
למידע: המשרד הארצי חיפה, הנביאים 10, טל. 04־666363, ת.ד. 9777
ובסניף ירושלים — אבן עזרא 25, טל. 02־60723, ת.ד. 970.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הטבע
מודיעה
לסטודנטים חדשים בפקולטה למדעי הטבע,
שזו להם שנת לימודיהם הראשונה,
מוזמנים לפגישה עם דיקן הפקולטה וראשי המחלקות
הפגישה תתקיים ביום ראשון 10.11.74 בשעה 10.00 בדיוק באולם 10 בנין 2400 בבית היאס (קמפוס ישן).
ההשתתפות בפגישה חובה על כל התלמידים.

משחקי המזל האסורים (א')

עסקים חסרי תקדים

בכיסו של מהמר שנעצר לפני טיסתו לאירופה נמצא סכום גבוה במטבע זר ✱ למרות החוק והפעילות המשטרתית נמשכים ההימורים האסורים

מאת אבי ולנטין

:בר לבוש בהידור המתין לפני כ־ :רפיים לסיום סידורי הטיסה ל־ נקפורט ליד דלפק אל־על בנמל .עופה בן־גוריון. הכל היה רגיל ־גרתי כבשאר עשרות הטיסות ש־ "יתר"ל. לפתע הגיחו מתוך המו־ הנוסעים שני בלשים לבושי אז־ יח. „משטרה", אמרו והציגו תעו־ , „בוא אחרינו בבקשה".

אחד מהשניים לקח את המזוודה האיש והשלושה מיהרו לאחד ה־ ־ים הצדדיים של בית הנתיבות. ־נים ביקשו לערוך חיפוש על גו־ ־של האיש. הוא לא התנגד. לאחר ־רים קל נמצאו בכיסו 25 אלף ־רק, 7,000 דולר ועוד אלף שי־ ־נים אוסטריים. „אתה עצור", אמ־ קצרות לאיש והוא נאלץ לבטל הטיסה לפרנקפורט ולנסוע עם הבלשים למשרדי המטה הארצי המשטרה בתל־אביב.

איש ניסה לשמור על קור־רוח, קבע עישון הסיגריות הסגיר את השקט וחוסר המנוחה שלו. ־קרים ביקשו לדעת את מקור מט־ החוץ שהיה ברשותו ומדוע ביק־ להבריחו לחו"ל. ההסבר היה פ־ : האיש לא סרב לספר בגילוי־

„אני מהמר מקצועי", התודה ר־ ־יף, כי הוא בדרכו לדיסלדורף מבצעים בתי־הקזינו ומועדוני ה־ ־נים הגדולים ביותר בגרמניה אלי־ מגיעים אנשים מכל העולם כדי ־מר ולשחק. אלה חיי. אני מהמר דרכי לפרנסה. אם לא נותנים לה־ בישראל לא נשארת בפני דרך רה, אלא לעשות זאת באירופה", ־יף.

ונשי המחלקה הכלכלית של ה־ ה הארצי לא ידעו דבר על ה־ ג. הם קיבלו ידיעה ופעלו לפי צינים שהיו להם. מהמידע שסי־ להם מיד לאחר מעצרו של האיש ברר, כי הוא בעל עבר פלילי ר־ הרשעות על תקיפה, משחקי־מזל, ני־ הול בית־בושת וכן תיק שסרם הס־ תיים. הם גם גילו עד מהרה, כי ה־ איש מרבה לצאת ולהיכנס לישראל. כשהיי נסיעות לפחות כידי שנה עם שהות לפיתים של חודשים ארוכים בחו"ל. האיש מנהל אורח חיים של מהמר בין־לאומי הנודד אחרי המש־ חקים ובעקבות כספו.

בהמשך החקירה התברר לחוק־ רים, כי לאיש חשבון מאורקים באי־ רופה — חסכונותיו מהימורים ומש־ חקי הקלפים. לישראלי אסור כמובן להחזיק חשבון מטבע חוץ והמשטרה צבורה על כך, כי האיש יתן הוראה לבנק להעביר לארץ חלק מהכספים שיוכנס לקופת המדינה. כללי המש־ חק היו ברורים מאוד. האיש ידע, כי הפעם נתפס „על חם" ללא אפשרות להתחמק. צריך רק להתווכח של גו־ בה המחיר ולצאת מהר ככל האפשר לאירופה כדי לנסות ולהרוויח שוב. בימים אלה אכן שוחרר האיש לאחר שהשליש עשרות אלפי ל"י דמי־כו־ פר.

מהמר זה הינו אחד מרבים. קיימת קבוצה רחבה של אנשים, מעוטים חברותיים שונים, היוצאים מדי פעם לאירופה — גרמניה, אנגליה ומקו־ מות אחרים — למטרות בילוי והי־ מורים בסכומים גבוהים מאוד, אותם הם מבריחים מהארץ.

אולם משחקי הקלפים וההימורים האסורים אינם נעשים ע"י ישראלים רק בדיסלדורף הרחוקה. אפשר למ־ צוא אותם גוהגים שעות ארוכות על שולחנות ההימורים במערכות חד־ רים מפוארות בבתי־מלון תל־אבי־ ביים וכן במקומות אחרים המפוזרים ברחבי הארץ. ההימורים האסורים הפכו כיום למכה שהיקפה חסר תק־ דים.

המשחק הגדול האחרון שהתקיים בארץ היה בפסח שעבר. משך חוד־ שיים רצופים התקיימו בשני בתי־ מלון בתל־אביב, לסירוגין, הימורים בסכומים של כאות אלפי ל"י מדי ערב ומחזור ההימורים הסתכם בעש־ רות מיליוני ל"י.

האיש שנעצר בנמל התעופה בן־ גוריון יכול לשמש דוגמה לקבוצה המעורה אך המתרחבת של המהמ־ רים. הוא דמות ידועה בין מבקרי הקלובים בתל־אביב, ובעצמו בעל קלוב לשעבר. בשלוש השנים האח־ רונות ירדו רוב הקלובים מגדולתם בעקבות פעולתו הנמרצת של היועץ המשפטי לממשלה מר מאיר שמגר, שהכניס תיקונים בחוק והפעיל את המשטרה. בגלל הירידה בחשיבות ה־ קלובים פרש האיש מניהול מועדוני הקלפים והחל בד באירופה במקומות ההימורים המפורסמים ולעיתים קרו־ בות הוא בא לכאן, עוסק באירגון משחקים גדולים ומשתתף גם בכל־ פן באחד הקלובים הבודדים שנשאר בעיר שם מתקיימים משחקים „ברמה מתאימה".

הרצח של מזרחי

כדי להבין מה קרה לעולם זה של עסקים פורחים צריך לחזור אחורנית ארבע שנים לחצות הלילה שבין ה־6 ל־7 באפריל 1970 כאשר נרצח עזרא שם־טוב מזרחי בקרן הרחובות אלנבי הירקון בתל־אביב. שם־טוב מזרחי היה אחת הדמויות המרכזיות בעולם ההימורים בתל־אביב ושלט בכמה קלובים בעיר. הרצח שינה את מאזן־הכוחות בעסקים. תקופה קצרה אחרי הרצח פורסמה ב„הארץ" סדרת כתבות מאת רן כסלו על ה־ פשע המאורגן ובה הוזכר גם על עיס־ קי הקלובים. בעקבות הסידרה נעש־ תה חקירה של היועץ המשפטי לממ־ שלה על הגילויים שבכתבות. מר שמגר גילה יוזמה רבה במאבק לפעול נגד הקלובים והכנסת קבלה את הצעתו להוסיף את מועדוני הקלפים לרשימת העסקים החייבים ברישוי.

ב־1971 היה שמעון דנוך האיש ש־ הצליח לרכז בקלוב שלו ברחוב ש־ לום־עליכם 18 בתל־אביב, את החו־ שובים מהמהמרים והקלפנים ומח־ זור־הכספים של המועדון שלו היה מהגדולים בעיר. לכן היה שמעון ד־ נוך גם הנפגע העיקרי מהפעולה של המשטרה, שגרמה בסופו של דבר ל־ סגירת המועדון של דנוך.

ביקשתי לראיין את דנוך כדי לל־ מוד ממנו על המצב בעסקי הקלו־ בים, אך הוא סרב להתראיין.

בשיחה טלפונית אמר לי דנוך: „שלוש שנים אני מתגובב ללא אפ־ שרות לפרנס את משפחתי. הקלוב שנסגר על־ידי המשטרה. למה לא באתם עד היום לשאול ממה אני חי? היכן אני מחפש את הקיום ל־ משפחתי? מקלוב אחד הוא מתפרנ־ סות חמש משפחות. כשסגרו את ה־ עסק מה יעשו אנשים אלה? שלוש שנים אני חי מהאוויר, אנשים עו־ שים סתם רעש. אני ביקשתי רשיון למועדון רגמי חוקי, אבל אני רואה שלא נותנים. לא נותנים או אני רו־ צה לקחת מה שיש לי כאן ולעזוב את הארץ".

בתקופה זו של שלוש שנים הגבי־ רה המשטרה את פעולתה נגד מוע־ דוני הקלפים החייבים רשיון לניהול העסק. מועדונים נסגרו ונפתחו ה־ לקוחות הרציניים בעלי הממון הת־ חילו להימנע מלהיכנס למקומות אלה הצפויים לביקורי המשטרה. הם לא רוצים ששמם יודלף לעיתוני המש־ פחה או לפיתון כמי שמבקרים ב־ מועדוני קלפים. מכאן החל להתפ־ תח ענף חדש של משחקי קלפים ו־ הימורים בבתים פרטיים ובבתי־מ־ לון מפוארים שם מתארגנים מדי פעם משחקי הימורים בסכומי כסף גבוהים מאוד.

הפעולה של היועץ המשפטי לממ־ שלה ושל המשטרה לא הביאו לחי־ סול תופעת משחקי הקלפים וההי־ מורים. את מחזור הכספים השנתי של משחקי הקלפים וההימורים קשה לאמוד אך מתגלגלים בו עשרות מ־ אות של מיליוני לירות. על היקף ה־ הימורים המשחקים יסופר בהמשך הסידרה.

השוק הפרוע של מכשירי החשמל

בשל העובדה שיבואנים מוסרים מידע לא מדוייק אי־אפשר לעשות השוואה בין מחירי מקררים

מאת לאה פורת

הישראלי הקונה היה עסוק מאוד השבוע. את הימים הספורים שנות־ רו לו עד לגזירות הכלכליות החד־ שות, היה עליו לחלק בין רכישת מוצרים בני־קיימא לבנין אגירת מצ־ רכי מזון בסיסיים. בתוך בולמוס ה־ קניות שאחז בו לא נותר לו פנאי לבחון מה הוא קונה, ואפשר שהוא יצטער או יתחרט על מה שקנה ב־ חפזון. ובמה דברים אמורים? דווקא במוצרים ששימשו יעד עיקרי ל־ מיתקפתו — ענף מוצרי החשמל ה־ ביתיים שהוא ענף פרוע למדי בימים כתיקנם ועל אחת כמה וכמה בימים כרופים. זה ענף בו מנוצלים לרעה חוסר הידע והתמימות של הקונה ה־ ישראלי שמוכרים לו מקרר AEG מתוצרת יוון, תנור „בלה הה־לוכס" מתוצרת ישראל ומכונת כביסה „גי־ רמברגי" מתוצרת איטליה.

סוד המספר שעל המקרר

בשנה שעברה נמכרו בממוצע כל חודש 5,000 מקררים מתוצרת הארץ וכ־400 מקררים מתוצרת חוץ. באח־ רונה ירד במקצת מספר המקררים המיובאים, אך גדל מספר היבוא־ נים וכתוצאה מכך גם התחרות. בג־ לל התחרות נוהגים חלק מהיצרנים המקומיים וכמה יבואנים להשתמש בתחבולות, לאו דווקא הוגנות כדי למשוך את הקהל להעדיף תוצרתם. התחבולה מקובלת ביותר קשורה ב־ תאור נפחו של המקרר.

חברות רציניות בעולם נוהגות למ־ סור לקונה את נפח תא ההקפאה גם בליטרים וגם ברגל מעוקב. נוסף ל־ כך נוהגות הן לציין את מספר ה־ מודל שלהן לפי מספר הרגליים ה־ מעוקבות. מה עשו יצרנים מקומיים ויבואנים? נתנו גם הם מספרי מו־ דלים, אך הקשר בין המספר והנפח הוא לפעמים מיקרי בהחלט. הנה כמה דוגמאות: מקרר 12 של אמ־ קור הוא בעל 11 רגל מעוקב. מקרר 13 הוא בעל 12 רגל מעוקב. מקרר 15 הוא בעל 14 רגל מעוקב ומקרר 18 הוא בעל 16.6 רגל מעוקב. אמ־ גם חברת אמקור נותנת מידע על הנפח בליטרים וכך עלה בידי למ־ צוא את הנפח ברגל מעוקב (28.3 ליטר = 1 רגל מעוקב). אולם ה־ עובדה נשארת בעינה: מספר המודל אינו חופף את הנפח. חברת קורצוז נותנת את רוב דגמיה ברגל מעוקב ומספרי הדגמים חופפים פחות או יותר, חברת פרידמן אינה מוסרת פרטים על הנפח, אך במפעל אמרו לי שמספר הדגם זהה לנפח.

התקשטות בנוצות זרים

גם אצל חלק מהיבואנים האינפור־ מציה מטעה. למשל, פונז מייבאת

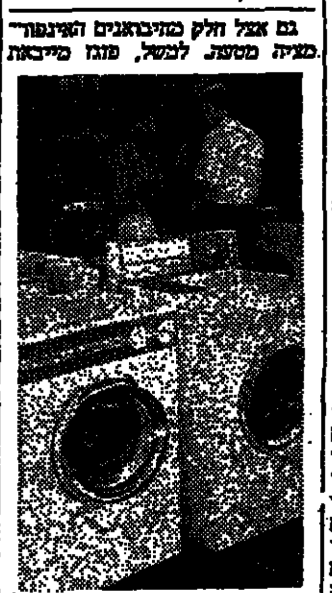

חנות למכשירי חשמל

מספרד מקררים בשם פנטריסה. דגם 15 שלהם הוא בעל 380 ליטר, כלו־ מר 13.5 רגל מעוקב. נוסף להטעיה שבדגם, נפגע הצרכן גם מבחינה אחרת: כיוון שכמה חברות מוסרות בכל זאת אינפורמציה מדוייקת, הרי צרכן המבקש לעשות השוואת מידות של מקררים שונים אינו יכול לע־ שות זאת.

ההתקשטות בנוצות זרים, כלומר בשמות של פירמות ידועות מחו"ל, הגיעה ביותר על כמה יבואנים ו־ משווקים. הנה כמה דוגמאות: הב־ רה מך משווקת מכונות כביסה מתו־ צרת איטליה, אך על חזית המכונות קבועה לוחית אלומיניום ועליה ר־ שום באותיות לועזיות „גירמברגי". כששאלתי באחת החנויות מאיזה תו־ צרת המכונה, השיב הבעלים בבט־ חון: „גרמניה"; רק כשביקשתי לר־ אות את הפרוספקט של המכונה „הופתע" בעל החנות להיווכח, כי הוא כתוב בשפה האיטלקית. העובדה שהמכונה עלתה 3,000 ל"י בלבד כ־ נראה לא היתה בשבילו הוכחה מס־ פקת שהמכונה לא באה מתוצרת מן הגרמנית.

חברת אלקטרו־ויסטה מפיצה מקר־ רים מתוצרת יוון, אך על הדלת רשום באותיות גדולות AEG שמה של הפירמה הגרמנית הידועה. גם ה־ פרוספקט שבתוך המקרר הכתוב ב־ עברית, אינו מרמז על מוצאו האמ־ יתי של המקרר. במקרה זה ידע המוכר את מוצאו של המקרר.

חברת שביט מייצרת עבור חברת אויס תנור אפיה תחת השם „בלה הה־לוכס". רק בתוית הקבועה ב־ חלק האחורי של התנור רשום שה־ תנור מיוצר על־ידי שביט.

בעזרת השם

הגדלת ההכנסות בעזרת השם אי־ נה פטנט בלעדי של הממשלה. מס־ פר משווקים מקומיים המחזיקים ב־ חנויות גדולות או ברשת של חנויות, נוהגים למכור מכשירים ביתיים בע־ לי דגמים שונים ושמות שונים מה־ דגמים הרגילים של אותה פירמה ולדרוש סכומים יותר גבוהים בכמה מאות ל"י מאשר הדגם הסטנדרטי. הם מספרים לקונים, שהמכשיר שו־ נה וגם יותר טוב וזאת הסיבה ל־ הפרש במחירים. אולם, זה איננו כך. המכשירים בעלי השמות השונים מי־ וצרים אמנם לפי הזמנות מיוחדות של המשווקים, אך ההבדלים אינם הבדלים של טיב אלא חיצוניים ב־ עיקר, ואין הצדקה לשלם יותר וב־ ודאי סכומים גדולים.

הנה כמה דוגמאות אופייניות: ב־ חנות אחת הוצעה לבכירה מכונת כביסה המיובאת על־ידי קריסטל ת־ חת השם גרנד־לידי. לידה עמדה מכונה דומה בשם דוכס. הראשונה עלתה 3,280 ל"י והאחרת 3,990 ל"י. בחנות אחרת ראיתי תנור אפיה מ־ תוצרת רנקו תחת השם קומפאקט 34 ולידה רנקו פולארים. הראשונה על־ תה 1,900 ל"י השניה 2,300 ל"י; תנור אפיה פאר 747 עלה 2,400 ל"י ואותה מכונה תחת השם פולארים עלתה 2,600 ל"י.

הממונה על סחר פנים במשרד ה־ מסחר והתעשיה מר נתנאל לירם ש־ התבקש להגיב על התופעות הנזכרות אמר, כי מבחינת החוק הקיים קשה להאשים את היצרנים, היבואנים או הקמעונאים בעבירה, שכן, החוק או־ סר עליהם לתת תאור מסחרי כוזב, אבל בכל המקרים המתוארים התאור המסחרי אינו מדויק אבל לאו דווקא כוזב, רק כאשר ייצא חוק הליכות המסחר תבוא הבעיה על פתרונה, הטעים מר לירם. עם זאת גילה, כי לגבי מקררים עומד לצאת צו שרות שיחייב בין השאר סימון נפח המ־ קרר בליטרים וברגל מעוקב של תא ההקפאה ושל תא הקרור.

מחקר שוק

תופעה בולטת אחרת בענף מוצרי החשמל היא ההבדלים הניכרים במ־ חירים בין חנות לחנות. תוך כדי סיור בחנויות מצאתי, כי ההבדלים מגיעים לעתים לסכומים של מאות ל"י. ביחוד קורה הדבר סמוך להע־ לאות מחירים, כאשר חנות אחת ממ־ הרת לגבות את המחיר החדש וה־ אחרת אינה עושה כך. עם זאת, יש לבדוק אם בעל החנות אינו כותם את הקונה על התחייבות, כי במקרה של התייקרות תחול העליה על ה־ קונה. בדרך כלל אין זה מומלץ לח־ תום על התחייבויות כאלה, כי אין לדעת מה הדבר יביא וכדאי לחפש חנות אחרת שאינה מחייבת את לקוחותיה.

לרוב העידמות המקומיות יש אר־ למות תצוגה משלהן, אולמות אלה משמשים מקור טוב לאינפורמציה על תוצרת המפעל. אבל אין נוהגים לתת שם הנחות, כי אינם רוצים להתח־ רות עם החנויות. לכן, כשמחליטים לקנות כדאי לנסות גם בחנויות אולי ניתן דווקא שם לרכוש את ה־ מכשיר יותר בזול.

לדמן גלריה לאמנות

שני אמריקנים

MARK TOBEY & JIM DINE

ואחד

HUNDERTWASSER

שד' הנשיא 93, חיפה

מעוניינים לקנות!!!

ציורים / תחריטים (ליטוגרפיות)

או רשומים של הצייר **מארק שאגאל**

התשלום במזומן, אמנות, גם בדולרים.

לפנות: **J. JACOBSOHN**

בניין הדר דפנה ת. ד. 33285, ת"א

בצרוף פרטים אודות התמונה + מס' טלפון.

מחסן להשכרה בשכר דירה

כ־1600 ממ"ר

מבנה תעשיה מגודר עם שמירה

באזור תעשיה ראשון לציון

10 ק"מ ממרכז תל־אביב, 100 מטר מכביש החוף.

לפנות: טל. 622373 בשעות 8.00—13.00.

מכרז

שרותי תעופה בע"מ

מזמינה בזה הצעות עבור ניקוי משרדים, מחסנים ושרותים בנמל תעופה בן־גוריון.

לשם קבלת תנאים כלליים, מפרט ופרטים נוספים, יש לפנות אל מתקן שרותי תעופה בע"מ בנמל תעופה בן־גוריון, טלפון מס' 971180 או, לחברת שרותי תעופה בע"מ, חיפה, רחוב הגפן 4, ת.ד. 434 טלפון מס' 524221.

הצעות יש להפנות במעטפות סגורות עד ליום 20.11.1974, לפי הכתובת כלהלן:

ועדת המכרזים — נקוי משרדים — שרותי תעופה בע"מ חיפה, ת.ד. 434.

שלם מראש ותזכה בהנחה ניכרת

מנויי "הארץ" המשלמים באמצעות הבנק אשר מועד הפרעון של המנוי שלהם חל החודש, מתבקשים לפנות עד 15 לח.ז. עם תלושי התשלום לאחד מסניפי הבנקים:

בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים, הבנק הבין לאומי הראשון, בנק המזרחי ובנק קופת־עם.

תשלום דמי המנוי במועד מקנה הנחה ניכרת בדמי המנוי.

מנויים שעדיין אינם משלמים באמצעות בנק — יפנו לקבלת פרטים ל"הארץ", מח' ההפצה והמנויים, ת.ד. 233 תל־אביב.

הארץ

ביטוח רפואי בחו"ל

ללא הגבלת גיל לחברי קופת חולים „מכבי"

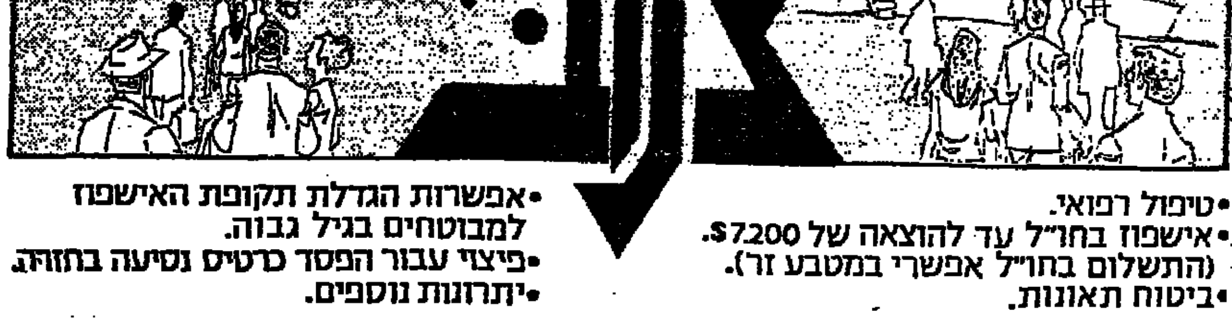

• טיפול רפואי.
• אישפוז בחו"ל עד להוצאה של 7,200$. (התשלום בחו"ל אפשרי במטבע זר).
• ביטוח תאונות.
• אפשרות הגדלת תקופת האישפוז למבוטחים בגיל גבוה.
• פיצוי עבור הפסד כרטיס נסיעה בחזרה.
• יתרונות נוספים.

פרטים והרשמה: במרכז הקופה, רחוב בלפור 10 תל־אביב (בין השעות 8.00-12.30), ביתר הסניפים (בשעות העבודה המקובלות) ובאמצעות הגובים.

אוניברסיטת תל־אביב

המרכז ללמודים אורבניים ואזוריים

הציבור מוזמן לדיון על הנושא:

האמרת מחירי הדירות ומדיניות השיכון

ירצו:

מר דוד וינשל, המנהל הכללי, משרד השיכון.

מר יוסף סליפר, לשעבר מנהל אגף הפרוגרמות, משרד השיכון

ד"ר אליהו בורוכוב, אוניברסיטת תל־אביב

לאחר ההרצאות יתקיים דיון.

ההרצאות והדיון יתקיימו ביום ה', 14.11.74 בשעה 15.00 באולם פאסטליכט, בנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.

המרכז לחקר התישבות כפרית ועירונית רחובות — אגודה לפיתוח בינלאומי הסניף הישראלי

מתכבדים להזמין את הקהל להרצאתו של

פרופ' הרוויי ס. פרלוף

דיקן בית הספר לארכטקטורה ותכנון ערים

על הנושא:

הכשרה ומחקר בפיתוח אזורי

ההרצאה (בשפה האנגלית) תתקיים ביום א', 10 בנובמבר 1974 בשעה 8.00 בערב בבנין המרכז לחקר ההתישבות, רחובות (טלפון 03—952538, 03—951787)

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

הפקולטה למדעי הרוח והחברה

כנס תלמידי שנה א'

יתקיים ביום שלישי, 12.11.74 בשעה 13.00

באולם קולנוע „קרן" בבאר־שבע.

השתתפות חובה על כל התלמידים החדשים

המכללה — המדרשה לניהול — מיסודה של הסתדרות המהנדסים

מסתיימת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

א. לימודי־ערב אקדמיים

בחוגים:

• מינהל ציבורי
• מינהל עסקים
• ראיית־חשבון

ב. לימודי־תעודה

מינהל • בנקאות — קורס דיפלומה, השקעה בניירות־ערך • ביקורת פנימית • תכנות ותכנון — עיבוד־נתונים אוטומטי • ניהול נכסים ושמאות • מינהל שיווק • ניהול כוח־אדם • תמחיר • מזכירות רפואית • תעמלנים רפואיים • גרפולוגיה במינהל • פרסום ויחסי־ציבור • מעבדה • לשונית • וקורסים שונים בתחומי המינהל •

חיילים משוחררים זכאים לפטור משכר לימוד, בהתאם לחוק.

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:

ירושלים — בית־הפקיה, מסריק 10, טל' 02-66380

תל־אביב — המכללה למינהל, אלנבי 113, טל' 03-624462

חיפה — בית־הפקיה, מאירי 44-46, טל' 04-524103

באר־שבע — המכללה למינהל, השלום 18, טל' 057-78706

אוניברסיטת חיפה

מזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים

מודיעה על המשך ההרשמה לקורס הכנה במתמטיקה

המיועד למועמדים לחוגים:

כלכלה, סטטיסטיקה ומתמטיקה

אשר אין להם ציון 7 לפחות בבחינת הבגרות במתמטיקה במגמה ריאלית או ביולוגית.

הקורס יתחיל ב־7.11.74.

בדבר פרטים נא לפנות למזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ

מודיע על פתיחת

לימודי תעודה

אשר יתקיימו בשעות הערב בשנת הלימודים תשל"ה 1974/75 בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע

ניהול
✱ ניהול העשייתי בחיפה
✱ ניהול הייצור (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
✱ ניהול המשרד (בתל־אביב)
✱ ניהול כח־אדם (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
✱ ניהול שיווק (בתל־אביב)
✱ ניהול אספקה (בירושלים ובתל־אביב)
✱ ניהול סחר־חוץ (בירושלים ובתל־אביב)
✱ ניהול תחזוקה (בתל־אביב ובבאר־שבע)
✱ ניהול נכסי מקרקעין (בירושלים ובתל־אביב)
✱ קורס מתקדם לניהול משרד (בירושלים ובתל־אביב)
✱ ניהול בתי מלון (בחיפה ובתל־אביב)

כלכלה
✱ כלכלת מערכות (בתל־אביב)

בקרת איכות
✱ אבטחת איכות ואמינות (בתל־אביב)

מדעי המחשב
✱ תכנות למחשבים אלקטרוניים (בחיפה ובתל־אביב)
✱ מנתחי מערכות למחשבים אלקטרוניים (בחיפה ובתל־אביב)
✱ הפעלת מערכות מחשבים (בתל־אביב)
✱ תיכון מערכות מידע מנהליות למחשבים אלקטרוניים (בחיפה)

הנדסה אזרחית
✱ פיקוח על הביצוע בבניה (בתל־אביב)

תקשורת
✱ קורס מתקדם ליחסי ציבור (בירושלים ובתל־אביב)
✱ קורס מתקדם לפרסומת (בתל־אביב)
✱ ספרנות מכנית (בחיפה)

הכשרת מורים
✱ השתלמות לרישיון הוראה למהנדסים (בתל־אביב)

שמאות
✱ תורת השמאות (בתל־אביב)

תחבורה
✱ קציני בטיחות בתעבורה (בירושלים, בחיפה ובבאר־שבע)
✱ קורס לתחבורה ולתנועה (בתל־אביב)
✱ קורס מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה (בתל־אביב)

עיצוב ושרטוט
✱ גרפיקה (בחיפה)
✱ שרטוט מכני ותכנון חלקי מכונות (בחיפה ובתל־אביב)
✱ שרטוט בנין (בחיפה ובתל־אביב)
✱ שרטוט בנין בהתמחות, עיצוב פנים וריהוט (בחיפה)
✱ שרטוט אלקטרוניקה (בחיפה ובתל־אביב)

חשמל
✱ חשמלאים מוסמכים (בחיפה)
✱ חשמלאים ראשיים (בחיפה)

ההרשמה לקורסים הר"מ לשנת הלימודים תשל"ה בתל־אביב — הסתיימה:
✱ ניהול עסקי העשייתי
✱ קציני בטיחות בתעבורה
✱ צילום
✱ עיצוב פנים
✱ גרפיקה

לידיעת החיילים המשוחררים:

חייל משוחרר הזכאי למענק לימודים, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה העודת אשור מתאימה.

פרטים והרשמה:

בירושלים: הטכניון, השלוחה בירושלים, בנין העיריה, רחוב יפו 22, טלפון (249) 232251, בימים שני ורביעי בין השעות 17.00—19.00.

בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151.

בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, טלפון 268126/7, 266992.

בבאר־שבע: הטכניון, השלוחה בבאר־שבע, בית יציב (ת.ד. 524 באר־שבע) בימים ראשון, שלישי וחמישי בין השעות 17.00—19.00.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ — נמל תעופה ע"ש בן־גוריון

משרד העבודה — האגף להכשרה והשתלמות מקצועית

בנה ובסס עתידך אצלנו

למד מקצוע תעופתי

נמשכת ההרשמה לקורס מכונאות מטוסים

• הקורס שייפתח במחצית חודש נובמבר מיועד למשוחררי צה"ל בעלי השכלה של 10—11 שנות לימוד.
• משתתפי הקורס יקבלו מילגת קיום נאה.
• למסיימי הקורס תנתן תעודה, ומובטחת עבודה מקצועית מעניינת.
• המעונינים מתבקשים לפנות אישית או בכתב ליחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל תעופה ע"ש בן־גוריון.

עכסו מן الأصل

תרבות וספרות

חיים פסח

הרומאן האמריקאי: הסוף ואחרי הסוף

"...והרי הדבר ההר פקטי ההפלא ביותר הקשור בגניוס היהני, בספרות וככל שנה אחר, הוא בעובדה שבכל יצירותיהם לא היה מקום ל'ששון של היקי'. כמה הכביד באה על כתפי כל אמן, משאב של התקדימים"... (הלמאר פאמר, כאריוס האמריקאי).

אינני מצליח להזכר מתי שמעתי לראשונה על רומאן־האבסורד האמריקאי. אני זוכר סבות שגיליתי על מדפי חנויות קטנות ואקסקלוסיביות המתמגדרות במלה האחרונה בספרות שהגיעה מעבר לים, שבות הנלחמים בפני מי שהוא בעיניים ביראת כבוד המוחה בדרך כלל לקלאסיקאים מהם, ולא לאלה ששנותיהם היפות ביותר עדיין לפניהם; בסיפור קצר או ברשימה ביקורת בכתב־עת זה או אחר שהרסים בשעתו והבכה עד כהרה, ואולי בסרט (כלבריקס, פריץ התתול) שהזכיר קרבה כשוכית בסגנון ובתפיסת העולם של הבמאי לספרות האמריקאית של הגל החדש. אסכולה חמקמקה המופיעה ברשימות ביקורת בעשרות פנים של פרצוף אחד: „ספרות ניהיליסטית", „רומן האבסורד", „רומן האכזוריות", „ניהיליזם קומי" או „קומי אפוקליפטי". ואפשר עוד להוסיף כהנה וכהנה, אילמלא היה התוכן חשוב מן השם. אבל — הרי בזה כל העניין, היחס בין השם והתוכן, החויה וצורת הבעתה, הריאליה והמטאפורה שלה, שהיא למעשה, תכנית הספרות. וכאן מקורה של האסכולה החדשה: בהתנגשות שבין מציאות פסיכו־חברתית קיצונית וחסרת תקדים, עם תפיסה מהפכנית וקיצונית לא פחות של תפקיד הספרות והוות יחסה אל המציאות זו.

המסגרת הגותית

פיליפ רות, ברשימה „כתיבת פרוזה אמריקאית" התלונן על כך שהסופר האמריקאי היום נאלץ לא רק להבין את הריאליה אלא גם לנסות ולשכנע שהמציאות של החיים האמריקאיים כפי שהוא מתאר — היא אמיתית. ועל כך עליו לבזבז את מיטב כוחותיו, דבר הנראה לו כעלבון צורב ליכולת הדמיון של הסופר. ואמנם, הסופר האמריקאי היום מוצא את עצמו במצב פאראדוקסאלי בו הגבול בין הריאליה והפנטסיה הולך ומיטשטש, עד כדי כך שאם בדעתו, לדוגמא, לכתוב פנטסיה־קומית־מקאברית כל אשר עליו לעשות הוא למסור דין וחשבון על מעשה מסביבו. הוי גם לזר להרהר רגע במאנסון ועובדי השטן, בבתי הקברות לכלבים, בארגון פשע עולמי הקונה לעצמו את נבחרי הארצה, בוועדת התוק הציבורי, המשטרה, שעצמה מעורבת בהברחת סמים ובמוצג קטר המצב. שוב ושוב ב־Slow Motion לעיני מליונים בטלוויזיה. האפשר גם להתחכם ולוכר שסופר אמריקאי הבוחר בסגנון ריאליסטי במציאות בה הבלתי־אפשרי הופך לארוע של יום־יום — אינו יכול אלא לכתוב רומן אבסורד.

שהרי האור ריאליסטי של סיטואציה אבסורדית חייב בעצמו להיות אבסורדי — כדי להיות ריאליסטי באמת. לכורח זה של המציאות החדשה מתחברת גם נטייתה של הספרות האמריקאית לפנטסיה. במסורת הספרות הגותית של המאה ה־19 (פו, הותורן) הפיסוק החוזר באותה המאה באפוקאליפטה בקראית, ועד לספרות המדע הבדיוני בימינו ולתעשיה מעשיות גבורים מצוירים ("Ship cartoon"). נטיה, הקשורה גם כמדומה עלי בתכונות אופי אמריקאי שהוא בכך, כמו בתחומים אחרים עומד בניגוד כוהלם לאנגלי. כותבתי לאינסטינקט של הסופר האמריקאי להתרחקות מן התמורית ולעבר הפנטסיה, ולחוסר האמון האי ההשלמה עם עובדות כגמורות. הכרנה שהיא, אחרי ככלות הכל, טבעית אצל בן לאומה הקובעת הכינה עובדות לבקרים הן בביתה, והן בעולם כולו.

כך באשר ליחס למציאות. ובאשר לרומאן — הרומאן הרי מת. כאן תחילה המאה חתר הרומאן ומת בתדירות של כל רומאן חדש, שבכל־זאת מופיע. לקביעותיו של רוב־גרייה מצטרף גם סירל קונולי אשר טען כי פלובר, הנרי ג'יימס, פרוסט, ג'ויס ווירג'יניה וולף שמו קץ לרומאן, ובכותם גם לולי פידלר המברין בהחלטיות שאינה פחות קיצונית: „ממש כפי שאלוהים מת, כך מת גם הרומאן היקף". ובאמת, אחרי גדולי המודרניסטים של הזמן החדש, אחרי פרוסט וג'ויס, מה נותר עוד לומר שעדיין לא נאמר, ומי יכול לומר זאת טוב יותר? ובכן סוף הדרך. אך הרומאן, נראה, הוא כאותה הידרה שאתה קוצץ את ראשה, ומיד צצים עשרה במקומו, ובהם גם האסכולה האמריקנית הנציגה. אלא בהבדל זה: כשהם מדעים לקיצו של הרומאן, אין הסופרים האמריקאים מתכוונים לפרוץ דרך חדשה, כדוגמת המודרניסטים של ראשית המאה, אלא דווקא לחזור אל הישן, אל המסגרות הצורות שכבר נוצלו עד תום. אם בספרות הריאליסטית הרומאן הוא מטאפורה של מציאות אובייקטיבית, אצל הסופרים האמריקאים — שבעיניהם כל נסיון לגלות מובנות בהוויה האנושית אינו אלא ביטוי לפנטסיה סובייקטיבית של הסופר — נעשית הספרות עצמה למודל עליו בנויה מטאפורה. הם אינם מתכוונים עוד לחקות את החיים, אלא ספרות שכבר נכתבה. כך למשל תומס פינצ'ון וג'ון בארת מחקים את הרומאן האפי־פיקארסקי של המאה ה־18, ג'ון הוקס את הטראגדיה היעקובינית, קורט וונגוט את המדע הבדיוני, ודונאלד בארתלמי — אגדות־ילדים: רק כך, הם טוענים, דרך החיקוי האירוני והפארודיה, ניתן להפגין את חוסר אמונם בריאליה שאותה מחייבת הספרות לשקף, ואת אמונם בניתוק המוחלט הקיים בין העולם המתגלה ועולמו הנפרד של הספר. נניח, אומר ג'ון בארת, מראשי האסכולה (כשהוא ודאי ב„פייר מנאר מחברו של דון קיחוטה" של בורחס) שמישהו היה מעלה בדעתו לחבר מחדש את הסימפוניה השישית של בטהובן, או לבנות מחדש את הקתדרלה של שארטר — יהיה זה כמובן מעשה אווילי ומעליב. אבל ניתן לעשות זאת, בתנאי זה שהיוצר יהיה מודע למקומו ולמה שהושג לפניו, ובתנאי שהיצירה שלו תהיה בגדר הערה אירונית על הז'אנר ועל ההיסטוריה של האמנות. זו ורק זו תהיה יצירה חדשה שמחדירים בה — הוא בירנן סבה. כך למשל, ה־"The Sot Weed Factor" של בארת מבוסס כנראה על תום ג'ונס של פילדינג והכיב כליל באוצר המלים של המאה ה־18. האירוניה נוצרת בהתנגשות שבין סגנון הכתיבה הארכאי ההולך כתיבה של המאה העשרים, והפארודיה בגונתא, כאשר בארת מנפח בהמצאות מבריקה את העלילה הסבוכה של גבורו עד שהוא מצטייר כבין מיקי־מאוז תת־אנרגי והפוסי. (אירוניה כפולה, כאשר גם פילדינג מצידו חיקה ב„תום ג'ונס" את ריצ'רדסון).

צבעים שמחים

אולם מגבלתה של הפארודיה, גם העמוקה והמבריקה ביותר, היא שמעצם טבעה (וכמוה גם ביקורת ספרות) היא ז'אנר טפיל שכל קיומה במצבע אליו היא מתיחסת. וכמו בקריקטורה, לא ניתן להעניק עומק פסיכולוגי לדמויות המעוותות בהם היא מטפלת. אבל כופרי האסכולה החדשה הפכו את המגבלה על פיה: „העיוות" — בעיניהם — היא תמונת המציאות, „השטחיות" של גבוריהם היא פרצופו של האדם החדש, שהוא הדו־ממדי. גבוריהם הם סטריאוטיפים של קבוצות חברתיות, יהודים, כושים או אמריקנים פרוטסטנטים, וכגיבורי ה־'Ship Cartoon' אין להם אישיות של ממש. כך גם לדמויות של רוי ליכטנשטיין אין כמובן כל עומק. ואי־אפשר לטעון כנגד אמן פופ, המקביל באמנות לסופר של האסכולה החדשה, שצבעיו שטוחים מדי, כפי שאי־אפשר היה לטעון נגד האימפרסיוניסטים שלא דייקו בפרטים: לא זו היתה כוונתם. סטנסיל, בנו של סטנסיל גבורו של תומאס פינצ'ון ברומאן V. מגלה בין ניירותיו של אביו שטבע בחוף מלטה רמזים חוזרים לדמות ששמה מתחיל באות V. סטנסיל הצעיר יוצא למסע חיפושים אחר עקבותיה של הדמות, במסע שאינו מוגבל בזמן ובמקום. כל האפשרויות פתוחות; היא עשויה להיות כל אישיות או יצור ששמו מתחיל באות זו: ונוס של בוטיצ'לי, גברת שעכה קיים האב„החסם. המלכה ויקטוריה, או אם הבתולה (Virgin Mother) ואפילו „הדויקה. תולדה ביוב ניו־יורקית. כך גם ברומאן „סוף הדרך" של בארת הגיבור מודע לכל האפשרויות הקיימות. אבל הסיבה בעד ונגד כל החלטה — הן תמיד שקולות. הוא אינו מסוגל עוד לבחור, כי הוא אדם ללא מניעים, „כמו מכונית ללא דלק". בסיפור אחר של בארת מופיע אדם שאין לו עוד קשר רגשי כלשהו לעולם. הוא מתענין בו כפי שהוא מתענין בבעיות משפטיות ביזאריות, לא מפני שענינו בצדק, אלא במשחק, כמו מי שצופה בסרט, לראות כיצד יפול דבר.

אבוד במבוך של אפשרויות פתוחות הוא לומד שלא ניתן „לשחק" בעובדות חייו־הוא, ומחליט להתאבד. הנה כיצד בסיפורת החדשה מה שהיה החלום המתוק של „ארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות", נעשה גם הוא לסיוט בלהות אקסיסטנציאלי של האדם החדש. אבל נחזור לרומאן של פינצ'ון, שהוא סיפור של דיס־אינטגראציה המובע על ידי דיס־אינטגראציה של השפה ומבנה הספר כולו, מעשה חזרה של סיגנונות סוגים (חיקויים) ועלילה סבוכה הפרושה על כמה יבשות. V אובייקט החיפוש המסמלת חזרה אירונית „אל הטבע", הולכת ומתממשת, הולכת ונעשית כבר בחייה לחלק מעולם הדומם, כשחלקי גופה מתחלפים בהדרגה בחומרים סינתטיים. עד שהיא הופכת לתת־אנוש מכאני. זהו ספר המתווה את נצחון הדומם. ערים מתפשטות, בנינים גבוהים הולכים, וגם בני אדם מתגלים כמין שלוחה של מכשירים אלקטרונים. בני פרופיין, מגבורי הספר, מנהל שיחה עם אוטומאט אלקטרוני יהיר המכונה „הכרידף". בני פרופיין מעמידו במקומו ומציין בבת את עתידו הקרוב, מושלך בין ערמות פסולת כמו כל חפץ דומם. אך האוטומאט מזכיר לו את היעוד האמיתי של האדם „השנוי היחיד הוא לכיוון המוות", ואת צרותן של הגויות אחר המוות. החזרה אל הדומם המסמלת בשקידה ובהמצאות ללא תקדים הוא מוטיב מרכזי של האסכולה החדשה, כאשר התשוקה למכאניזציה מתפרשת כניכור מן החיים, וגעגוע למצב המוות. אדם לאדם דומם: גבוריו של פינצ'ון רואים זה את זה בתור דוממים. הם נמנעים מיצירת קשר רגשי מפני שאינם מסוגלים עוד לראות את עצמם או את האחרים בראיה בלתי אמצעית, כמו תייר הקורא במדריך על המראה שלפניו, שוכח לראות בעצמו. בספר אחר של פינצ'ון בסיומה של ועידה של חרשים־אלמים נערך ערב ריקודים שקמה בו מהומה, כאשר כל אחד מן הזוגות רוקד לפי מקצב אחר, לפי מנגינה שרק הוא „שומע". את מקום הקשר הרגשי בין בני־אדם תופסת התקשרות מסוג חדש, זו שבין בני אדם ומכונות. כך, למשל, גבורה אחרת של אותו המחבר מקנה אהבים ומתעלסת עם מכונית המרוץ שלה. אנשים קיימים במעגל הראיה, אך לא במעגל הרגשות, כמו דמויות מתוכניות בטלוויזיה, או כמו קורבנות של אלימות ברחובות ניו־יורק לעיני קהל צופים אדיש.

רוי ליכטנשטיין: „במכונית"

השדים האדומים

כך גם קוראים את תאורי התעללות אצל ג'ון הוקס המצוירים בדקדקנות קרה — כמרחק בטוח. ב„קאניבאל" הוקס מציג אלימות „אסתטית", וזועות משעשעות. לאלימות אין פרצוף: ברומאן אחר שלו כנופית „השדים האדומים" הרוכבים על אופנועים, מגיחים משום מקום ונעלמים כלעוצה שבאו, כשהם משאירים אחריהם רצח סדיסטי ומעשי זוועה. אנחנו שומעים את דבריהם, אך פניהם מכוסים תמיד בקסדות. הניתוק באמצעי הקשר הבין־אנושיים מתבטא כמובן בשפה, בציוותי משפט, כמחקי מילים חסרי משמעות, גחמאות ודיאלוגים שהם כמעגל סגור. ב„מלכוד 22" של ג'וזף הלר אדם חסוד עומד בחקירה.

„לכה לעזאזל התבונות, תתיכת סיגופה, כשאמרת שאנחנו לא יכולים להעניש אותך ?"

„מעולם לא אמרתי שאינכם יכולים להעניש אותי, אדוני".

„מתי ?" שאל הקולונל.

„מתי מה אדוני ?"

„עכשיו אתה שואל אותי שאלות".

„אני מצטער אדוני, נדמה לי שלא הבנתי את השאלה".

„מתי לא אמרת שאינכם יכולים להעניש אותך ?"

„...קלביגגר שאף עמוקות: „תמיד לא אמרתי שאינכם יכולים להעניש אותי, אדוני".

„זה כבר הרבה יותר טוב, מר קלביגגר, למרות שזהו שקר הרגיד".

המעגל נסגר

בעיקרה, אם כן, זו ספרות ניהיליסטית שאינה מנסה עוד להתמודד עם המציאות, נסיון מגוחך בעיניה, כמו להאבק עם צל. אבל, המגמות זו מהתמודדות גלויה אי־עשיה זו, אם לשאול את סגנונו של הלר, מתבצעת בצורה מבריקה ומקורית. אולם נדמה שבקביעותיהם הנכונות ודאי ביסודן, לגבי מצב האדם, הם סובלים מסוג נפוץ של תפיסה „אימפריאליסטית" השכיחה דווקא אצל אינטלקטואלים ראדיקליים, לפיה מה שנכון לגבי האדם האמריקאי — נכון גם לגבי כל אדם, ובכל מקום; למוטיב המרכזי של האלימות, לדוגמא, אין שוב השלכות מטאפיסיות במקום בו המשטרה עדיין אינה חמושה (אנגליה). כך גם התימה של איבוד הקשר הבלתי־אמצעי אינה תופסת באזור בו מלחמה (חויה שודאי אינה בלתי אמצעית) חוזרת כמו עונות השנה. אימיטאציה אירוניה לא רק שאינה בצורה „חדשה", אלא שסיבבה למעשה את תחילתו של הרומאן האירופאי, שהרי כבר סרוונטס ב„דון קיחוטה" חיקה את „אמאדיס הגאלי". המעגל נסגר. „יש להתחיל את הכל מן ההתחלה" כתב סירל קונולי. והאסכולה החדשה ממשיכה מן המקום בו סרוונטס התחיל.

שמעון זנדבנק

שירי אי־גיון

מספרים, שפעם אחת זיכה ת. ס. אליוט, שנעשה אנגלי לכל דבר, את אמריקה מלידתו בביקור נדיר, כדי להאיר את עיני בניה (הפרימיטיביים קצת) בשאלה: שירה מודרנית מהי. האיש כבר היה אז עטור זרי תהילה, ויקירי ניו־יורק נאספו לשמוע אל קולו. המשורר־הג'נטלמן עלה בצעדים מדודים על הבימה, הוציא את רשימותיו, כיחכח ופתח: „אבי השירה המודרנית הוא כידוע — " — כאן הושטו כל הצווארים בצמא לשמוע את שמו של בודלר או רמבו. אבל לתדהמה המשיך אליוט ואמר: „אבי השירה המודרנית הוא כידוע... אדוארד ליר".

הנה אדוארד ליר, שמבחר משיריו בתרגומה של דפנה צבר־זהבי יצא זה לא כבר,*) ידוע לאו דווקא כחלוץ המודרניזם. יתרה מזאת: בקושי יימצא שמו בהיסטוריות מכובדות של השירה האנגלית. במקום זאת יצא שמו כמחברם של חמשירים מטופשים ושאר שירי נונסנס, או איוולת, או, כניסוחה הנחמד של המתרגמת: שירי אי־גיון.

איש על עמוד השמל

נשאלת השאלה, מה מצא אליוט להדהים את קהל־שומעיו המגוהץ בתזה משונה שכזאת: „אבי השירה המודרנית הוא אדוארד ליר", כשהמדובר בשירים כגון:

היה איש אחד בגמל
שישב על עמוד של השמל.
אך כשבא הבר
ממקומו הוא ירד
וביקש להם חם עם בצל.

ואגב, אליוט לא הסתפק בהכרזה משונה זו, אלא גם כתב שיר המתחיל במלים: „כמה לא נעים להכיר את מר אליוט", שאינו אלא חיקוי גלוי לשירו הידוע של ליר: „כמה נעים להכיר את מר ליר". מסתבר אם־כן שמלבד הרצון לזעזע את הבורגני, ראה אליוט קירבה אמיתית בין ליר והשירה המודרנית, עד כדי כך שלא התבייש להכניס שיר, שהוא חיקוי של ליר, לקובץ שיריו המודרניסטי־למהדרין.

כדי לפתור תעלומה זו, כדאי לחזור ולהציץ בשורות שהבאתי:

היה איש אחד בגמל
שישב על עמוד של השמל.

אם זה מודרניסטי, הרי זה לא בגלל חוסר משקל או חרוז. שהרי יש כאן גם משקל וגם חרוז. גם לא מפני שהדקדוק לקוי. שהרי זה משפט דקדוקי למהדרין. גם לא מפני שמדובר כאן על מצוקת האדם המודרני בשממת הכרך המסובך וכיוצא באלה פרוזלמות מודרניות. בסך הכל מדובר כאן על איש בגמל שישב על עמוד של חשמל. נכון שבישיבה על עמוד החשמל יש אולי בכל זאת קצת מצוקה מודרנית, שהרי לא נוח לשבת על עמודי חשמל, ובכלל עצם הרעיון לשבת שם מבטא, כנראה, איזו פרישה ובדידות ומה שפרויד כינה בשם אי־נחת שבתרבות. אבל גם זה לא זה. המצוקה אינה אקוטית. מה גם שעד מהרה הוא יורד ומקווה לאכול לחם חם עם בצל.

קפריזה אבסורדית

אם כן, מדוע זה „מודרניסטי" ? והתשובה: מפני שזה אבסורדי. כמובן שרק החלפתי מלה אופנתית אחת במלה אופנתית אחרת, ולא הרווחנו הרבה. אנסה איפוא להסביר. המלים:

היה איש אחד בגמל
שישב על עמוד של השמל

מגבילות את כל הוויתו של לישיבה על עמוד חשמל. לא איש שאהב אשה", או „שש בנו", או „יצא למלחמה", אלא שמהות חייו מתמצת בישיבה עמוד. האבסורד הגמור שבאמי הוא המודרניזם של ליר (כמעט תי לומר: המודרניזם הלירי) רק ליר כתב אבסורדים כאלה שהרה שלמה של משורר שפעלו במאת השנים האחרונות, כגון כריסטיאן מורגנשטרן כבי או לואיס קרול, יוצרה של ה בארץ הפלאות. כל אלה שר, כנראה, שההוויה האנושית תה אבסורד (מלה שנתקדשה היים בפילוסופיה האכזיסטנציאליסטית). אותו איש יושב על לא מפני שהוא אומלל, או שהוא בורח משטפון, אלא ה שב וחסל, בלא כל סיבה. שלו על העמוד אין שום שח דווקא משום כך יש בה כדי הוויה חסרת שחר. השורות מבטאות לא מעשה משמעותי בריחה ממצוקת הזוכים ומ אלא הן מבטאות מה שקרוי תיה „אקט גרטואי", מעשה פשר וחסר תכלית, אבסורד. ימי ליר הלא גילינו שזו הוא מהות חיינו. ממילא נעש אחד ממנבאי חיים אלה שלנו.

מכאן חשיבותו של ליר, הכרזתו המשונה (כלומר, כך משונה) של אליוט. ומכאן חה על צאת הספרון הנחמד עברית, מה גם שהוא מאיר ריד המקסימים של ליר עצמ גם שתרגומיה של דפנה עם קולחים בשטף ובחן. המתרגמ תה בתבונה, נדמה לי, כשה שדייקנות פדנטית חשובה כא מן השטף הקליל. יש שתרגמ בגדר חיקוי יותר מאשר תרגו בכך כל רע. הלא הניכוח ה כאן אינם בגדר זה ראה וקדש קר הוא עצם הקפריזה האבס חו מצאה כאן אוזן קשבת ויד קלילה של מתרגמת שופ צאת ומשוחררת מיראת־כבו תרה.

(בעקבות שיחה בירד

אדוארד ליר מראה לזר שפיקפק בקיומו של איש בשם ליר את ההוכחה כובעו שעליו רשום שמו להוכחה שאכבם קיים איש בשם ליר (מצוייר בידי ליר עצמו).

*) אדוארד ליר, כמה טוב להכיר את מר ליר, עברית דפנה צבר־זהבי. „טרקלין" ליר עקר, 1973.

יורם ברונובסקי

רחמים, גאון, תאווה

אור ירח
מאת גי דא מופאסאן
תרגמה: אהובה בת־הנה
הוצאת זמורה, ביתן, מודן 1974, 188 עמ'.

בספרות הצרפתית של המאה ה־תשע־עשרה קיימים שני זרמים יסודיים שאפשר לכנותם „הזרם הבהיר" ו„הזרם האפל". הזרם הבהיר הוא כביכול זה הצרפתי יותר („הבהירות הגאלית" המפורסמת!) ולפיכך האותנטי יותר — ואכן, במשך זמן רב נחשבו בתור נציגי הספרות הצרפתית האמיתית, הגדולה, רק „הסופרים הבהירים" דוגמת אנטול פראנס או גי דה מופאסאן. מוטב אולי להעיד את האחד על השני: בכתבו על מופאסאן „גי דא מופאסאן והמסורת", לאחר שהציג את כותב „בל אמי" בתור מקיימה הנאמן ביותר והמעולה ביותר של המסורת הספרותית הצרפתית למן ימי־הביניים ועד המאה התשע־עשרה, בהגר יהודים של ה'ינגלרים, המינסכוליים ומחברי הפארסות העממיות, כותב אנטול פראנס שלוש מידות של גדולה במופאסאן — „קודם כל הבהירות, שנית — שוב הבהירות ולבסוף — הבהירות". פראנס לא שער בנפשו, בתכמתו התביבה, ה„אלוהית" (כל בינה אותה פרוסט) שיכול להיות כשהו מושך באפלה, בזיווה, בשגעון. ולפיכך הילל את מופאסאן ובז לכל אותם המשוגעים הקטנים שכמדתיהם עלו מה־הם בהורסה הספרותית של פאריז. למשל, אותו אדון צעיר בשם רמבו הממן בתנכנה „הנרעות" שלהנעתה „א" יש צבע אדום! „ואני מבין — מוסיף פראנס בבואו לקד בן מבתחי 'החיים הספרותיים' (ב') — שחסידי האמנות החדשה הזאת מתהדרים על מחלותיהם ואף גאים בהן". הגניוס הלטיני־הצרפתי — טען פראנס — גדולתו היא בכלום המידות הללו שמצאו במופאסאן את מגלמן המובהק: הבהירות, הבהירות, הבהירות.

צ'כוב מנצח

הנה באה המאה העשרים ועמה את „המשוגעים הקטנים" — את השיכורים, המשוגעים המתאבדים, את רמבו ואת ז'אר דא נרוואל ואת לוטראמון — לבספרות הגדולים, לגבהייה האליליה. „הזרם האפל" שדובא במשך כל המאה מרק החוצה באדיר והתחיל ל„שגר־צירוני גבור. קלודל גילה את רמבו, הנצר החזה, פרוסט — את ז'אר דא נרוואל המואבד הסוראליסטים גילו את לוטראמון המבוקר. כפי שקרה כבר לא פעם בתולדות הספרויות, הזרם הצדדי (או התת־קרקעי) של התקופה אחת נגלה במלוא עוצמתו בתקופה המאוחרת ואילו הזרם הגדול, היצוגי כביכול, התגלה לפתע כנחל אכזב. במאה העשרים הבהירות איבדה את יוקרתה. הסוראליסטים כתבו על אנטול פראנס חוברת בשם „הפגר" שפורסמה ביום הלוויתו, ומופאסאן — הבהיר, הבהיר, הבהיר — כמעט שלא נחשב עוד בתור סופר של ממש. המבקרים הגדולים לא עסקו בו עוד, הוא לא היווה אתגר ליורדי המצולה האפלה של ההודעה. כאשר חיפש את מופאסאן — גם רק בתור הרגבה ולא כמטרה בפני עצמה — בפיסקה אלאגנטית של „הספרות מהי" („... המבנה של סיפור ריו הוא כבעט בלתי־משתנה: תחילה אנו פוגשים את קהל־השומעים, החבורה המוהירה, המנוזגנית, שהתכנסה בטרקלין לאחר הסעודה. עם בוא הלילה הכל בכל וגובר ... רגרי").

כדי למצוא את עקבות מורשתו של מופאסאן צריך לרחוק אלפי מילין מצרפת — לרוסיה. כאן קם המתחרה הגדול ביותר של מופאסאן, צ'כוב, וכאן קמו תלמידיו הגדולים שהבעו נאמנות לרבם: איוון בונין ויצחק באבל. בזירה העולמית המתחרה הרוסי ניצח את מופאסאן: המאה העשרים מעדיפה את הסיפור הקצר נוסח־צ'כוב — הסיפור הבהומי, המעומעם, המיסתורי הלא־כל־כך־חלק — על פני הסיפור המופאסאני העז, הישיר, האומר־במפורש־את־הכל ברהיטות קלילה. הנה התלמידים הישירים של צ'כוב דבקו — האחד בעיקר, השני במידה רבה — במופאסאן. הסיפור הקצר של באבל הוא, בבחינת הטיפולוגיה היסודית, מופאסאני מאוד. באבל מעולם לא ניסה להתכחש לכך. הסיפור היחיד שלו שהוא בבחינה פרק־פואטיקה קרוי „גי דא מופאסאן" ומובעת בו גם הערצה למורה הצרפתי וגם מתגלה הזיקה המיידית בין נוסח הסיפור הבאבלי לבין נוסח־מופאסאן. יתר על כן: באבל התחיל את כתיבתו בשפה הצרפתית מתוך הזיקה לספרות הצרפתית בכלל ולמופאסאן בפרט. האנאלוגיה בין סיפוריו הצבאיים של מופאסאן לבין „חיל הפרשים" של באבל יכולה להיות נושא למחקר מענין. בונין הוא בתמונה זו מקרה מסובך יותר. הוא בודאי סירב־כל תלמידו של צ'כוב (ומחברו של אחד הספרים היפים ביותר על צ'כוב). אך במרכזו של הסיפור, שהוא כעין צוואה ספרותית שלו „בראשי" (1953) ניצב דווקא מופאסאן. בונין מספר בו על פגישה עם הכלה בין הארכהנה „כל אבצר היה מופאסאן יוצא להפלגותיו בים התיכון המתוארות בספרו „על המים" ומתוך דבריו על המלח ברנאר מסיק המספר הרוסי את האתיקה של סופר־אמת שמופאסאן הוא מגלמה המופתי.

האריה על השביל

דומה שאין זה מקרה שבעוד מעמדה של יצירת מופאסאן ירד פלאים בצרפת הוא נשמר מחוצה לה, ברוסיה וגם בארצות־הברית. לדידם של הצרפתים מופאסאן הוא סופר כל כך „בהיר" שאין הם נוטים לחשוד בהמצאותם של מחשכים כלשהם אצלו. הלילה, לפעמת סארטר, הוא מחוץ לתחום השגתו. כדי להבחין במחשכים אצל מופאסאן צריך, כנראה, קורא זר שבשבילו אמות־המידה היסודיות של „בהירות" ו„אפלה" אינן כה קבועות על פי המסורת כמו בשביל הצרפתי. אופייני הדבר שבו בזמן שאנטול פראנס הילל את בהירותו של מופאסאן תמה סופר־מבקר אחר, אנגלוסאקסי, על החידה והמיסתורין של מופאסאן, על אי־המוסריות הבעייתית שלו. הנרי ג'יימס כינה את מופאסאן „האריה על השביל" — רוצה לומר: בעייה שאי־אפשר לעקוף אותה, מאיימת ומורדנית. והנה הצרפתים „עקפו" על נקלה את מופאסאן, אך בארץ מולדתו של הנרי ג'יימס הוא עדיין בבחינת חידה. המונוגראפיה המעולה ביותר על מופאסאן נכתבה לפני שנים מעטות בארצות־הברית, בידי החוקר האמריקאי פרנסיס סטיגמולר ובשמה כלול רמז לג'יימס: „גי דא מופאסאן — האריה על השביל". בעיני האמריקאים, כמו בעיני הרוסים, מופאסאן שמר על חיוניות מירבית. גם בידי גילוי האפלה כמו ימינו, אפשר שיש צורך במרחק כדי להבחין בכך עקיים, בצד מופאסאנים אחרים, גם מופאסאן האפל.

גי דא מופאסאן

כי מופאסאן, למרות שהוא סתם עד היום הפופולארי שב ר צרפת מחוצה לה, מוכר רוב רק בחלקו המועט. בבחינ רה הצבעיה של יצירתו כ הוא כמו תיבת־אגדות מודח צולם אינה נדלית עד תום כתב למעלה בשלוש מאות קצרים (בשנים מעטות, בין 1890), בצד כרכים של רומאנ רי־מסעות, כמה מחזות ואף רת ספרותית. „עצירים זקני כים, עשרים ותשע תיבות מר־נפץ, הסעהה רחמים, גא וזה..." — מתאר באבל מתה כתבי מופאסאן בסיפורו „ג' פאסאן".

נושאים אובססיביים

כיעל לכל הויכוחים על טי האנבים הסובבת בתודות של מופאסאן — אם הן מקו אמיתיות — אי אפשר שלא כאורכה וסגנוניותה של ד האמת. המבחר — ומופאסאן תרגום וגם בהמצאת הפופ בצרפת, מופיע תמיד במבחר בע כאד את האווירה של כ חו יכולה להיות שונה מאד אחד למשנהו. כי שקורא מ שירים של מופאסאן עשוי לס הוא משורר של חיי האיכר מבדיים בתוכם גדל, כבחר א להביא את הקורא לדעה שמ בילה את חייו בגעיה ברכב הות לדברי חבריו המקריים י אפשר להדגיש את „הרחמים" „הגאון" או את „התאווה" יוהד כמובן את זו האחרונה דית ביותר לעולם, שלום. גיות הגאלית" של מופאסאן.

הקובץ „אור ירח", שהג תרגומה הנאה של אהובה ב הוא נדיב כאחד בהדגשותי. עים בו רוב הנושאים האובב קל מופאסאן. לצד סיפור כב דת ההר מן כיפרל" הסייך לקב קבוצה של כמין אגדות־עם, עמ אתב גם אם לא הירבה לכתב סיפור־פבע כבו „האדרי" 1 צייר כמו „הזאבי". ועוד כמה נושאים המופאסאניים היסודי צדיים (בסיפור בעב זה הב ציר השאלה הנצחית „בווי אבהותיה ד'"), האהבות שבלב דור („האהבה הלבנה"), הילד הר־חוקי („הילד"), הבגידה זה („טמילה צוּד"). בסיים ספר הסיפור „הלילה" המ צליל את האשבנה שהציגת סא מופאסאן, בתיאור הלילה הצו סיפורה. כאן יש לנו אפשרו צוץ במופאסאן האפל, זה של ספיח הרומנטיקה־דקדנטית פתים — פעם לבינה ופעם לו אינם רוצים להבחין בו.

אבינועם חיימי

כתבי־יד עתיקים בסנטה־קאתרינה

כ־3.300 כתבי־יד עתיקים בלשונות רבות שמורים בספריית מנזר סנטה קתרינה בסיני והם מהווים את אחד האוספים החשובים בעולם. לפחות עד לפני שעברה היה זה אוצר לא־מסודר, לא־נבדק ולא־מקוטלג. ואף לא כונס בספרייה מסודרת. נוסעים וחוקרים מערביים מן המאה ה־19 ניצלו מצב זה כדי לקנות בנשיכה דפים שתלשו מכתבי־יד, ולעתים אף שמו בכליהם כתב־יד שלם.

כך אירע למפורסם שבכתבי־היד של סנטה קתרינה, ה„קודכס סינאיטיקוס": תרגום השבעים בכתב־יד מן המאה ה־4 לספירה, שהיה — עד לגילויין של מגילות ים־המלח — כתב־היד המקראי הקדום ביותר שהגיע לידינו. הוא הובא לאירופה בידי החוקר הגרמני קונסטנטין טישנדורף, שערך לצורך זה שלוש נסיעות למנזר: ב־1844, ב־1853 וב־1859. הודות לו הגיע כתב־היד לפטרסבורג, שם נשאר עד 1933, כשהסובייטים מכרוהו ב־100.000 לי"ש למוזיאון הבריטי.

גלגול הסינאיטיקוס מסאנטה קתרינה לידי טישנדורף נשבע כסיפור בלשי, והוא נתן גם לפירושים שונים: טישנדורף עצמו טען שגאל את כתב־היד לאחר שנודע לו כי הנזירים הסיקו התנור במגורם ברבים מדפיו, וכי הנזירים עצמם הסכימו, אם כי רק אחרי היסוסים רבים, למסור את הקודכס לידיו. דיעה זו קיבל גם סר פרדריק קניון (אבי הארכיאולוגית הנודעת הגב' קתלין קניון, ובשעתו מנהל וספרן ראשי של המוזיאון הבריטי) בספרו על כתבי־יד עתיקים של כתבי־הקודש. לעומת זאת אומרים חוקרים אחרים ונזירי סאנטה קתרינה עצמם, שטישנדורף היה גונב שגנב חלק מכתב־היד. חלק אחר הוציא בערמה בהבטחות־שווא, ואת סיפור שריפת הדפים בדה מלבו כדי לחפות על מעשהו.

בינתיים הוכנס מעט סדר בסאנטה קתרינה וכתבי־היד כונסו בספריה; אך עדיין נשאר הרבה מה לעשות.

יש כתבי־יד של לשון אחת שקוטלגו בטעות כשייכים למדור של כתבי־יד בלשון אחרת. ב־1949/50 צילמה משלחת אמריקאית, זו הפעם הראשונה, חלק גדול (יותר מ־200) מכתבי היד במיקרופילם; אך חלק נשאר לא מצולם, ואף מן החלק המצולם לא פורסם עד כה אף עמוד אחד. וב־1968 יצאה ועדת האוניברסיטה העברית לחקר סיני, שחקרה בין השאר את כתבי־היד של סאנטה קתרינה במשך שלוש שנים ויותר, וצילמה רבות מאות של כתבי־יד.

פסאלטר מן המאה ה־8

בין חברי המשלחת היה הפרופסור משה אלטבאואר, פרופסור לחקר הלשונות הסלאביות באוניברסיטה העברית. הוא זיהה וקיטלג אחדים מ־48 כתבי־היד הסלאביים שבספריית המנזר (הללו הובאו שמה מן המאה ה־12 בידי אנשי כמורה וצליינים, תחילה מארצות הבלקן ואחר־כך מרוסיה: אחדים אף נכתבו במנזר עצמו). אך בתמזל מזלו של אלטבאואר והוא צילם הכין לפרסום מדעי, גם כתב־יד לטיני מן המאה ה־8 — פשוט מפני שהיה מקוטלג בין כתבי־היד הסלאביים. הוא יתפרסם תוך חצי שנה או שנה.

כתב־יד לטיני זה, שכנראה הובא לאזור בידי נושאי הצלב, הוא „פסאלטר", כלומר: ספר תהילים. אך כמקובל בפסאלטרים נוצריים רבים, יש בו מלבד המזמורים עצמם גם „קאנטיקה", כלומר: שירות לקוחות מן התנ"ך (כמו שירת הים, שירת האזינו, שירת חנה, פרקים מתוך ישעיהו, יונה, חבקוק) ומהברית החדשה. יש בו 18 שירות כאלה, לעומת 11־12 המצויות ברוב הפסאלטרים הנוצריים.

פסאלטר לטיני קדום זה הוא פנינה מבחינת כתב־ידו, מצטיין באיורים יפים מאד, ובעל 244 עמודים — היקף גדול בכתבי־היד מאותה תקופה קדומה. לשונו לטינית וולגארית של ימי־הביניים; אך חשוב מהלשון הוא הנוסח שלו, השונה לגמרי מזה של התרגומים הלטיניים העתיקים הידועים, והם: הוולגטה וכן הפסאלטר הרומי והפסאלטר הגאליקני המיוחסים להירונימוס הקדוש. נוסחו של הפסאלטר מסיני, אומר פרופ' אלטבאואר, דומה הרבה יותר מתרגומים אלה לנוסחת ספר תהילים הלטיני, שכנראה השתמש בו אב הכנסייה אוגוסטינוס הקדוש בפירושו לתהילים. לכן חשוב הוא מאד לחקר תרגום התנ"ך לרומית. אך לא די בכך, הקודכס כולל גם „לוח קדושים", ובסופו — חיבור אפוקריפי נוצרי על שמעון מאגוס, הנקרא כסיפור בלשי — פגישה בין מאגוס לנירון קיסר, כריתת ראשו של שמעון ותקומתו לתחיה, הופעת פטרוס ופאולוס, המצידים שאינו ישוע, כטענתו, ועוד.

כתב גלגוליתי וכתב קירילי

פסאלטר אחר, שאלטבאואר כבר הספיק להוציאו לאור, הוא אחד משלושת כתבי־היד הסלאביים העתיקים ביותר שבמנזר. לשונו מוקדונית — ניב סלבי דרומי — וכמו כתב־יד מוקדוני עתיק אחר מסאנטה קתרינה, פירסמו אלטבאואר לראשונה פירסום מדעי מלא. הוא נתפרסם בצורת לוחות תצלום בצבע באקדמיה המוקדונית למדעים ואמנויות בסקופייה שביוגוסלביה.

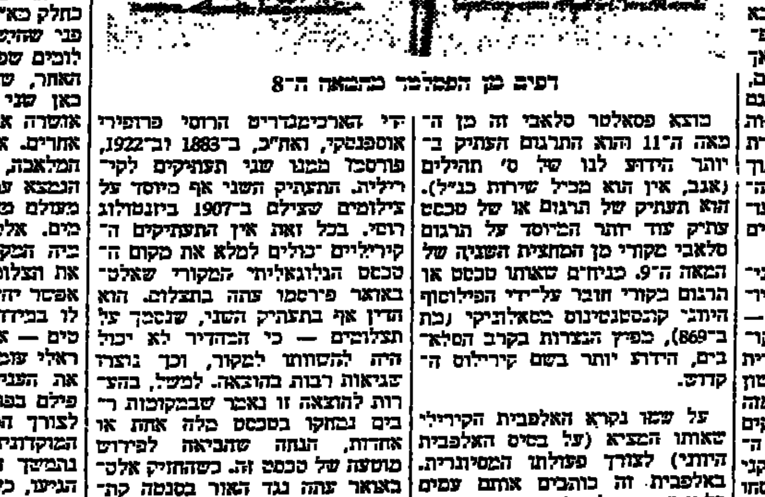

דפים מן הפסאלטר מהמאה ה־8

כוזא פסאלטר סלאבי זה מן המאה ה־11 הוא התרגום העתיק ביותר הידוע לנו של ס' תהלים (אגב, אין הוא מכיל שירות כנ"ל). הוא תעתיק של תרגום או של טכסט עתיק עוד יותר המיוסד על תרגום סלאבי מקורי מן המחצית השניה של המאה ה־9. מניחים שאותו טכסט או תרגום מקורי חובר על־ידי הפילוסוף היוני קונסטנטינוס הסאלוניקי (מת ב־869), מפיץ הנצרות בקרב הסלאבים, הידוע יותר בשם קירילוס הקדוש.

על שמו נקרא האלפבית הקירילי שאותו המציא (על בסיס האלפבית היווני) לצורך פעולתו המסיונרית. באלפבית זה כותבים אותם עמים סלביים שקיבלו את הדת האורתודוכסית, בעוד שאחיהם הקאתוליים (כגון הפולנים והקרואטים) כותבים באלפבית לטיני. הכתב הקירילי נבדל מן היווני, חוץ כאשר בצורת האותיות (הדומה אמנם ליווני דמיון כללי) גם בכמה סימני כתב לציון הגאים מיוחדים ללשונות הסלאביות, החסרים באלפבית היווני.

אולם כתב הפסאלטר המוקדוני (להלן פ"ס כלומר: „פסאלטר סינאיטיקוס") אינו קירילי, אלא גלגוליתי. אף אלפבית זה המציא קירילוס, כנראה לפני הקירילי, ודומה שהשתמש בו רק זמן קצר יחסית. הוא נשען על המינוסקולים (אותיות זעירות) היווניים של אותו זמן, ומלבד זה משתמש הוא במספר סימני־כתב של האלפביתים המזרחיים — העברי, הקופטי ועוד — שהאלפבית היווני אינו מכיר אותם. לשון פ"ס היא בעצם סלבית כנסייתית עתיקה, ניב סלבי דרומי כפי שדובר במאה ה־9 בסביבות סלוניקי; אולם ההעתק הנוכחי של התרגום המקורי משקף את ניב המשנה המוקדוני של לשון זו.

פ"ס תואר לראשונה ב־1850 על ידי הארכימנדריט הרוסי פורפירי אוספנסקי, ואח"כ, ב־1883 וב־1922, פורסמו ממנו שני תעתיקים לקירילית. התעתיק השני אף מיוסד על צילומים שצילם ב־1907 ביזנטולוג רוסי. בכל זאת אין התעתיקים הקיריליים יכולים למלא את מקום הטכסט הגלגוליתי המקורי שאלטבאואר פירסמו עתה בתצלום. הוא הדין אף בתעתיק השני, שנסמך על תצלומים — כי ההדיר לא יכול היה להשוותו למקור, וכן נוצרו שגיאות רבות בהוצאה. למעלה, בהערות להוצאה זו נאמר שבמקומות רבים נמחקו בטכסט מלה אחת או אחדות, הנחה שהביאה לפירוש מוטעה של טכסט זה. כשהחזיק אלטבאואר עתה נגד האור בסנטה קתרינה את הדפים שתוארו כפגומים, נוכח שלא נמחק בהם דבר, אלא הדיו חדר פשוט לצד השני של הדף, בגלל איכותו הגרועה של הקלף.

האוונגליון מדרובומיר

שנה היתה עבודת אלטבאואר בטכסט המוקדוני השני שפירסם באקדמיה המוקדונית למדעים — „האוונגליון מדרובומיר" (להלן א"ד). כתבו קירילי, והוא מאוחר במקצת מפ"ס, המחצית הראשונה של המאה ה־12. בכתב־יד זה קשור סיפור בעל אופי בלשי.

בסוף המאה שעברה התגלגל חלק גדול מכתב־יד זה לווינה לידי הבלשן הנודע יאגיץ'. הלה רכשו, חקרו ופירסם עליו מונוגרפיה יסודית. אך את הטכסט עצמו לא פירסם, חוץ משלושה תצלומים, ולא עשה זאת גם הספריה הציבורית של פטרסבורג שלה נתן יאגיץ' את כתב־היד במתנה לאחר שחקרו. עם זאת ברור היה ליאגיץ' שלפניו רק חלק מכתב־היד, ומתחבר שידע כי מקורו בסנטה קתרינה. כיצד הגיע כתב־היד משם לוינה ?

כאז מתחילת המאה ה־19 הוצאו מספריית המנזר הרבה כתבי יד סלאביים (וכאמור, לא סלאביים בלבד). טישנדורף ואנשי הכמורה הרוסיים שלקחום, היו תולשים תחילה דפים בודדים מכתבי־היד, ולבסוף לקחו גם קודכסים שלמים. אך מדוע הסתפק מי שלקח את א"ד, ליטול את רובו, ולא לקח את כולו? אפשר שלא סיים את מלאכתו בשעה שנתפס בקלקלתו. אפשרות אחרת, הנראית לאלטבאואר יותר, היא שבשעה שהקודכס נלקח מן המנזר לא היה כרוך, וחלקיו היו מפוזרים בידי הנזירים, כיון שהספריה לא היתה עדיין מסודרת. השערה אחרת סבירה, שאלטבאואר מעלה אותה על סמך שיקולים מבניים של מספר הדפים, היא שחלק מכתב־היד נתערבב בין כתבי־יד ערביים, וכך „ניצל".

„שיתוף פעולה" סובייטי

זיהוי שלושת הקונטרסים שנשמרו כחלק מא"ד נתאפשר לאלטבאואר מפני שהשווה אותם לשלושת התצלומים שפירסם יאגיץ' בעמודי החלק האחר, שאותו רכש. כשקבוע שיש כאן שני חלקים של קודכס אחד אושרה אחר־כך גם על־ידי חוקרים אחרים. אך בזה נעשה רק חלק מן המלאכה, כי כתב היד של יאגיץ', הנמצא עתה בלנינגראד, לא פורסם מעולם מחוץ לאותם שלושה תצלומים. אלטבאואר ביקש מן האקדמיה המקדונית למדעים, שזו תשיג את תצלומי שאר העמודים, כדי שאפשר יהיה להוציא את הקודכס כולו במידה שנשתמר. אולם הסובייטים — אף כי לא ידעו שחוקר ישראלי עומד מאחורי הענין — סחבו את הענין. תחילה שלחו מיקרופילם בפוזיטיב, שאין בו כל תועלת לצורך הפרסום, ולאחר שהאקדמיה המוקדונית ביקשה מהם נגטיבים, נמשך הענין שנתיים עד שהללו הגיעו. כשהסובייטים טוענים כל הזמן כי הנה הם שולחים את החומר. לפיכך יצא הפירסום רק ב־1973, ארבע שנים לאחר גילוי החלק הנוסף של א"ד.

אצל אלטבאואר נמצאים עוד שני פסאלטרים סלאביים עתיקים מסאנטה קתרינה שיפורסמו תוך שנה. האחד סרבי מראשית המאה ה־13 — הקדום ביותר בלשון זו — והשני רוסי עתיק מן המאה ה־11. גם אותם זיהה בספריית המנזר. הפסאלטר הרוסי מכיל מלבד ספר התהילים גם שירות הנביאים. אחרות. לפני כמאה שנה נגנב ממנו קונטרס אחד, שהגיע לספרן בפטרסבורג ועורר בשעתו רעש גדול. אולם את שאר כתב־היד שנשאר בספריה חשבו כשייך למאה ה־13, עד שאלטבאואר זיהה אותו עתה כהמשך לא יכול של אותו קונטרס מן המאה ה־11.

Psalterium Sinaiticum
An 11th century Glagolitic Manuscript from St. Catherines Monastery, Mt. Sinai. Edited by Moshé Altbauer.
The Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje 1971.

Evangelium Drobomiri
A 12th century Cyrillic Manuscript, vol. I, Edited by Moshé Altbauer
(טכסט מסביר במוקדונית)
The Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje 1973.

כתב־יד סלאבי קדום שנתגלה מחדש במנזר על שם סאנטה קאתרינה.
דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, כרך חמישי, חוברת 5, ירושלים תשל"ד.

סטאלין: אנטי־אינטלקטואל אינסטינקטיבי

כוכבו של סטאלין דרך בתקופה מאוחרת בחייו. ביום המהפכה היה פרקטיקור שולי בכוחות האויב של לנין. בתקופת המהפכה מילא התפקיד כישנו. לאחר שהתבסס המשטר הסוביטי, האפיל עליו טרוצקי במשך התקופה ארוכה, וכן רבים בתוה השובות כמו זינובייב וקמנייב ובוחארין. [illegible] את השוּמה הלב בסגנונם המהפכני ובנכונותם להצהיר בכל עת על התרות על עקרוני העולם — [illegible] לכתוב את ההיסטוריה.

סטאלין, אנטי־אינטלקטואל אינסטינקטיבי, הכיר את ההבדל בין [illegible] את הכוח ובין כוחו של הכלב, [illegible] ובנה לעצמו דימוי של איש־הביניים המתאים ביותר לנהל את המדינה בתקופה הקשה שבאה לאחר מות לנין.

לאחר 1929—28 כשסטאלין הצליח להביא לידי הגלייתו של טרוצקי. [illegible] שוב לא היה אפשר להתעלם ממנו. אך גם עכשיו עדיין היה צורך [illegible]. הספר הראשון של הביוגראפים שלו [illegible] בסגנון שלא היה אלא מבסירי בידי ההיסטוריה. ביוגראפים אחרים [illegible] ויצחק דויטשר, ולאחרונה [illegible], הלכו בעקבות טרוצקי ותיארו את סטאלין [illegible] עבורה את קבלה, גיסה זאת ותיו־ריבה בכבודים על תיאור דמותו של סטאלין אשר ביחד אליה כמעט לא [illegible] עד לשנוב האמת־היבוה.

הרכות ההודית

[illegible] של ריבים מאקר, אדם אולאם ורונלד היגבלי. על כל אחד [illegible] דמותו של סטאלין [illegible] כי בספריהם [illegible] הם מבינים את הקריאה [illegible] שלו בדרך שהוא, הם מסכימים כי סטאלין לא עוצב על־ידי ההיסטוריה, אלא [illegible] הגיע לכליים שהגיע לכוח [illegible], חריפותו הפוליטית [illegible] לכל — לפי הערכתו של היגבלי — [illegible] קודם.

בספרו „סטאלין בהתהוותו — מחקר בהיסטוריה ובאישיות" (הוצ' [illegible]), עוקב פרופ' רוברט טאקר אחר התפתחותו של סטאלין משנת 1879 ועד לשנת 1929, כשהוא [illegible] את הגישה של הפסיכולוג הנודע אריק אריקסון. הוא מבחן כי הדרך חייו של אדם מתוכננת על ידי האידיאל העצמי [illegible] בנעוריו [illegible]. באותו זה [illegible] של סטאלין [illegible] את „הבריה־הגיבור המהפכני".

[illegible] נטייה רציונאלית, קשה לבטל להסביר רק במונחים של אישיה לכוח את החלטתו המוכרבת של סטאלין לערבוה קולקטיביזציה של האיכרות. ואולם, טוען מבקר הט.ל.ס. בסיומי זה של טאקר ליישם שיטות ניתוח פסיכו־היסטוריות על הביוגראפיה של סטאלין, אינו משכנע. הקושי נעוץ בכך שהעובדות על חייו המוקדמים של סטאלין אינן ידועות, והעדויות על כך מפוקפקות כולן.

כלבין היטלר היה גם סטאלין איש בודד, שלא שיתף בהתחבטויותיו אף אדם, ועובדה זו מנוצלת בידי ההיסטוריון בעל הכיוון הפסיכולוגי [illegible]. ואולם טאקר אינו מצטמצם בניתוחים פסיכולוגיים. יש בספר פרקים העוקבים בדייקנות אחר הדרך שבה הצליח סטאלין לבנות את עצמו כמנהיג. בארבעה פרקים רצופים מתאר טאקר את המהלכים הטקטיים שנקט סטאלין כדי לנטרל, תחילה את טרוצקי ואחר־כך את ה„אופוזיציה הימנית", ומתאר את הדרך שבה שיכתב סטאלין את ההיסטוריה כדי שיופיע כיורשו האמיתי של לנין.

[illegible] על מאבקי המפלגה ברוסיה בשנות ה־30 — [illegible] ביותר על־ידי מבקר הט.ל.ס. ספרו של טאקר.

מלחמה נגד האומה

בספרים „סטאלין — האיש ותקופתו" (הוצ' אלן ליין) מאת אדם ב. אולאם, ו„יוסף סטאלין: האיש והאגדה" (הוצ' האצ'יסון) מאת רונלד היגבלי [illegible], נשב בעיקר על סיפור הקריירה הפוליטית של סטאלין.

הביוגראפיה הפוליטית של [סטא]לין ניתנת לחלוקה לשלושה [שלבים]: [illegible] של כל אחד מהם תחום [illegible]. השלב הראשון ב־1928—1929 [illegible] בכפלגה הקומוניסטית. אך עדיין הוא מוגבל [illegible]. על מגבלה זו [illegible] השלב השני — בשנות ה־30 — [illegible] „מלחמה נגד האומה". [illegible] האיכרים, [illegible] והנחת הבסיס לתעשיה [illegible] האיקטטור סטאלין. בתום שלב זה היה [illegible] לשלוט בלבדו ללא עזרים.

אולם והיגבלי מספרים את [illegible] של סטאלין לפרטיו [illegible]. אין בספריהם חידושים [illegible], אף כי [illegible] הרבה יותר [illegible] על ביקורת [illegible] לאחרונה — [illegible] סטאלין, מילובן דז'ילאס או [illegible].

היגבלי עוסק בעיקר בשלב [illegible] בקריירה של סטאלין [illegible] ספרו [illegible] דומות בגישתן ובסגנונן: [illegible] ביוגראפיה [illegible].

וברט וולטש

הבעיה הישראלית – עיון משני כיוונים

בעצה זו כשהסכסוך הישראלי–[ער]בי הגיע לשלב מכריע, והבעיה [...]נה במלחמת תשמולה עזה, דרושה [...]ל צד קצת הבנה להלך הרוח בצד [...]ני — אם מבקשים העמים להפסיק שפיכות־הדמים האיומה. מבחינה יש ענין בשני פרסומים שהגיעו [...]י יחדיו בימים אלה, שונים מאד [...]ופיים; אך שניהם מאירי־עיניים [...]וגע לנקודת־המוצא, הקובעת את [...]ון מחשבתם של הצדדים.

הפרסום האחד הוא נסיון אוריגי־[נלי] לתת תכונה ציורית בצורת מפות [...]כסות תקופה ארוכה, עם דגש על [...]קור ההיסטורי — שרבים כיום [...]וסים להתעלם ממנו, אף שקיימת [...]יבילו הפרדה נפוצה יותר מכל ספר [...]ר, ההשפעה על חינוך האנושות [...]יורה המערבית של העולם התר־[...]תי: התנ"ך, כמובן. מיפעל זה [...]נע על־ידי מארטין גילברט), [...]והמדוים שיצאו לו בתיבתו על [...]"יי נגד מדיניות נויל צ'מברלין, [...]ני זמן־כה נבחר כביוגראף רשמי [...] צ'רצ'יל.

אפיזודות היסטוריות

[ה]ספר הנוכחי מתחיל גילברט בהצ־[...]כפה, המציינת את מקום שבהם [...] היהודים בארץ בין 1000 לפני [...]פירה עד 636 אחרי הספירה הנו־[צרי]ת; כלומר עד לכיבוש הערבי. ב־[...]ד השני, מראה הוא את פיזור [...]הודים בימי הקיסרות הרומאית, ר־[...]ה הוא קופץ לימי הביניים, (1000 [...]1150, מציין את גירושי היהודים [...]צות אירופה, לרבות אנגליה [...]12), צרפת (1306), גרמניה, ליטא [...]14), ספרד (1492) ועוד, עם ה־[...]ים העיקריים של ההגירה, ביחוד [...]טליה, טורקיה, אפריקה וגם למצ־[...] וארץ־ישראל; הכל עם הערות [...]ברות קצרות של התנועה. מפה [...]הדה מוקדשת לנוכחותם של יהו־[דים] בארץ־ישראל בין 636 עד 1880, [...]מר עד להתחלת העליה הציונית [...]דרבית, ואחר־כך מ־1880 עד 1914, [...] המפנה שבא עם מלחמת־העולם [...]שונה וקץ השלטון העותמני.

כאן אנו נכנסים להיסטוריה של [...]נו, הכיבוש הבריטי, הצהרת בל־[פור] ועמדה האוכלוסיה הערבית בסיי־[...]ציה הזאת. אולם יש גם מפות [...]ינן מתייחסות לסכסוך הערבי אלא [...]ות באופן כרוני את רדיפות [...]ודים ובריחתם בתקופת הנאצים, [...]אבק על רשיונות עליה והאפיזו־[דות] ; ותיסכולים עם עליה ב'. כל זה [...]זה את הרקע להחרפת הסיכסוכים [...]ארץ־ישראל, ומתגלה כאן הדרא־[מה] היהודית כשרואים כי כמעט כל [...]צות מסרבות לקבל פליטים יהו־[...]ח חוץ ממספר קטן בתנאים מיר־[...]ם, גם כשאין למבקשי־המקלט [...]ביציה פוליטית. הערבים נקטו [...]תה העמדה, לא כל שכן, שבמק־[...]זה האוכלוסיה פוחדה שמא יש [...]ית לנשל אותה מאדמתה, ובנסי־

להנהיג[...]בות כאלה אין סיכוי לסיעוד הומאני־סארי.

התפתחות לאחר החלטת החלוקה

זו ההקדמה לסכסוך הגלוי שנפתח בשנות השלושים והארבעים. כשווע־דות שונות חיפשו פשרה בתחום ה־פוליטי בשעה שבה נחשף הטבע ה־אמיתי של רדיפות הנאצים, והמרד הערבי ניסה למנוע כל עליה נוספת של יהודים. הקרבות האלה משתקפים במפות אשר בהן נרשמות כל ההת־נגשויות, עם התאריכים והמסברים, עד שוועדת פיל, בהסכמת הד"ר וייצמן, הגיעו למסקנה לבקש „מוצא מהתנג־שות שתי זכויות" על־ידי חלוקת ה־ארץ. המפות מראות לנו את התכניות השונות עד להחלטת האו"ם בנובמבר 1947, שאמנם עוררה קרבות נוספים; הלאה עד להקמת מדינת ישראל ב־מחצית הארץ שנקבעה ליהודים; הה־מלחמות שבאו לאחר־מכן; הסתלקות המונית של תושבים פלשתינאים ו־יצירת בעית הפליטים הערביים שאין איש שטיפל בה בתבונה ועילוה; ונוצר הפצע הפתוח שהלך והחמיר והרעיל את האוויר. בהביטנו על מפות אלו ניווכח לדעת כמה טעויות ומח־דלים נעשו במשך השנים, כמה קר־בנות נפלו לשווא, ועולה בלב הדאגה שאין תרופה לשנאה שנצטברה. פי־רושי המחבר נסמכים כמעט בכל פרט על הגירסה הישראלית. המפות המר־שימות — ולדעתי המוצלחות ביותר — הן אלו המציגות את מאורעות ה־מלחמה השונים מ־1948 ועד ל־1973, לרבות משלוחי הנשק מצד מעצמות־העל, המכניסות את כל הבעיה לתוך הקשר הפוליטיקה הגבוהה אשר בה הלוחמים (הנופלים) מופיעים בתור סטאטיסטים.

הנשק היעיל ביותר, נמצא, כמובן, הנפט הערבי, הלוחץ על כל המערב התלוי בו להפעלת תעשייתו, עניין שחולל משבר ופאניקה בשלהי הכל־חמה אשתקד. המחבר מקדיש לעניין שתי מפות מאלפות. אינפורמאציה נוספת על ממדי הבעיה, העשויה ל־שנות את יסוד המשק הלאומי של האומות הערביות — וגם של בעלי חומר הגלם היקר שהעושר האסטרו־נומי מביא להם כוח כלכלי ופוליטי — אפשר למצוא במהדורה החדשה של הספר „נפט ועצמה עולמית" מאת ה־פרופסור פיטר אודל [2], הנותן סקירה מקיפה. הפרק האחרון, האקטואלי ב־יותר, נכתב ב־1974, אחרי מלחמת 1973. המחבר הוא מומחה אנגלי ה־מכהן עתה באוניברסיטה הולנדית.

הדמוקרטיה שנכשלה

לתוך עולם שונה לגמרי אנו נכ־נסים בפנותנו אל זכרונותיו של מר מחמד מהג'וב [3], ששלט בסודאן עד למאי 1969, כאשר הודח בהפיכה ש־העלתה לשלטון את נומיירי. המחבר נתון מושג על המתרחש בעולם ה־ערבי המורכב, לדבריו, מיסודות שו־נים מאד זה מזה, הוא משמיע בקו־רת גלויה על הערבים, ביחוד על ה־איש שהיה יותר מ־15 שנים אליל הלאומיות הערבית, גמאל עבדול נא־צר.

מהג'וב אינו חסיד הפאן־ערביזם. הוא יודע ששאיפתו של נאצר לאחד את הערבים ותחת שלטונו היתה אוּ־טופיה. הוא מתגאה בכך שהוא היה האיש שתיווך בין נאצר המלך פיי־סאל בסיכסוך על תימן, בוועידת חרטום באוגוסט 1967 — אותה ועי־דת פיסגה ערבית שגם החליטה על ה„לאוים" לישראל אחרי מלחמת ששת הימים, והעלתה את שלושה הלאווים המפורסמים. בהזדמנות זו, אנו שומ־עים פרטים רבים ומעניינים על מה שקרה מאחורי הקלעים, ובכלל כיצד מתנהלים העניינים בכינוסים ערביים כאלה. „אחדות" ערבית היא הבעיה המסובכת ביותר; מהג'וב קובע ש־אימפריה ערבית אחידה לא היתה כלל במשך מאות שנים; שהליגה הער־בית לא הביאה אחדות; הוא אינו מאמין לשיטות ההתהדרות לאחדות של מדינות בעלות מסורת שונה; לרעיון הפאן־אפריקאני הוא קורא „חלום", ובכל הנוגע לערבים הוא סומך כי התקרבותם תוכל להתגשם רק לאט, צעד־צעד, בתהליך ממושך, בעזרת גורמים מסובכים כגון טיפוח תרבות משותפת כבוססת על השפה המשו־תפת; בשיתוף־פעולה בתחום הכלכלי הסכבי, ובניצול האינטרס המשותף האחר שיש להם, כלומר ההתנגדות לשאיפות ישראל.

נאצר השתמש בשיטות מוטעות, הוא אומר. נאצר גם אמר לו שהתת־קפה הישראלית ביוני 1967 לא היתה לו הפתעה, אך הצבא לא נשמע ל־פקודותיו. היו אז רק 400 חיילים בין איסמאעיליה וקהיר (השאר היו ב־תימן): „הישראלים היו יכולים להי־כנס לקהיר אילו רק רצו". מהג'וב מגלה כי לכרוח „שלושה הלאווים" היו בוועידת חרטום דיונים על אפ־שרות איזשהו הסדר עם ישראל, ונא־צר הציע כי המלך חוסיין ימציא איזה ניסוח, קודם־כל בין ירדן וישראל בתור צעד ראשון למו"מ כללי. גם ברית־המועצות ביקשה דרך לשלום, וארצות „העולם השלישי" לם טיסו בראש המליצו על מו"מ עם ישראל; אחדות מהמדינות הערביות (הוא אינו אומר מי) אף טענו כי קיום ישראל הוא עובדה והתעלמות ממנה עשויה לגרור התנגשויות נוספות.

מהג'וב עצמו מתעלם מן הלקחים הנובעים מהחלק הראשון של המפות של מארטין גילברט, אלה המציינים את היחס המיוחד של היהודים לארץ ישראל ואת הטראגדיה של הנודדים היהודיים במשך הגלות. הוא היה נגד ניסוח החלטת האו"ם מנובמבר 1967 (החלטה 242) שנוסחה על־ידי הלורד קאראדון בשם הבריטים, מפני שלא נאמר בה כי על ישראל לפנות את „כל השטחים הכבושים". אר־לם דעתו לא נתקבלה. קאראדון כבר־אה לא נטר לו: הוא הקדים מבוא לספרו הנוכחי. מהג'וב מודה שהדמו־קראטיה נכשלה בכל המדינות החד־שות באפריקה ובעולם הערבי, הוא מביא פרטים מהדימים, גם על הסב־חים האכזריים שבאו במקום הדמו־קראטיה, למשל בארצו, סודאן. מב־חינה זו, ספרו הוא מקור היסטורי ואידיאולוגי חשוב. באפילוג המוקדש למלחמת אוקטובר 73, טוען מהג'וב כי הערבים לא רדפו מעולם את ה־יהודים, והם היו בין הראשונים ש־הביעו צער על אכזריות הנאצים נגד היהודים. הגיע הזמן, הוא אומר, ש־ערבים וישראלים יחדלו „להיות שפ־נים־ניסיון לבחינת כלי־הנשק המכלים המיוצרים על־ידי ארצות־הברית ו־ברית־המועצות". אמן!

1) Martin Gilbert: T[he] Arab-Israeli Conflict. Its H[is]tory in Maps. Weidenfeld a[nd] Nicolson London 1974. 1[..] Maps with Comment. £ 3,2[.]

2) Peter R. Odell: Oil a[nd] World Power. Background [to] the Oil Crisis. Third (revise[d]) Edition. Penguin Books H[ar]mondsworth 1974. 245 pp. [..] pence.

3) Mohamed Ahmed Mahgoub: Democracy on Trial. Reflections on Arab and African Politics. Introduction by Lord Caradon. André Deutsch London 1974 318 pp. £ 4,95.

מועקת המוח

איבון קורול, רופא מוסקבאי גדול, העוסק באיסוף מידע על המוח ובמציאת שיטה להגברת כושר פעולתו, כותב ב„יונסקו פיצ'ארס" על הבעיה המצורה של המתח המוחי. לטענתו, סוב־לים רבבות אנשים בעולם ממתח מנטלי כרוני, נגע, שלדעתו, יש בו כדי לאיים על שלום האנו־שות.

סימפטומים רציניים של מתח כבין זה נרשמו לראשונה לאחר מלחמת העולם הראשונה, כאשר שלטונות הבריאות בארצות כתר־עשות רשמו הלתות מרובות על עייפות מנטלית כרונית מצד אנ־שים שעסקו בעבודה אינטלקטו־אלית. בשנים האחרונות הבחינו מומחים לדבר, כי ההפרעה נע־שית שכיחה יותר ויותר. באוה"ב מאושפזים שנה שנה כ־125,000 איש; 200,000 מקבלים טיפול במרפאות פתוחות וארבעה עד שמונה מיליון נזקקים לטיפול פסי־כיאטרי. מתוך כ־50,000 אמריק־אים המתאבדים שנה־שנה, ה־מחצית לוקה בדפרסיה. כזה ה־מצב גם בארצות אחרות.

מספרים אלה לא היו מלהדים על טרגדיה — אומר קורול — אלמלא הגובהה שהתפשטות המג־פלי הכרוני מוליך לנדדור יעי־לותו של האינטלקט, ומכאן, פר־גע ביכולת לטפל בבעיות חיוניות לקיום האנושות. המחקרים מלמדים כי 90% מבעלי הכשר־רונות עוסקים כיום במחקר. יש מקום לתמוה אם לא חלה בימינו אינבולוציה בכוח האנושי. והיה התשובה אשר תהיה, יש הוכחות כי הכלי המנטלי הדגין ביותר על־פני כדור הארץ, המוח, הוד־בא אל סף ההרס. הסיבות לכך הן: מעמסת־יתר על הזכרון; ק־צב החיים; הקושי בהסתגלות ל־שינויים התכופים בטכניקה, ב־פוליטיקה ובמוסר; ריבוי קש־רים הדדיים היוצרים לחצים; מ־שך זמן הלמידה וההתמחות הכ־פל.

ההגיינה של המוח

ברור כי מוחו של אדם החי במאה העשרים מוכרח להתמודד יום־יום עם כמות מידע שהדור הקודם היה צורך במשך חיים שלמים. רוב העובדים האינט־לקטואלים ניצלים מאסון מעמ־סת היתר בזכות המאגרים הע־צומים של המוח, אשר בתנאים נורמלים מצויים במצב של תנו־מה. פאסטר הוא דוגמה מצוינת לכך: אף על פי שלקה בשיתוק בחלק ממוחו המשיך להמציא המצאות.

אף־על־פי־כן, יש לנהוג זהי־רות ויש לצאת למערכה להצלת הכוח האנושי. לשם כך יש לא־סוף מומחים מרחבי תבל, שישי־בו על שאלות שונות בעניין זה. לעתים אתה נתקל בתופעות יו־צאות־דופן כמו זכרון, מהירות מהירה של חישוב. מוצארט ל־משל יכול לכתוב סימפוניה ל־אחר ששמעה לה פעם ראשונה. מישהו אחר ניצח מחשב בהח־רות חשבון. יש היודעים 12 לשו־נות ויותר. האם תופעות אלו אכן יוצאות דופן, או שמא הן הנור־מה, ואילו שאר המוחות פועלים ביעילות נמוכה? ואם כך — כלום מן האפשר לגלות את סוד תיפקודו של המוח באותים ול־לשם זאת על מוחות אחרים?

יש ליצור היגיינה של המוח, שתותסת את פעולתו על־פי חוק המטוסלה, הקובע כי לאחר פעו־לה פיסיולוגית מוצאת באה פעו־לה מאשתה.

קורול קובע כי יש לפתוח דיאַ־לוג מיוחדות לעובדים אינטלק־טואלים, מאחר שמחקר ביוכימי הוכיח כי מאמץ מנטלי צורך כי־מיקלים מיוחדים, ופירוש הדבר כי ניתן להשפיע במישרין על המוח כדי להקל על המתח ה־מנטלי.

כך או כך, הבעיה קיימת, ויש לפתור אותה.

ד"ר ניסים מבורך

„מפי עוללים ויונקים..."

תערוכת הצייר פנחס אברמוביץ'

מקובל לחשוב כי ילדים מצוידים באינטואיציה רגישה ובטעם אמנותי מפותח. בין אם יש אמת בדעה זו ובין אם לאו, הרי שאין ספק כי נכדתו של הצייר פנחס אברמוביץ' הפגינה הבנה רבה בתחום זה. היא רשמה בספר המבקרים של ה־תערוכה כי שלוש תמונות מצוירות נשאו חן מלפניה יותר מזולתן — תרומה שצדקה, גם אם יותר התמו־

פנחס אברמוביץ': מיתבר

בת, שאינן נושאות שמות או הג־דרות אלא מספרים סידוריים בלבד, מצטיינות באיכות הבעתית הראויה לציון. תערוכתו זו, שהוצגה במו־זיאון העירוני של רמת־גן, מעבר־רת בשלמותה למשכן לאמנות של חולון, שם היא תפתח בשבת, 9 לנובמבר. יש לברך, אגב כך, על העובדה כי תערוכות חשובות נער־כות לאחרונה גם מחוץ למרכזים ה־מסורתיים.

פנחס אברמוביץ' הוא ממייסדי קבוצת „אופקים חדשים", אותו זרם אמנותי שנוסד בארץ לאחר מלחמת העולם השניה, ובין חבריו נימנו, בין היתר, זריצקי, שטרייכמן, יעקב וסיטון. מרכיבי הקבוצה היו אמנים ותיקים, אפילו בימים ההם, אך הוד־ריס בהודעה על הזדקנות לשמה. ברעיון המרכזי שלום היתה מידה של חידוש בהתחשב בפרובינציה האמנותית שבה פעלו, הרחק מן המוקדים האירופיים הצפון־אמרי־קניים. הם התרו למציאת דרכים להבעת עולמם הפנימי ללא קשר מחייב עם עולם הגיגלה. מידת ה־באמנות של חבריה השונים של קבוצה זו לרעיון הנזכר לעיל לא היתה אחידה. אצל חלק מהם הוא לא חרג מן התחום המילולי ולא תורגם למדיום האמנותי־פלאסטי. בין היתר היו אצלם גילויים ידועים של רומאנטיקה פסבדו־מזרחית או רסטיקאנית. אחרים פנו להפשטה מתקדמת יותר, תוך השענות מקר־בלת על נקודת־מוצא מתחומי הנוש־אים הקלאסיים של דומם, נוף ודיוקן במרוצת הזמן. אצל חלקם התבטל הצורך בהשענות כזאת, במקביל להשתכללות אמצעי הביטוי שבחרו לעצמם. אפוי לירי מעוזן מציין רבות מעבודות מופשטות אלה, לרבות תמונות השמן והאקריליק של אברמוביץ'. הגישוש אחרי חלקי־קי רגשות, רחושים ורגישויות, הביא לידי פיתוחו של עולם פנימי עשיר אצל אמנים אלה, שמערכת הקשרים האסוציאטיביים המורכבת המאפיינת אותו מקשה על הצופה לחדור לתוכו ולאתר בו את החו־קיות הגואלת אותו מלבטיו.

טבעי הדבר שעולם הגוונים ובני־הגוונים העשיר של הצבע האפור הזה. רבים מאמנים אלה לכלל שיר־כבו קרובה בה. התאיל ואחרים מהם עסקו (שטרייכמן למשל) בהוראה, העבירו גם לתלמידיהם את ההרגל להשתמש ללא הגבלה בצבע זה. האפור מהווה פתרון קל לבעיות של צבעוניות והתלמידים הרבה דבקו בו לא מתוך התפתחות פנימית ממר־שבת, כרמוחיהם, אלא מתוך כאגיר־רה, התמכרות פסיבית ועצלות. באופן זה התפתחה בשנות החמישים וה־ששים כת שלמה של משתמשי־במשחת־צינק לבנה, שנמכרה ב־קופסאות־פח בנות רבע־גלון. כמויות גדולות של משחה זו נטלו חלק בבניית מערכות הגוונים האפרוריים האופנתיים הללו. לצורך השלמת התמונה יוזכר שלבן־צינק, ובמיוחד זה המיוצר על ידי תעשיית הצבעים לבניין, נטה להסדק באופן המגר כך שהאידיאל של תבונה שהיא מעשה־אמנות עמיד לדורות, נמצא לוקה בחסר.

בין עבודותיו של אברמוביץ' יש־נן כאלה שהגוונים האפורים שול־טים בהן אולם ברבות אחרות, כולל בשלוש שציינה נכדתו, הושג עושר הבעה מרשים מאד באמצעות צב־עים אחרים, כגון כחולים שונים. התאיל ואברמוביץ' אינו נמנה על הזר־התלמידים, הרי שגם אילו היה מתרכז באמות של אפורים בלבד, היה מתקבל הדבר בהבנה, הודות להתפתחות הפנימית הכנה שקדמה לכך. יתר על כן, שליטתו בעולמות נוספים של צבע מעשירה את אמ־צעיו ואת יכולתו לבנות אטמוספירות נוספות. הוא מוגן, איפוא, מן ה־סכנה האורבת לציירים רבים בני זמננו, אשר הכלים הרתוניים וה־סכינים העומדים לרשותם מוגבלים בגין פגמים בחינוכם ולכן אינם יכו־לים להתבטא באופן חופשי ולהש־תנות, כשהדבר נחוץ. אברמוביץ' מגוון את אמצעיו גם בדרך נוספת. בניגוד לאמנים מסויימים, המשתי־כים לקו הכללי שלו, ניכרת אצלו סטרוקטורה צורנית ברורה, וזאת בנוסף למיקרומורפולוגיה הרגישה והמעודנת המאפיינת את עיבוד ה־שטחים בעבודותיו.

ככל שיראה הדבר מוזר, נושאת תערוכה זו, שכולה עבודות מופש־טות, אופי שמרני בהשוואה למת־רחש בשטח האמנויות הפלאסטיות בארץ ובעולם, ויש לשמוח על כך.

רן שחורי

אקדמיזם בן־זמננו

תערוכה קבוצתית בגלריה הקבוץ
רח' דב הוז 27, ת"א

עמי שביט
גלריה דבורה שוקן,
רח' זרובבל ביזן 59, ת"א

יוסף הירש
גלריה יודפת,
רח' דיזנגוף 190

האקדמיזם אינו חייב להיות מער־גן דווקא בעבר הרחוק של האמנות. הוא יכול להיות גם בן־זמננו, שפה שתגבשה, המכתנה, אותו ראו אנו עולם רק בעשורים האחרונים. אנו־תא. אקספרסיה...מתמפסת. שורה עכשיו ב„גלריה הקיבוץ", הדמה, כי יש להלך שם על קצות הא־צבעות, כדי לא לעורר את המוצגים מתרדמתם. מיעוט העבודות המו־צגות, הלובן השולט בכל, החללים הריקים העבודות עצמן — כל אלה מעידים על אגיבות מופגנת, על חב־מה משובצת, על ידיעות מלומדה ועל עידון האריסטוקרטי של הרי־בישויות. ועם זאת, אין המוצגים בראים יותר מהירגול בדש, העוזר על עקרונות שהפכו זה מזמן ל־קונבנציה, ללא כל להלהית. כוח המצאה ויכולת יצירה, ללא נסיון לשבור מסגרות ולהקנות להן מימד אישי כלשהו. הזהירות המופלגת, ה־חשש הנורא ממימד נוסף שעשוי ל־התפרש חס וחלילה כ„קיטש מיו־תר", האדיקות הפאנטית לעקרון אחד ויחיד, הרצון לעשות דברים שהם „בסדר", שהם „מושלמים" ו־שאין לגרוע או להוסיף עליהם כזית — מביאים בהכרח לתחושת העיי־פות השורה על התערוכה ועל היצד־רו של כל שאר־רוח בה.

הנרי שלזינאק הוותיק בחבורה זאת, מציג שתי עבודות גדולות, שהן המשך ישיר ועיקבי לדרכו אל הפיגורים. אין הוא מעיז לחרוג ממסגרתו המסורתית של ה„ריבוע" המצטייר, ובשל כך הוא חוזר ל־צייפה על אותו עקרון של לבן על לבן. כשהוא קשוב בדריכות לשב־רירים המיקרוסקופיים של צלילים המוצגים כתוצאה מהכפלת שכיו של גליון הנייר. מהו הרגע בו עו־בר הצליל הדק את גבולו של ה־אפס? היכן מתחילה הדממה להיות לכלום? אם שלזינאק לא עבר עדיין גבול זה, הוא בלי ספק קרוב אליו עד מאד. אחריו בלוזר תחרות של מספר תרגילים מקובלים ומוכרים של משחקים באילדפרספקטיבה והב־אילו־חלל באמצעות להוות דיקס בורים ופיסות מתכת. דרורה כלפון מציגה רישומים, שיש בהם מאופיו המוחשי של אסיד גלוי לעין, הר־בה יותר מכפי שניתן למצוא בהם אמירה חזותית משמעותית. אמנון בריקוביץ שהנה־מהשאר בהיות צייר רו משגן בתחום של הצייר ה־„סמנטני" הוא מציג מספר עבודות המעוצבות בהתאם למיטב המוסכ־מות של הפיסה זאת ללא בחן אישי ניכר.

עמי שביט מגלה את הפיגורטיבי־ בעבודותיו האחרונות. הוא זונח בכך את תהליכי הפשטת המציאות שהע־סיקותו בעבר עד כדי יצירת דיוסת חסרת הגיון צורני כלשהו. הפעם נשמרת הפיגורה ומוקנה לדף אף מימד ספרותי־אסוציאטיבי שעיקרו בגלותה. ה„נושא" שלו הוא בובת־אדם קטנה בעלת זקן. (היא מוצגת בתערוכה בחברת מספר גופים גי־אומטריים מפרספקס — לזכר הקר־פת הפרספקס התושמל שלו). הוא מלביש בובה זאת בבגדי חיילים ומצלמה. צילומים אלה בתוספת צי־לומים של דמויות חיילים אחרות, של גופים שוממים והריסות מלח־מה, מודפסים זה על זה ויוצרים מירקם אפרורי — אטמוספירי החסר, לטעמי, כל הגיון ורגישות חזותיים וכל קשר אל הנושא שמפסיקו. הוא מפעיל מכניזם מסובך וסימפליסטי של ליטוגרפיה, הדפס משי ותחריט. ה־תוצאה היא פרי הילולים להמשך, היאה לשמש לקישוטו של כל בית הנוק בשלבי אלגנטיות מתייפפת עם אימת המלחמה של בובות תוסינה.

יוסף הירש הוא צייר וותיק, היודע להפעיל את המיכניזם הרישומי — ציורי המסורתי ולבנות מערך מש־מעותי של קומפוזיציה. ביקור ב־תערוכתו מחזירנו אל זמנים אחרים ועולמות אחרים; אל הרומנטיציזם הישן הגדוש במלאכים עליזים, הב־ליצנים עצובים ובאילוסטרציות ל־אגדות ילדים של מרכז אירופה. שינוי הזמן האכזריות נגעו ללא רחם בכל חלקת בשר טובה של דימויים חביבים אלה והפכום לדחלילים של קש. מי שהיים עדיין חי בעולם אגדות זה שמלפני שנים רבות, ימצא בגלריה יודפת את הד ריגושי נעוריו.

פיקאסו והעולם העתיק

פיקאסו: מגידות המינוטאורים

רבים מבין אמני המאה ה־20 שאבו השראתם מן הפרקים הבי־תיים של העולם העתיק, ביניהם דה קיריקו, בקבן, מאטיס. יותר מכולם היה קרוב אל עולם זה פי־קאסו, וזאת למרות העובדה שב־היסטוריה של האמנות הוא ניצב כחלוץ הקוביזם, כמנתחן של צורות ולמעשה התורק ביותר מן העת ה־עתיקה.

רבים תהו על נטיותיו התקופתיות של פיקאסו אל „המגיירה ברקהה", הזהבו שנטיות אלו אינן בהותאם לאידיאלים שלו עצמו. על כך ענה פיקאסו: „אין ספק כי מוטיבים של נים ועבים צורות ביטוי שונות". פיקאסו, אדם ים־תיכוני, כמאותו ריו מסורת של העולם העתיק, לא היה צריך, אלא לעקור כפרים אל ה„קוס דיאהרי" כדי שתבורשת ה־עתיקה תתעורר בקרבו ותבוא לידי ביטוי במחברות הרישומים שלו, ב־התריטים בהדפסים. בעניין זה אמר פעם: „העבודות שאדם יוצר הן מעין יומן חייו".

בקרלסרוהא שבגרמניה הציגה מתקיימת עתה התערוכה בשם „פי־קאסו והעולם העתיק" זו תערוכה בעלת חשיבות רבה — אומרת מבק־רת ה„פרנקפורטר אלגמיינה" — משום שמוצאת זה ביצירת פיקאסו נחקר מעט כמאד. התערוכה היא תר־צאה של 17 שנות עבודה שערך יורגן תימה, ראש מחלקת העת ה־עתיקה בקרלסרוהא. הוא אסף עבו־דות של פיקאסו שהיו מפוזרות ברחבי העולם. בתערוכה יצירות כו־פת: 67 תחריטים ל„מטמורפוזות" של אובידיוס, שבעה הדפסים ל־„ליזיסטראטה" של אריסטופאנס, ההדפסים היפים מן המחברת הידו־עה בשם „סוּי וולאר" Suit Vollard בצד הדפסים מפורסמים אחרים וביניהם שתי פאראפראזות על „הוס ואמור" של קראנאך. יש כאן יצירות על נושא הבבכנליות ועל נושא המוות. ובין המינוטאורים והקנט־אורים המיתולוגיים הפאנים של פי־קאסו מפוזרים כדים יוונים והצלו־מים של יצירות אמנות עתיקות.

מארגן התערוכה יורגן תימה אוֹ־מר כי מטרתה לא ללמד כי אם להקסים, ולהציג את המרדף המרגש אחרי נושא במשך דורות רבים עד למקורותיו.

ספרים חדשים

מקור

רחל איתן: שידה ושידות
סיפורה של אשה צעירה שחיי הני־שואין שלה מגיעים למשבר. הוצ' עם עובד, ספריה לעם, 298 עמ'.

אליעזר אליכי: שיקורים במשכת [illegible]

בבא בתגיא — כתיות נבחרות
הוצ' ההסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה, 133 עמ'.

שנת בשנה
ספר השנה של היכל שלמה, לחלכה, למחשבה ולבעיות היהדות בעריכת הרב אהרן הלוי פיצ'ניק. הוצ' „היכל שלמה", 408 עמ'.

מנחם אורמני: במעלה נעורים
סיפורו של הנוער העובד בשנים 1924—1931. הוצ' עם עובד — תרבות וחינוך, 306 עמ'.

דוד אבידן: הפסיכיאטור האלקטרוני שלי
שמונה שיחות אותנטיות עם מחשב. הוצ' א. לוין־אפשטיין — מודן, 95 עמ'.

„זן" הולכי — „זן" ב־128 שיחות „זן"
פגים: שלמה קאלו. הוצ' דע"ת, 69 עמ'.

דוד כהן: לארצות הגדת הלוצים
באיכה. הוצ' ספרים פ. גיופן בע"מ, 183 עמ'.

הישראלי לזהזי
מתוך דברים שהושמעו במבבי עיון לזכר כבן ירון דון. משתתפים בספר בין השאר: אליעזר שביה, יעקב הר־מור, נפתלי זוה, אחי יותם, מרדכי פי־רון, עזריאל ארמבית ועוד. יצא לאור בהוצ' הקרן לזכר כבן יפי רון, 233 עמ'.

יהודה מריאל: כרוך מובים
במגות שבין אדם להבר לאור המקו־רות במקרא ובהלכה. ההסתדרות הציו־נית העולמית, המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה, 121 עמ'.

ה גיורא

סאלוניקי וירושלים

ההיסטוריה של העליה לארץ [...] של מראשית המאה ראויה לציון [...]חד חבורת אנשים קטנה, מתל־[מיד]יו של יצחק אפשטיין בסלוני־[קי] שהשתקעה בארץ ב־1914, כלו־[מר] בשלהי פרק־הזמן הקרוי 'תקופת העליה השניה'.

[...]בת החברים של 'הקבוצה ה־[סלו]ניקאית', שבאו להיות מורים ב־[...], לא התערו בקרב הייליה' של המשבצות הוותיקות, כיוון שהיו פחות מי יותר, קבוצה 'פרוליט־[...], כלומר חסרת כל דבר פרס [...]שורים אינטלקטואלים מצולים. בקרב האינטלקטואלים של 'תנו־[עת] הפועלים', וותיקי העליה השניה יכולים היו הששה להתערות, ב־[...]ת מטעמים אידיאולוגיים אף ב־[...]ך משום שה'מוסקבאים' היו אז, פחות משהם היום, קבוצה סגו־[רה] מאד, שאינה מקבלת 'זרים' ל־ה'משפחה'.

[ש]לושה בן הששה כבר אינם עמ־[נו]: משה אביאס, חוקר הרומנטת, [...]אל סאייס ונתן שלם. יתר ה־[...]שה הם חבר הכנסת לשעבר ב־[...] עוזיאל, דוד בנבנישתי ויוסף [...]לא. את הכשרתם להוראה ואת הארץ ספגו כולם בבית־המדרש [למו]רי בירושלים, שעם מוריו נמ־[נה] דוד ילין, כגדולי החוקרים של [שי]רה העברית בספרד. מורי ה־[...] ההוא, כך כתבו, לא ראו ב־[...]כתם מקצוע אלא שליחות, מו[...] שכמעט אינו נתפס בזמננו, ו־[...] גם התלמידים היו אחרים.

[...]ידי הודעת שליחות מסוג זה [...]בניים מתוך הששה, אביאס ו־[...]על, לידע עם; רבנו ויוסבות [...]ו בצבור־צבור. לעומת זאת [...]ספרו בנבנישתי ושלם להוראה [...]ע, ופעילותם פנתה יותר ויותר [...]ום ידיעת־הארץ.

קשר של שתיקה

[...]ברת רקע זה למחקריו של ד"ר [...] שלם חשיבה כדי להבין מדוע [...] [illegible]

עי נקשר עליו הוא לא קבלי.

שלום היה הראשון בין אנשי ארץ־ישראל שקיבל דוקטורט בפילוגה. ונאם התהאותו היה גאולוגיה. ב־בקשו הדרך להשתלב בהוראה על הר־הצופים, 'ערמו' לו שאם יתמחה ה־תחום הגיאוגרפיה תימצא לו קתד־רה. גלהב ממגמתו שב שלם אל ספ־סל הלימודים 'כקטן שגדל' וחזר עם המסכה בגיאוגרפיה, אולם שע־רי האלמה מאטרי לא נפתחו בפניו. כל הרמזים וההבטחות כמו נשכחו ולא היו.

חרף כל זאת התמיד שלם במח־קרו, ללא מסגרת אקדמית מוכרת, ופרי שקידתו המופלאה הוא המח־קר הגדול על 'הטל בארץ־ישראל'. זה מחקר בן 200 עמוד בקירוב והוא משליש הספר שלפנינו. מצד העניין הרי זו עבודה חלוצית כמש, שבה שיקע המחבר את רוב זמנו בשבע שנותיו האחרונות. חקר הטל היה בשנות החמישים מקצוע בשלבים של התחלה לא רק בארץ אלא ב־עולם המדעי בכלל, כפי שמגדיר זאת שלם בלשון בהירה: „חקר ה־טל, עוד פחות מאשר חקר הההאַ־דות, לא קיבל עדיין בארצנו את משקלו הראוי לו. אכן, חקר שני היסודות המטאורולוגיים האלה, נו־כח שאר גורמים אקלימיים, מפגר גם בארצות האחדות בעלות האק־לים הכמוהג". (אסופת מחקרים, עמ' 525). חקר הטל הוא החלק הכליכי והחזהום של הכרך. החלק האמצעי דן בבקיאות מפליאה בנושא „אבנים טובות ומרגליות". חלק זה, על עש־רת מאמריו, יש בו כמובן לעורר את הדמיון, כמו כל עיסוק ב'כלים נאים'. אולם הוא משקף במובהק את אישיותו של הכותב. הדבר מת־בטא בבקיאותו הגדולה במקורות תלמודיים ומדרשיים, שאינם סיפ־ריים כלל למומחה בתחומים שונים של מדעי הטבע. אלא שאין בכך שום המרשים שבידנו.

דבר שאינו בחזקת 'מובן מאליו' ל־גבי בן סלוניקי ואיש־ירושלים, גי־אולוג וגיאוגרף, המסוגל לנתח בחן רב גם שיר עתיק על טבריה (ב„הד המזרח", 1942).

כושר פדגוגי

אולם עיקר עיסוקו של שלם היה ידיעת־הארץ ורשימת פרסומיו ב־תחום זה מגיעה ל־162. עורכי ה־ספר, דוד בנבנישתי, משה אביאס דיל ובן־ציון לוריא, מעידים שלא עלה בידם להגיע לרשימה מלאה.

הפרסומים כוללים עבודות בעב־רית, צרפתית ואנגלית. כהן פרסו־מים מדעיים מובהקים, העשויים להט־יל 'אימה' על קורא שאינו מן ה־מקצוע בשל שפע המונחים השייכים לתחום, ואין כתם בן־תמותה תר־פס אותם בלא יגיעה. אך בצד אלה באים בספר מאמרים רבים, החוש־פים את כושרו הפדגוגי של הכותב ואת יכולתו להסביר דברים מורכ־בים למדי בלשון פשוטה ובהירה. יתרה מזו: רשימותיו, ביחוד מימי היותו ראש אגודת המשוטטים ב־ארץ־ישראל, מגלות משהו מסוד רו־חו הפיוטית של איש המדעים ה־מדויקים. רוב הרשימות הללו נד־פסו משנות העשרים ואילך מעל דפי „הארץ" (ולא ב„דואר היום"). ב־מרוצת הזמן הלכו פרסומיו של שלם הלוך וחסור בעתונים ורגילים במי־דה שהלכו ורבו בעתונות המדעית בארץ ובחו"ל. אף על פי כן כתב ב„הארץ" עד שנותיו האחרונות — כמעט בפעם — ביחוד דברי ביקורת על ספרים שמתחום בקיאותו.

אופייני הדבר, שקשרו עם ידידו משכבר בסלוניקי לא ניתק גם מ־קץ עשרות שנים. אחד מהם, שבתי עיאש מניו־יורק, הוא שהרים את רוב הכספים שהיו דרושים להקמת יד לידיד נעורים על־ידי פרסום הכרך של מדעי הטבע.

חוקר ישראלי על המרידה ביפאן

לביקורת מצוינת זוכה מחק־רו של בן־עמי שילוני מן ה־אוניברסיטה העברית בירושלים „מרידה ביפאן" Revolt in Japan על מרד הקצינים הצעירים ב־יפאן ב־1936, שיצא בהוצאת „פרינסטון יוניברסיטי פרס". זהו הספר הראשון על ההיסטוריה יפאנית שנכתב בידי ישראלי. תרגום יפאני של הספר עומד לצאת לאור בימים אלה בטוקיו.

מרידת ה־26 בפברואר 1936 היא אחת האפיזודות המוזרות ב־תולדות יפאן המודרנית. במנהי־גי המרידה היו קצינים צעירים בטוקיו מדרגת סרן ומטה, ואולם במרידתם, שבמהלכה נרצחו כמה־נאים נכבדים נתמכה על ידי קצינים בכירים, שהחליטו לאחר יומיים וחצי, שיש לדכאה.

אפיזודה זו היתה נושא לספ־רים ולמאמרים רבים בלשון ה־יפאנית, גם משום שהיא מאירה על תפקיד הקיסר ועל התחדו־תיות בשורות הצבא, וגם משום היסוד האידיאולוגי שלה, שכן הקצינים הצעירים היו אנטיק־פיטליסטים ובעת ובעונה אחת גם אנשי סוציאליזם מופגנים. הם נח־שדו באנרכיסטים ותוארו לעתים כפאשיסטים, ואולם בעתה נחשבו כנגיפיהם כאלטרואיסטים, וכאשר נענשו, אחרים הוצאו ל־הורג, נחשבו על ידי יפאנים ר־בים כקדושים מעונים.

„בן־עמי שילוני" — כותב מ־בקר הטיימס ליטררי סאפל־מאנט — „בן האוניברסיטה ה־עברית בירושלים, עשה שירות ראוי לציון לחקר יפאן בכות־בו מחקר מופתי על פרשת פברו־אר 1936. ספרו עולה על כל מה שנכתב באנגלית על אפיזודה יוצאת דופן זו, בהיותו מבוסס על בדיקה יסודית של המקורות היפאניים ועל ראיונות זהירים עם כל ששרדו מאותה תקופה סוע־רת לפני 40 שנה".

אנדרסון חסר־ההשכלה

עם הופעת התרגום האנגלי ה־חדש של „כל האגדות והסיפורים" מאת הנס כריסטיאן אנדרסן (הוצ' גולאנץ) קובל המבקר אנתוני סטור („סאנדי טיימס") על כך שאנדרסן לא זכה למחקרים רציניים מן הטעם הפשוט שהיה אוטודידקט, ובעצם חסר השכלה. סטור מצביע על ה־נטיה והאנטי־אינטלקטואלית המוב־הקת של אנדרסן, הבאה לידי ביטוי בסיפורים רבים, על נטייתו לרומם את הברווזון המכוער למדרגת ברבור, ועל הסימבוליזם הארכיטיפי בסיפוריו, שיש בו כדי לפתות כל יונגיאני הגון.

„בסות כלוהדות נכתבו על הבע־יות הפילוסופיות שבצוררת, צליסה"; ואולם לואיס קארול היה „דון", השתמש בחידות האינטלקטואליות שהסרידהו כנקודת מוצא למספיד הזמיונים. אנדרסן חסר־ההשכלה זכאי לאותה מידה ואף יותר של תשומת לב ביקורתית.

מכתב לעורך

עוד על תרגומים מנורווגית

במאמר „מי מפחד מקנוט המסון" (תרבות וספרות 25.10.74) כותב בר איתמר בן־זהר כלהלן:

„התמול מולו של המסון חזה נעשה סופר באפנה גם ברוסיה וגם בגרמניה, וכך הגיע אל ספרותנו העברית שחיקתה את הספרויות ה־אלה (בתרגום מרוסית, כמובן)".

האמת היא שמה להמסון זכוהו של המתרגם הדגול פסח גינזבורג, שישב כבה שנים בנורווגיה ותרגם את כתבי המסון מנורווגית ולא מ־רוסית.

גם את „פר גינט" תרגם פסח גינזבורג מנורווגית, אך לא זכה להביאו לדפוס כי נפטר.

תל־אביב — ריבה פינגולד

פרס לשירה ע"ש מתי כץ ז"ל

משוררים צעירים אשר עוד לא כינסו את יצירותיהם בספר, מת־בקשים לשלוח את שיריהם (ב־מכונת כתיבה, או בכתב יד ברור בשלושה עותקים).

סכום הפרס — 2000 לירות יי־ענק כמיצע לתתן הפרס, להוצאת ספר שיריו הראשון.

הכתובת למשלוח: אגודת ה־סופרים ת.ד. 7111 תל־אביב.

ספרים חדשים

אופקים חדשים במדע

מאת פרופ' נתן שרון
ופרופ' שמואל שאלתיאל

ספר המתאר ומסביר בלשון שוטפת ובהירה את ההתפת־חויות המהפכניות בתחומי המדע והטכנולוגיה שהתחוללו בעשור האחרון.

בספר עשרות תמונות הרטוטים.

קרימינולוגיה

מאת פרופ' ש. גיורא שוהם
וד"ר גיורא רהב

ספר זה הוא סיכום רחב ומעמיק של תיאוריות הקרימי־נולוגיה השונות הקיימות והצגה מחקרית אמפירית של מצב הפשיעה והסטיה החברתית בישראל.

הספר מיועד לסטודנטים לקרימינולוגיה, למחנכים לעוסקים במניעת עבריינות למטפלים בעבריינים ולתלמידי מדעי החברה.

לילה במאי
טיפולים אחרונים

מחזות
מאת אברהם ב. יהושע

שני מחזות פרי עטו של המחבר אשר הוצגו בהצלחה רבה בתיאטרון. „לילה במאי" מחזה המתרחש בתקופת ההמתנה ערב מלחמת ששת הימים. „טיפולים אחרונים" מחזה המתאר את התסכול והבדידות שבחיי הפרט.

ש

הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

הוצאת ספרים מ. ניומן בע"מ
הופיעו
אריה טרטקובר

עם ישראל והמהפכה כרך א'

המהפכה בתולדות העם היהודי

כרך זה מוקדש בעיקר לנעשה בפנים האומה. השני שיבוא אחריו יסביר את חלקם של היהודים בתנועה המהפכנית של אומות העולם.

הדפסות חדשות

היהודים בעולם היווני־רומי מאת פרופ' א. צ'ריקובר

יסודות החינוך מאת צבי אדר

היורי בת ההרים / מוצג בתיאטרונים.

האספירת מאת מונטגומרי

נשארו מספר מצומצם — של עותקים

זכרונות מתכבן יהודי / הירש מנדל

שלושה המוסקטרים, דיומה / מוצג בקלנוע

כרטוש, סיפור חייה רעיית יצחק שדה.

הירדן סואן / נ. ברכות, סיפורים כרקע ההתיישבות בארץ, הרקע היחסים עם השכנים.

כתהק ושוהק, כתבה וציירה זהבה אילת ספר מתוק לילדים בגיל ביתות ב' רבי.

הופיע

שדה ושדות

ספרה החדש של

רחל איתן

סיפורה של אשה צעירה ורגישה. שחיי הנישואין שלה מגיעים למשבר. אגב עקיבה אחר מהלך חייה והרפתקאות־האהבים שהיא נקלעת לתוכן נפרש לפנינו הוי „החוג הנוצץ" בחברה הישראלית, על טיפוסיו השונים — תיאור כן ואותנטי, הרפתקני וביקורתי.

הופיע במסגרת ה"ספריה לעם".

298 עמ' — 7.50 ל"י

הפצה לקיוסקים: „גד", רח' צ'לנוב 13 תל־אביב.

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

מעבר לסיני

אלבום ציורים ורישומים מארץ „גושן"

מאת שמואל כץ

עם דברי מבוא
מאת קצין חינוך ראשי בצה"ל, תא"ל שאול גבעולי

„...איזור זה יישמר תמיד בזכרוננו כשדה מלחמה נורא עם סיכוי שנפתח בו לשלום.

גדפדף בדפי הספר, נראה נופים ואוזרים בהם מקופלים זכרונותינו — כאבינו ושמחותינו... בצפה לימים בהם נוכל לחזור לאיזור זה כמבקרים רצויים, שכנים ואנשי שלום"...

מתוך דברי המבוא.

יופיע בימים הקרובים:

בבית ובחוץ

ספר ילדים מפואר מאת המשוררת רחל
בליווי תמונות צבעוניות של שמואל כץ
אחרית דבר: אוריאל אופק

מהדורות חדשות:

נתן יונתן: שירים

הדפסה שנייה.

המהדורה הראשונה אזלה תוך חודשים ימים.

הווארד פאסט
אחי גיבורי התהילה

הרומאן ההיסטורי המפורסם על המכבים.

מכזا من الأصل

صكنا من الاجل

הניצחון על נבחרת צרפת

ברידג'
מאת ב. גשרי

התחרויות על אליפות אירופה ה־ מתקיימות בימים אלה במלון השרון בהרצליה כמשיכות להקהל קהל רב של צופים נלהבים. לאחר הסיבוב השביעי צעדה בראש בתחרות של שותפיה בהפרש קטן על (2) איטל־יה. אחריהן עמדו (3) פורטוגל (4) גורוציה (5) שוויץ (6) טורקיה (7) הולנד (8) צרפת (9) ישראל (10) בריטניה.

בתחרות הפתיחה המרכזית מת־ מודדות 19 מדינות, ואילו בתחרות לקבוצות הגברות מתמודדות 14 מ־ דינות. נבחרת ישראל הפתוחה מור־ כבת מהזוגות שטכפף־שוורץ, שאופל — פרידריך, רומיק — לב. נבחרת הגברות של ישראל מורכבת מהזו־ גות גב' ברבנר — גב' אנימן, גב' ליבסטר — גב' ברגמן, גב' מארין — גב' האלאו. בתחרות הגברות הת־ חילו בתחרות רק ביום ד', ובסיבוב הראשון יצאה ישראל בתיקו 10:10 נגד גרמניה. נבחרת הגברים ניצחה את ספרד 16:4, את טורקיה 20:0, את צרפת 16:4 ואת איסלנד 11:9. היא יצאה בתיקו 10:10 נגד בריטנ־ יה והפסידה לדנמרק 3:17 ולשוויץ 0:20.

הישגה הגדול של ישראל עד כה היה במפגש נגד צרפת בו ניצחה ישראל 81—56 (שתורגם לנצחון של 16:4). העתונות הבינלאומית תיאר־ רה את ההצלחה הזאת כנצחון נוסף של דוד על גלית. ואכן הנבחרת הצרפתית נחשבת כאחת הפייבוריט־ יות לזכות באליפות אירופה. ברא־ שם עומדים בני הזוג פיאר בולאנ־ ג'יר הנרי שווארק, שנחשבים בין השחקנים הטובים ביותר בעולם. אולם במפגש נגד ישראל התחירו רבי ה־ אמנים הצרפתים כנגד משחקם ה־ מבריק והמלוטש של הצעירים ה־ ישראלים שמואל לב ופנחס רומיק (בני ה־27) שמשתתפים בפעם ה־ ראשונה באליפות אירופה.

יד השבוע: מחלק דרום. הכל פגיעים.

	צפון ♠ K Q 10 9 2 ♡ 4 3 2 ◇ K 10 ♣ Q 9 5	
מערב ♠ 8 5 ♡ A J 9 6 5 ◇ A 9 7 ♣ 10 7 4		**מזרח** ♠ A J 3 ♡ K 7 ◇ Q 6 4 2 ♣ K J 6 2
	דרום ♠ 7 6 4 ♡ Q 10 8 ◇ J 8 5 3 ♣ A 8 3	

היד שלפנינו מייצגת את הישגם המוצלח ביותר של רומיק־לב. דרום (בולאנג'ר) ומערב (רומיק) עברו ואילו שווארק (צפון) החליט לפתוח את מהלך ההכרזה ביד שלישית עם קריאה של „1 ספייד". לב (מזרח) עבר, ודרום הכריז „1 בלי שליט". מערב וצפון עברו ואז נכנס לב ל־ פעולה בהכריזו קריאת „כפל". בר־ לאנג'ר עבר, וגם רומיק (מערב) עבר בשמחה. שווארק ידע, כי הוא נפל בפח, אך נבגע מלהכריז „2 ספייד" בידעו, כי מזרח מחזיק ב־ כוח ניכר בספייד, לאור הכרזת ה־ כפל. לפיכך החליט שווארק לעבור, ובולאנג'ר מצא את עצמו במצב קשה של נסיון להשיג שבע לקי־ חות בחוזה המוכפל של „1 בלי שליט".

ההגנה של הישראלים הצעירים היתה מדויקת ואכזרית. רומיק יצא עם ה־6 הארט שנלקח עם ה־K הארט של מזרח. לב חזר בהארט ה־ ה־10 הארט של הכרוז נלקח עם ה־ J הארט של מערב. רומיק כשך את ה־A הארט שאליו השליך לב את ה־4 דיאמונד. רומיק נמנע בלמשוך בשלב זה שתי לקיחות גבוהות ב־ הארט, על מנת להימנע מהפצלה לחץ אפשרי על בן־זוגו, ובמקום זה שיחק את ה־10 קלאב. לקול הצד־ פים המדוהק, נראה כי זה היה צעד לא־נכון מצד רומיק, אך המשך נתברר, כי היה זה צעד מוצלח מאד. בולאנג'ר כיסה את ה־10 קלאב של מערב עם ה־Q קלאב מהדומם, וה־K קלאב של מזרח נלקח ביד הכרוז עם ה־A קלאב. זה שיחק ספייד מידו אל ה־Q ספייד בהדמם, שהורשה לזכות בלי־ קיחה כאשר לב זרק ספייד נמוך. ה־ כרוז שיחק את ה־9 קלאב כהחזר־ כם, ושוב זה הורשה לזכות בלקי־ חה (שלישית כל ההגנה) כאשר לב שיחק קלאב נמוך. הכרוז המשיך בקלאב שנלקח עם ה־J קלאב בידו של מזרח. לב משך את הקלאב ה־ אחרון, שאליו השליך רומיק את ה־ 9 דיאמונד. לב שיחק דיאמונד ש־ נלקח עם ה־A דיאמונד של מערב. עתה יכול היה רומיק למשוך שתי לקיחות עם שני קלפי ההארט (שלא נשכחו) הנותרים. על אלה השליך לב שני קלפי דיאמונד. בסוף שיחק רומיק ספייד, שאפשר לבן־זוגו ל־ זכות בשתי הלקיחות האחרונות עם ה־J, A ספייד. הישראלים זכו ב־ חמש לקיחות הארט, שתי לקיחות ספייד, שתי לקיחות קלאב ולקיחה בדיאמונד והותירו לצרפתים שלוש לקיחות בלבד עם הפסד מהיים של 1100 נקודות.

צריך לחזור מספר ניכר של שנים על מנת להיזכר מתי הפסידו שווארק־בולאנג'ר 1100 נקודות כ־ נגד לא־כלום. בהדר השני, נגד שאופל — פרידריך, הגיעו הצרפ־ תים לאבל — מאורי לחוזה של „1 בלי שליט" והשיגו בו שמונה לקי־ חות עם תוצאה של 120 נקודות. ב־ סיכום שני החודרים זכתה ישראל ב־980 נקודות נמו שתורגמו להפרש של 14 נקודות משחק. הם הישג מר־ שים ביותר.

חבל שמשתקה של הנבחרת ה־ ישראלית נגד איסלנד, שגם הוא הוצג על הברידג'רמה היה פחות מבריק והרבה פחות מוצלח. „הפתי־ המאכזבי" נגד הנבחרת האיסלנדית המחוללת פעל גם הפעם, והישרא־ לים לא יכלו להגיע לפוטנציאל ש־ להם בשל כך.

מבחינה פוליטית נהלה ישראל הצלחה נדירה, כאשר נציגה מר ראובן קנין נבחר להנהלת הליגה האירופאית לברידג' במקומו של ה־ נציג הפולני. הנציגים האירופאים שנמנו במר קנין הביעו בכך, ללא ספק, את הכרת תודתם על הארגון המצוין של התחרויות אליפות אירו־ פה בישראל, הזדות לעבודה המאו־ מצת שהושקעה ע"י המארחים, ה־ התאגדות הישראלית לברידג', וב־ ראשם מר קנין הנשיא ומר דוד ברוך המנכ"ל.

קצר וקולע

שחמט
מאת משה צ'רניאק

גדולי השחמט הסובייטי מדגימים כי אפשר לנצח מהר ויפה גם כאשר היריב אינו טועה טעות גסה.

מלך בלא הצרחה

לבן: טאל
שחור: טילב
אולימפיאדת מינכן, 1958.

1. ג4, ג5; 2. 4, פ—ג3, פ—ג6; 3. פ—ג3, פ—ו6; 4. ה3, ה6; 5. ד4, ד5;

קשה להמליץ על ה־טבריה כמתו־ דות בכל שיטה להגנת טהרון. ה־ לבן שומר על היוזמה ובדרך כלל זוכה בעדיפות.

6. ג:ד5, פ:ד5; 7. ר—ג4, פ—ג6; 8. ר—ג3, פ6; 9. ר:ג6+; ב:ג6; 10. 0—0, ר—ג7;

לא 10... ר—ה7 כי אז 11. פ—ה5 ובעקבותיו 12. מה—ג3 עם התקפה כפולה.

11. פ—ה4, פ—ד7??;

עדיף 11... ג:ד4 אפילו אם בכך ישוחרר הרץ הלבן.

12. מה—ג3, מה—ג6; 13. פ—ה5!, ג:ד4;

אין ברירה. המשך 13... פ:ה5; 14. ד:ה5 היה מבליט את עליונותו של הלבן.

14. פ:ד7, מ:ד7; 15. ה:ד4, מ—ה8; 16. ר—ה3, מה—ג7; 17. צ5!

הקרבה נועזת בסגנונו המיוחד של טאל.

17... ה:צ5; 18. צ"ו—ה1, מ—ו8; השחור אינו מצו להכות את ה־ פרש. אחרי 18... ד:ה4; 19. ר—ו4!; אין לו הגנה מספקת.

19. מה—ג3, ג5;

מפסיד גם 19... מ—ג8; בשל 20. פ—ג5, ר:ג5; 21. ר:ג5, ומאיים 22. צ—ה7.

20. פ:ג5, השחור נכנע.

20... ר:ג5 מפסיד ל־21. צ"א—ג1. 20... ר—ג6; ל־21. פ—ה6+!

כיבוש ערוגות מרכז

לבן: קרס
שחור: שיינר
אולימפיאדת אמסטרדם 1954.

1. ה4, ג5; 2. פ—ו3, פ—ו6; 3. ד4, ג:ד4; 4. פ:ד4, פ—ו6; 5. פ—ג3, ד6; 6. ר—ה2, פ—ג6; 7. ר—ה3, ר—ה7; 8. 0—0, 0—0; 9. פ—ב3, מה—ג7;

קשה להאמין כי מצב טבעי זה גורם להתמוטטות העמדה השחורה. עדיף 8... ה6, למשל: 9. ר—ה4, פ—ה5; ובעקבותיו 10... פ—ו6.

9. ר:ה6!!

הקרבה פוזיציונית מוהירה לכי־ בוש הערוגה האיסטרטגית ד5.

9... ה:ו6; 10. פ:ה6, מה—ג4; גם אחרי 10... מה—ב8; ללבן התקפה מכרעת: 11. פ—ד5, פ—ו7; (אז 11... פ:ד5; 12. ה:ד5) 12. ר:ו6, פ:ו6; 13. פ—ו5+ ר—ה7. 11. פ—ד5, ב—ו7;

אז 11... פ:ד5; 12. ה:ד5, ב—ו7; 13. בז ההתקפה נמשכת.

12. ר:ו6; כ:ו6;
12... פ:ו6? ; 13. פ:ו8 ובעקבו־ תיו 14. פ—ג3.

13. ר—ג3, פ—ו6;
מפסיד גם 13... פ—ו7; 14. מה—ה5+, 6ו; 15. כה—ו3+, פ—ה8; 16. פ—ו6+.

14. ר:ג6, ז:ו6; 15. פ—ג6, מה—ג3; 16. פ:8א.

טוב גם 16. כה—ו5+.

16... ר—ה7; 17. א4, כ6; 18. מה—ו5+, פ—ו7; 19. צ—א3, ר—ו8; 20. פ:צ6+!, השחור נכנע.

אם 20... ר:ב6; אז 21. מה—ו7+. ואם 20... כה:ב6; אז 21. מה—ו5+ הזוכה.

שליטה באלכסון

לבן: קורצ'נוי
שחור: לומיקוב
אליפות ה־26 של בריה"מ

1. ד4, פ—ו6; 2. ג4, ג5; 3. ד5, ה6; 4. פ—ג3, ה:ד5; 5. ג:ד5, ד6; 6. ה4, ו6; 7. פ—ו3, ר—ה7; 8. ר—ה2, 0—0; 9. 0—0, ר—ו4; 10. ר—ו4, צ—ה8; 11. ה3, ו4?!

לכאורה זכה השחור ברגלי, אך קורצ'נוי הרחיק לראות מיריבו.

12. ה:ו4, ר:ג3; 13. ר—ב5!

מסע בינים חשוב. אך עדיין נר־ אה כי ידו של השחור על העליונה.

13... ר:ב2; 14. ר:ו8, כה:ה8; אם 14... ר:א1; אז 15. מה:א1!,

מה:ה8; 16. ר—ו6, ו6; 17. צ—ה1 עם ריתוק מכריע. אותה עמדה ש־ נראה בהמשך.

15. צ—ה1

בא בחשבון גם 15. צ—ב1. בלא חשש מפני 15... פ—ג3; כי אז 16. מה—ה1, מה—ב5; 17. צ:ב2! (לא 17. מה:ג3?, מה:ו1+) 17... מה:ב2; 18. מה—ה8+, פ—ו7; 19. ר—ו6+! ומה במסע הבא.

15... ר:א1; 16. מה:א1, ו5; מפסיד 16... מה—א4; בשל 17. ר—ו6, ו6; 18. צ:ה4, מה:א4; 19. מה:ו6.

17. ר—ו6, מה—ו7;
17. מה—ו7 מפסיד ל־18. פ—ו5!, פ:ו5; 19. צ—ה8+.
18. פ—ו5, מה—ה5; 19. מה—ב1!, מה:ו5; 20. צ:ה4!, השחור נכנע.
כנגד 20... ו:ה4 יבוא 21. מה—ב2 הזוכה.

בעיה מס' 787
ז. איסלר, 1970

הלבן מתחיל וזוכה

קורצ'נוי הבקיע שער כבוד

קרפוב מוביל 1:3 ו־15 תיקו. נותרו 5 משחקים בלבד. נצחונו של קורצ'נוי החזיר את אהירת המתח והציפיה לקראת הקרבות הבאים, אם כי, לדעתנו, הוא בא מאוחר מדי כדי לחולל מפנה של ממש.

אחר הפסדו של קורצ'נוי במשחק ה־17 (הפסד יחיד בדו־קרב של בלים לבנים), כשהמצב היה 0:3 לטובת קרפוב, „הדו־קרב הזה ל־ עניין עוד את ציבור השחמטאים ד־ סקיה עליו ירדה מן העמודים ה־ ראשונים אל ידיעות קטנות בעמו־ דים הפנימיים של העתון. כלומר, גורלו של הדו־קרב נחרץ ואין טעם לתרבות בכתיבה עליו. המשחק ה־18 נסתיים בתיקו ובמשחק ה־19 הצליח קורצ'נוי הפתעה ורשם לזכותו נצ־ חון ראשון. קשה להאמין כי יש ב־ כך יותר מאשר „הבקעת שער כבוד". כדי לנצח צריך קורצ'נוי לצבור 4 נקודות בחמשת המשחקים הנותרים — משימה בלתי אפשרית;

מה עוד שקרפוב זקוק ל־2 נקודות בלבד כדי להבטיח נצחונו. אין קר־ פוב מסוג שחמטאי צעיר הנשבר בשל הפסדו. אך בכל מקום כפליאה לחי־ מתו של קורצ'נוי, שלא נפל ברוחו אחרי מול־ביש שפקדו בבמה משח־ קים וממשיך איתן אחר כאבק מיר־ גע של החשים ברציפות.

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. החלו המבחו־ נים לקביעת הקבוצה ה־12 בליגה הלאומית. הדו־קרב הראשון נערך בירושלים בין פתח־תקווה לאס"א ירושלים, ניצחו הסטודנטים בשי־ עור מפתיע 1:5 (תבליס 1 בן־ציון, רוזנטל 1 פז, הס 0 ש. גרינברג, דייסקין 1 גרינפלד, קאופמן 1 ג. גרינברג, רוזיק 1, שליסלברג). כפ־ גש־גומלין יערך כחזר בבית המגו־ צות בשני המפגשים (כנראה, אס"א יים) תתמודד עם כרכו הנוער ת"א ב־16 וב־23 לנובמבר ● התחרות הבינקיבוצית ה־20 תערך בראשון לציון בשבת, 23 בנובמבר. אירוע זה יתקיים במסגרת יובל ה־50 של התאחדות „הפועל". ישתתפו, כמ־ קובל, 3 נבחרות התנועות הקיבו־ צית והקבוצה המארחת, שתהיה ה־ פעם נבחרת „הפועל" ראשון לציון ● הופיע גליון חדש של „שחמט" (נובמבר 1974). בתוכן: רשימות מדרכושר, על המתרחש במועדונים, דיווח מתחרויות בחו"ל, בהן הש־ תתפו נציגינו, הדים כאולימפיאדת ניצה ומדורים רגילים ● בתחרות הנערכת במרכז הנוער נוחוד כתרי־ סר משחקים. הדירוג (בסוגריים — המשחקים שנותרו): קינסאי 7 (2), מליניבסקי 6½, פרבגל 5½ (2), טל־ סין 5½, פתרזינסקיה 5 (3), מגן 4½ (2), רפאלי 4½ (1), קופלוביץ, דיגל־ מן 4 (3), נחלמן 2½ (6), הויכמן 2½ (2), הולצר 1½ (2).

בעיה מס' 788
א. פתוסיאנץ, 1971

הלבן מתחיל וזוכה

גרוסמן את ק.ב.ק

בונים בצפון תל־אביב למכירה

■ **דירות בנות 3 חדרים.** ברח' הזוהר 6

■ **דירות בנות 4 חדרים.** ברח' פינקס 65

■ **דירות בנות 4־5 חדרים.** בתובנית „ל" ברח' בורלא פינת האוזנר

■ **חנויות בפסג' דיזנגוף 190**

■ **מחסנים** בשטח של 200 מ"ר ו־20 מ"ר ברחוב אבן גבירול 2, להשכרה.

פרטים במשרדנו
בככר מלכי ישראל 19
טלפונים: 23 94 53, 23 77 05.

שנת אוכלוסיית העולם

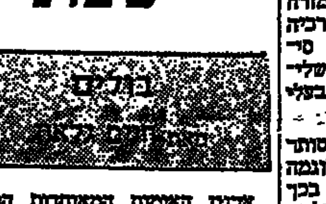

ארגון האומות המאוחדות הכריז על שנת אוכלוסית העולם. דואר ה־ ארים הנפיק שני בולים לרגל ה־ אירוע, המוכרים במרכזו בניו־יורק. הבולים בערכים 10 ו־18 סנטים התנפקו גם בשביל הדואר של ה־ ארים בדרגה בערכים מתאימים ב־ מטבע שווייצי. ציורי ארבעת הבו־ לים הם הוכנו בידי הצייר בקסטס מאו"יב. ב„שנת אוכלוסית העולם" שהוכרזה בוועידה שנערכה בבוק־ רסט שברומניה באוגוסט השנה, החלט לדאוג לשיפור איכות החיים ופיתוח כלכלי של תושבי העולם.

כמה ארצות כבר הנפיקו בולים בנושא. טוניסיה הנפיקה בול בערך 100 מיל מוקדש לשנת אוכלוסית העולם, המתאר את התפוצצות ה־ אוכלוסין בצורה גרפית. הבול צויר בידי אמור בן מחמוד והודפס ב־ דפוס קורבואזייה בשווייץ.

דואר האו"ם הנפיק לפני זמן מה שלושה בולי דואר אוויר חדשים. בולים אלה הודפסו בדפוס אופסט בפינלנד. הבול בערך 13 סנטים צויר בידי צייר בולים ישראלי, ש־ ירד לפני שנים לאוסטרליה, ג'ורג' האמורי ומתאר מטוס סילון וכדור הארץ. הבול בערך 18 סנטים צויר בידי האחים שמיר, ציירי בולים מתל־אביב, שכבר ציירו רבים מ־ בולי מדינות אפריקה. הבול מתאר את סמל האו"ם בצורה מסוגננת. הבול בערך הגבוה בסדרה 26 סנ־ טים צויר בידי הצייר הדני אולף מאטיסן, שצייר רבים מבולי האו"ם, ומתאר יונה בטיסה לפני בנין ה־ או"ם בניו־יורק.

ב־22 בנובמבר יצורף צייר ה־ בולים הישראלי אשר קלדרון ל־ ציירי בולי האו"ם. מר קלדרון, ש־ צייר בולי ישראל רבים, זכה בתח־ רות לצייר סדרת בולים חדשה של דואר האו"ם — „אהוב את הים". סדרת הבולים החדשה תונפק ב־ שלושה ערכים — שנים לדואר ה־ או"ם בניו־יורק והאחד למרכז ה־ אירופי של האו"ם בז'נבה בערכי מטבע שוויצי.

דואר פרטי בארה"ב

מר הרמאן פאט הרסט רוכב כל יום שלושה ק"מ על אופניו מבוקה ראשון לפורט לאודרדאל בארה"ב. הוא מעביר דברי דואר מן העיירה הקטנה, שאין לה שרותי דואר מ־ סודרים. את המכתבים והגלויות ה־ מבולות כחוק בבולי ארה"ב משגר הרמאן באמצעות בית הדואר המקו־ מי, אולם בעד המשלוח מן הכפר בו הוא מתגורר אל העיירה, מרחק של שלושה ק"מ, נדרש תשלום מיוחד — 5 סנטים.

הרסט הדפיס בולים משלו — „בולים מקומיים" בערך 5 סנטים המשמשים קבלה בעד תשלום דמי המשלוח. הבולים מודבקים על ה־ מכתבים לצידם של בולי דואר אר־ ה"ב. בארה"ב יש אנשים פרטיים רבים הנוהגים בדרך זו ומדפיסים בולים פרטיים מקומיים.

אספני הבולים להוטים אחר בולים אלה ומוכנים לשלם מחירים גבו־ הים בעד מעטפות הנושאות בולים מקומיים. בולי ארה"ב הראשונים, היקרים בבולי מדינה זו, הונפקו ב־ שנים 1845—1846 כ„בולים מקו־ מיים" וביניהם: בולי „הוזכים מ־ סנט־לואיס", בול באלטימור, בול בוסקאוון. בארץ היה נסיון לפתוח דואר פרטי בבאר שבע בשנת 1949 ה„יזום" הביב שׂבר, הועמד ל־ דין ונקנס.

תערוכת „נאפוסטה" בגרמניה

תערוכת הבולים הבינלאומית „נאפוסטה 74" נערכה בעיר אכן שבמערב גרמניה בין ה־29 באוק־ טובר וה־3 בנובמבר, בחסות אגו־ דות הבולאים והדואר הגרמני. ה־ תערוכה כללה אלפי מוצגים שנב־ דקו על ידי חבר השופטים. באגף הנוער הוצגו אוספים ברמה גבוהה שזכו בפרסים שהוענקו בידי חמי־ שה שופטים. ערב אספני הבולים נערך במסגרת התערוכה ובה היתה הגרלה. הזכיה הגדולה — נסיעה לשלושה ימים לזוג להתערוכת ה־ בולים הבינלאומית „ארפילה 75" שתתקיים בפריס בשנה הבאה.

נערך שם פסטיבל סרטים. מתוך ההקרנה המלא של כל הסרטים היה 7 שעות. הוצגו: „זה החל בשנת 1840", „תולדות גרמניה בבולים", „שגריר השלום", „מיניאטורות הד־ לבדיות". „באהבה משוודיה" ועוד.

בין 12 הארצות ששלחו סרטים לתערוכה, גם ישראל. הארצות ה־ אחרות שהשתתפו: בריה"מ, ארה"ב, פולין, ניו־זילנד, שוויץ, צרפת, בריטניה, דנמארק, אוסטריה ספאצה וגיניאה החדשה והארץ המארחת. התערוכה שהוצגה באולמי היריד בנן גרוגה באכן, כללה ערב מיוחד להחלפת בולים ליד שולחנות גדו־ לם שכלל 2,500 מקומות ישיבה.

ידיעות בקצרה

✱ בורסת הבולים הבינלאומית נערכה לפני שבוע במילאנו באי־ טליה. במכירת הבולים הפומבית, שהתקיימה במפגש סוחרי בולים מ־ כל העולם, נמכרו 1600 פריטים שו־ נים שכללו בולי לומברדיה־ונציה, ותיקן, איטליה־קדומים ועוד.

✱ קונגו בראזאוויל הדפיסה את דיוקנו של כאו צה כתנג על בול זכרון, בערך 75 פרנק, במלאת 25 שנה לסין העממית. הבול הודפס בבית הדפוס הממשלתי הצרפתי.

✱ איגוד הדואר העולמי קיבל שתי חברות חדשות בכושבו האחד־ רון בלוזאן: קוריאה הצפונית וגי־ ניאה־ביסאו. שני נציגים השתתפו בישיבה כמשקיפים: נציג הליגה ה־ ערבית ונציג הארגון לאחדות אפ־ ריקה. 153 ארצות חברות כיום ב־ איגוד הדואר העולמי המוגג מאה שנה להיווסדו.

דוד וגלית — לקראת שעת האפס

(סוף מעמוד 14)

בש לפשע הצוף, מתפרקים היסודי החברה.

כל זה הגיע למשבר הרה־אסונות, כאשר הסיכויים לסייח את הבקיעים ולכסות על הפרצות, באמצעות הו־ ספת מגביות־מעוקים־מילוות, גיגלו כמעורערים. כר פנחס ספיר מבטא באישיותו התפתחות משולבת זו. בחירתו לראש ההסתדרות הציונית העולמית, כירושם של הרצל ווייצ־ מן, היא סמל מבעית; כשם שסימ־ לית גלישתו של המימסד הציוני־ ישראלי משיתוף פעולה עם בית רוטשילד לעיסקי־רעים עם סיבור רותבאום.

לא בכדותה של „הצמרות" הקיימת לתבוע מהציבור את המאמצים ב־ מישורי העבודה והצריכה, שהם הכרחיים להצלה, כאשר היא עצמה נותנת דוגמה רעה בהתנהגות חייה ובמגבלוגיה. יתכן וכשלונה המוסרי היה הנקודה המכרעת באובדן עש־ תונותיה בעיניה חברה והכלכלה: היא ידעה היטב, שאינה יכולה לתבוע מהציבור דבר, אם בעצמה איננה מקיימת אפילו את מקצתו. „אין פלודה אלא בבדולים" אמרו חז"ל. עתה חוזר זאת על בשרנו: שנת 1974 אבדה לשיקומה של יש־ ראל המצעי הריפוי הנדרשים הח־ מירו מאד.

נקווה שחלקה איננו מאוחר מדי. אין להרבות על פרטי המלחמה הצפויה. אולם עקרונות אחדים ראויים להתבגש בזמן. הלוחמה עשויה להתמשך, אך ימיה הרא־ שונים יכריעו, הן מבחינה צבאית ופוליטית והן לגבי החסכון באבדות ומעמסת העול החומרי. אבל, יעדי לוחם של הימים הראשונים תיקבע על ידי היוזמה. אסור להשאירה בידי האויב.

מלחמה שתיפתח מגבולות ישר־ אלים מתגוננים תעלה לנו בקר־ בנות יתרים ובחורבן לא־יתואר. נקודה שאף היא תסתיים בהכרעת האויב צמא־ההשמדה, אולם מחירו של הניצחון יהא מחריד. נסיגה פירושה רבבות קרבנות נוספים מ־ בין צה"ל והאוכלוסיה האזרחית ב־ עורף; ישראל מצומקת לא יהיה לה עורף. אנשי־מימשל ישראלים שיאותו לנסיגה, לא יוכלו להסתכל בעיניהם של רבבות אבות ואימהות, בנים ובנות שכולים. ועוד לפני כך, יתמוטטו.

לוחמה אחראית, ואפילו בלית ברירה, צמודה למטרות פוליטיות. במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים לא היו להנהגתנו מטרות פוליטיות. כך הפך הנצחון במיקרה הראשון לעקר, ובמיקרה השני נת־ גלגל למפלה מדינית. לא כאן ה־ מקום לפרט, אך העיקר חייב ל־ היות ברור: שיקומו של המזרח התיכון מחדש, הפיכתו מאימפריה פאן־ערבית לאזור רב־לאומי; סי־ לוק מתנופלין־הנפט הערבי והשלי־ טה הערבית במעבר־ימים בעלי חשיבות גלובאלית.

האימפריאליזם הערבי תולו סותר את „ברנד־עשר עתק ללא דוגמה העבור כיסוי חופף בכוח צבאי. בכך שונה הוא מעיקרו מהאימפריאליזם הסובייטי והאמריקאי, או הצרפתי לשעבר. אף משאביו פגיעים ללא־ דוגמה. הסתירה בין עוצמת הממון הבצע ולבין כפיפות כושר ההגנה, ורפיון להחזר הפקעת. ככל שהחו־ לם פינוי נתנתק בסוחיותו של ה־ מימסד הערבי, כן מצפה הוא למו־ צא. מלחמת עם ישראל לקיומו הי־ גלה כראשית שחרור של העולם מרבצוע־התנק הערבית. קשקשי ה־ שריון של גולית המודרני רצופים חורים. קלעי דוד יפגעו בהם.

הופיע כרך הארץ תשל"ד

ונמצא למכירה:

בתל־אביב: רח' שוקן 21 (המשך רח' עליה)

בירושלים: רח' התבצלת 2

בחיפה: רח' גורדאו 20

במושבות ועיירי שדה: לפי הזמנה בסוכנויות „הארץ"

או באמצעות הדואר

מה עליכם לעשות כדי לרכוש את הכרך החדש?

פשוט מאוד: לגשת לסניף „הארץ" הקרוב, לשלם 13.50 ל"י ולקבל בו במקום את הכרך החדש (אין צורך בתלושי כריכה).

כפי שהבטחנו: אנו מעניקים השנה שרות חדש לקוראינו. כל אחד יוכל לרכוש כרך הארץ תשל"ד הכרוך מחוברות חדשות שהודפסו במיוחד למטרה זו. חסכנו לכם את הטרחה של הבאת החוברות לכריכה והציפיה להחזרת הכרך (כפי שהיה בשנים הקודמות). הודות לכך תוכלו לקבל את הכרך החדש כבר כעת, 8 שבועות בלבד לאחר הופעת החוברת האחרונה של שנת תשל"ד.

הרוצים לקבל את הכרך באמצעות הדואר:

ימלאו את התלוש שבמסגרת, יצרפו המחאה או המחאת דואר על סך 13.50 ל"י וירשמו על המעטפה: הארץ ת.ד. 233 תל־אביב. עבור כרך הארץ תשל"ד.

אני מצרף(ת) בזה 13.50 ל"י בהמחאת דואר / בהמחאה אישית (מחוק את המיותר) ומבקש לשלוח את הכרך בדואר לפי הכתובת: שם ההורים: ______ רחוב: ______ המקום: ______ (מיקוד)	הארץ ת.ד. 233 תל־אביב

חוברות בודדות ערימת נייר — כרך הארץ אוצר יקר

המועצה המקומית זכרון־יעקב

מכרז מספר 17/74

מוזמנות בזה הצעות מקבלנים רשומים להקמת מקלטים בזכרון־יעקב

מגרש מש/136/ר — על קרקעי
מש/132/ר — " "

פרטים והסברים אפשר לקבל בלשכת מהנדס המועצה בשעות העבודה.

הצעות על גבי טפסים מתאימים (רשימת כמויות, מיפרטים, תכניות כתוכניות וכו') נגד תשלום של 100.— לירה לכרכה (שלא יוחזר) יש להגיש בתיבת המכרזים של המועצה המקומית זכרון־יעקב, בצירוף ערבות בנקאית בגובה 10% להקיפה של 3 חדשים, עד ליום השישי, 23.11.1974 בשעה 12.00 בצהרים.

הצעות שלא תתאמנה בהתאם להוראות ע"י קבלנים בלתי רשומים — לא תילקחנה בחשבון.

אין המועצה מתחייבת כראש לקבל את ההצעה הזולה ביותר, בשלמותה או בחלקה.

יעקב דרי,
ראש המועצה המקומית
זכרון יעקב

מרחב תכנון מקומי רחובות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הודעה לפי סעיף 149 בדבר בקשה למתן הקלה בהתאם לסעיפים 146 — 150 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה להוס קומת גג בבנין של 6 קומות על קומת הביניה חלקות של חלש 3, 628, ו־629 בגוש: 3703, רח' רבי פינת פינס, רחובות.

כל מעונין יכול לעיין בתכנית ללא תשלום, במשרדי הוו המקומית בכל ימי השבוע, פרט לימי שישי, בשעות העבודה הרגי ולהגיש התנגדות לתכנית הבניה, תוך שבועיים מיום פרסום הוד זו בעתון.

בכבוד רב,
שמואל רכטמן, יו"ר
הועדה המקומית לתכנון ולבנ
רחובות

עירית אשדוד

מכרז פומבי מס' 49/74 — פנוי אשפה ועריסות אשפה

עיריה אשדוד מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע עבודות פנוי אשפה ועריסות אשפה.

מסמכי המכרז ופרטים נוספים אפשר לקבל במחלקת התברואה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום של 100.— ל"י שלא יוחזר.

את ההצעות יש לשלוח בשני עותקים בדואר רשום בלבד למזכיר העיריה במעטפה המקורית לא יאוחר מיום 15.11.74 בצירוף ערבות בנקאית או הוראות עיכוב כספים כמגבר העיריה או ערבות של הבי בית מאושרת או צ'ק בנקאי בסכום של 100,000.— ל"י. הצעה ללא ערבות כנ"ל לא תובאנה לדיון.

את ההצעה יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז כולל תנאי הצבלת כמפורט בנספחי המכרז וכל שינוי בהם עלול לגרום לביטולה.

בעת הדיון בהצעה ההחשב העיריה בכושרו של המציע לבצע את העבודה כפי שהדבר נבחן מעבודותיו הקודמות וכן בהתקיים בעבודות דומות.

אין העיריה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אינג' צ. צילקר, ראש העיר

נהג,
עשה את המינימום למען אלה
העושים את המקסימום —
תן טרמפ לחייל!

[82] פענח את הצופן

להלן אימרה של היסטוריון רומי קדום. מתחת לאימרה רשום שם האיש. האימרה ושם אומרה רשומים בספרות ובמספרים, שכל אחד מהם מייצג אות מסויימת. למטה נתונים שוויונים השבונים באותיות, שכל אות מהן מייצגת סיפרה מסויימת מאלה המופיעות באימרה ובשם. השוויונים האלה, אם תפענחם נכונה, על דרך ההגיון, יעניקו לך מפתח לגבי תשע אותיות. רשום את תשע האותיות לספרות מתאימות. את האותיות המתאימות ליתר הספרות המספרים עליך למצוא בדרך ההגיון הגיוסי.

האמרה

,14 11 12 16 17 37 13 3 7 10 7 ,17 15 7 1 17 9 10 19
15 17 2 18 13 11 19 18 13 8 9 13 15 17 18 13 12 9 17
.2 18 13 11 19 18 13 4 13 6 19 17 14 5
(1 13 11 13 11 3 1 13 6 11 6)

עזר=ר כס . ר כס
גרר=ר גס . ר גס
ת ל = חס = גרר־עזר

השוויונים

הפתרון בשבוע הבא

פתרון „פענח את הצופן 81"

„להשנת מטרה יתמוך השטן גם על־כתבי הקודש"
(שקספיר)

טיול חורף של „אל טורס בע"מ" לארצות

דרום אמריקה

ארגנטינה, אורוגואי, פאראגואי וברזיל
כולל ביקור ב־הולנד והשתתפות
ב־קרנבל של ריו דה זנרו

29 יום 19.1—16.2.75

פרטים והרשמה אצל סוכני הנסיעות

REVOX

רשם הקול השוויצרי

בשיא של איכות!

כי „רווקס" מקיים מה שאחרים מבטיחים.

עולים חדשים — פטורים מתשלום מכס

הסוכן הבלעדי לישראל:
מ. אלבינגר,
ת.ד. 895, טל' 223406 ירושלים
לאיזור תל־אביב:
בר־קול, מנחם סלומון בע"מ
רח' מודיעין 22 ת.ד. 2825
טל. 796184—03 רמת־גן

פיקוח לקוי של משרד הפנים על הרשויות המקומיות

ראש־עיר: „לוא יכולתי לפטר 40% מבין עובדי העיריה, לא רק שהמנגנון לא היה נפגע אלא שהיעילות הייתה עולה"

מאת מרדכי ארציאלי

פרשת ההלוואות שנטלה עירית אילת ושבעקבותיה הסתבכה קשות וא עלולה להפסיד 6 מיליון ל"י, ילה אלומת־אור לעבר מבנה הכספי של אילת. אך אלומת־אור זו יבת להאיר שתי נקודות נוספות: ית וכיצד הגיעה העיריה למצב בו לצה ליטול הלוואות שלא בתנאים קובלים? ומהו הפיקוח של משרד מבקר המדינה ומשרד הפנים על פעולותיהן הכספיות של הרשויות המקומיות?

שעת המורה תהיה לקבוע שרק בה הכספי של עירית אילת היה קשה עד שאולצה ליטול הלוואות. א היסוס ניתן לקבוע שאין רשות מית שאינה זקוקה להלוואות. לרשויות המקומיות אין מקורות הכנסה הקשורים בדינמיקה של הכלכלה — כאלה אשר יבטיחו להן את גידול ההכנסות בד־בבד עם קצב התפתחותן. הכנסות הרשויות המקומיות מוגבלות. הן גובות ארנונה כללית, מס־עסקים ואגרות שונות ו אגרות מים, ביוב, בניה וכדומה. אולם הכנסות אלה כאמור, אין יתן להבטיח את האיזון התקציבי גם בימים נורמאליים, ולא כל שכן בימים של אינפלציה דוהרת. כדי לאזן את תקציביהן באים לעזרת הרשויות המקומיות משרדי הממשלה, הנותנים להן מענקים והלוואות. אך גם מענקים והלוואות אינם מונעים מהן לצבור גרעונות ההולכים וגדלים משנה לשנה. גרעונות אלה אבודים לגבי הרוב המכריע של הרשויות המקומיות בישראל.

מחיר הפוליטיזציה

דבר הפוגע ביותר ביעילותן של העיריות המקומיות ובמשקן הכספי, הוא הפוליטיזציה. ללא היסוס ניתן לקבוע שאין עיריה או מועצה מקומית המתנהלת בהתאם לכל כללי היעילות. כדי להקים קואליציה יש לשלם, ואחד התעריפים הוא הכנסת „אנשי שלומנו" למנגנון. מנגנוני הרשויות המקומיות כנותנים בהם אבטלה סמויה במידה גדולה ביותר.

ההבבא ראש עיר של אחת הערים הגדולה במדינה: „לוא יכולתי לפטר 40% מבין עובדי העיריה, לא רק שהמנגנון לא היה נפגע אלא להיפך — היעילות היתה עולה". כל ועדות היעצו ברשויות המקומיות סילקו מס־שפתיים לתביעות של הציבור, אך למעשה חזל בעיניו. אין רשות מקומית המתנהלת בהתאם לכל כללי היעילות.

את מחירה הכספי של הפוליטיזציה ברשויות המקומיות קשה לקבוע. היא נאמד בעשרות מיליוני ל"י לשנה. עשרות מיליוני ל"י שהיו יכולות להקטין במידה דראסטית את הגרעונות. אך כיצד מנקים הפוליטיקאים מצב עגום זה? בתשובה חוזרת: זה מחירה של הדמוקרטיה. מבנן הכספי של הרשויות המקומיות היה פתח חבור לא היו משרדי הממשלה מכבדים את התחייבויותיהם לבנקים ולהלוואות.

נחזור לרגע קט לעירית אילת. כי עוד בשלהי שנת התקציב הבטיח לה משרד הפנים 2 מיליון ל"י לכיסוי חלק מגרעונה. ההבטחה קויימה. אך מתי? בחודש שעבר. ואין עיריה אילת „בת יחידה". אי־קיום ההבטחות אינו נובע את ריקונה. כל ראש עיר יאשר המרחק בין ההבטחות לבין מימושן הוא ארוך ומבעדד.

כאשר רשות מקומית מקבלת, למשל, הודעה שמשרד החינוך הקציב סכום כסף לבניית בית־ספר, אין היא יכולה להמתין לקבלתו, עד שתחל בבניה. היא נתונה בלחץ של פתיחת שנת הלימודים והיא מתקשרת עם קבלנים. לאלה יש לשלם מפרעות. אך הקופה ריקה. היא נאלצת איפוא, ליטול הלוואה.

בעבר ניתנו ההלוואות על־ידי הבנקים. ועד לפני שנים לא מעטות חיזרו הבנקים אחרי הרשויות המקומיות והתחרו ביניהם במתן ההלוואות. משרד הפנים לא ראה כשלילית תופעה זו. להיפך, הוא אף המליץ וסייע לקבלתן.

שר הפנים בורג

שטר: כסף עובר לסוחר

בשנה האחרונה במיוחד, החלו הבנקים, כתוצאה מהמדיניות הכלכלית של הממשלה ובלחץ בנק ישראל, להערים קשיים ולצמצם את מתן ההלוואות לרשויות המקומיות, בעיקר לקטנות שבהן. בלית־ברירה נאלצו כמה מהן לפנות לשוק הפרטי — לחברות ולגופים אשר הסכימו להלוות להן כספים. הסיכון של נותן ההלוואה הוא אפסי. רשות מקומית אינה יכולה לפשוט את הרגל. די לה בפשיטת־יד. שטר שלה הוא כסף עובר לסוחר ונסחר בשוק הכספים, בתנאי שראש העיריה והגזבר חותמים עליו.

בתחילת השנה שחלפה פוטר גזבר המועצה המקומית במצפה־רמון, בהסתמך על סעיף האוסר על עובד מועצה או בן־זוגו ליטול חלק, או טובת־הנאה בחוזה או עסק שנעשה עם המועצה. מאחורי פיטורים אלה הסתתרה פרשייה מעניינת. הגזבר החתים את עצמו ואת ראש המועצה על חוזה לפיו תיתן הלוואות למועצה חברה בשם א.צ.ר.ג. בע"מ. ואמנם החברה נתנה למועצה הלוואות בסכומים המתקרבים ל־400 אלף ל"י וקיבלה מהעיריה שטרות חתומים על־ידי ראש המועצה והגזבר.

חקירת המשטרה העלתה, כי החברה נמצאת, בין היתר, בבעלותה של רעיית הגזבר. משרד הפנים תבע להחזיר את השטרות. אך לא נענה. השטרות נסחרים בשוק. נגד הגזבר הגישו שתי תביעות: פלילית ואזרחית והוצא נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ. שתי התביעות החלו להתברר. אך כיום, כשנתיים לאחר הפרשייה, טרם ניתן פסק־דין. על פרשת גזברה של עירית אילת שנדון ב־1959 ל־5 שנות מאסר על מעילה אין טעם לחזור עתה. הדברים פורסמו בראשית שבוע זה בסדרת מאמרים על אילת.

עיסקה בניגוד לתקנות

לא חלפו שנתיים ופרשיה חדשה צצה. הפעם בעירית אילת. חקירת פרשת ההלוואות באילת נמצאת עתה בידי חוקרי המטה הארצי של המשטרה ובידי ועדת חקירה מיוחדת של משרד הפנים. כאן המקום לשאול כיצד הסתבכה העיריה. את התשובה הסופית יתנו ודאי חוקרי המשטרה. אולם כבר עתה ברור שאת שתי ההלוואות הראשונות נטלה העיריה בקדנציה הקודמת, ללא אישור המועצה וללא אישור משרד הפנים. כבר עתה ידוע שלמשרד הפנים לא מסרה העיריה מידע מדוייק — אם להשתמש במונח זהיר — על נותן ההלוואה ועל צורת העיסקה. יתר־על־כן, העיסקה האחרונה נעשתה בניגוד להוראתו המפורשת של משרד הפנים.

כאן המקום להשיב על השאלה שהצגנו בראשית הדברים: מה הפיקוח של משרד מבקר המדינה ושל משרד הפנים על פעולותיהן הכספיות של הרשויות המקומיות? ושתי שאלות נוספות: האם יכלו שני משרדים אלה למנוע את ההתמוטטות הכספית של עירית אילת? והאם נהיה בקרוב עדים להתמוטטות כספית של עוד רשות מקומית?

על השאלה האחרונה קשה מאוד להשיב. אך התשובות לשתי השאלות הראשונות — ברורות. ללא היסוס ניתן לקבוע, כי הפיקוח של משרד מבקר המדינה ושל משרד הפנים על פעולותיהן הכספיות של הרשויות המקומיות, הוא כמעט אפסי. נציג מבקר המדינה מגיע לביקורת אחת לשנה, או אחת לכמה שנים. גזבר מטולה — לא כושתת — יכול ללא קושי להעלים מידע. ומה שאין המבקר רואה, אין הוא יודע. עובדה: את שלוש ההסתבכויות הכספיות שאירעו בנגב (באילת — ב־1959; במצפה־רמון — בסוף 1972 ועתה באילת) לא הצליח משרד מבקר המדינה למנוע. וידוע שהמבקר בדק את המסמכים בבדיקותיו השגרתיות ומצא שהכל כשורה.

מחסור בכוח־אדם

גם הפיקוח של משרד הפנים רופף ביותר. מי שביקר במשרד הפנים של מחוז הדרום, הממוקם בבאר־שבע, נוכח לדעת, שהגוף הממונה על כל הרשויות המקומיות מאשקלון ואשדוד בצפון ועד אילת בדרום, סובל ממחסור כרוני בכוח־אדם. פרט לממונה על המחוז וסגנו מועסק פקיד בכיר, המשמש כקצין תקציבים ומבקר הרשויות המקומיות. פקיד זה אחראי לא רק על הבעיות התקציביות של הרשויות המקומיות שבמחוז, אלא גם על הפרקים ההשתלמות.

גם לוא היה גאון, לא היה פקיד זה מצליח להשתלט על מבוך מפותל של בעיות כספיות, מינהליות וחוקיות. משרד הפנים היה מודע לתופעה זו ועל הערים שמספר תושביהן יותר מ־30 אלף נפש הוטל להעסיק משרדי רואה־חשבון מוסמכים, נוסף למבקר העיריה הקבוע. אך אין זה סוד, כי במירב הערים במחוז אין תפקיד מבקר העיריה מאויש, מחוסר אנשים מתאימים ואולי גם מניעים קואליציוניים.

פרט לעובדה שאין פיקוח על המערכת הכספית אין בודקים בציציותיו של מי שמתקבל לעבודה כגזבר. לגזברה של עירית אילת ב־1959, היתה קופת שרצים, עוד לפני שנתמנה לתפקיד. עובדה זו נודעה רק בעת משפטו. גזברה האחרון של עירית אילת, שנפטר לפני חודשים החל בתפקידו לפני שנתיים. עד אז, במשך 16 שנים, שימש כמזכיר העיר. האם נבדק, מי שחייב היה לבדוק, אם מסוגל הוא לנהל את המשק הכספי? אם יודע הוא לשחות בבריכה העכורה של גרעונות מתמידים ומצטברים?

עד לפני שנים אחדות היו חייבות הרשויות המקומיות להגיש תקציב מאוזן. בשנים האחרונות ניתן אישור לתקציבים לא מאוזנים כראש כלומר, תקציבים גרעוניים. האם מודע הוא לעובדה שבכך דוחף הוא את הגיזברים לבצע עסקות, מסוג זו שנתגלתה לאחרונה באילת.

ובסוף: על משרד הפנים לבצע רוויזיה כללית בכל מערכת הפיקוח של הרשויות המקומיות. יתכן, שעליו למנות בכל רשות מקומית אדם שלא יהיה כפוף לרשות המקומית אלא למשרד הפנים, שממנו יקבל את משכורתו. ברור כי הצעה זו משמיטה את יתום האמון שרוחש משרד הפנים לרשויות המקומיות. אך נוכח העובדה — שאין איש סותר אותה — שראשי הרשויות המקומיות חותמים „עוור" על כל מסמך המוגש להם על־ידי הגזבר, ואין בהצעה משום סיוע ניכר בפיקוח הלוקה בחסר.

הגברים המבולבלים של ארה"ב

מאת איניד נמי

The New York Times

ביהוד ל„הארץ"

ניו־יורק. גברים אמריקאים רבים נבוכים ומבולבלים נוכח תפקידם בחברה של זמננו, והם קרובים יותר מאי־פעם לפנות אל יועצי משפחה ונישואים. התפתחות זו היא חלק מן ההשלמה הגוברת עם יעוץ נשואים ויעוץ משפחה כאמצעי לפתרון בעיות.

ברה היהודית ליב, מנהלת במכון למשפחה על שם נתן אקרמן, המתמחה בפסיכותרפיה של המשפחה: משפחות מסתכלים כיום בבעיותיהם בצורה שונה. הם מודעים יותר לעזרה מסוג זה ולהיקף העזרה שאפשר לקבל, ומבינים שאין הם מוכרחים לסבול מבעיות.

בעוד שיעוץ נישואין עוסק באחד מבני הזוג או בשניהם, מקיפים היעוץ והתראפיה של המשפחה לא רק את הבעל ואת האשה אלא גם ילדים, ולעתים קרובות גם בני משפחה וידידים הקרובים למשפחה. היא מנסה לפתוח אפיקי קומוניקציה, להצביע על אלטרנטיבות ואפשרויות, ולתת הדרכה.

בעבר היה לעתים קרובות צורך לשדל גברים ולהמריצם עד שהסכימו לפנות ליעוץ; אך בעשר השנים האחרונות נשתנה המצב.

„השירות למשפחה"

מכר הד"ר סלואטוריה אבארבאנל של „השירות למשפחה". הנשים מקבלות בעבען תמונה חדשה לגבי עצמן כתוצאה מן התנועה ואולי אף אסיפות להיווק התודעה, עולה הרצון שהן בכוחות לעבודה בנות מרצון — והן מהוה על בעבר נהגו נשים להשלים עם דברים רבים כל זמן שהגבר היה מפרנס טוב, אך לא יותר כזה, הדין אף בנשים במעמד הפועלים. רק לעתים רחוקות שמענו תלונות על נשים שאינן מקבלות סיפוק מיני. עתה שומעים אנו תלונות כאלה.

יועצים רבים מצביעים שאחרי דורים התחלתיים מתברר כי השינוי במנהגים ובנוהגים מטריד מספר גברים, ובמקרים רבים גם נשים. הבעיות הסטנדרטיות הן עדיין קומוניקציה, יחסים עם ילדים וקרובי משפחה, כסף ומין, אמרה ד"ר אילהרה מורילדרודה, נשיאה לאיגוד ניו־יורק של ההתאחדות האמריקאית של יועצי נישואים ומשפחה. הבעיה בעל הפרק עשויה להיות „אנו רבים" או „איננו מתחדדים ביניינו" או „אין בינינו קומוניקציה" — אך אין כל שאלה שהגברים דורשים עתה יותר.

לדברי ד"ר מורילדרודה כמרבות נשים רבות יותר חיות להסכים להפרדה בין תפקידי הגברים והנשים. אי אפשר לכנות את תפקיד הנשים מבלי לכנות את תפקיד הגברים אמר סאנפורד שרמן, מנהל „שרותי המשפחה היהודיים". מוסד זה, הגדול מסוגו בארה"ב, מטפל מדי שנה בכדי 10,000 מקרים של יעוץ משפחה.

שרמן אמר שהנשים דורשות שהבעלים יעסקו יותר בעניני המשפחה, ואילו הגברים מתנגדים, משום שהם סבורים שמטילים עליהם יותר מדי. בעיה אחרת היא לדבריו ריבויין של נשים שהן לדעת בעלים כשאיפים תוקפניות מדי. הוא מכריע: הגברים חשים עצמם מדוכאים. שום דבר מהם שהם עושים אינו כשורה, כותחים עליהם ביקורת, ומתנגדים להם על כל צעד ושעל.

כר שרמן — אחד מרבים שהפידו על מספר המשפחות, ולא כל פרטים, הבא ליעוץ — הביע את דעתו כי „המשול לעבר שוויון־זכויות" גרם מבוכה גם לנשים רבות. רושם דומה יש גם לד"ר מורילדרודה ולרב פולכיד ברגר, המנהל הרבני של המרכז המייעץ של הפדרציה העירונית של בתי־כנסת רפורמיים.

אמרה ד"ר מורילדרודה: תנועת הנשים הצליחה להעלות את תודעת הנשים, אך אני סבורה שחלק בנשים אלה אינן רוצות למעשה לצאת מן הבית. יש כהן המשפחה ככל מה שבהרחש.

ברוח דומה התבטא ד"ר ארתור גרין, פרופסור עזור לפסיכיאטריה בניו יורק: נשים רבות היו רוצות להישאר בבית ולטפל במשפחה, אך הן מרגישות רגש אשמה כשאינן עובדות.

וידוי בבעד

הרב ברגר הפעים שמספר נשים מולולות שלא מדעת בבעליהן. כדבריו: לעתים קרובות קורה לי שאני שואל אשה מי האדם החשוב ביותר בחייה, היא משיבה שזה ילדה או ילדיה — ואותו זמן יושב לצדה בעלה, ודי להסתכל במראה פניו... לעומת זה, אם שואלים את הבעל מי האדם החשוב ביותר בחייו, הוא משיב שזו אשתו.

הכומר ג'ורג' רייבהיימר, מנהל שרות יעוץ המשפחה של קתולים בניו־יורק, העיר שכל עניין שינוי התפקידים משפיע גם על הילדים. במיוחד משפיע הוא על נערות צעירות, אמר. אין הן בטוחות אם התפקיד שממלאת אמן הוא אותו תפקיד שימלאו הן עצמן בעוד עשר שנים... הן מבולבלות. אצל הנערים עדיין אין הדבר ניכר במידה כזאת.

ד"ר גרין, שהוא גם פסיכואנאליטיקאי בעל פרקטיקה פרטית, העיר שתנועת הנשים גרמה „לבלבול משפחתי לא מועט". עם זאת הביע את דעתו שאין תנועה זו הסיבה לבעיות העיקריות בנישואים כלשהם. כדבריו: התנועה הפמיניסטית אינה גורמת לבעיות בנישואים — בעיות אלה קיימות בלאו הכי. אותה אשה ההולכת פעם או פעמיים או שלוש פעמים בשבוע לאסיפה לחיזוק התודעה ומרגיזה בזה את בעלה, זה דבר שהיה מתרחש ממילא, אחרת היתה יוצאת לשחק ברידג' או לאיזה דבר אחר.

מספר יועצים הטעימו שאף כי ללא ספק יימשך הבלבול בתפקידים, יתכן שהמצב הבלבלי הנוכחי עשוי להביא לפתרון חלקי. יתכן שהגברים יווכחו שחלוקת הנטל מקילה עליהם. לעתים זה מצליח יפה מאד, אמרה ד"ר מורילדרודה. האשה עוזרת בהכנסה בכסף ו„מוצאת את עצמה", הבעל מגלה שהוא מעריך עזרה זו.

הלוח הכחול | ידיעות אחרונות | הארץ

דרושה **כתבנית נשיונל** עם נסיון (באזור רמת אביב). נא לפנות בכתב לת.ד. 17106 תל־אביב.

למוסד גדול בירושלים דרוש **עובד בכיר** לריכוז נושאי איכות הסביבה. הדרישות: השכלה אקדמאית מושלמת (תואר שני), ידיעת השפה האנגלית. נא לפנות בשעות העבודה טל: 02—222960, 02—233129

למפעל גדול ברמת־גן דרושים:
* **פקיד/ת יצוא** — בוגר/ת תיכון, ידיעות באנגלית ונסיון קודם.
* **פקידה לגזברות** — ידיעת הנהלת חשבונות, ידיעה כללית בחשבון.

כל המשרות הן ליום עבודה שלם. לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 24081 ת"א, ולציין המשרה המבוקשת. סודיות מובטחת

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים/ות

למחלקה לפיסיקה ואסטרונומיה — **סורקת** לסריקה ומדידה של תופעות פיסיקאליות מצולמות. העבודה בשתי משמרות; הדרכה תינתן במהלך העבודה. הדרגה: ח' בדירוג האחיד. על המעוניינות לפנות ביום ג' 12.11.74 או יום א' 17.11.74 בשעה 09.00 לבית קפלון, חדר 109, או להתקשר לפרופ' אורן 416111 שלוחה 240 או 313.

למחלקה לזואולוגיה — **טכנאי** לעבודה במוזיאון, רישום ושימור אוסף בעלי החוליות. הכישורים הדרושים: BSc במדעי החיים או לבורנט/טכנאי.

למחלקה לפיסיקה — **עובד טכני** בעל נסיון בעיבוד שבבי. אפשרי פנסיונר, נכה או מוגבל.

למחלקת המשק — **מהנדס חשמל** לבדיקת תכניות, מעקב אחר ביצוע עבודות חשמל וכו'. בעל ידע במערכות פיקוד של קירור, חמום, מזוג אויר, ונסיון של שלש שנים לפחות. הדרגה: בהתאם לכישורים.

למחלקת המנגנון — **חשב משכורות** בעל נסיון בהכנת משכורות בשטח המיכון. רצוי בעל ידע בהנהלת חשבונות.

על המעוניינים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה לענף כח אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב, עד ליום 15.11.74.

למועצה לשיווק פרי הדר דרוש **טכנאי הדרים** בעל השכלה תיכונית חקלאית, רצוי נסיון של 3—5 שנים בבתי אריזה להדרים, ידיעה טובה בשפה האנגלית, בעל רשיון נהיגה. נא לפנות בכתב לת. ד. 2590 ת"א, אגף אגרוטכני.

צימקור אלובין (1973) בע"מ, אזור התעשיה ק. ביאליק, טלפונים 730236, 732264. דרושים
1. **מסגר אחזקה** — בעל נסיון בהחזקת מפעל מכני, הידראולי וחשמלי.
2. **מנהלי משמרות** — בעלי רקע בחשמל או במכונות, רצויה התמצאות בחשמל.
3. **מפעילי מכונות** — להפעלת מכונות ייצור.
4. **עובד ייצור** — עם אפשרויות ליהנות תוך כדי עבודה. גיל לא קובע.
5. **מזכירה למנכ"ל** — בעלת נסיון בניהול משרד והתכתבות עברית—אנגלית כולל הדפסה.

השכר ייקבע בהתאם לכישורים. סיכויי התקדמות טובים. על המעוניינים לפנות ישירות למפעל

נתיבי נפט בע"מ — דרושים לעבודה בסיני
* **מנהל מחסנים ואפסנאי ראשי** — הכישורים המבוקשים:
1) נסיון של 10 שנים באפסנאות טכנית.
2) ידע בטכניקות של ארגון אספקה וניהול מלאי באמצעות מחשב.
3) בקיאות בתהליכי אספקה והפעלת מחסנים בקנה מידה רחב.
4) נסיון בארגון וניהול צוות מקצועי.
5) ידיעת השפה האנגלית
* **מכונאי ימי** — בדרגת מכונאי ראשון.

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים. מועמדים בעלי נסיון והכשרה מתאימה יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 20072 ת"א (סודיות מובטחת)

המועצה האזורית מרחבים, מפגש מרחבים ד.נ. נגב, טלפון 83014—057-83051. מכרז פומבי — דרושים. בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שרות העובדים) תשכ"ב 1962 מכריזה בזה המועצה האזורית מרחבים על משרה פנויה כדלקמן: תאור המשרה: **מנהל עבודה - גינון**. משרה מלאה. דרגת המשרה: י"ב—י"ג אחיד (לסוג 4 גננים). תאור התפקיד: ניהול מחלקת גנים ונטיעות, קבלת תוכניות מאדריכל גנים לביצוע, פיקוח על גינון ב־50 מוסדות חינוך, נוער, תרבות, ספורט, בריאות, ארגון ונהול צוות עובדים במוסדות הנ"ל, פיקוח על משתלה, יזום ביצוע פרוייקטים חדשים במרכזי הכפרים בכל 16 הישובים. יעוץ ופיקוח לגינון סביב בתים בישובי המועצה והעבודות נעשות לפי דרישות המועצה. נתונים אישיים: בעל השכלה מתאימה מוסמך. לאחר שרות צבאי, בעל רשיון נהיגה. רצוי עם רכב אישי. דרישות מיוחדות: המועמד יעבוד על פי חוזה מיוחד לשנה ראשונה עם אפשרות להארכה אוטומטית, המועמד יידרש לגור באזור. עדיפות בתנאים שווים תינתן למועמדים מישובי המועצה וישובי הסביבה. הבקשות למכרז יש להגיש למזכיר המועצה עד יום 22.11.74 שעה 12.00. טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה או במנהלים המחוזיים של משרד הפנים. חביב שרבף, ראש המועצה

דרושים **צורים ורתכים** לעבודות צנרת. אחים חדד טלפון 04-535281.

למפעל מתכת גדול באזור תל־אביב דרוש **מנהל מחלקת אספקה**. הכישורים הדרושים:
* בעל נסיון בשטח האספקה (רצוי טכנית)
* הכרת השוק
* כושר אירגון וניהול צוות עובדים

לפנות בכתב־יד בפרטים מלאים לת.ד. 14254 ת"א.

לחברה תעשייתית גדולה שמשרדה בתל־אביב דרושות
1. פקידה — למח' הכספים (נסיון קודם אינו הכרחי)
2. פקידה — בהנהלת חשבונות

נא להתקשר לטלפון 50024 תל־אביב

ל„אסיא" מעבדות בימיות בע"מ דרושים:
1. פקידה טכנית לניהול מחסן. דרושה ידיעה טובה באותיות לטיניות, למשרה מלאה.
2. טכנאי כימיה, בוגרי קורס מתאים לעבודה במתקנים כימיים, העבודה בשלוש משמרות.
3. עובדים להפעלת מתקנים כימיים. יועדפו בעלי נסיון קודם. העבודה בשלוש משמרות. דרושה ידיעה בסיסית באותיות לטיניות.

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל־אביב, למנהל המנגנון.

olivetti — לרגל הרחבת פעולותינו דרושים לסניפנו בתל אביב
1. **טכנאי** — אחרי שרות צבאי לעבודה במכונות כתיבה וחישוב
2. **טכנאי אלקטרוניקה** — לעבודה במכונות חישוב אלקטרוניות
3. **טכנאי** — לציוד עזר למחשבים
4. **נער מתלמד**

נא לפנות טלפון 37366 ת"א. לסניפנו בחיפה דרושים **טכנאים** למכונות כתיבה וחישוב. נא לפנות טלפון 664428 (04)

נגריה מכנית מתקדמת מציעה לעובד עצמאי דייקן בתוך המפעל תנאים טובים. לפנות נתניה ת.ד. 60 או בטלפון 053—23563, בערב 053—27777

למפעל גדול למוצרי מזון באיזור רחובות דרושים
* טכנולוג מזון
* מהנדס מכונות
* הנדסאי מכונות
* הנדסאי כימיה
* חשמלאי
* מכונאי אחזקה
* מפעילים
* מחסנאי טכני

לתפקידים מקצועיים ולתפקידי ניהול בכירים. הצעה מרכזת לאנשים המתאימים. נא לפנות בכתב לת"ד 48 רחובות.

רים RIM — למשרדנו בתל־אביב דרושה מפעילת טלקס. לפנות 03-258441 או 03-255223 ליפה

בבי"ס מקצועי בחיפה דרושים מורים בשעות הערב להוראת טלויזיה (כולל מעבדה). המעונינים יפנו: טל. 04-663403.

לולן דרוש לקבוץ במרכז הארץ. נא לפנות למרכז הלול בטלפון 911288

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט מחשבים בע"מ — **בעל רקע טכני** לאחר שרות צבאי. אנו נכשירך במקצוע העתיד: עריכת מעגלים מודפסים בצורה ידנית ובעזרת מחשבים חדישים. בתקופת ההכשרה תשולם משכורת מלאה. לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כוח אדם. סודיות מובטחת.

רפאי"ל — רשות פתוח אמצעי לחימה. למוסדנו באזור חיפה דרושים לעבודות במגוון רחב של שטחי התמחות
* מהנדסי אלקטרוניקה בכירים
* הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה בכירים
* מהנדסי מכונות בכירים
* הנדסאי / טכנאי מכונות
* חוקרי בצועים / מנתחי מערכות
* טכנאי יצור
* כרסמים / חרטים

המעונינים יפנו לת. ד. 9757, חיפה 31096 ויציינו קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי קודם, רצוי לציין מספר טלפון להתקשרות.

הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ — פותחת קורס חורף בחיפה בסוף נובמבר ליועצים לבטוח חיים

אנו מבקשים:
* בעלי השכלה תיכונית
* יוזמים וחרוצים
* המחפשים אתגר והצלחה
* מועמדים ומועמדות

אנו מאפשרים:
* הכנסה גבוהה
* הדרכה אישית מעולה
* הכנה להסמכה כסוכנים מורשים
* גיבוי של חברה גדולה עם אנשים דינמיים.

המועמדים יפנו טלפונית: בימים א'—ה' מ־8.00 בבוקר עד 3.00 אחר־הצהרים וביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 1.00 בצהרים לטלפון 04-533191 או בכתב לת.ד. 736 חיפה.

هكذا من الأصل

صكنا من الاحل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

מועצת המנהלים של התיאטרון העירוני מודיעה בזה על משרה פנויה של

מנהל כללי
לתיאטרון עירוני חיפה

לחלן הכישורים הדרושים למילוי משרה זו:
* השכלה אקדמאית
* כושר ארגון וביצוע מעולה
* יכולת לתכנן ולנהל מערכות מורכבות
* רקע והבנה בנושאי תרבות ואמנות
* ידע ונסיון רב בניהול כספים, תקציבים, כח־אדם, משק וכו'
* כושר הבעה מעולה בעברית ושליטה בשפה מערבית אחת לפחות
* יכולת לנהל יחסי צבור ויחסי אנוש טובים.

רק מועמדים העונים על כל דרישות המשרה כנ"ל מתבקשים לפנות בכתב־יד עד 28.11.74 תוך ציון קורות חיים, נסיון קודם וכו', אל יו"ר מועצת המנהלים של התיאטרון העירוני, ת.ד. 4105, חיפה.

למפעל מזון באזור הדרום דרושים אנשים לתפקידים

1. מנהל כללי
2. מנהל מכירות
3. מנהל ייצור

רצוי בעלי הכשרה ונסיון בענף המזון.

לכתוב לת. ד. 11150 תל־אביב ב/62.

לחברת בטוח גדולה דרושה

כתבנית פוליסות

נא לכתוב לת.ד. 927 תל־אביב

דרוש

טכנאי יצור

1—2 שנות נסיון במדידת זמנים לעבודה באשדוד (הסעה מתל־אביב)

לפנות טל: 03-417008

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח

דרושים

■ חרטים
■ כרסמים

למשמרת אחה"צ והערב.

העבודה בבית מלאכה מודרני וממוזג ליד מכונות חדישות ● אפשרויות קידום.

■ פקידה–כתבנית

עם יכולת הדפסה בעברית ובאנגלית

עדיפות לבעלות נסיון בעבודה משרד ו/או ידע במסמכי יצוא.

■ מזכירה

לעבודה משרדית מגוונת ואחראית

דרוש נסיון של מספר שנים בניהול משרד וכן יכולת הדפסה באנגלית ובעברית

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

משרד הבטחון נציבות שירות המדינה

דרושות מועמדות לקורס נקבניות

משרד הבטחון מודיע על פתיחת קורס נקבנות במרכז לעיבוד נתונים של משרד הבטחון.

הקורס ייפתח במחצית חודש דצמבר ויימשך כ־3 שבועות בשעות אחרי הצהריים.

החניכות בקורס תקבלנה שכר בתקופת הלימוד ולמסיימות הקורס בהצלחה מובטחת עבודה כנקבניות.

המועמדות תדרשנה לעבור בדיקת התאמה.

תנאי הקבלה:—

השכלה — 10 שנות לימוד לפחות
מגורים — באיזור ת"א והמרכז

קבלת המועמדות וראיון ראשוני יתקיימו באולם יחידת ההדרכה של משרד הבטחון, רחוב ג' 18, הקריה, ת"א, בתאריכים ובשעות המפורטים להלן:—

יום א' — 17.11.74 — בין השעות 15.00—17.00
יום ב' — 18.11.74 — בין השעות 15.00—17.00

מכתשים באר־שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרושים

מהנדסי כימיה

לתפקידים בעלי אתגר
בעלי נסיון של שלוש שנים בתעשיה הכימית

לאגף הנדסה

הנדסאי חשמל

בוגר בית ספר להנדסאי חשמל
בעל ידע מקיף בחשמל
ידע בסיסי במיכשור ובאלקטרוניקה
כושר ניתוח מערכות אוטומציה מורכבות.
עדיפות תנתן למועמדים בעלי נסיון של שנתיים בתעשיה.
תנאי העסוקה מעולים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצרוף קורות חיים, למחלקת כח אדם ת.ד. 60, באר־שבע 84100.

למפעל בטחוני
בשטח האלקטרוניקה
באיזור תל־אביב

דרושים

1. מהנדסי אלקטרוניקה בכירים — בעלי ניסיון של 5 שנים לפחות.
2. טכנאי אלקטרוניקה מוסמכים — (יתקבלו גם הנמצאים לפני ביצוע פרוייקט).
3. עוזרות טכנאים לעבודות חיוט והלחמה — מועמדות מתאימות, ללא ניסיון תוכשרנה ע"י המפעל.
4. טכנאי ייצור — לתכנון ופיקוח על הייצור.
5. פקידות
6. שרטטים
7. פתחים

המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 25034 תל־אביב, עבור צ.מ. ולפרט קורות חיים, השכלה, ניסיון קודם ומספר טלפון.

— סודיות מובטחת —

לעבודה מעניינת
הקשורה ביציאות לחו"ל
דרושים

יוצאי יחידות קרביות בתפקידי פיקוד

* בעלי ידע בסיסי באנגלית
* נכונות לעבוד בנושא 6 חודשים (מינימום)

המעוניינים מתבקשים לפנות למשרדי ש.א.ש. בע"מ:
חיפה: דרך העצמאות 118 קומה ב' בין השעות 08.00—17.00, טלפון: 04-528517.
תל־אביב: רח' נחמני 39, כל יום ג' בין השעות 15.00—18.00, טלפון: 03-612508.

בוא לעבוד במכרות נחושת תמנע

המשכורת:
[נוסף לתנאים הסוציאליים הטובים]

	משכורת התחלתית [ברוטו]	לאחר שנה [ברוטו]	משנתיים ומעלה [ברוטו]
כורים ומפעילי ציוד מכני	2398	2600	3000-4186
חשמלאים מכונאים	1900	——	2100-2400
עובדים אחרים מעל פני־האדמה מפעילי מתקנים	1700	——	2000-2200

הערה: תושב אילת שהשלים שנה להמצאו באילת, זכאי לפטור ממס הכנסה על 750 ל"י ברוטו לחודש מתחילת עבודתו ומוחזרים לו הפרשי המס.
* למוד מקצוע מענין ומורכב; קורס להפעלת כלים משוכללים.
* מסלול הקידום פתוח ומלא אתגרים.
* העבודה במכרה התת־קרקעי מתבצעת ב־3 משמרות, העובדים במשמרת השניה או השלישית, עובדים 5 ימים בשבוע.
* לרשות עובדי תמנע ובני משפחותיהם עומד מועדון "בית תמנע" המציע אפשרויות רבות של בילוי הזמן החפשי, במועדון חדרי מוסיקה, משחקים הרצאות, אולם קולנוע [בו מוקרנים סרטים גם לילדים], דיסקוטק ומסעדה מעולה במחירים נוחים.

דיור:

כל עובד יקבל חדר ליחיד בתנאי בית מלון תמורת תשלום מינימלי.
עובד נשוי במכרה התת־קרקעי מקבל דירת שרות תמורת דמי שכירות מינימליים בתום תקופה של 3–4 חודשים.
לעובדים אחרים נשואים תנתן עזרה לדיור משפחתי.
לפרטים נוספים והרשמה — פנה אישית למזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה רח' ט' (מול קול ישראל) ביום רביעי בין השעות 1—9 לפנה"צ ר6—4 אחה"צ. או ללשכה להכוונת חיילים משוחררים, או ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ, או למחלקת כח אדם בתמנע. הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בנה עתידך בתמנע

למרכז תרבות העמים לנוער
בירושלים
דרושים

מורים לציור ולתולדות האמנות

עבור ניידות אמנות
לעבודה מקיפה ובלתי שגרתית
הכרוכה בנסיעות מחוץ לעיר.

המשרה שנתית, חלקית ועל בסיס יומי.

מעוניינים בעלי השכלה גבוהה בתחום הציור ותולדות האמנות ובעלי נסיון בהוראה, יפנו בכתב בצירוף תולדות חיים ונסיון לת. ד. 8009 ירושלים, המחלקה לאמנות.

רק אם אתה

חשמלאי מעולה

בעל רשיון

פנה אלינו

אנו זקוקים לך במפעל המלט בהר־טוב.
עבודה במשמרות, במפעל משוכלל ועם ציוד חדיש.
תנאי שכר טובים.
סיוע בדיור בסביבות המפעל.

פנה בכתב למשרדנו בתל־אביב ת.ד. 29835

נשר — מפעלי מלט פורטלנד ישראליים בע"מ

מפעלי רכב אשדוד
(מ.ל.) בע"מ
דרוש

מהנדס מכונות

לניהול מחלקה
בעל נסיון.
התמצאות בעיבוד שבבי וריתוך.
שליטה בשפה העברית הכרחית.

נא לפנות לת. ד. 94 אשדוד מיקוד 77100 או לטלפון 055-31141.

תכנון והנדסה תעשייתית — לייף בע"מ **LIFE**

דרוש:

מנהל חשבונות

בעל נסיון
לנהול מחלקת הנהלת חשבונות של החברה.
שליטה בשפה האנגלית — הכרחית.

פניות בכתב עם פרוט הנסיון יש להפנות לת.ד. 1031, חיפה.
— סודיות מובטחת —

לצה"ל דרושים
באיזור ת"א ובאיזור חיפה

סדרי יד לייצור חותמות גומי

בדבר פרטים נא לפנות לד.צ. 1190

דרוש
לעבודה בחברת ייעוץ

מהנדס תעשייה וניהול או כלכלן

בעל ידע בתכנות ונסיון של שנתיים לפחות בניתוח מערכות, עיבוד נתונים.

לשם קביעת ראיון ניתן להתקשר לטלפונים 410216, 410236 בין השעות 8.00–16.00.

סודיות מובטחת!

אלתא — תעשיות אלקטרוניות בע"מ

אשדוד

דרושים
★ מהנדסי תעשיה וניהול

לעבודה בנושאים:
1. ניתוח ושיפור שיטות תכנון וייצור
2. הכוונה, ארגון וניהול לפרוייקטים גדולים
3. ניתוח כדאיות ובדיקות כלכליות

עדיפות לבעלי נסיון של מעל לשלוש שנים

על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלת"א" — אשדוד.

דרושים
מהנדסים / הנדסאים / טכנאים / שרטטים
עם נסיון
למשרד מהנדסים יועצים למזוג אויר
סודיות מובטחת
טלפון 450253 תל־אביב

לדפוס אמנים מאוחדים בע"מ
דרושים:

עוזרים לדפסי אופסט

במכונות של צבע ושני צבעים.

לפנות למיסים טלפון 915063, או ארגון טלפונים: 615374, 624898.

דרושים

לקראת פתיחת מוסכנו המשוכלל למשאיות דיזל, בהרצליה

מנהל - עבודה

* בעל נסיון בתפקיד דומה * בעל ידע ונסיון ברכב דיזל * בעל תעודת הסמכה

מכונאי - רכב

* בעל נסיון ברכב דיזל
— תנאים טובים ואפשרויות קידום —
* סודיות מובטחת *

מועמדים העונים לדרישות הנ"ל, מתבקשים לפנות טלפונית למנהל כח־אדם בטלפון 03-30866

סוכנות מכוניות ליס ומוסכים בע"מ

FIAT

למוסף וולוו

פתח־תקוה
דרושים

* מכונאי דיזל
* מכונאי בנזין
* מחסנאי
*

בדבר פרטים, נא להתקשר בטלפון 911133

לחברה כלכלית גדולה

דרושה פקידה

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, ידיעה טובה בהדפסה בעברית, רצוי ידיעת השפה האנגלית.

●

נא לפנות בכתב בציון פרטים, נסיון ומספר טלפון לת.ד. 3222, רמת־גן.

הדיראן

לאגף הבקרה
דרושים

1. נקבניות עברית מעולות.
2. נקבניות אנגלית מעולות.
3. מפעילים למחשב DOS — 370/135

תנאים טובים למתאימים/ות.

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 262346.

למפעל תעשייתי
לתפירת קונפקציה
באיזור צפת
דרוש

גזרן/ מנהל עבודה

היבדק אפשרות עזרה בדיור למועמדים מתאימים

השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד

הצעות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי קודם נא להפנות עד ה־20.11.74 לת.ד. 7061 ת"א 61070 מס' (15) 14I.

לתה"ל מהנדסים יועצים בע"מ
דרוש

מהנדס אזרחי בכיר

לעבודות פיקוח בסביבות ירושלים

בעל נסיון רב בניהול אתרי בניה גדולים
שליטה בעברית הכרחית

נא לפנות לרחוב יפו 32, ירושלים או לטלפון 02-221007

הסתדרות מדיצינית הדסה

מודיעה על משרות פנויות:—

1) **מנהל חשבונות לאגף שרותי מינהלה לחולים (74/50)** — מנהל חשבונות מוסמך, השכלה תיכונית, רצויה בהנהלת חשבונות. נסיון בנהול חשבונות. ידיעת השפה העברית על בוריה וכן ביקור בכתב. ידיעת השפה האנגלית.
2) **מזכירות עברית ואנגלית (74/51)** — מזכירות מוסמכות, ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין הכרחי והדפסה בשתי השפות. למשרות שלמות ולחצאי משרות.
3) **טכנאי רנטגן מוסמכים (74/52)** — בוגרי קורס מוכר, נסיון רב וידע בטכני כיווחדה (העבודה גם במשמרות).
4) **מרפאה בעסוק מוסמכת (74/53)** — בוגרת ביה"ס לריפוי בעסוק. בעלת נסיון עבודה בבית חולים למשרה שלמה.
5) **כירופודיסט מוסמך (74/54)** — בעל תעודה ונסיון רב. לעבודה במרפאה, משרה.
6) **פיזיותרפיסטית מוסמכת (74/55)** — לעבודה עם חולים במסגרת ביתם, ביד לטפול בית, לחצי משרה (רצוי בעלת מכונית פרטית).

המועמדים המתאימים יפנו בכתב אל אגף אדם, ת.ד. 499, ירושלים 91000, עם צירוף תולדות חיים והעודות ומסמכים.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

רתך צנרת — במינהל הר הצופים
מכרז מס' — 148/74

תאור התפקיד — ביצוע עבודות ריתוך קונסטרוקציה וצנרת מים בלחץ ומטפורטורה גבוהה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית. הס מכניה, בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות מכונות. נסיון של 3 שנים בעבודה דומה.

רכז מזכירות תלמידים — בביה"ס לחינוך
מכרז מס' — 368/74

תאור התפקיד — ריכוז פעולות המזכירות לתלמידים, פיקוח על עובדי המזכירות, קביעת העבודה במזכירות. קבלת קהל ומתן אינפורמציה בענייני לימודים. ניהול תיקיות התלמידים ועדכון השוטף. מתן אישורי לימודים. בדיקת הזכאות לקבלת התואר. ארגון מבחני של ביחידות החוג. שום ציונים, שקלולם והזנה לגבי ארכיב ולטפל התכתבות עם המועמדים. אחריות על הדפסה חומר הוראה עבור מורי מקיים. אחריות לנהל הסדר של החוג.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית על בוריה ושליטה טובה בשפה האנגלית. השכלה תיכונית מושלמת. נסיון של 3 שנים בעבודות מזכירות מוכח. כושר לפקח על צוות עובדים. נסיון במגע עם סגל אקדמי והתלמידים.
הדרגה — יב—יד בדירוג האחיד.

עוזר לענייני תיירות והארחה — במח' להסברה ויחסי ציבור
מכרז מס' — 371/74

תאור התפקיד — עזרה למנהלה בענייני ניהול קורספונדנציה באנגלית והדפסה בקשר עם בתי מלון, חברות נסיעות, לוחו האוניברסיטה בשעות הצורך.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה האנגלית (שפת אם) ועברית מדוברת. הדפסה באנגלית. השכלה תיכונית מושלמת. נסיון של 3—4 שנים בעבודה משרדית, רצוי ביחסי ציבור. תנאים — התפקיד מחייב לעבוד בעבודה בשעות אחה"צ.
הדרגה — יב—יג בדירוג האחיד.

שרברב במינהל הר הצופים
מכרז מס' — 410/74

תאור התפקיד — אחזקה והתקנה של מערכות מים והסקה ובזבוב.
דרישות התפקיד — ידיעה טובה של השפה העברית. רצויה השכלה תיכונית. נסיון של מספר שנים במקצוע.
הדרגה — יב—יד בדירוג האחיד.

מזכיר הפקולטה למדעי החברה
מכרז מס' — 438/74

תאור התפקיד — התפקידים העיקריים הם בתחום המינהל האקדמי והמינהל הכללי, וכולל: ריכוז וטיפול בבעיות מינהל ההוראה, ניהול המחקרים וניהול המשקי. אחריות וטיפול בתחום התקציב והכספים, כח אדם, הרכוש והבטון, שמירה ואחזקה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. השכלה אקדמית מושלמת. נסיון של לפחות שלוש עד חמש שנים בניהול בכיר (רצוי במינהל אקדמי).
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות עד תאריך 19.11.74, ה' בכסלו תשל"ה אל: — המחלקה כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס'..." (בהתאם למספר המצוין בראש המכרז המבוקש).

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

חברה גדולה ומבוססת בתחום האלקטרוניקה
מקימה צוות
לנושאי אלקטרואופטיקה
אנו מעונינים
במהנדסים או פיסיקאים
בעלי נסיון באחד מהשטחים הבאים:
א. מערכות לייזר
ב. מערכות דטקטורים אלקטרו־אופטיים
מועמדים מתאימים יפנו בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 33384 תל אביב

תדיראן
למפעל הגבישים באזור
דרושות עובדות
למשמרת ביניים
21.10—16.30
ההכשרה תנתן במקום
5 ימי עבודה בשבוע.
עבודה מעניינת,
תנאים סוציאליים טובים
הסעות בגמר העבודה.
למעוניינים לפנות ישירות למפעל רחוב המלאכה 15א' אזור, אזור התעשיה חולון

פולגת
תעשיות צמר קרית־גת בע"מ
דרושים
1. מנהל אחזקה
לאגף החוטים
הכישורים הדרושים:
הנדסאי / טכנאי / מהנדס מכונות ו/או בעל נסיון באחזקת והפעלת מכונות טוויה. 5 שנות נסיון לפחות בניהול אחזקה בתעשיה.
2. מכונאי מחלקות
מעולים לאגף החוטים
3. ממונה על בטיחות
בוגר קורס ממונים על בטיחות, בעל נסיון של 3 שנים כאיש אחזקה בתעשיה.
המועמדים המתאימים יישלחו להשתלמות מקצועית בחו"ל
על המועמדים לפנות בכתב תוך פירוט הכישורים והנסיון הקודם למח' כח אדם לת.ד. 15, קרית־גת.

קרן קימת לישראל
מודיעה על המשרות הפנויות המפורטות להלן:
תואר בה המשרה:
משפטן
לאגף למפעלים מיוחדים בירושלים (עזבונות ועזבונות־ביטים)
[illegible]
דרגה: לפי הכישורים.
תואר סוג המשרה:
עוזר למנהל אגף הכספים
[illegible]
דרגה: לפי הכישורים.
המעוניינים הממלאים אחר דרישות אחת מן המשרות הנ"ל לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים, עד לתאריך 18 בנובמבר 1974, אל אגף האדמיניסטרציה, הקרן הקיימת לישראל, ת"ד 283 ירושלים, בציון על המעטפה „מכרז למשרה...".

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

REQUIRED
TECHNICAL WRITER
★ TO WRITE AND EDIT TECHNICAL PUBLICATIONS
★ TO EDIT SYSTEM DOCUMENTATION.
Background in Computer related areas is advantageous.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כוח אדם. סודיות מובטחת.

למפעל ברזל בחולון
דרושים
* ברזלן ועוזר
לעבודה במכונה חשמלית
* פועלים למחסן
נא לפנות בשעות העבודה לי. צלר בע"מ, רח' הכישור 4 (איזור התעשיה) חולון.

דרושים
* **מנהל חשבונות ראשי**
עם נסיון קודם ובעל כושר אד־מיניסטרטיבי.
התפקיד:
ארגון, השגחה ופקוח, כולל ניהול מערכת החשבונות עם צוות עובדים.
תנאי שכר מיוחדים.
העבודה ליום שלם.
* **פקידה**
לעבודות משרד כלליות, כולל תיוק והדפסה. שעות עבודה מפוצלות ואולי גם רצופות.
* **מחסנאי**
לקונפקציה גמורה ובדים, נספחים וכו'. בעל נסיון בעבודה הנ"ל. העבודה ליום שלם.
נא לפנות בכתב לת. ד. 1736 ת"א, עבור מס' 175.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
בספריה המרכזית ספרן/נית
הכשירויות הדרושות: בעל/ת תעודת אס"ר שלב א' לפחות; ידיעת עברית ואנגלית, רצויה ידיעת שפה לועזית נוספת; כושר מגע עם קוראים;
הערה: העבודה הנה במשמרות;
מס' המשרה: כפ.ה/11
מועמדים מתאימים הענים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, מס' המשרה עד יום ו' 22.11.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון חיפה מיקוד 32,000.

למוסד ציבורי בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
בעל תואר בראיית חשבון או במנהל עסקים. נסיון קודם בהנהלת חשבונות וניהול צוות עובדים.
הדרגה בהתאם לכישורים.
מקום מגורים בירושלים חובה.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 7055 ירושלים עד יום ב', 18.11.74.
סודיות מובטחת

למפעלי בלובנד תלמה חיפה
דרוש טכנאי למכשירים ואוטומציה (מכשירן)
הכישורים:
* בוגר בי"ס מקצועי רגיל או צבאי, במגמות חשמל ומערכות [illegible]
* אחרי שירות צבאי.
* יכולת לקרוא מקסט אנגלי.
תינתן אפשרות להשתלמויות בעתיד. התקדמות מובטחת.
העבודה היא עצמאית.
בהצעות נא לפנות בכתב יד למחלקת המנגנון, ת.ד. 707, היפה; עבור מספר 10574.
בלובנד - תלמה

דרושות
„לעמקי" מפעלי סריגה בע"מ ר"ג
1) טלפוניסטית
2) פקידת ייצור ויעול
תנאים טובים למתאימות
טל. 03—729181

דרוש/ה
מהנדס/ת קונסטרוקציות בנין
בעל/ת נסיון של 3 שנים
לטל. 451342, ת"א בין 18.00—15.00

לבית חולים לוינשטיין — רעננה
דרושים למחלקה לפיזיותרפיה
פיזיותרפיסטים
במשרות שלמות וחלקיות
טלפון 921414 או 921446

ל„אמקור" בע"מ
דרוש
כלכלן - תמחירן
בוגר מינהל עסקים, רצוי נסיון בתמחיר תעשייתי.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לאמקור בע"מ, ת. ד. 2850 תל־אביב.
סודיות מובטחת.

לחברה בתל אביב
דרוש
מנהל חשבונות
לפנות בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם ותנאי שכר מבוקשים לת.ד. 1290 ת"א עבור מנהל חשבונות.

למפעל גדול ונודע
בענף הטכסטיל דרוש:
מסגר מכני
לאחזקה
נא לפנות טלפונית: 782111, או ב־כתב בצרוף פרטים אישיים, השכלה ונסיון קודם לת.ד. 66, רמת־גן.

בית־הספר החקלאי „מקוה־ישראל"
דרוש:
מנהל חשבונות ראשי
המתמצא בהנהלת־חשבונות חקלאית
— מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף פרטיהם האישיים להנהלת ביה"ס החקלאי „מקוה ישראל" עד ה־12.11.74.
קיימת אפשרות לדיור במקום. לאחר תקופת הנסיון.

לסולל בונה ארצות חוץ בע"מ
דרושים
לעבודה בחו"ל
1. מהנדסי בצוע לעבודות כבישים.
2. מנהלי עבודה מנוסים לעבודות עפר ואספלטים.
3. מודדים מוסמכים לעבודות כבישים
4. מנהלי מחצבה
5. מנהלי עבודה לחציבה ופיצוצים.
לפנות טלפונית 04—669151 שלוחה 246, או בכתב למנהל כח־אדם ת. ד. 4854 חיפה.

לצה"ל
דרושות
כתבניות
לאחר שירות צבאי
מקום העבודה: ת"א
שעות העבודה: 08.00—16.00
להתקשר בשעות העבודה לטלפון 69־3292

לצה"ל
דרושים
גרפיקאים/יות
מקום העבודה: ת"א
שעות העבודה: 08.00—16.00
להתקשר בשעות העבודה לטלפון 69־3159

למשרד מהנדסי בנין דרושים
שרטט/ת קונסטרוקציה
בעלי נסיון
להתקשר טל. 234022, 241196
בשעות 8.00—15.00

לחברה ליבוא רכב אמריקאי
דרוש
מוכר רכב בכיר
מועמדים בעלי נסיון של שנתיים לפחות עם ידיעה טובה באנגלית, מתבקשים לפנות בכתב לת"ד 729 תל־אביב למספר 109.
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרושים
1. עוזר למנהל עבודה
2. מסגר אחזקה מעולה
3. מסגרים צעירים,
לאחר שרות צבאי לתפקידי אחזקה
נא לפנות לת.ד. 1833 חיפה

במשרדה הראשי של
חברת ביטוח בתל אביב
דרושה
פקידה כללית
בעלת נסיון בביטוח אלמנטרי
לעבודת יום שלם (15.00—07.30)
לפנות טל. 298165, קו פנימי 16.

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה דרוש
פקיד מכס
הכישורים: השכלה תיכונית ונסיון בעבודות משרד לפחות 3 שנים.
רצוי נסיון בנושאי מכס וידיעה בהנהלת חשבונות.
לפנות, עם פירוט תולדות חיים ומקומות עבודה קודמים, ת.ד. 1007 חיפה, עבור „כח אדם".

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
מנוסה
ידיעת אנגלית ועברית
לפנות לת. ד. 7167 תל־אביב עבור „מנהל חשבונות".

למפעל מזון גדול במרכז תל-אביב
דרושים
1. מסגר מכני לעבודות אחזקה
2. נהג — מלגזן
3. פקידת חישובים לניהול חישובי שכר ופרמיות.
המעוניינים מתבקשים לכתוב לת.ד. 138 ת"א 61000, או להתקשר טלפונית בשעות העבודה טל. 51531 תל־אביב

למוסד ציבורי ארצי גדול,
דרוש
עוזר לחשב הכללי של המוסד
הכישורים הנדרשים:
— השכלה בכלכלה, מנהל עסקים, ו/או ראיית חשבון.
— נסיון מעשי בהקמה והרצה של מערכת הנה"ח גדולה.
— רצוי נסיון מעשי בהסבת מערכות הנה"ח למחשב.
— כושר ניהול צוות עובדים.
התפקיד משתרע כולל:
— ריכוז הטיפול בהסבת מערכת הנה"ח למחשב
— ריכוז צוות מנהלי החשבונות
— סיוע בנושאים ספציפיים לחשב הכללי של המוסד.
— סודיות מובטחת —
פניות בצירוף תולדות חיים יש להפנות לת.ד. 16250, ת"א

למפעלנו בדרום לאגף אספקה והתקשרויות דרוש
הנדסאי - טכנאי מכונות
בעל ידע ונסיון בשטח התקשרויות עם קבלנים וספקים, בעל כושר ארגוני ויכולת ניהול משא ומתן. שליטה בעברית ואנגלית. בעלי נסיון יועדפו.
הצעות מועמדות יש להפנות בכתב לת.ד. 98 תל אביב בצירוף קורות חיים ונסיון בשטח המוצע.
חברת פוספטים בנגב בע"מ

למועצה לשיווק פרי הדר
דרוש
מפקח טעינה
לעבודות פיקוח על טעינת פרי על אניות בנמל אשדוד.
רצוי בעל דירוג ימי.
נא לפנות לת. ד. 270 אשדוד.

דרושים
לאגף אספקה והתקשרויות במשרדינו בתל-אביב
1. איש מכני להתקשרויות
השכלה תיכונית עם רקע טכני
ידע בניהול משא ומתן
נסיון בבדיקת מכרזים וחוזים
בעל כושר ארגוני ונסיון מסחרי
שליטה בשפות עברית ואנגלית.
2. פקיד/ה
התמצאות בנושאי יבוא וטיפול בשחרור טובין דוקומנטציה
שליטה בשפות עברית ואנגלית
בעלי נסיון יועדפו.
הצעות מועמדות יש להפנות בכתב לת. ד. 98 תל־אביב, בצירוף קורות חיים ונסיון בשטח המוצע.
חברת פוספטים בנגב בע"מ

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושה
מזכירה - כתבנית
הדפסה ושליטה בעברית ובאנגלית הכרחית.
מועמדות מתאימות תפנינה אל:
„שבח" בע"מ ת.ד. 4 חיפה
טלפון 04־725807 בין השעות 07.00—12.00

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער — מחוז המרכז
דרוש
מרכז
ללשכת ייעוץ לנוער ביבנה
התפקיד: טיפול אינדיבידואלי בתחומים הבאים:
סידורים בעבודה, הנחיה להכשרה מקצועית וללימודים, בעיות משפחתיות, בריאות הנפש וכו'.
התפקיד הוא בהיקף של ½ משרה.
כישורים:
השכלה אקדמאית בשטח הקרוב לנושא.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב עד יום א' בכסלו תשל"ה, 15.11.74, לפי הכתובת הבאה: משרד החינוך והתרבות/אגף הנוער, מחוז המרכז בית הדר־דפנה, שד' שאול המלך, תל־אביב.

סונול
דרוש
סגן חשב
תאור התפקיד: — עזרה לחשב בהכנת הדו"חות הכספיים של החברה, — אחראי ישירות למספר מחלקות באגף הנהלת חשבונות.
הכישורים הדרושים: — רואה חשבון מוסמך — נסיון בניהול צוות של לפחות 3 שנים, — ידיעה טובה באנגלית, — יכולת עבודה עצמאית בכל נושאי הנה"ח, — רצוי נסיון בחברה מסחרית.
שכר ותנאים בהתאם לכישורי המועמד
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב באנגלית למנהל על כח־אדם, סונול, ת.ד. 214, חיפה.
— סודיות מובטחת —

למושב פורת הל־מונד
דרוש
גזבר — מזכיר חוץ
לפנות למזכירות הכפר טלפון 922635

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
לעבודה בת"א
נא לפנות: טל. 53631

דרוש
חרט צבאי ועובדים לבית יציקה
תנאים טובים מובטחים
לפנות: מפרץ חיפה, טלפון 721163

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
מנוסה
בעבודה קופה ובנקים.
לפנות: הוצ' ספרים מ. מזרחי, רחוב י. ל. פרץ 19, תל־אביב.

המשך מודעות דרושים
ראה היום **במוסף השבועי של הארץ**
עמודים 38, 39

דרוש צעיר/ה נמרץ, בעל דמיון, חוש טכני יכולת בשטח עיצוב פנים שיוכל להנהל באופן עצמאי את סניפנו בחיפה. לפנות:
ריהוט מודולרי מקל-קר
„מודלר" רח' גורדון 26 טל. 222286 ת"א

למפעל גדול לייצור כהל,
דרושים
1. טכנאי כימיה
2. מפעילי מכונות
בעלי רמה מתאימה.
בהצעות נא לפנות בכתב לת"ד 48 רחובות.

לחברה לקוסמטיקה דרושה
כתבנית
עברית אנגלית
מנוסה
לחמש שעות עבודה ביום
נא לפנות לטלפון 58860 או 53667 תל־אביב

לחברת בטוח גדולה בתל-אביב
דרושה
עוזרת למזכירת מנהל ראשי
הכישורים: נסיון בעבודת מזכירות הדפסה אנגלית עברית.
על המעוניינות להתקשר לטלפון 51381 ת"א קו פנימי 2.

למפעל מודרני בענף הפלסטיק
דרושים
1. **חשמלאי תעשיתי**
בעל נסיון במערכות אלקטרו־פנאומטיות ואלקטרו־הידראוליות.
רצוי גם נסיון במכונות ייצור פלסטיק.
2. **מחסנאי**
למחסן תוצרת גמורה ומחסן חמרי גלם.
3. **מפעילי מכונות**
(לעבודה במשמרות)
בעלי נסיון בהפעלת מכונות ייצור
לפנות בכתב לת. ד. 30027 תל־אביב.

לחברת בטוח גדולה בתל-אביב
דרוש
מנהל חשבונות
הכישורים: נסיון בניהול השבונות, ניתוח חשבונות והתאמת השבונות. שליטה טובה באנגלית.
המעוניינים יפנו בכתב לת. ד. 1469 ת"א, עבור „מנה"ח".

לבית חולים לוינשטיין - רעננה
דרושים לעבודה מעניינת ומלאת אתגר בשטח השיקום.
1. **פסיכולוג**
בעל תואר PHD בפסיכולוגיה קלינית או שיקומית.
2. **פסיכולוג**
בעל תואר M.A בפסיכולוגיה קלינית או שיקומית.
3. **עובדים סוציאליים**
בעלי תואר ראשון בעבודה סוציאלית (שתי משרות)
טלפון 926902 — סודיות מובטחת —

هكذا من الأصل

صكا من الاهل

מכתבים למערכת הארץ

הימים הללו

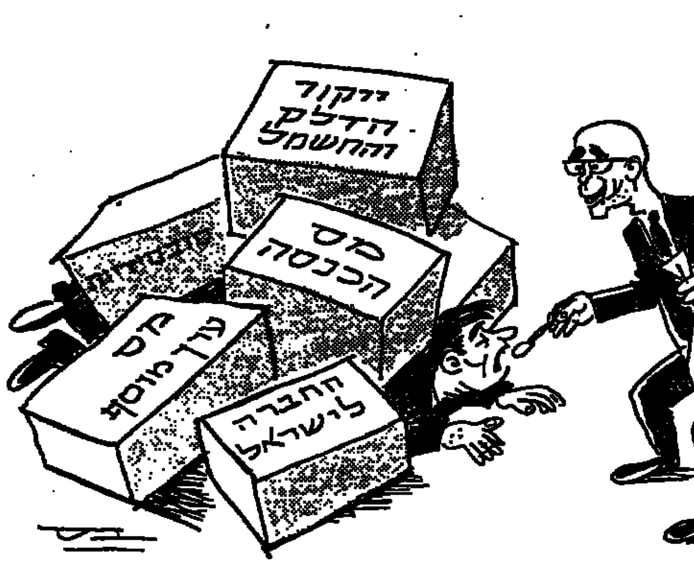

— מר לך בפה? קח קצת סוכר!

דרוש מו"מ עם אש"ף

ועידת רבאט הישלה את שיחות השלום בז'נבה" — זהו הפזמון ה־נפוץ ביותר, בימים האחרונים, ב־כלי התקשורת שלנו. אך ועידת רבאט, כמו גם החלטתה של עצרת האו"ם בדבר שיתופה של משלחת אש"ף בדיוניה, אך נתנו גושפנקה פורמלית למצב שנתהווה במשך 6־7 השנים האחרונות: הפיכתו של אש"ף, בעיני העולם כולו, למייצג הלגיטימי של העם הערבי הפלש־תינאי. אם כך, לגיטימציה של מצב קיים רק יכולה לקרב אותנו לשלום ולא להרחיקנו.

ואכן, באין ארה"ב פועלת תחת התחוף „תמות נפשי עם פלשתים" (לא עם ישראל ולא עם המלך חו־סיין) צפוי עתה שינוי יסודי במדי־ניות האמריקאית במזה"ת. אך דמ־גוגים או הוזי הזיות יוכלו לטעון כי ממשלת ישראל תמשיך בהת־עקשותה שלא להכנס לשיחות עם אש"ף. בידי ארה"ב כוח שכנוע מס־פיק להביא לתמורות כאו במדיניותה של ישראל. נותר אך לראות אם היא תשתמש בלחצים גסים לשם כך או שתדחוף את ישראל לסיבוב מל־חמתי נוסף אשר בסיומו (ותוצאותיו הצבאיות המדוייקות אינן רלוונטיות לשם כך) תוכל היא להכתיב ליש־ראל הסדרי שלום עם שכנינו.

הרציונליזציה לסירובה של ממש־לת ישראל להכנס למו"מ עם אש"ף אינה עומדת בפני שום ביקורת. לא זו בלבד שמצרים טרם הכירה בקיומה של ישראל אלא שמקיימת היא אתנו מצב מלחמה — ובכל זאת מו"מ ישראלי־מצרי נראה ל־ממשלת רבין דחוף ביותר. מו"מ עם אש"ף, בין השאר, על הכרתו ב־ישראל והשלמתו אתנו ולהפסקת שפיכות הדמים הנו צורך חיוני לנו. גם מסמך כתוב זה או אחר („האמ־נה הפלשתינאית") אינו מחסום בפ־ני פוליטיקה ריאליסטית. וכי מצ־פים אנו ל„ביקורת עצמית" של אש"ף, ואת עוד בטרם הכרנו בזת ישראל לף

ירושלים

הקופה הסגורה

ביום שישי 1.11 עמדתי עם עוד מספר אנשים ליד אשנב הקופה של קולנוע בן־יהודה, מעל האשנב היה כתוב באותיות שחורות: „הקופה פתוחה בימי שישי משעה 11.00 ב־בוקר".

עמדנו ליד האשנב עד לשעה 11.20 והקופה בכלל לא נפתחה, ב־מקרה הגיע אחד מעובדי הקולנוע. לשאלתי „מתי יגיע הקופאי" או מתי יפתחו את הקופה", קיבלתי תשובה: אני לא קופאי ומה אתם רוצים מ־מני".

לאחר מכן התברר שליד הקולנוע יש משרד כרטיסי ביחור ושם היו כרטיסים בכמויות גדולות רק ש־המחיר היה 6.60 ל"י במקום 6 ל"י.

אפרים צביק
תל־אביב

ההנחות לא ניתנו

תגובתו של מר דב קליין, דובר עיריית רמת־גן, הטוען כי עיריית רמת־גן היתה ראשונה שהנהיגה הנ־חות לחיילים בכרטיסי קולנוע — עוררה בנו גיחוך רב.

כשהתגייסנו לצה"ל, קיבלנו מכתב ברכה, מאת ראש העיריה, מלווה כרטיס הנחה לבתי קולנוע, איצט־דיון ר"ג, הפארק הלאומי („ספארי") וכן בריכת השחיה העירונית.

כשפנינו עם כרטיס זה, אחר גיו־סנו, אל כמה בתי־קולנוע בעיר, נא־מר לנו שאינם יודעים כלל על הסדר כזה, וכמובן שלא קיבלנו כל הנחה. בבואנו למופעי־ספורט באיצטדיון רמת־גן, נתקלנו בתגובה דומה: איש אינו יודע על הסדר כזה עם חיילים, באמר לנו.

פנינו, בכתב ובעל־פה, אל עיריית רמת־גן, ושאלנו כיצד יתכן שהנ־חות המובטחות לא ניתנו. נאמר לנו שההודעה, כנראה, טרם הגיעה אל כולם, אך הם מקווים שבעוד שבו־עות אחדים תובא ההוראה לידיעת כולם.

צר לנו להודיע כי עד היום, טרם נענינו לבקשות ההנחה, באף אחד מן המקומות המוזכרים (להוציא את פארק הספארי, שם נאמר לנו שה־נחה אינה תופשת בשבתות, וכי מתי, אם לא בשבת, אנו נמצאים ב־חופשה ?).

סמל יואב אבניאון, סמל נהוב שני
רמת־גן

מס מימון רכש

ברצוני להפנות את תשומת הלב לעיוות הנוגע למס מימון רכש. יש־נם מקרים רבים שבעל דירה קטנה יחסית (2 עד 3 חדרים) שהוא גם אב לכמה ילדים מחזיק בדירתו גם את הוריו או את הורי בן או בת־זוגו.

עם התבגרות ילדיו הזדקקות ה־הורים הוא נאלץ לדאוג לדיור אחר עבור ההורים לשם שמירה על שלום בית במשפחה. הוא עושה מאמץ רב וקונה דירה קטנה, נפרדת, למגורי הוריו אבל מסיבות מובנות הדירה הזאת נרשמה בטאבו על שם הבן או הבת ולא על שם הוריהם.

לפי החוק החדש יהיה עליו גם לשלם מס מימון רכש עבור הדירה הזו למרות שהוא לא מקבל שום דמי שכירות והוא כמלא בזה רק את חובתו המוסרית והחוקית לגבי הו־ריו. דרישת מס במקרה כזה היא אי־צדק מוחלט!

יעקב מרקוס
תל־אביב

משרד ההסברה חי ב־1970

משרד ההסברה פירסם מודעות בעתונים בהן היא מציע למעוניינים עלוני הסברה בנושאים שונים.

כיוון שמוזמן לי לעסוק בהסברה בחוץ־לארץ, בקשתי את העלונים. בין היתר קיבלתי את העלון בנושא „כלכלה ומשק". מה שכתוב שם טוב ויפה, אך בלוית חסרון „קטן": לאחר פרקי רקע היסטוריים על ההתפתחות הכלכלית של ישראל החל מ־1948, מתרכז העלון בהסבר מצב המשק ב־1970.

למותר להסביר למשרד ההסברה שאנו חיים ב־1974 ושמצב המשק ב־1974 איננו המצב ב־1970.

אם פיגור דומה נמצא ביותר מעשי ההסברה, יהיה מוסב בלעדי.

אריה גלבוים
תל־אביב

חיסון נגד עגבת

במוסף „הארץ" מה־1.9 כתב מר מיכאל אוהד, במאמר מוקדש לזכרו של חיים ויצמן, כי החוקר פאול אהרליך המציא חיסון נגד עגבת. עלי לציין שפאול אהרליך, אבי ה־כימותרפיה המודרנית, המציא את הסלוורסן שכונה גם הכשיר 606 ר לא המציא חיסון נגד העגבת.

יעקב רותם
בית שיבא

ג'ודו לבנות

כמה בנות נוספות בארצנו יהיו נידונות לתת חייהם לאחר שנאנסו באכזריות?

רק בשבוע שעבר נמצאה חיילת חנוקה על חופה של קיסריה, ד כאלו מקרים מתרחשים מדי שנה בשנה, פרט לבנות־המזל שנאנסו ונמלטו כאשר הלם משאיר אותו־תיו עליהן.

בצה"ל או במשרד החינוך לא נתן אף אחד דעתו כי יש ללמד כחובה ג'ודו לבנות מגיל צעיר או לפחות מגיל 16—14.

אני מתארת לעצמי שהרבה מ־נושאי התפקידים, הבכירים ראו את הסרט היפני בטלויזיה ומה ניתן לעשות לתוקף אשר חזק מהמותקף פי שניים או שלושה. משוכנעתני, שהרבה בנות היו יכולות להציל עצמן מתקיפה ע"י הג'ודו.

נאמר לי, כי „הפועל חיפה" נו־תן הדרכה בג'ודו לנוער בקבוצה של כ־80 תלמידים ובחוג זה מש־תתפת בת אחת בלבד. אינני מתא־רת לעצמי שהחוג הקיים יכול ל־היות יעיל בצורה זו, כיוון שדוקא הבנות זקוקות ללימוד חשוב זה.

האם לא כדאי יותר להביא מורים מארה"ב, אירופה ואפילו מיפן כדי ללמד בכיתות קטנות וליצור הפרדה בין בנים ובנות? יהיה זה כדאי להורי הבנות לחסוך מהוצאות אח־רות ולשלם עבור כיתות קטנות יו־תר עם הדרכה נאותה.

ש. כפתורי
חיפה

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

בית"ר ירושלים ונתניה ינסו לטלטל את הפיסגה

במשחקי חוץ נגד הפועל חיפה וכפר סבא * דרבי תחתית הפועל — בית"ר ת"א * מכבי תל אביב בבאר שבע * הפועל פ"ת מצפה לשמשון

ליגה לאומית

מאת כופר „ספורט הארץ"

הקבוצה המפתיעה של ראשית ה־עונה, הפועל חיפה, תחוש מהר ל־ראשונה מה קשה להוביל בליגה ה־לאומית. בעדיפות שערים לגבי כפר סבא, כאשר חמש קבוצות נוספות מפגרות בצמרת רק בנקודה או שת־יים, יארחו השבת החיפאים בקרית־חיים יריב העשה גם הוא חיל — בית"ר ירושלים.

ייתכן שלא יהיה זה משחק המוקד של המחזור השישי, אך ללא ספק צפוי בו קרב חריף — הן מפני שה־חיפאים עדיין לא נוצחו, הן משום שהירושלמים לא ספגו שער מאז ארבעה מחזורים, ובעיקר כיוון של־תוצאה עשויה להיות השלכה מרחי־קת לכת על דירוג הצמרת.

האלוף בכפר־סבא

בכמה וכמה מגרשים יצפו בעניין מיוחד לסיומו של מיפגש זה, ויותר מכל בכפר־סבא, שהודחה לפני שבוע מהפיסגה אחרי שנחלה הפסד ראשון. כפר־סבא, עדיין השניה ב־טבלה, תתייצב במגרשה מול מכבי נתניה במיפגש שעורר תמיד ענין רב. האלוף, המעודד מנצחון החוץ שלו על הפועל ירושלים, עדיין מפ־גר במקום העשירי, ואם כי קשה להניח כי יפתיע שוב — עשוי להת־רחש הכל.

בקלחת הצפופה בחלקה העליון של הטבלה צפוי עוד משחק־מפתח, בין הפועל פתח־תקוה לשמשון, שיבהיר לאן מועדות פני שתי הקבוצות. שמשון ינהג בזהירות, אבל המלה האחרונה תהיה של פתח־תקוה — בגלל יתרונה הביתי. מידת התאו־ששותו של מכבי תל־אביב, המדורג שישי, תיבחן בבאר־שבע אצל ה־פועל המקומי המוסיף לשמור על מקומו השלישי, אבל יאבד אותו אם לא ינצח — וזו משימה קשה נגד היריב המנוסה, גם אם מכבי אינו יציב ורחוק משיאו.

דרבי מעורר זכרונות

הדרבי התל־אביבי בין הפועל ל־בית"ר (ב־2.30 בבלומפילד) יפגיש את שני האחרונים בטבלה, הנתונים במצוקה גוברת ושואפים לנצחון בכורה. להפועל תיקו יחיד ובית"ר צרר מיחל לנקודה ראשונה, ועל כן צפוי קרב עצבני ללא כשרות, הגם שאיבד מקסם העבר הרחוק.

מסקרן מאד יהיה המיפגש המוק־דם בבלומפילד בין מכבי פתח־תקוה להפועל חדרה, המנסים גם הם לה־חלץ מהתחתית ואולי יעדיפו תיקו כדי להמנע מ־אכזבה נוספת.

תלוית נקודות כנראה תספק גם את מכבי יפו, שיופיע בקטמון מול הפועל ירושלים, המפגר אחריו ב־נקודה במקום השמיני. לעוצמת הת־אוששות ויציבות אצל יפו, יש סימני קפאון אצל היריב, אבל הכל עשוי להשתנות במיפגש פנים אל פנים.

אחרי כעשר שנים ישובו כתר בני יהודה למגרשם הישן בשכונת התק־וה, שעל אף הזנחתו המתמשכת, עשוי להאיר להם פנים יותר ממג־רשים „ביתיים" אחרים. אולם ב־מקום ה־13: מול הכח רמת־גן, יהיו המארחים זקוקים לחלוצים יעילים יותר כדי לבצע אחרי שכבשו ב־חמשה משחקים שני שערים בלבד.

טבלת הליגה הלאומית

1.	הפועל חיפה	5	2—11	8
2.	הפועל כ"ס	5	5—8	8
3.	הפועל ב"ש	5	1—4	7
—.	הפועל פ"ת	5	5—8	7
5.	בית"ר י־ם	5	3—5	7
6.	שמשון ת"א	5	2—6	6
7.	מכבי יפו	5	4—6	6
8.	הפועל י־ם	5	3—5	5
9.	מכבי ת"א	5	5—5	5
10.	מכבי נתניה	5	7—6	5
11.	הכח ר"ג	5	6—4	5
12.	הפועל חדרה	5	6—4	4
13.	בני־יהודה	5	6—2	3
14.	מכבי פ"ת	5	8—3	3
15.	הפועל ת"א	5	8—2	1
16.	בית"ר ת"א	5	9—1	0

כדורסל

הפועל ר"ג נגד הפועל חיפה

רק ארבעה משחקים יהיו הערב במסגרת המחזור השביעי בליגה ה־לאומית בכדורסל. שלושת המשח־קים הנוספים של המחזור כבר נער־כו: גבת/יגור ניצחה את אליצור ת"א 57:78, מכבי רמת־גן גבר על בית"ר ירושלים 78:84 ומכבי תל־אביב הכניע את הפועל ירושלים 80:91.

במוקד משחקי הערב יתמודדו ב־גבעתיים הפועל חיפה והפועל רמת־גן. הפועל תל־אביב יתארח בעפולה אצל הפועל המקומי. כמאבק תחתית רב־חשיבות יהיה בחיפה בין מכבי חיפה להפועל קרית־חיים. הפועל גליל עליון יארח במשמר־העמק את ה־פועל גבעת־ברנר/גפן (תחילת כל המשחקים ב־8).

כל הצמרת הצפונית — למשחקי חוץ

שני מוקדים בדרום: בת־ים נגד שעריים, מרמורק מול חול

ליגה א'

מאת כופר „ספורט הארץ"

מחזור מרתק צפוי השבת בשני מחוזות ליגה א'. שתי המוליכות ב־מחוז הצפון, עכו ובני־נצרת, שצברו מספר נקודות זהה (7) ולשתיהן הפ־רש שערים דומה, ישחקו מחוץ ל־ביתן — נגד קבוצות שאפתניות ש־ודאי לא ייכבשו בנקל.

הפועל עכו יוצא לנתניה, למשחק נגד בית"ר המקומי, העשוי להלך בביתו נקודה ואפילו יותר מזה. הוא הדין לגבי הפועל בני־נצרת, שיופיע בהרצליה במאבק שקול עם הפועל המקומי, בו פתוחים סיכויי הנצחון לשני הצדדים.

כמאבק חוץ חריף צפוי גם למכבי חיפה במשחקו נגד הפועל נתניה, שעיקר כוחו במגרשו הביתי.

צמרת ליגה א' — צפון

1.	הפועל עכו	5	2—9	7
—.	בני־נצרת	5	4—11	7
3.	מכבי חיפה	5	1—4	7
—.	הפועל טבריה	5	5—8	7

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל טבריה — הפועל צפת, הפועל רמת־גן — הפועל קרית־אתא, הפועל גד־ליאל — מכבי הרצליה, מכבי חדרה — הפועל קרית־שמונה, הפועל נה־ריה — הפועל טירת־הכרמל.

מבחן לבת־ים

במחוז הדרום מוסיפה להפתיע התבססותה של קבוצת הפועל בת־ים בפיסגה. הבת־ימים, שלוחמו ב־עונה הקודמת נגד נשירה למשחקי המבחן, פתחו את העונה הנוכחית בסערה. השבת תעמוד יכולתה ה־טובה של בת־ים במבחן, כאשר תארח את מכבי שעריים.

שחקני הפרבר הרחובותי, המגלים באחרונה חוסר יציבות, יתאמצו לז־כות בנצחון שיאפשר להם להמשיך ולהשתלב בחלק העליון של הטבלה.

הקבוצה הרחובותית השניה הפועל מרמורק שנחלה בשבת שעברה את הפסדה הראשון (1:0, נגד נס ציונה) וירדה מן הפיסגה, תחזור למגרשה צר המידות למשחק נגד קבוצת רת נוספת השואפת לגדולות, ה חולון. גם הפועל ראשון־לציון תקע יתד בצמרת, יעשה הכל להמשיך ולנצח — הפעם את רמת־עמידר בביתו, ולהוכיח את כוונותיו הרציניות לרדוף פות.

צמרת ליגה א' — דרום

1.	הפועל בת־ים	5	9—
2.	הפועל מרמורק	5	10—
—.	ראשון לציון	5	12—
4.	הפועל חולון	5	6—

יתר משחקי מחוז הדרום: באר־יעקב — הפועל דימונה, אשדוד — בית"ר רמלה, הפועל שמש — נס ציונה, הפועל הפועל לוד, בית"ר יפו — יהוד.

מתחילה הליגה בהרמת־משקולות

הליגה הלאומית בהרמת־משקולות, במחוז הצפון, תחל הערב ב־8 בבית הפועל בקרית־חיים.

הערב יתמודדו משקולאי הפועל חיפה, הפועל קרית־חיים, הפועל אור־יהודה, הפועל עכו א' ומכבי ת"א ב'.

כדורעף

העוגן מול יריב איטלק

בגביע אירופה לנשי

מאת רמי יצהר, סופר „ספורט הארץ"

גם הכדורעף הישראלי יוכנ למעגל משחקי גביע אירופה. אלופת ישראל לנשים, קבוצה של העוגן, תארח את כדורי ואלדניה פירנצה מאיטליה.

מאמן העוגן אורי אפק יקנ השישיה הפותחת שלו מבין מרון, אסנת הלמן, ענת לביא תמיאל, דליה פרנס ומירב המשחק יחל ב־7 בערב במג עגן.

הקבוצה האיטלקית היתה להגיע לארץ אמש. כן עמד השופט ההונגרי רידה אודאן. בישראלי גבי קראוס. משחק לין יהיה ב־20 בחודש בפיר

קבוצת הגברים של הפועל השחק השנה בגביע אירופה קות גביע. ההגרלה זימנה ל הגביע הישראלי יריב קשה ריאל מאדריד הספרדית. המש ראשון יהיה בשבת הבאה ו ומשחק הגומלין במחרת. שני חקים יהיו במאדריד, לאחר ש דים סירבו לשחק בארץ.

שני שערים של מילר העי את באיירן מינכן לרבע־הגמ

ברצלונה הדיחה את פיינורד * גם לידס לשלב הבא

לונדון, 7 (שרות „ספורט הארץ"). מאבקים מרתקים ותבחנות בלתי צפויים היו אתמול במשחקי הגומ־לין בשלושת גביעי אירופה.

בגביע האלופות עלו לרבע הגמר ברצלונה, באיירן מינכן (מחזיקת הגביע), לידס, אטווידאברג (שוו־דיה), רוך חווב, אררט אראוואן (בריה"מ), אנדרלכט וסנט־אטיין.

גביע אירופה

גארד מילר היה גיבור של באיירן, שניצחה גם בשבא את אלופת מזרח גרמניה 2 כבשו את שני השערים. הראשון ניצחה באיירן 2:3 אכיון הצליחה לשחק הפסד במשחק הראשון בסמלים, ב בגומלין את היידוק 1:5.

אולימפיאקוס פיראוס צתה בפסרוס, המדוקה ב פיראוס (עקב הפוגע שהוטל את אנדרלכט מבלגיה 0:3, לא הספיק לביטול ההפסד בבריסל — 5:1.

יתר התוצאות: ברצלונה — רד 0:3 (בראשון 0:0), רוך — בחציה 0:2 (בראשון 1:2), איפסוויץ 0:3 (במשחק ה קפטן הסקוטי בילי ברמנר בו להרכב. בהבקיעו את השני, במשחק הראשון ניצ אנגלים 1:2), אררט — קרק 0:5 (בראשון 1:2), אטווידא ה.ג.ק. הלסינקי 0:1 (בראשון

ליברפול הודחה

פרנצוואראש בודאפשט, בן, ריאל מאדריד, כאלבא, ספור מפורטוגל, הכוכב־האדו גרד, דינאמו קייב ובנפיקה — העפילו לרבע גמר הגביע זיקות גביע.

פרנצוואראש נפרדה ב־0:0 פול, אך עלתה בזכות שע שהבקיעה באנגליה, במשחק קו 1:1. איינדהובן הכניעה בגומלין את גוהאריה וארם (בראשון 1:5). ריאל מאדריד בה בזיגה בתיקו 2:2 עם אך במשחק הראשון ניצחו דים 0:3. מאלמו ניצחה ב־0:0 פרייבאוס מפינלנד, צחה במשחק הקודם 0:3.

דינאמו קייב הדיחה את כט פרנקפורט, כאשר ניצח בגומלין — 1:2 (בראשון 2:3) ההספור ניצחה את דאנדי־יונ (בראשון 0:0). בעוד דום בלגרד לא התקשתה ל אוניר באגאן מלוכסמבורג 5 ראשון 1:6). בנפיקה וקרל־צ גה סייבו בליסבון ב־0:0 רכה, ומאחר שהמשחק הראש היים ב־1:1, נקבעו בעיטות בנפיקה עלתה בזכותן לרבע

אתלטיקו — דרבי 2:

גם משחק הגומלין בין אתל מאדריד לדרבי־קאונטי, ש באדריד במסגרת גביע אופ היים בתיקו 2:2 על־אף הארכ בבעיטות־11 ניצחה דרבי.

איבטר הודחה ע"י פ.ב. אינ עקב הפסד ביתי במשחק 2:1. האיטלקים הצליחו לסיי 0:0 בגומלין באמסטרדם. דרזדן ניצחה את דינאמו בבעיטות־11 (3:4). במשחק לין במוסקבה ניצחו הסוביא בהארכה, לאחר שבמשחק ה ניצחה דרזדן בתוצאה דומה. אוסטרבה נזקקה להארכה, גבה את נאנט כצרפת 0:2 שון ניצחו הצרפתים 0:1). ניצחה גם בפורטוגל אפ פורט (בראשון 0:1).

יתר התוצאות: פריצון ב פורטדאון (צפון אירלנד) 1:1 ראשון 0:5); האמבורג — בר 1:2 (בראשון 0:8); חאלאן פי — ראפיד וינה 0:1 (בראשון מנשנגלאדבאך — ליון 2:5 (שון 0:1); קלן — דינאמו בוק 2:3 (בראשון 1:1); עודהנה דורף — ראבה אטו 0:3 (בר 2:0); כתנטה אנטוורפן — ר. חייט כולבנק 0:1 (בראשון יובנטוס — הבורנמאן 0:4 (בר 2:4); סארגוסה — גרסהופרס 0:5 (בראשון 2:1); דוקלה פרא דיורגארדן 1:3 (בראשון 0:2).

אהבה נוסח שניצלר

מעגל האהבה, בן־יהודה, ת"א

קולנוע

מאת יוסף שריק

מחזהו של ארתור שניצלר עדיין לא איבד את קסמו „ה־חמוץ־מתוק", כיין ישן נושן. ואולם כיום, מה שמעוררת תשומת־לב בקרב הצופים היא „כמותי" האהבות שבסרט ולא ה„איכותי" שלהן; מכל האוהבים „החרוצים והלוהטים" כאריה שניידר („הטאנגו האחרון") מעניקה לנו את המשחק העי־אליסטי ביותר.

מהי הסיבה שה„מעגל", מחזהו של שניצלר עדיין מוצג על במות שונות ברחבי העולם ואף הוסרט בצרפת; בגרמניה המערבית, באמ־

המחזה שנכתב על־ידי הרופא היהו־די הוינאי שניצלר — בן זמנו של ד"ר זיגמונד פרויד, הרופא היהודי מכווראביה — נוצצה בכמות הגדולה של מעשי־אהבה, שסבבו זה את זה כמעגל קסמים: הפרוצה עם החייל; החייל עם החדרנית; החדרנית עם ה־צעיר המרוחה; הצעיר המושחת עם האשה הנשואה; האשה הנשואה עם בעלה; הבעל עם הנערה הצעירה; הנערה הצעירה עם המשורר; המ־שורר עם השחקנית; השחקנית עם הרוזן... הרוזן עם הפרוצה (ובכך הוא „סוגר" את המעגל).

בגירסה האוסטרית־גרמנית המו־צגת עתה, הכל מאד כאו ריאליסטי: המאהבים משחררים את כפתורי־מכנסיהם; הנשים „משכלות" רגליהן

האחת טבולה בדאגנה הכחולה; או כאשר הוא מרים שמלתה של ה־חדרנית ביד אחת וביד שניה מגבה לצד... יתושיו!

מוסר־השכל של שניצלר: כל ה־נשים דומות. הן רוצות לשמוע כי הגבר אוהב אותן „אחרי"... שעה שהגבר מנסה לשקר או לשנות את הנושא...

הלהט בראש החדרנית

ריקוד את הסיבה לכך יש למצוא בבמיהותנו אל אותם „זמנים טובים" של הקיסר פראנץ־יוזף (ירום הודו), כאשר הכל נראה כה יציב, שלו, בל־תי־משתנה: געגועינו להואלסים של שטראוס, לטיולים הבלתיים של פרא־טר, לחדרניות המתוקות, לויטאויות הקסקנסות המחנדות, לנשים הנכוף את המהוכבלה, לרוזנים הבאים ה־יהודים, להתקבצות קלות־הדעת.

זה היה הכל כה „רומנטי", „סנטי־מנטאלי"... הראה כל כך קיטשי כי־יום. שהרי, לבמכה כבר החלה הת־פוררותה של הקיסרות האוסטרו־הונגרית ונבר נשמעו צעדי מגפיהם של הסכנים הפרוסיים. באו־תם ימים נרדפו בירה־מירביצים על צווארה; פטריוטים צ'כים, סרבים, פולנים ורומנים שנאו להורג בי־תליה — והכשירה הקרקע למלחמת העולם הראשונה. וינה היונה נתבה לשלטון דיקטאטורי, שנסבל רק בי־של „רשלנות" הכלכותה — כפי שכינה קארל קראוס את ראש־ה־קץ של הממלכה.

עוד סיבה לפופולאריות הרבה של

על אחורי כאוהביהן. בגירסה האמר־יקה של המחזה (נאסר להצגה במשך 20 שנה) לא יכלו הצופים לראות יותר בנשיקות והיבוקים נוגנים, בלתי־סכסים כנשיקותיהם של סאר־דאת וקיסינג'ר; כאראת חוסין; חו־סיין עם פיצל; פיצל עם קדאפי; קדאפי עם ערפאת וערפאת עם... קיסינג'ר (אם כך „יוסגר" המעגל).

והו, אימא, כעגל המסמל אולי יותר את „תהלה הקץ" של שניצלר, פחות רומנטי ופחות סנטימנטאלי.

*

אם סבורים אתם, כי אחרי „הטאנ־גו האחרון" ו„הלילה הגדולה", כבר גם ליבם של הצופים מצפיפיהן של נכיים בשואה; כהתהוני כאוהביהן ומבליציה כי „אני אוהבת אותך, מעריצה אותך", „איך זוכר כה הבוהה לי אכביה" „קהני"... אבל לא כאן, לעיני כל"... „אהה מכאיב לי, התחיי"!! — הרי אתם טועים בבחי־נה.

הצופים קצת עייפו אחרי ה„ביבוב השישי" — אבל פרצו בצחוק למר־אה החייל „העושה אהבה" כשרגלו

הארץ ממליץ

• קולנוע

תל־אביב

מרגלים (אורלי); העוקץ (אלנבי); אמריקאן גראפיטי (גת); משחקי בי־לוש (פאר); הלילה הגדולה (אור־דן); הכל למען פיס (מוגרבי); שני גברים בעיר (צפון).

ירושלים

דקמרון האסור (ארנון); חמים ו־טעים (סמדר); אמריקן גרפיטי (עדן); ירח של נייר (רון).

חיפה

מרגלים (אורה); ירח של נייר (אר־מון); הכל למען פיס (מוריה); אוונ־טי (פאר).

חולון

שני גברים בעיר (רנה).

חדרה

אהבת החיים (חוף).

בת־ים

סרפיקו (אורנים).

• רדיו

ההפתעות הקטנות שבחיים (17.05, רשת ב'). לקט בן המופע ה־פומבי שהוקלט במועדון צוותא ב־ת"א. משתתפים: מירי אלוני, בני אמדורסקי ויוסי פולק.

קונצרט ליל־שבת (21.05, רשת א'). מיצירותיהם של ויואלדי, פרר ביני, ורדי, ברטוק, קודאי, ליסט.

• טלוויזיה

גורלו של מרגל (21.10). פיטר ואנין — מרגל רוסי — נשלח למשי־מת ריגול באנגליה. איש הקשר שלו שם היא אשה. במהלך עבודתם מג־לים השניים שהיחסים ביניהם חור־גים מקשרי עבודה. ואנין יאלץ לב־חור בין נאמנות למולדתו לבין רג־שותיו.

קונצרט לליטי התזמורת (22.30). כס' 4 מאת בוצרס. מבצעת: התזמורת הסימפונית „פילגרי" של ר־שות השידור האיסלקית.

...יש להניח כי יצומצם יבוא רהיטים. שטיחים ואביזרים שונים...

קנה היום מהמלאי הגדול ביותר שהיה אי פעם בדניש וחסוך!

מה תהא משמעותו של פיחות עבורך ועבורנו... ומה ניתן לעשות עתה כדי להגן על ערך כספך.

לדניש מלאי גדול של רהיטים סקנדינביים באיכות גבוהה ביותר שניתן לרכשם היום במחירים של היום.
ברגע שפיחות נכנס לתוקפו המלאי בחנויות ובמחסנים נספר והתוספת שבמחיר חלה גם על המלאי שטרם נמכר.
לדניש 3 חנויות אשר תגינה בשלמות או חלקית על ערך כספך.

דניש מציע לך היום את הקנייה הטובה ביותר ברהיטים.
הקדימו את בואכם.

לפניכם רשימה שהיא רק חלק ממבחר עצום של רהיטים. שטיחים. מנורות ואביזרים שונים באיכות מעולה.
ברשימה כלולות הצעות מיוחדות שעליהן חלה הנחה של 20% עד 40%.

כסא האוכל האיטלקי המפורסם, מעוצב ע"י ARTEMIDE, ומיוצר בשיטת הזרקה. להשיג בלבן או ירוק וזהרים. דגם בינלאומי ידוע. המחיר היום — 480.— ל"י הצעה מיוחדת — 350.— ל"י

הכורסא האיטלקית המפורסמת. מעוצבת ע"י ARTEMIDE דגם EFEBO בלבן אורנג' או אדום וזהרים. המחיר היום — 675.— ל"י הצעה מיוחדת — 450.— ל"י

סט שולחנות איטלקי מעוצבים ע"י ARTEMIDE דגם ELANA בלבן אורנג' או שחור וזהרים. גודל 50×50 ס"מ חובה לראות. מחיר — 225.— ל"י

שולחן קפה דני מעץ תיק עם מדף. דגם SK—12 קניה נהדרת. רק — 360.— ל"י

שולחן קפה דני קלאסי עם בסיס מכרום המשטח מזכוכית אפורה כבדה דגם PIA גודל 60×60 ס"מ. מלאי מוגבל ב־ 690.— ל"י

שולחן קפה שוודי עגול קוטר 110 ס"מ בלק לבן עם משטח עבה, עיצוב מיוחד. אטרקטיבי ביותר רק — 930.— ל"י

שולחן קפה מפיברגלס דגם EG3 גודל 70×70 ס"מ בלבן אדום או אורנג'. חובה לראות רק — 453.— ל"י

מיטה דנית כפולה, עיצוב קלאסי, כולל מזרון דני מצופה קורדרוי. רק — 1,785.— ל"י

מיטות יחיד עם מגירה גדולה לכלי מיטה או צעצועים. גודל 70×190 ס"מ. כולל מזרון מצופה קורדרוי רק — 895.— ל"י

מיטה שוודית כפולה קטנה. דגם PLAYBOY גודל 200×120 ס"מ. ללא מזרון. הצעה מיוחדת — 525.— ל"י

כורסאות מודולריות מעץ אורן עם מושב וגב מקטיפה או בד זנים כחול, וכריות דו־צדדיות: חופשיות למושב ולגב. במבחר בדים זנים. מחיר הכורסא רק — 565.— ל"י

שולחנות קפה תואמים מעץ אורן, מעובדים יפה. רק — 310.— ל"י

מערכת ספות שוודית מורכבת משתי ספות דו מושביות, וכורסא תואמת, עם מסגרת כרום עגולה כבדה, עם כריות דו צדדיות מקורדרוי שחור למושב ולגב. המערכת כולה רק — 3,550.— ל"י

שולחן קפה תואם דגם 35 עם משטח בלק לבן 60×120 ס"מ. רק — 505.— ל"י

שולחן פינתי תואם. דגם 34 עם משטח בלק לבן 76×76 ס"מ. רק — 422.— ל"י

כסא ספארי המפורסם מדנמרק, שוב במלאי. ניתן לבחירה במסגרת טבעית, שחורה או אדומה. הריפוד בקנבס טבעי בלבד. רק — 410.— ל"י

כורסא דנית מודולרית איכות גבוהה ביותר. דגם 65 בצבע שחור עם כריות חופשיות למושב ולגב. הצלחה בינלאומית. לבחירה במבחר גדול של בדי ריפוד. מחיר הכורסא — 950.— ל"י

מערכת ספות מורכבת בעור אמיתי דגם SANTOS. להשיג מערכת של תלת מושבית עם שתי כורסאות או שתי ספות בנות 2 ו־3 מושבים. בצבעים לבחירה בעור חום, זית או חום ערמוני עמוק. מלאי מוגבל. רק — 8,370.— ל"י

הכורסאות המודולריות המפורסמות דגם SIESTA זכו בפרס בינלאומי לעיצוב, והוצגו במוזיאון ישראל. עשויות רק בעור אמיתי משובח. כרגע במלאי כורסאות עם גב גבוה, גב בינוני, שרפרף ושולחן. נוחות יוצאת מהכלל, איכות בלתי רגילה. מחיר הכורסא רק — 1,720.— ל"י

מערכת ספות שוודית דגם JACKPOT גב גבוה מעוצבת לנוחות מקסימלית מבד DRALON במבחר צבעים. ספה תלת מושבית, כורסא, וכורסת נדנדה מסתובבת עם גב גבוה. מחיר המערכת — 6,875.— ל"י

כורסא מודולרית שוודית דגם SPI במבחר בדים שונים אטרקטיביים. חובה לראות ולשבת בה. הצעה מיוחדת ביותר. מחיר הכורסא — 720.— ל"י

חדש משוודיה מערכת ספות מרופדת כולה דגם TRAPPER, בבד מצויין דמוי ז'מש במבחר שלושה צבעים נהדרים: כחול בהיר, חום וזהב עמוק. חובה לראות! ספה תלת מושבית ושתי כורסאות רק — 7,495.— ל"י

מערכת ספות פינתית חדשה משוודיה מעוצבת ע"י ULFERTS מרופדת כולה, נוחיות מקסימלית. לבחירה בבדי ריפוד אלגנטיים מבדי DRALON מקום ישיבה ל־6 איש או יותר. אידיאלי כמחיצה טבעית בחדר מגורים גדול. חובה לראות! מחיר — 6,996.— ל"י

מערכת ספות שוודית דגם DOLLY נהדרת לנוחיות, משענת גבוהה לכתפיים. ספה תלת מושבית, דו מושבית, וכורסה, במבחר צבעים. עכשיו במלאי. מחיר המערכת — 6,615.— ל"י

בדניש פלוס ז'קט ספארי עם שרוולים ארוכים אידיאלי למזג אויר בימים אלה. לך ולו. הצעה מיוחדת רק — 110.— ל"י

בדניש פלוס מבחר גדול של כלים מקרמיקת חרס ספרדי בצבע הלודה — מהנגר לשולחן, קדרות, סירים, קערות הגשה ועוד. עולה — 34.— ל"י

בדניש פלוס מפות שולחן פימות במבחר צבעים, גדלים שונים ודוגמאות רבות. החל מ־ — 72.50.— ל"י

שולחן אוכל מסיבי מעץ תיק בנקוק אובלי, דגם 920 על רגל מרכזית 107×150 ס"מ. ניתן להגדלה עד 107×250 ס"מ. כרגע במלאי. רק — 2,856.— ל"י

שולחן אוכל עגול מעץ תיק בנקוק או אלון דגם 919 על רגל מרכזית קוטר 117 ס"מ. ניתן להגדלה ל־117×217 ס"מ. המחיר בתיק רק — 2,460.— ל"י

שטיחי RYA המפורסמים מדנמרק, עם שיער ארוך, בצבעים נהדרים, עיצוב יוצא מן הכלל, ב־3 גדלים. מחיר למ"ר — 325.— ל"י

מבחר גדול של מנורות עומדות, מנורות תליה ושולחן. איכות מעולה מחירים סבירים. החל מ־ — 195.— ל"י

שולחנות אוכל מעץ תיק דגם SI—130 גודל 130×87 ס"מ בתוספת שתי הגדלות מוסתרות מתחתיו. ניתן להגדלה עד ל־210 ס"מ. המחיר — 1,154.— ל"י כנ"ל מעץ אלון בהיר, — 1,258.— ל"י

מערכת ספות מהודרת מדניה, מרופדת כולה דגם VP—99 ספה תלת מושבית וספה דו מושבית בבד יפה ביותר. המחיר היום — 7,971.— ל"י מלאי מוגבל במחיר מיוחד — 5,650.— ל"י

שולחן אוכל מסיבי מעץ אורן עם שני ספסלים תואמים. מחיר הסט — 1,100.— ל"י

שולחן אוכל דני דגם 36 עם שתי הגדלות הגודל מ־120×78 ס"מ ל־204 ס"מ בבייץ אדום או ירוק רק — 785.— ל"י

כסאות אוכל תואמים דגם TOPPINO בבייץ אדום או ירוק. מחיר הכסא — 145.— ל"י

כסאות אוכל באלון בהיר דגם B—75 מושבים מרופדים בבדים משובצים בצבע אורנג' או ירוק. מחיר הכסא — 216.— ל"י

מיטה זוגית דנית דגם DL—11 גודל 190×140 ס"מ בתוספת שני שולחנות לילה תואמים באלון בהיר או תיק בנקוק. המערכת כולה רק — 1,360.— ל"י

דניש אינטריורס ובוטיק דניש פלוס

תל־אביב: רח' טרומפלדור 26
רמת־גן: דרך ז'בוטינסקי 104
ירושלים: רח' הסורג, מול בנק ישראל
חיפה: רח' הורב 53
באר־שבע: מסגר אנטיקו.

הסניף הגדול והראשי ברמת־גן פתוח כל היום מ־8.30 עד 21.00 ובימי שישי עד 13.00.

באור־הרבסקי